

ÖVERSIKTSPLAN 2030 KARLSKRONA KOMMUN

Karlskrona kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Östra Hamngatan 7B
371 83 Karlskrona
E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@karlskrona.se
Telefon: 0455- 30 30 00 vxl
Fax: 0455- 30 31 23
Hemsida: www.karlskrona.se

Organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för den översiktliga planeringen i kommunen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har utgjort politisk styrgrupp. Plan- och bygglovchef Ola Swärdh har varit projektledare och projektgruppen har bestått av stadsarkitekt Hans Juhlin, planarkitekterna Sandra Högberg och Victoria Nordholm, miljöchef Anders Klar, miljöstrateg Kenneth Gyllensting, energisamordnare Lisa Wälitalo, näringslivsutvecklare Carl-Axel Ottosson, chef strategisk planering Tore Almlöf, projekteringschef Jan-Anders Glantz, projekteringsingenjör Magnus Jacobsson, mark- och exploateringschef Hans-Olof Hansson, utredare/analytiker Pia Kronengen och biolog Eva Steiner. Från Affärsverken har miljöingenjör Kajsa Carlsson medverkat. I arbetet med översiktsplanen har även världsarvssamordnare Lena Johansson, planarkitekt Tina Tidhammar samt planarkitekt Anna Steinwandt medverkat.

En referensgrupp där samtliga förvaltningar och kommunala bolag finns representerade har även ingått i översiktsplanearbetet.

Layout: Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Illustrationer: Samhällsbyggnadsförvaltningen om inget annat anges.

Foto: Alla bilder i dokumentet tillhör Karlskrona kommun och är skyddade enligt upphovsrättslagen. Fotografens namn anges i anslutning till bilderna. Bilden på framsidan visar galjonsbilden Saga - "Hon som ser allt". Hon är berättandets och historiens gudinna i den fornnordiska mytologin. Figuren färdigställdes 1878 och satt på ångkorvetten Saga.

Tryck: Psilander Grafiska, Upplaga 1, 500 ex.

ÖVERSIKTSPLAN 2030 KARLSKRONA KOMMUN

SAMMANFATTNING

En översiktsplanen är kommunens vision för den framtida utvecklingen. Planen ska fungera som en vägledning för kommunen och andra myndigheter vid beslut i frågor om kommunens mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen för Karlskrona kommun har ett tidsperspektiv på 20 år fram i tiden, det vill säga till år 2030.

Karlskrona kommun har haft en stark tillväxt de senaste åren och befolkningen har ökat med cirka 500 personer årligen. Ökningen förväntas fortsätta i samma takt. Det kräver fler bostäder, utbyggnad av skolor och fler arbetsplatser etcetera. Karlskrona har även ställts inför nya förutsättningar genom bland annat förvarsmaktens utveckling, förvaltningen av världsarvet och om klimatförändringar.

Strategin för kommunens fortsatta utveckling är att hushålla med mark och vatten samt att förädla och bevara viktiga kvalitéer för att bli en hållbar kommun. Översiktsplanens inriktning är förtätning och funktionsblandning vilket ger förutsättningar för förbättrad kollektivtrafik, användandet av förnyelsebar energi, en grönare stad, effektivare infrastruktur och en levande landsbygd. Befintlig infrastruktur och service utnyttjas optimalt med respekt för bevarande av tätortsnära rekreationsområden och natur.

Förslaget skapar förutsättningar för en stor variation i utbudet av attraktiva boendemiljöer och ett rikt näringsliv, samtidigt som det tar ansvar för en långsiktigt hållbar utveckling. I översiktsplanen redovisas närmare 5 000 nya bostäder fram till 2030, med en variation mellan flerbostadshus, grupphusbebyggelse, radhus och villor. Förutom nya bostadsområden pekas också markreserver ut för näringslivet med verksamheter, service samt andra samhällsviktiga funktioner.

Översiktsplan 2030 innehåller fördjupningar för Trossö, Stadsbygden, Nättraby, Rödeby och Jämjö. Där redovisas grunddragen i den tänkta utvecklingen av nya områden för bostäder, service och verksamheter med mera samt de gröna områden som är värdefulla att bevara. För mindre samhällen, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelse-utvecklingen med fördel sker som komplettering. Skärgården och området kring Bastasjön föreslås att utredas vidare i kommande fördjupningar av översiktsplanen. Karlskrona och stadsbygden föreslås fortsätta att utvecklas norrut i riktning mot Rosenholm, Rödeby och Kättilsmåla. Nättraby, Rödeby och Jämjö utvecklas genom förtätning kring centrum i möjligaste mån.

Översiktsplanen innehåller ett tydligt fokus på kollektivtrafik, inte minst spårbunden. Karlskrona C, Bergåsa och Gullberna stationer utgör knutpunkter för stadens utveckling och bidrar till Karlskronas utveckling till en hållbar kommun. Kring stationerna föreslås nya stadsdelar växa fram. Det är en utveckling som ligger i linje med de nationella infrastruktursatsningar som genomförs och planeras.

Översiktsplan 2030 Karlskrona kommun finns även som en fristående sammanfattning med fördjupningsorternas kartor redovisade tillsammans med rekommendationer för användning av mark- och vattenområden.

ENGLISH SUMMARY

A comprehensive plan presents the municipality's vision concerning the future development. The plan should work as an advisor for the municipality and other authorities when deciding on issues concerning land and water use. The time perspective for the comprehensive plan extends 20 years ahead until 2030.

Karlskrona has been in a phase of strong growth in recent years and the population has increased with about 500 inhabitants per year. Growth is expected to continue at the same rate requiring more housing, schools and working places et cetera. Karlskrona is also confronted with new conditions as a result of the decline in the military, the management of the World Heritage Site and climate changes.

The strategy for the future development of Karlskrona is to be restrictive concerning land and water use, while refining and maintaining important qualities in order to become more sustainable. The objective of the comprehensive plan is to densify and mix different uses of land. This facilitates for improved public transport, the use of renewable energy, a greener city, an efficient infrastructure and a vivid country side. The result is an optimal use of existing infrastructure and services with respect for the preservation of recreational areas and nature near living environments.

The proposal creates better conditions for large variations in supply of attractive living environments and an affluent business culture. At the same time the proposal takes responsibility for a long-term sustainable development. The comprehensive plan shows about 500 new residential units until 2030. These include multi-family dwellings, row-houses and villas. In addition to the new residential areas new land reserves intended for business related activities, services and other important functions for civil society are identified.

Comprehensive Plan 2030 covers in depth-analysis over Trossö, the City District, Nättraby, Rödeby and Jämjö. These detailed comprehensive plans show the essential parts of the intended development of residential areas, services and other activities including the preservation of important green areas. Smaller communities, the Countryside and the archipelago apply to the general strategy of expanding primarily by infill development in existing built environments. As a follow-up further investigations and a detailed comprehensive plan is proposed for the archipelago and the Bastasjö area. Karlskrona and the City District are proposed to expand towards Rosenholm, Rödeby and Kättilsmåla. Nättraby, Rödeby and Jämjö are proposed to expand primarily through increased density in the central parts.

One clear objective of Comprehensive plan 2030 is public transport, including rail bound communications. Karlskrona C, Bergåsa and Gullberna stations are important nodes for the development of the city and add to the achievement of a sustainable Karlskrona. The plan proposes new city districts to grow around the stations. These developments follow the national plans of investment in infrastructure.

Comprehensive plan 2030 for the municipality of Karlskrona is also available as a separate abstract where maps of the areas of in-depth analysis are shown including recommendations for land and water use.

FÖRORD

Karlskrona kommun har unika möjligheter. Här finns stadsmässiga kvaliteter i ett levande världsarv. Här finns mindre samhällen och tätorter och här finns en levande landsbygd, från skärgården i söder till skogsbygden i norr, med enskilda gårdar och mindre byar. Den stora variationen av boendemiljöer och boendeformer är en tillgång, som kan utvecklas ytterligare. I hela kommunen finns närhet till såväl grönska som sjö eller hav.

För att utveckla Karlskrona som bostadsort behövs både nybyggnation och förädling av befintliga områden, bostadsbestånd och miljöer. Förslaget till översiktsplanen fokuserar på förtätning och funktionsomvandling där befintlig infrastruktur och service utnyttjas optimalt, naturligtvis med respekt för bevarande av tätortsnära rekreationsområden och natur. Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut om kommunens mark- och vattenanvändning och är därför ett viktigt strategiskt dokument. Planen redovisar var och hur ny bebyggelse kan tillkomma samt en stor mängd andra frågor som rör den fysiska planeringen.

Stadsmiljöfrågor, grönstruktur och vindkraft har tillmätts särskild betydelse i planen och redovisas fördjupat i särskilda dokument. Förutom nya bostadsområden pekas också markreserver ut för näringslivet med verksamheter, service samt andra samhällsviktiga funktioner.

Kommunen har de senaste åren ökat med ungefär 500 personer årligen. En ökning som förväntas fortsätta vilket också är en kommunal ambition. Översiktsplanen redovisar närmare 5 000 nya bostäder inom planperioden, allt ifrån flerbostadshus till grupphusbebyggelse, radhus och villor. Om och när dessa kan byggas beror framför allt på efterfrågan, och på intresse från exploatörer och byggare av att satsa på nybyggnation. Genom de förslag som finns i översiktsplanen skapas förutsättningar för en stor variation i utbudet av attraktiva boendemiljöer samtidigt som ansvar tas för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Nya bostäder och bebyggelsemiljöer ska hålla hög kvalitet och uppfattas attraktiva samtidigt som det också ska finnas nyproducerat boende till rimligt pris.

En strategi för Översiktsplan 2030 har presenterats för länsstyrelsen och karlskronabor vid allmänna möten under våren 2009. Översiktsplanen har varit föremål för samråd runt årsskiftet 2009/2010 med en turné runt om i kommunen och utställning under senvåren 2010. Många värdefulla synpunkter har lämnats och ett förslag till antagandehandling med revideringar lyfts till kommunfullmäktige. Synpunkter och bemötande framgår av samrådsredogörelse och utlåtande.

Karlskrona 2010-06-23

Karl-Gösta Svenson
Kommunstyrelsens ordförande

Hans Juhlin
Samhällsbyggnadschef

Läsanvisningar

Översiktsplan 2030 Karlskrona kommun är indelad i sju kapitel. Det första kapitlet "Utgångspunkter" beskriver vad en översiktsplan är, uppdrag, planprocess och tidplan samt kommunens vision.

Kapitel två "Nya Förutsättningar" beskriver de nya förutsättningar som påverkat kommunens mark- och vattenanvändning sedan förra översiktsplanen från 2002.

Det tredje kapitlet "Mark- och vattenanvändning" utgör förslag till ny översiktsplan i kommunen. Här redovisas huvudsakliga förändringar gentemot översiktsplanen från 2002, planens huvuddrag och rekommendationer för användning av mark- och vattenområden.

Fjärde kapitlet "Konsekvenser" beskriver planförslagets konsekvenser avseende miljö, ekonomiska, sociala samt områdesvisa konsekvenser.

Det femte kapitlet "Allmänna intressen" innehåller nulägesbeskrivning och utveckling för olika intresseområden så som befolkning, bostäder, naturmiljö, kulturmiljö etc.

Sjätte kapitlet "Källor" anger de källor som har använts i arbetet med översiktsplanen.

Det sjunde kapitlet innehåller synpunkter från utställningen och kommunens bemötande i ett så kallat utlåtande. Länsstyrelsens granskningsyttrande finns med i sin helhet.

Utöver huvuddokumentet finns en fristående sammanfattning av Översiktsplan 2030 Karlskrona kommun med fördjupningsorternas kartor redovisade tillsammans med rekommendationer för användning av mark- och vattenområden. Sammanfattningen finns även i en engelsk version.

UTGÅNGSPUNKTER

11

ÖVERSIKTSPLAN	12
VISION FÖR KARLSKRONA	16

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

19

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN	20
LAGSTIFTNING	22
PLANSTRATEGI	24

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

27

PLANENS HUVUDDRAG	28
FÖRDJUPNINGSSOMRÅDEN	34
UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR LANDSBYGDEN	62

KONSEKVENSER

69

INLEDNING	70	EKONOMISKA KONSEKVENSER	79
PLANFÖRSLAG	72	OMRÅDESVISA KONSEKVENSER	80
MILJÖKONSEKVENSER	74	UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING	94
SOCIALA KONSEKVENSER	78		

ALLMÄNNA INTRESSEN

95

BEFOLKNING	96	NATURMILJÖ	132
BOSTÄDER	99	KULTURMILJÖ	140
SERVICE	101	ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA	146
KOMMUNIKATIONER	105	MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	151
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM	111	FÖRORDNANDEN	157
ARBETE & NÄRINGSLIV	118	RIKSINTRESSEN	162
TURISM	120	TOTALFÖRSVARET	165
AREELLA NÄRINGAR	122	MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN	167
REKREATION & FRITID	124		
VATTEN	128		

KÄLLOR

169

TRYCKTA KÄLLOR	170
DIGITALA KÄLLOR	171

UTLÅTANDE & LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSSYTTRANDE

173

UTGÅNGSPUNKTER

ÖVERSIKTSPLAN

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan är kommunens vision för den framtida utvecklingen. Planen ska fungera som en vägledning för kommunen och andra myndigheter vid beslut i frågor om kommunens mark- och vattenanvändning.

Översiktsplanen ska visa hur kommunen vill utveckla och bevara befintliga miljöer i ett långsiktigt perspektiv. Planen omfattar hela kommunen men geografiska eller tematiska fördjupningar kan göras för olika delar av kommunen eller ämnesområden. Översiktsplanen är ett instrument för dialogen mellan stat och kommun angående de allmänna intressenas innebörd, avgränsning och tillgodoseende.

En översiktsplan ska vara aktuell och varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till dess aktualitet. Hela eller delar av översiktsplanen kan omarbetas.

Den juridiskt bindande regleringen av mark- och vattenanvändningen sker genom detaljplaner och i en del fall områdesbestämmelser eller direkt i bygglov.

Uppdrag

Samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att upprätta förslag till revidering av gällande översiktsplan som antogs år 2002.

I uppdragsbeslutet ingår att:

- genomföra en gemensam fördjupning med Ronneby kommun för kustområdet mellan städerna
- i samverkan med Vägverket/Trafikverket upprätta fördjupning över E22:ans sträckning förbi Jämjö
- upprätta en grönstrukturplan
- tillämpa ett genusperspektiv
- ha en utökad medborgardialog

Utöver ovanstående punkter finns uppdrag att ta fram fördjupning av översiktsplanen för Nordvästra stadsbygden Rosenholm med omgivningar, fördjupning för Trossö, fördjupning för Handelshamnen och Oljehamnen, samt en fördjupning för vindkraft. Det finns även uppdrag att ta fram ett förslag till kulturmiljöprogram.

Plan- och bygglagen (PBL)

I översiktsplanen ska redovisas de allmänna intressen enligt 2 kap. som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Vid redovisningen ska riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken anges särskilt.

Av planen ska framgå

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras,
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer, och
4. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken. (4 kap. 1 §)

Miljöbalken

Miljöbalken ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhälls-ekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.
(1 kap.)

Skärgården har speciella intressen och kommer att behandlas som ett följduppdrag vid antagande av den kommunomfattande översiktsplanen. En stor del av arbetet görs i arbetet med biosfärområde Blekinge arkipelag där Karlshamns kommun, Ronneby kommun och Karlskrona kommun ingår.

I övrigt tillgodoser översiktsplanen uppdragen från 2002.

Den nya översiktsplanen ska skapa en långsiktig och hållbar markstrategi för den fortsatta utvecklingen av mark- och vattenanvändningen i kommunen. Kommunens definition på hållbarhet redovisas i kommande stycke, vision för Karlskrona. Översiktsplan 2030 tar sikte 20 år framåt i tiden.

Planprocess

Processen för framtagandet av en översiktsplan regleras i Plan- och bygglagen (PBL). När ett förslag till översiktsplan har upprättats ska länsstyrelsen, berörda kommuner, myndigheter, sammanslutningar, intresseorganisationer och enskilda som har ett väsentligt intresse av förslaget beredas tillfälle till samråd. Syftet med samrådet är att få ett bättre beslutsunderlag och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Lagen ställer krav på att planens konsekvenser ska kunna utläsas för att underlätta förståelsen. De synpunkter som kommer in under samrådet ska redovisas i en samrådsredogörelse.

Efter samråd ska kommunstyrelsen ta ställning till de inkomna synpunkterna och besluta om eventuella ändringar. Förslaget ska sedan ställas ut under minst två månader. Den som vill lämna synpunkter på förslaget under samråd och utställning ska göra det skriftligen.

Efter utställningstiden ställs de inkomna synpunkterna samman i ett utlåtande och kommunstyrelsen tar ställning till eventuella förslag till förändringar. Om förslaget ändras väsentligt måste det ställas ut igen. Efter godkännande av kommunstyrelsen antas översiktsplanen av kommunfullmäktige.

Översiktsplan 2030 Karlskrona kommun

Arbetet med översiktsplan 2030 inleddes med ett antal tematiska utredningar som bland annat Strategi Karlskrona, vindkraftsstrategi med mera. Mer information om de tematiska utredningarna framgår på nästa sida.

Under våren 2009 togs Strategi översiktsplan 2030 fram vars syfte var att i stora drag presentera vad den kommande revideringen av gällande översiktsplan innehåller. Strategi översiktsplan 2030 presenterades för länsstyrelsen och för karlskronabor vid fem allmänna möten under våren 2009. Många värdefulla synpunkter kom då in och ett samrådsförslag till översiktsplan arbetades därefter fram.

Översiktsplan 2030 var föremål för samråd mellan november 2009 till januari 2010. Under samrådet hölls möten i Holmsjö, Nättraby, Rödeby, Jämjö, Lyckeby och Trossö. Dessutom fanns politiker och tjänstemän på plats en lördag i Wachtmeister Galleria. Ett flertal möten har hållits på inbjudan från olika föreningar, intresseorganisationer med mera. Cirka 90 skrivelser med synpunkter kom in i samband med samrådet.

Översiktsplanen bearbetas därefter med inkomna yttrande från samrådet och var utställd för allmän granskning mellan april - juni 2010. Under utställningen kom det in 43 skrivelser. Översiktsplanen har utifrån inkomna synpunkter omarbetats till denna antagandehandling. Samtliga förändringar framgår av bifogat utlåtande.

Utifrån inkomna synpunkter har översiktplanen utvecklats på följande punkter:

- Kälö har övergått från föreslaget bostadsområde till att markeras som ett utredningsområde med inriktning på rekreation och friluftsliv.
- Västra Mark (C-planen) utgår som föreslaget bostadsområde till förmån för naturvärden, idrott och rekreation.

Processen för översiktsplan 2030 Karlskrona kommun.

- Rödeby Ek och det nordligast verksamhetsområdet längs med rv 28 i Rödeby har övergått från verksamhetsområden till utredningsområden.
- Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områdena har vidareutvecklats.
- Plats för farligt gods vid Rosenholm har utgått och föreslås utredas vidare.
- Planen har även förtydligats rent generellt.

Tematiska utredningar

Ett antal nya utredningar har tagits fram i översiktsplanarbetet. De är: Strategi Karlskrona, Vindkraftsstrategi, Grönstrukturplan, Fiskhamnsutredning, Handelsutredning, Trafiknätsanalys för Karlskrona och Vattenutredning. Utredningarna är inarbetade i Översiktsplan 2030.

Strategi Karlskrona

Strategi Karlskrona är en utredning från 2007 med målsättningar och förslag på hur stadsmiljön på Trossö kan förbättras. Förslag ges bland annat på hur man kan stärka vattenkontakten, lyfta offentliga platser och minska trafikens negativa inverkan i centrum till förmån för fotgängare och cyklister.

Vindkraftsstrategi

Karlskrona kommun har tillsammans med Torsås kommun under 2010 utarbetat en strategi för vindkraft. Syftet med vindkraftsstrategin är att utgöra policy och underlag för beslut om framtida vindkraftsetableringar i kommunen.

Grönstrukturplan

Under våren 2008 tog Karlskrona kommun fram en kommuntäckande grönstrukturplan. Planen kommer att fungera som ett underlag för hur kommunen kan

utveckla bebyggelse och grönstruktur i samverkan.

Fiskhamnsutredning

Karlskrona kommun tog under våren 2009 fram en fiskhamnsutredning som innehåller en översyn av fiskets nuläge och framtidsutsikter. Detta med anledning av att Karlskrona kommun har tankar på att bereda plats för fler bostäder och annan verksamhet på Saltö.

Handelsutredning

En handelsutredning från 2005 har kompletterats 2009 i samband med översiktsplanarbetet. Utredningen presenterar en kartläggning och beskrivning av detaljhandeln i Karlskrona samt dess potential att utvecklas.

Trafiknätsanalys för Karlskrona

Karlskrona kommun tog våren 2010 fram en trafiknätsanalys för Karlskrona. Trafiknätsanalysen syftar till att beskriva och analysera dagens trafiknät, identifiera brister och åtgärder som kan förbättra de förhållanden som råder. Trafiknätsanalysen beskriver hur de framtida näten ska se ut för att trafiken i Karlskrona ska vara säker, tillgänglig, framkomlig och ekologiskt hållbar. Analyserna omfattar Karlskrona stadsbygd.

Vattenutredning

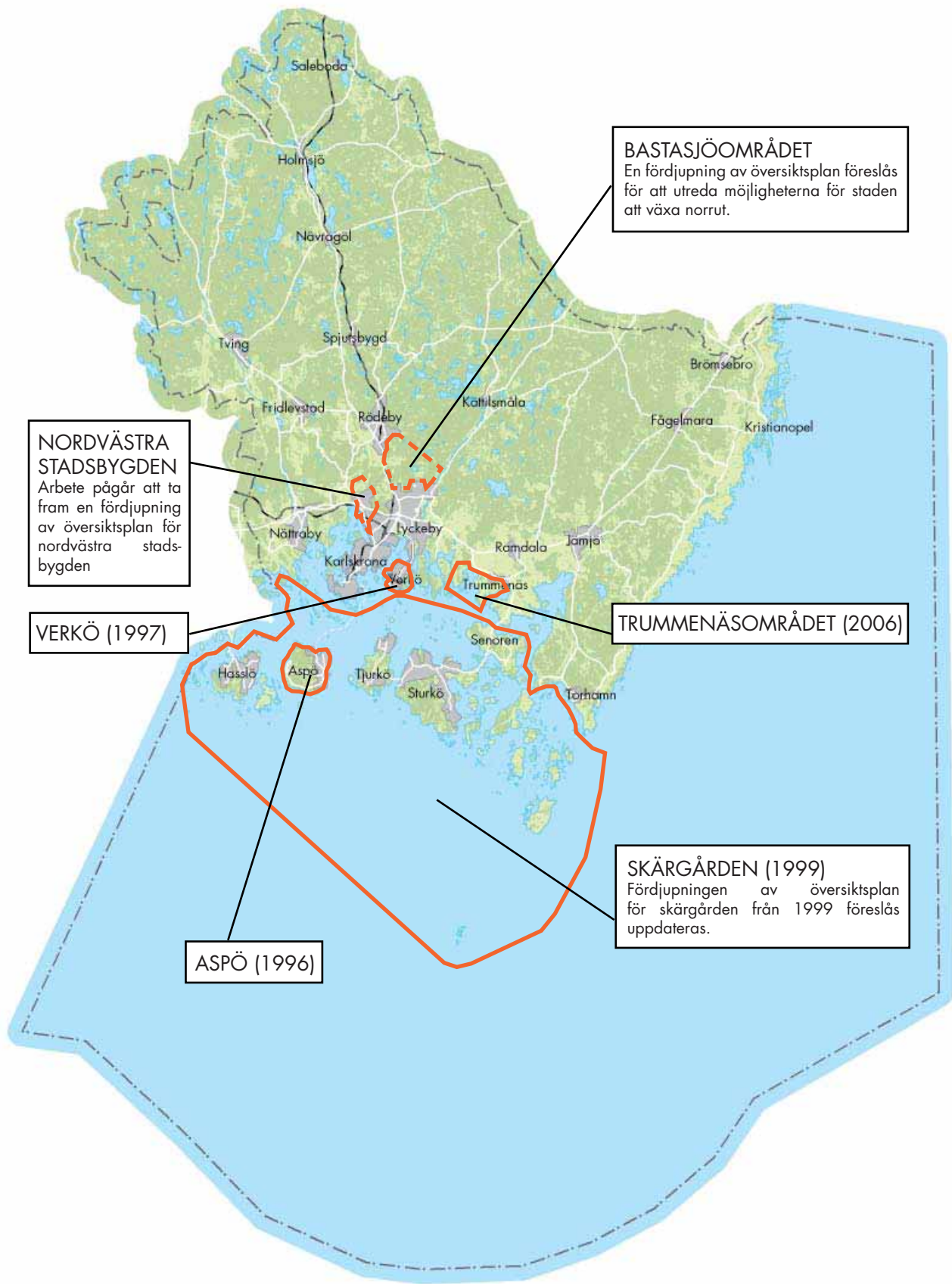
Utredningen påbörjades våren 2009 och redovisar hur Karlskrona kommun påverkas av höjda vattennivåer och vilka vattennivåer kommunen har att vänta samt vilka konsekvenser detta får för den fysiska planeringen. Utredningen belyser vad som händer med befintliga byggnader och ledningssystem vid extremt höga vattennivåer i Östersjön, både för dagens situation och framtidens samt redogör för vad som händer i kommunens större vattendrag.

Fördjupningar av översiktsplan

En översiktsplan ska omfatta hela kommunens yta men kan också fördjupas för geografiska delar av kommunen eller särskilda ämnesområden.

Kartan visar de områden i Karlskrona kommun där fördjupningar av översiktsplan finns samt där arbete pågår. Fördjupningarna ska ses som delar av kommunens översiktsplan och gäller parallellt med den kommunomfattande översiktsplanen.

I samband med att Översiktsplan 2030 antas av kommunfullmäktige kommer fördjupningar att begäras för en fördjupning av översiktsplanen för skärgården samt för Bastasjöområdet.

NORDVÄSTRA STADSBYGDEN
 Arbeta pågår att ta fram en fördjupning av översiktsplan för nordvästra stadsbygden

BASTASJÖOMRÅDET
 En fördjupning av översiktsplan föreslås för att utreda möjligheterna för staden att växa norrut.

VERKÖ (1997)

TRUMMENÄSOMRÅDET (2006)

ASPÖ (1996)

SKÄRGÅRDEN (1999)
 Fördjupningen av översiktsplan för skärgården från 1999 föreslås uppdateras.

VISION FÖR KARLSKRONA

De 4 hörnstenarna som grund för hållbara Karlskrona

En vision är en bild av en önskvärd framtid. Grunden i Karlskrona kommuns vision för hur kommunen ska utvecklas bygger på fyra hörnstenar som presenterades i en utvecklingspolicy 1999. Genom att sträva mot de fyra hörnstenarna kan Karlskrona kommun utvecklas till en hållbar kommun.

Hållbar utveckling är ett brett begrepp men det finns fyra grundprinciper som är gemensamma för det hållbara samhället. När samhället är hållbart

- utsätts inte naturen för systematiskt ökande koncentrationer av ämnen som utvinns ur jordskorpan.
- utsätts inte naturen för systematiskt ökande koncentrationer av ämnen från samhällets produktion.
- utsätts inte naturen för systematiskt undanträngning med fysiska metoder.
- är hushållningen med resurser så effektiv och rättvis att mänskliga behov tillgodoses överallt.

Karlskrona kommun har ställt sig bakom de fyra grundprinciperna för det hållbara samhället och som ett led i detta är Karlskrona medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner.

Visionen i arbetet med översiktsplanen

Arbetet med översiktsplanen har genomförts med utgångspunkt från kommunens vision om det hållbara Karlskrona och de fyra hörnstenarna genom att ta fram en strategi. I strategin presenteras ett antal ledord som ska ge vägledning vid beslut för att Karlskrona kommun ska uppfylla målen för de olika intressena och sträva mot visionen.

Dessa ledord är: förtätning, funktionsblandning, förbättrad kollektivtrafik, förnyelsebar energi, grönare stad, effektivare infrastruktur och levande landsbygd. Ledorden presenteras närmare i kapitlet Mark- och vattenanvändning

Kommunen strävar efter att erbjuda attraktiva miljöer för boende.

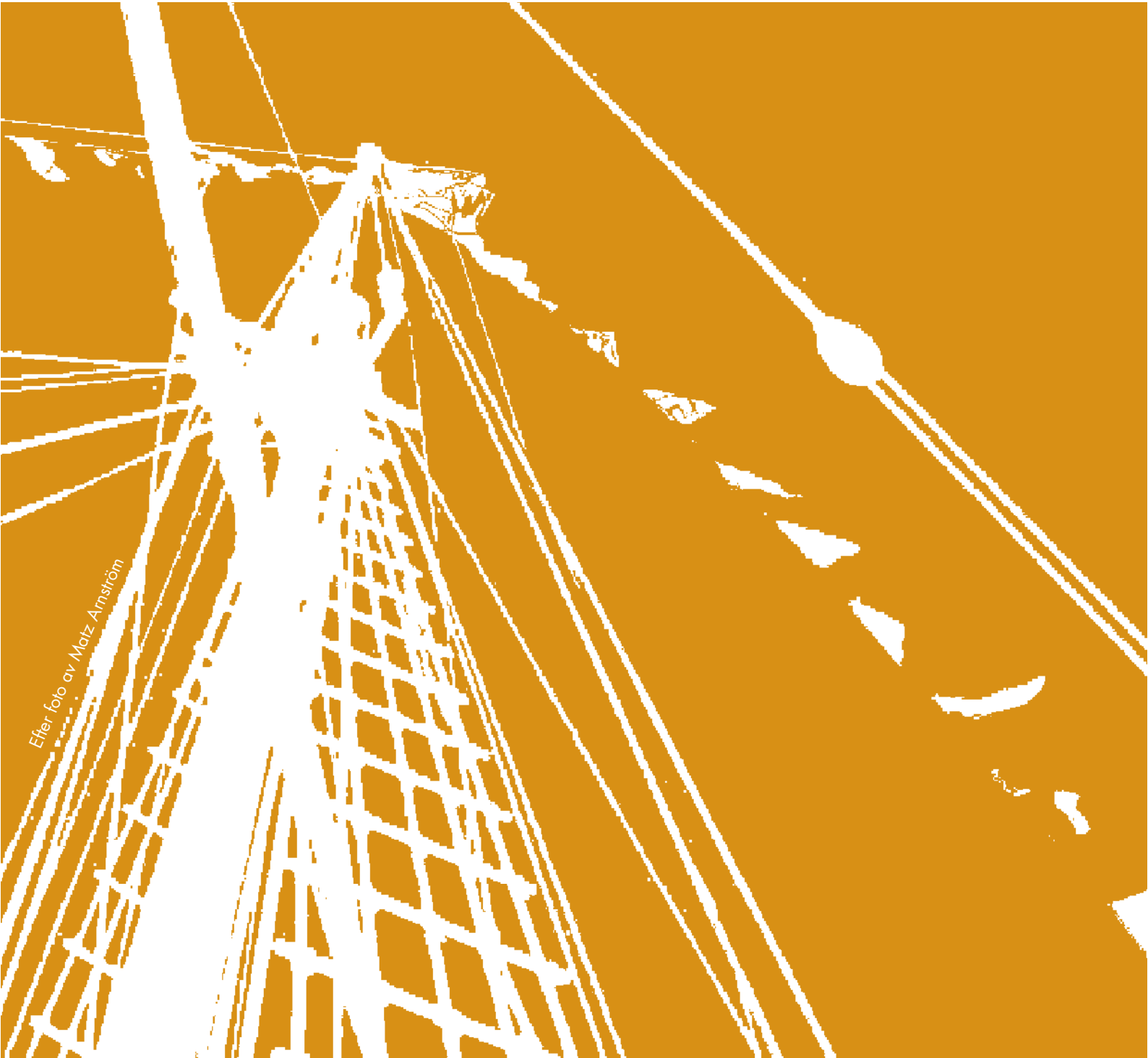
Karlskronas vision,

Ett hållbart Karlskrona som bygger på de fyra hörnstenarna.

De fyra hörnstenarna och de fyra grundprinciperna för det hållbara samhället som ligger till grund för Karlskrona kommuns vision om hållbarhet.

Efter foto av Matz Arnström

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN
LAGSTIFTNING
PLANSTRATEGI

20
22
24

KARLSKRONA & OMVÄRLDEN

Karlskrona mitt i Östersjön

Karlskronas omvärld har de senaste åren förändrats på ett radikalt sätt. År 2004 tillkom våra grannländer Lettland, Litauen och Polen som fullvärdiga medlemmar i EU. Karlskronas unika geografiska läge med sex grannländer (Lettland, Litauen, Ryssland, Polen, Tyskland och Danmark) inom 300 km utgör en klar fördel i internationaliseringen och ger även bra förutsättningar för handel i sydöstra Östersjöregionen.

Karlskrona mitt i Östersjöområdet.

Karlskronas vänortskontakter i sydöstra Östersjöområdet utgör en bra plattform för fortsatta kontakter, och då inte minst när det gäller utveckling av handeln. På regional nivå fungerar "Euroregion Baltic" som en politisk plattform i sydöstra Östersjöområdet.

Sedan Blekinge kustbanas elektrifiering har integrationen med Öresundsområdet accelererat. Blekinge tillsammans med Kronobergs och Kalmar län utgör allt mer samma region som Öresundsregionen, detta beror inte minst på de goda tågförbindelserna med direkttrafik varje timme till Kastrups flygplats och Köpenhamn. Pågående upprustning av Kust-till-kustbanan, sträckan Karlskrona-Emmaboda, kommer ytterligare att förstärka samverkan mellan Blekinge, Kalmar och Kronobergs län.

Karlskrona växer

Sedan gällande översiktsplan antogs 2002 har Karlskrona kommun haft en stark tillväxt. Befolkningen har ökat

med cirka 2 000 personer de senaste tio åren. Under perioden 2009-2030 beräknas befolkningen öka med ytterligare cirka 6 000 personer, vilket bland annat kräver fler bostäder, utbyggnad av skolor och förskolor och fler arbetsplatser.

För att stärka kommunen och minska dess sårbarhet har Karlskrona valt att satsa på flera olika branscher som handel, IT och hälsa. Karlskrona har även ställts inför nya förutsättningar genom marinbasens utveckling, hot om klimatförändringar och förvaltning av världsarvet.

Klimatförändringar

Förändringar i klimatet är en aktuell fråga och ställer krav, dels på hur Karlskrona kommun ska anpassas till det nya klimatet och dels vad kommunen kan göra för att minska sin egen klimatpåverkan. Det finns både förväntade positiva och negativa effekter av klimatförändringarna som översiktsplanen behöver förhålla sig till.

Scenarier pekar på att somrarna i sydöstra Sverige kommer att bli varmare och torrare, medan vintrarna blir mildare och fuktigare än idag. De ökade regnmängderna i Östersjöområdet gör att avrinningen från vattendrag ökar, vilket förväntas leda till en minskad salthalt i Östersjön. Enligt vattenutredningen som genomförts i samband med översiktsplanarbetet beräknas medelvattenytan stiga med cirka 80 cm till år 2100.

Världsarv

Karlskrona präglas av sin marina historia och finns sedan 1998 med på Unescos lista över världsarv. Planeringen av mark och vatten ska utvecklas tillsammans med ett levande världsarv.

Marinbas

Karlskronas marina historia är skälet till stadens existens och grundläggning och världsarvet är kopplat till detta. Sedan 2004 är Karlskrona den enda marinbasen i Sverige. Det är viktigt för Karlskrona och regionen att marinbasen kan fortsätta att utvecklas.

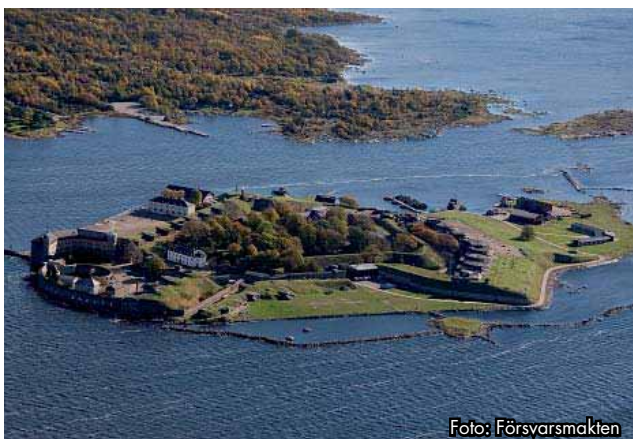

Foto: Försvarsmakten

Kungsholms fort är en del av världsarvet.

Idrott och hälsa

Invigningen av Telenor Arena Karlskrona 2005 var startskottet för utvecklingen av Rosenholm. I och med denna satsning har Rosenholm blivit kommunens idrotts- och evenemangsområde där flera föreningar är verksamma. Området har kapacitet att utvecklas med framför allt aktiviteter på Rosenholms udde. Satsningen på Rosenholm bidrar till att profilera kommunen i inriktning mot idrott och hälsa.

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Karlskronas skärgårds- och kustområde ingår i Blekinge Arkipelags kandidat område för ett biosfärområde. Biosfärområden ingår i FN-organet Unescos program ”Man and the Biosphere” (MAB). Biosfärområden har tre huvudfunktioner:

- Bevara landskap, ekosystem, arter och genetisk mångfald.
- Främja ekonomisk utveckling och en samhällsutveckling som är ekologiskt och socialt hållbar.
- Stödja genom att underlätta demonstrationsprojekt, utbildning, praktik, forskning och miljö-övervakning.

Biosfärområden bygger på lokalt engagemang. Biosfärverksamheter och projekt som bedrivs

inom området utgår främst från lokala behov och intresseområden, och kan skifta utifrån tid och plats. Inom biosfärområden är det också viktigt att arbeta för att hålla traditionella kunskaper kring långsiktigt hållbart nyttjande av naturresurser levande. Exempel på detta i Blekinges skärgårds- och kustområden är bland annat småskaligt kustnära fiske, skärgårdslantbruk och träbåtsbyggande.

Handel

Karlskrona har de senaste åren ökat sin attraktionskraft som en handelsstad i regionen. Kommunens ambition är att fortsätta denna utveckling vilket medför att det behövs fler lämpliga områden för handel. Centrumhandel och externhandel ska kunna utvecklas i symbios och stärka varandra.

Blekinge Tekniska Högskola

Karlskrona har profilerat sig som en IT-kommun i samarbete med Blekinge Tekniska Högskola. Förutom IT och vård har BTH även ett hållbarhetsfokus i högskolans verksamhet. Blekinge Tekniska Högskola har världens första magisterutbildning i hållbar utveckling. Högskolan kommer från 2010 att lokalisera sitt huvudcampus till Karlskrona för att öka högskolans attraktivitet.

Illustration: Jaark Arkitekter

Blekinge Tekniska Högskolas huvudcampus samlar sin verksamhet till Karlskrona.

LAGSTIFTNING

Regionala och nationella mål samt ändringar i lagstiftningen påverkar förutsättningar och ställningstaganden i översiktsplanen.

Vattendirektivet

Vattendirektivets övergripande syften är att:

- Uppnå en god kemisk och ekologisk status i sjöar, vattendrag och kustvatten, samt att minska förorening som orsakas av utsläpp och av farliga ämnen.
- Skydda, förbättra och återställa grundvatten, förebygga förorening och försämring samt säkra en balans mellan uttag och förnyelse.
- Mildra effekterna av översvämningar och torka.

Målet är att allt vatten ska uppnå god ekologisk och kemisk status år 2015. För att nå målet krävs engagemang och nära samarbete mellan alla parter som påverkar vattnet inom ett visst avrinningsområde.

Översvämningdirektivet

Syftet med översvämningdirektivet är att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Direktivet omfattar olika typer av översvämning av vattendrag och havsområden, men inte underdimensionerade vatten- och avloppssystem.

Direktivet inkluderar olika former av kartering och riskanalys, och kräver att åtgärdsprogram tas fram för att hantera identifierade översvämningrisker.

Strandskydd

Det generella strandskyddet omfattar hela Sveriges kust och alla sjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att hindra en överexploatering av stränderna och bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten för friluftsliv. Strandskyddets syfte är också att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för växt- och djurlivet.

Sedan den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd. Reglerna har ändrats i miljöbalken och plan- och bygg-

lagen. Utgångspunkten för de nya strandskyddsreglerna är ett fortsatt generellt strandskydd i hela landet.

De huvudsakliga förändringarna är att:

- Kommunerna får ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Kommunerna kan i översiktsplanen peka ut områden där landsbygdsutveckling i strandnära lägen är ett skäl för dispens för byggnation.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska lämnas en fri passage för allmänheten.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävandet av strandskyddet i detaljplan.

Nationella miljömål

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt.

Miljö kvalitetsmålen är:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Målen syftar till att de stora miljöproblemen i Sverige ska vara lösta till år 2020. De nationella målen har anpassats och konkretiserats på regional nivå. Länsstyrelserna

De 16 nationella miljömålen.

arbetar för att miljömålen ska få genomslag i länet och följer upp hur utvecklingen går.

Karlskrona kommun antog år 2001 lokala mål baserat på 14 av de idag 16 miljömålen. Storslagen fjällmiljö är inte relevant för Karlskrona och det 16:e miljömålet Ett rikt växt- och djurliv fanns inte vid tidpunkten för framtagandet av de lokala målen. I kommunens miljöpolicy finns däremot målet om ett rikt växt- och djurliv med formuleringen ” Vi ska i all verksamhet och vid alla beslut främja biologisk mångfald...”.

De nationella miljömålen kan kopplas till grundprinciperna för det hållbara samhället (se visionen för Karlskrona) och den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Nationella folkhälsomål

Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Målområdena fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan, det vill säga på livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor.

Regeringen har tagit fram elva målområden för det samlade folkhälsoarbetet:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barns och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa

9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

De nationella folkhälsomålen är förenliga med den fjärde grundläggande principen för det hållbara samhället och den sociala dimensionen av hållbar utveckling (se visionen för Karlskrona).

Barnkonventionen

Barnkonventionen säkerställer barn medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Den innehåller fyra grundläggande principer:

- att alla barn har samma rättigheter
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening

Karlskrona kommun har startat en Ung demokrati-grupp med representanter från alla förvaltningar som ska implementera barnkonventionen i kommunens arbete.

Nationella jämställdhetsmål

Det nya övergripande målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet konkretiseras i fyra delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Transportpolitiska mål

Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmål: Tillgänglighet

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål: Säkerhet, miljö och hälsa

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljökvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

PLANSTRATEGI

Karlskrona kommun ska fortsätta att utvecklas samtidigt som vår miljöpåverkan ska minska. Kommunen ska fortsätta vara attraktiv för boende och näringsliv med en bevarad kulturell identitet och värdefulla miljöer.

Strategin för Karlskrona kommuns fortsatta utveckling mot det hållbara samhället är:

En tät och funktionsblandad stadsbebyggelse.

Förtätning och förädling

Samhället kan göra många vinster genom korta avstånd mellan viktiga verksamheter som arbetsplatser, skola, handel och bostäder. Förtätning och komplettering av befintliga miljöer ger bättre förutsättningar för gående och cyklister och ger samtidigt större underlag för kollektivtrafik, vilket gör oss mindre beroende av bilen. Att bygga i samhällen och byar ger mer underlag för både kommersiell och offentlig service och minskar behovet av energi och transporter. En effektivt utnyttjad stad anpassas till människan istället för bilen och ger en trevligare stadsmiljö.

Stadsmiljöns kvaliteter prioriteras högt och gestaltning av de offentliga rummen stärker stadens identitet och kommunens attraktionskraft. Att komplettera bebyggelse i byar och samhällen innebär en förädling som kan förstärka mindre orters identitet och attraktivitet.

Funktionsblandning

En blandad bebyggelsestruktur där olika funktioner som bostäder, arbetsplatser och service är integrerade med varandra ger intressanta miljöer. Det ger förutsättningar för varierade miljöer som bidrar till befolkade gaturum och platser. Ett rikt socialt liv under en större del av dygnet skapar trygghet och säkerhet.

Funktionsblandning i byar och mindre samhällen skapar valfrihet och erbjuder människor möjligheten att bo kvar i samma område i livets olika skeden.

Förbättrad kollektivtrafik

Genom att lokalisera ny bebyggelse i goda kollektivtrafikstråk skapas ett större underlag för kollektivtrafiken vilket kan bidra till större turtäthet och ökad valfrihet. Om fler åker kollektivt ger det stora miljövinster. Stora satsningar sker på järnväg och båttrafik utöver busstrafik.

Förnyelsebar energi

Förnyelsebar energi är en förutsättning för en hållbar utveckling. Karlskrona satsar på energieffektivisering i så lång utsträckning som möjligt och att den energi som används ska vara förnyelsebar. I första hand tillgodoses

detta genom en utbyggnad av fjärrvärmenätet och utveckling av vindkraften i kommunen. Karlskrona kommun ställer sig även positiv till att utveckla andra energislag till exempel sol- och vattenenergi, jord- och bergvärme.

Grönare stad

Tillgången till grönområden har stor betydelse för folkhälsa, rekreation, god livsmiljö och biologisk mångfald.

Karlskrona kommun vill bibehålla och utveckla den gröna strukturen genom att inte bygga på värdefull naturmark och att stärka svaga kopplingar.

Grönstrukturplaneringen säkerställer att viktiga grönytor bibehålls och att det finns balans mellan exploateringsområden och friytor.

Effektivare infrastruktur

Förbindelser med omvärlden är betydelsefulla för att knyta ihop Karlskrona kommun med regionen och omvärlden. En väl utbyggd infrastruktur är en av de viktigaste förutsättningarna för ett välmående samhälle och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Hållbara lösningar som minskar både persontransporternas och varutransporternas miljö- och klimatpåverkan bör eftersträvas.

En effektivare infrastruktur uppnås även genom att bygga med korta avstånd emellan bebyggelse men också i redan etablerade områden då investeringar i till exempel vatten- och avloppsnät kan nyttjas fullt ut

Levande landsbygd

Landsbygden utgör en mycket stor resurs genom sina skogs- och livsmedelsråvaror, natur- och kulturvärden, sjöar och vattendrag men även genom befintliga samhällen och infrastruktur.

Landsbygden ger möjlighet till andra boendemiljöer och verksamheter än vad tätorter kan erbjuda vilket bidrar till en positiv mångfald i kommunens utbud.

MARK - OCH VATTENANVÄNDNING

PLANENS HUVUDDRAG
FÖRDJUPNINGSOMRÅDEN
UTBYGGNADSSTRATEGI FÖR
LANDSBYGDEN

28
34
62

PLANENS HUVUDDRAG

Bebyggelseutveckling

Karlskrona kommuns bebyggelseutveckling bygger i första hand på förtätning och komplettering av befintliga orter. För mindre samhällen, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen med fördel sker som komplettering. På sikt behöver dock nya områden tas i anspråk för att möta efterfrågan på boende.

Karlskrona och stadsbygden föreslås fortsätta att utvecklas norrut i riktning mot Rosenholm, Rödeby och Kättilsmåla. Nättraby, Rödeby och Jämjö utvecklas genom förtätning kring centrum i möjligaste mån.

Översiktsplanen innehåller ett tydligt fokus på kollektivtrafik, inte minst spårbunden. Karlskrona C, Bergåsa och Gullberna stationer utgör knutpunkter för stadens utveckling och bidrar till Karlskronas utveckling till en uthållig kommun. Kring stationerna föreslås nya stadsdelar växa fram. Detta är en utveckling som ligger i linje med de nationella infrastruktursatsningar som genomförs och planeras.

Bostäder

Karlskrona kommun beräknas enligt prognos att öka med knappt 6 000 personer fram till år 2030 men siktet är ställt på betydligt högre. I översiktsplanen föreslås en utbyggnad av cirka 5 000 bostäder under samma tidsperiod. Utbyggnad av bostäder ska framför allt ske

genom förtätning och funktionsomvandling. Ambitionen är att det ska finnas ett varierat bostadsbestånd med småhus och flerbostadshus samt hyres- och bostadsrätter i alla tätorter. Det ger förutsättningar för ett integrerat samhälle.

De stora utbyggnadsområdena på Trossö med omnejd är södra Saltö, Pottholmen och Handelshamnen. Hattholmen och kv Muddret kan eventuellt också vara aktuella för bostäder beroende på markens förutsättningar och infartsledens utformning. Även på delar av Bryggareberget föreslås en ny bostadsbebyggelse. Vissa av de föreslagna utbyggnadsområdena ligger lågt vilket behöver beaktas i det fortsatta planarbetet med anledning av stigande vattennivåer.

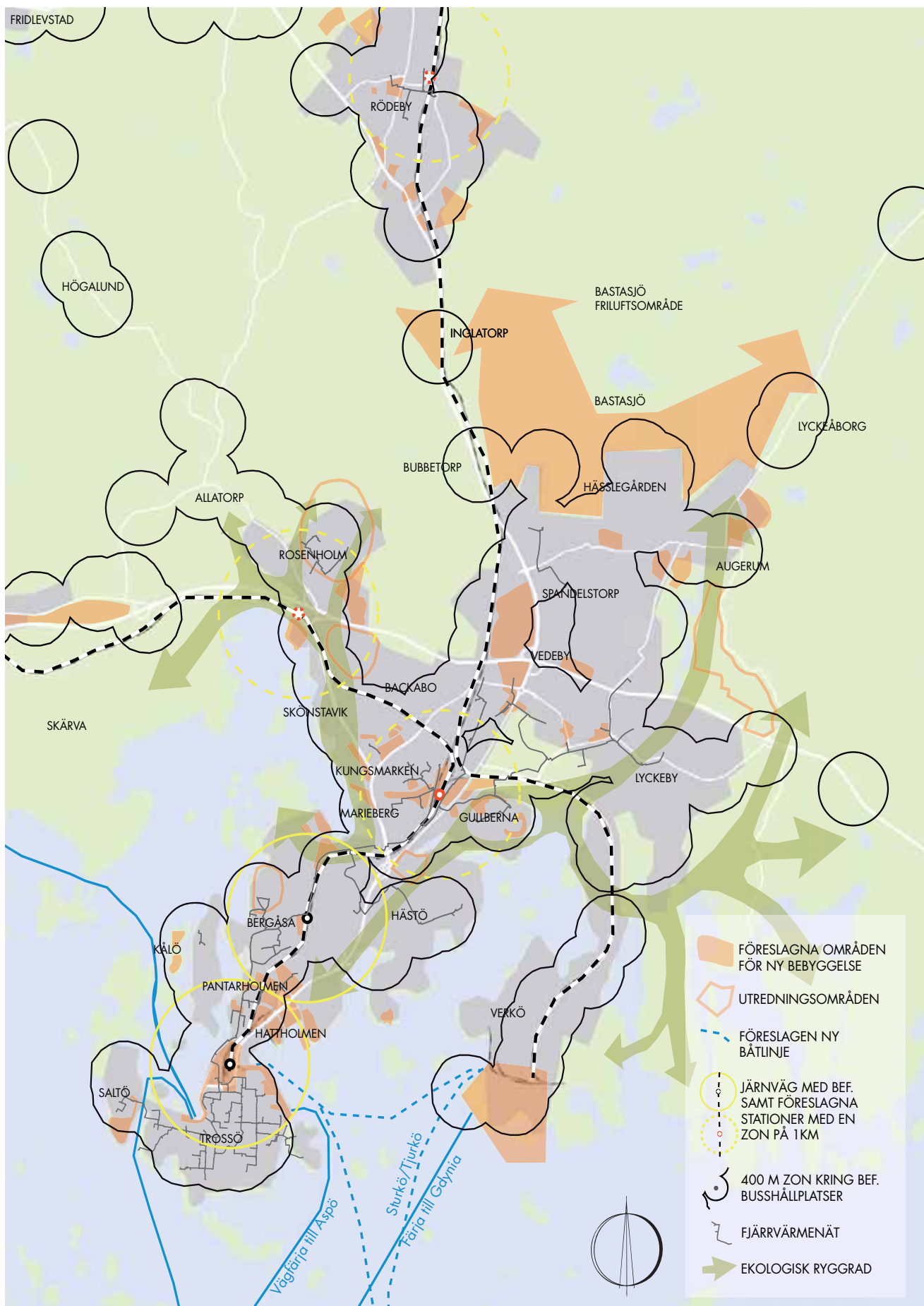
Sammantaget föreslås cirka 2 000 bostäder byggas på Trossö med omnejd.

Längre norrut på fastlandet är Gullberna, Vedebylund, Mölletorp och Bastasjö de områden som har störst utvecklingspotential för bostäder. Totalt förelås cirka 2 000 nya bostäder byggas i stadsbygden.

I Nättraby, Rödeby och Jämjö föreslås bebyggelseutvecklingen ske framför allt i centrum och i randzonen av den befintliga bebyggelsen då tätorterna är relativt tätbebyggda. I Nättraby föreslås cirka 400 bostäder byggas och i Rödeby och Jämjö föreslås cirka

Pottholmen föreslås utvecklas till en ny stadsdel.

Förslag till bebyggelseutveckling för Trossö och stadsbygden som bygger på förtätning och funktionsomvandling. För tätorterna Nätraby, Rödby och Jämjö samt de mindre samhällena, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen i första hand ska ske som komplettering. Utveckling av skärgården är kopplat till arbetet med biosfärområdet tillsammans med Ronneby och Karlshamn. Skärgården kommer därför att utredas i en fördjupning av översiktsplanen.

200 bostäder byggs vardera. I mindre samhällen och byar kompletteras bebyggelsen med cirka 50 bostäder per år, vilket blir cirka 1 000 bostäder under planperioden.

I planen redovisas en viss överkapacitet på markområden för utbyggnad för att det ska finnas alternativ och beredskap för oförutsedd utveckling. Överkapaciteten kan även motiveras med att strategiska områden reserveras för framtida behov utanför planperioden. Samtliga redovisade områden kan inte förväntas bli bebyggda inom planperioden bland annat beroende på markägoförhållanden och ekonomiska konsekvenser.

Verksamheter

Verksamheter av olika slag har olika behov. Handelsföretag är intresserade av bra skyltlägen medan industriföretag också är beroende av bra transportförbindelser. Kunskapsföretag är i sin tur angelägna om attraktiva miljöer och närhet till högskola och service.

Industriområden i Karlskrona finns huvudsakligen i Torskors och på Verkö. I Torskors föreslås området att utvecklas längre norrut.

Verkö industriområde föreslås utvecklas i sydost. Verkö hamn är en av de största hamnarna i regionen med gods- och passagerartrafik till Gdynia i Polen. Båttrafiken har stor utvecklingspotential som även ger effekter på landsidan där även vägnätet kommer att behöva åtgärdas. En upprustning av Verköbanan ger möjligt till spårbinden godstrafik.

I tätorterna Nättraby, Rödeby och Jämjö föreslås att verksamhetsområdena fortsätter utvecklas kring de större vägarna E22 respektive riksväg 28. Utmed de större infrastrukturlederna kan lämpliga områden utnyttjas för etableringar.

Service

Karlskronas kommersiella centrum på Trossö föreslås vidareutvecklas norrut kring Hoglands park samt västerut mot Fisktorget och längs befintliga stråk.

De offentliga rummen på Trossö föreslås en fortsatt upprustning för att stärka handelns attraktionskraft i stadskärnan. Centrumhandeln och externhandeln i Karlskrona kommun ska utvecklas i symbios och stärka varandra.

Den externa handeln i Karlskrona är koncentrerad till Vedeby. Nya områden som är intressanta för handel i anslutning till Vedeby är Stadsträdgården, kv Lampan och Karlskrona/Lyckå ridklubb. Områdena är samlade kring E22, riksväg 28 och vid stadens entréer vilket ger

bra skyltlägen och ställer krav på estetiskt väl utformade byggnader. Externhandeln ska hållas sammanhängande för att underlätta att gå och cykla och på så sätt minska biltrafiken i samband med inköpsresor.

Handeln i tätorterna Nättraby, Rödeby, Jämjö och landsbygdens tätorter föreslås stärkas genom en utveckling av tätorternas centrum.

Särskilda grupperns behov ska beaktas tidigt i den fysiska planeringen. Hit hör boende för handikapp- och äldreomsorg men även barnomsorg och skola.

Grönstruktur

I Karlskrona kommuns grönstrukturplan presenteras en ekologisk ryggrad för varje ort. Karlskrona kommun ska arbeta för att bibehålla de samband som finns och stärka länkar som saknas.

Om ett värdefullt grönområde tas i anspråk för exploatering ska det tydligt motiveras och konsekvensbeskrivas. Översiktsplanen innehåller mycket få sådana områden.

Ett utdrag ur Karlskrona kommuns grönstrukturplan.

Rekreation och fritid

Bastasjö, Mörtsjöåsen och Dackestugan i Rödeby föreslås kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

De tätortsnära rekreationsområdena ska så långt som möjligt bevaras och underhållas. Gamla ishallstomten, förbindelsen mellan Vämöparken och Västra Mark samt Gullbernatippen är exempel i stadsbygden som kan fungera som rekreationsområden genom plantering och ny utformning.

I varje nytt bebyggelseområde ska gröna ytor för spontanidrott skapas.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Genom att lokalisera ny bebyggelse nära kollektivtrafiken skapar man en god tillgänglighet samtidigt som man uppnår en god trafikeffektivitet och miljö men även valfrihet.

I områden som idag har en begränsad kollektivtrafik bör man se närmare på möjligheten att förtäta bebyggelsen och på så sätt skapa ett större underlag för kollektivtrafik. Kollektivtrafikens framkomlighet bör förbättras för att öka attraktiviteten och få fler att resa. Med ett ökat resande erhålls en bättre trafikekonomi och miljö. Med en aktiv parkeringspolicy kan kollektivtrafikens konkurrenskraft förbättras.

Karlskrona har ett väl utbyggt spårsystem där det i en framtid kan finnas möjlighet att bedriva lokal kollektivtrafik på järnväg till exempelvis Nättraby, Rödeby, Holmsjö och Verkö.

En gynnsam situation har uppstått där stat, region, kommun och trafik huvudman samtidigt ser möjlighet att satsa på spårbunden kollektivtrafik i Blekinge. I översiktsplanen föreslås därför en utbyggnad från enkelspår till dubbelspår mellan Karlskrona C och Gullberna tillsammans med nytt stationsläge i Gullberna.

Gullberna station föreslås bli ett kommunikationsnav med en ny station för tåg samt bättre omstigningsmöjligheter mellan olika trafikslag. Det skulle medföra en bättre koppling mellan Gullberna och Kungsmarken och bli en knutpunkt för kollektivtrafiken.

Den befintliga stationen i Bergåsa föreslås byggas om till dubbelspår samtidigt som spåret lyfts och en planskild korsning för vägtrafiken möjliggörs tillsammans med utveckling av nytt stadsdelscentra med bostäder och kommersiellt innehåll.

En framtida potential är även lokal spårbunden kollektivtrafik. Därför ska möjligheten att bygga mötesstationer längs Blekinge kustbana och Kust-till-kustbanan finnas, liksom möjligheten till att etablera lämpliga stationer, i första hand Rödeby och Nättraby. Men den spårbundna kollektivtrafiken behöver utredas vidare i samarbete med trafikverk och andra aktörer.

Bussnätet ska utvecklas med gena och snabba linjer för att komplettera den spårbundna kollektivtrafiken.

Kollektivtrafik på vattnet har stor potential att utvecklas i Karlskrona vilket kan ge en ökad tillgänglighet till skärgårdsöarna och i vissa fall en väsentlig minskad

Karlskrona Station.

restid. Detta kommer att utvecklas mer i den fördjupade översiktsplanen för skärgården.

Järnväg

Upprustning av Kust-till-kustbanan, mötesspår i Gullberna och en ny godsbangård ger ökade möjligheter till spårbunden godstrafik till Karlskrona kommun.

Ett nytt läge för en ny godsbangård föreslås till Gullberna, Verkö hamn eller Torskors istället för nuvarande godsbangård på Trossö.

En upprustning av Verköbanan inklusive elektrifiering är en viktig förutsättning för utveckling av Verköhamnen. En direktförbindelse till Verkö bidrar till att godstågen inte behöver vända vid kv Muddret.

Väg

För stora delar av vägnätet i Karlskrona kommun är det andra aktörer än Karlskrona kommun som är väghållare. Trafikverket är väghållare för E22, riksväg 28 samt andra regionala och lokala vägar, men det finns även väghållare i form av vägsamfälligheter i till exempel Jämjö, Nättraby och Rödeby.

E22 ingår i det nationella vägnätet och knyter samman orter längs sydöstra kustregionen och är av stor vikt för kommunen. Trafikverket har beslutat att fortsätta utreda möjligheten att bygga om befintlig E22 till fyra körfält för sträckan Lösen-Torstäva och 2+1 väg för sträckan Torstäva-Jämjö. För långsamtgående trafik och cykeltrafik byggs ett nytt lokalvägnät parallellt med E22 där befintliga vägar nyttjas så långt det är möjligt.

För sträckan Björketorp-Nättraby reserveras möjlighet för utbyggnad enligt vägverkets utredning från 1994 i princip enligt nuvarande sträckning med erforderliga parallellvägar.

Gång- och cykeltrafik

Ambitionen är att fler ska välja cykeln som transportmedel. En analys av trafiknätet har genomförts för att hitta brister i gång- och cykelvägnätet. Bristerna föreslås åtgärdas för att skapa ett sammanhängande, trafiksäkert och tryggt gång- och cykelnät. Även i grönstrukturplanen pekats utvecklingsbara gång- och cykelstråk ut.

I översiktsplanen gör kommunen en strategisk planering för gång- och cykelvägnätet även längs vägar där kommunen inte är väghållare. Detta görs enligt samma modell som att kommunen lägger ut verksamhets- eller bostadsområden på mark som kommunen inte äger.

På lokalgator anser kommunen att det är acceptabelt att cykla i blandtrafik, det vill säga det är inte nödvändigt att gång- och cykeltrafiken får en egen separat bana.

Förnyelsebar energi

Fjärrvärme

I och med utbyggnaden av ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk i Bubbetorp kommer fjärrvärmekapaciteten att öka i kommunen. Driftstart beräknas ske under 2011. Det medför att fjärrvärmekapaciteten ökar och fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig till fjärrvärmenätet.

Fjärrvärme är ett miljövänligt uppvärmningsalternativ och kommunen strävar efter att såväl befintliga verksamhets- och bostadsområden som nya ska kunna anslutas där det är rimligt. Nya bostadsområden kan med fördel lokaliseras till fjärrvärmestråket.

I Jämjö och Nättraby planeras en utbyggnad av separata fjärrvärmenät inom en femårsperiod.

Foto: Thomas Johansson

Vindkraftverk.

Vindkraft

Karlskrona har tagit fram en vindkraftsstrategi som ska utgöra underlag och policy för framtida vindkraftsetabelingar i kommunen. Vindkraftsstrategin pekar ut ett antal områden som Karlskrona kommun anser är prioriterade för vindkraft.

Områdena har pekats ut med hänsyn till landskapets karaktär och dess känslighet samt utifrån gällande riksintressen och förordnanden i kommunen.

Vatten

Ytvatten (sjöar och vattendrag)

För att kunna bibehålla sjöars och vattendrags stora betydelse för växt- och djurlivet måste dessa beaktas i samhällsplaneringen. Enligt miljömålet "Levande sjöar och vattendrag" måste insatserna förstärkas för att målen med att behålla naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska nås samtidigt som förutsättningar för friluftsliv ska värnas. Ett viktigt led i detta är att fortsätta med kalkning av sjöarna i kommunen för att motverka försurning.

Grundvatten

Grundvatten ska ge oss en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samtidigt som det ska bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Grundvattnet räcker dock inte alltid till överallt. I vissa tätorter och i kustområden kan det råda brist på naturligt grundvatten. Dessutom kan det förekomma en del problem med vattenkvaliteten.

För att kunna skydda grundvattnet från alltför stora vattenuttag och påverkan från olika verksamheter behövs betydligt mer kunskap om grundvattnet, framför allt vad gäller enskilda brunnar.

Kust och hav

I kustzonen råder ett högt exploateringsstryck samtidigt som miljön är känslig för alltför stort nyttjande av de resurser som finns där. Att samtidigt både kunna utveckla kust- och skärgårdsområdet på ett hållbart sätt och bibehålla den höga biologiska mångfalden och de stora natur- och kulturvärden, är en utmaning för samhällsplaneringen.

Genom medvetna miljöåtgärder som exempelvis utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, god vattenomsättning och cirkulation kan påverkan på kust- och skärgårdsområdet minimeras. Dessa åtgärder gynnar i sin tur Östersjön och den biologiska mångfalden.

Dricksvatten

Karlskrona kommun arbetar för att dricksvattenkvaliteten ska förbättras. För att kunna säkra framtida dricksvattenförsörjning finns ett behov av att skydda delar av landskapet under ett längre tidsperspektiv. Idag skyddas vattentäkterna genom så kallade vattenskyddsområden.

Hittills har tidsperspektivet som regel varit för kort för att det långsiktiga skyddet ska kunna upprätthållas. För detta krävs en god planering inte bara inom den egna kommunen utan även regionalt.

För att öka kunskapen om vattnets betydelse bör riktlinjer för att säkerställa en långsiktig vattenförsörjning tas fram och lyftas in i kommunens översiktsplan och även beaktas i detaljplaner och fördjupade översiktsplaner. Genom att upprätta vattenförsörjningsplaner med skyddsbestämmelser för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter följer kommunen de miljömål som beslutats.

Klimatförändringar

Att bygga upp ett motståndskraftigt samhälle mot de klimatförändringar som kommer är oerhört viktigt för en god vattensäkerhet, en säkerhet som är lika viktig för såväl medborgare som näringsliv och ekosystem.

Högsta högvatten beräknas till +1,86 meter fram till år 2100, vid ett antagande om att medelvattenytan stiger med 0,8 meter. Det finns dock olika studier som pekar på ännu större höjningar av medelvattenytan. Generellt sett ligger höjningen av medelvattenytan på någonstans mellan 0,6-1,5 meter. Vid ett absolut värsta scenario innebär det ett högvattenstånd på ungefär +2,5 meter år 2100.

Kulturmiljö

För att få ett samlat beslutsunderlag för den fysiska planeringen föreslås att ett kulturmiljöprogram för Karlskrona kommun upprättas. Det kan nyttjas som vägledning i ett senare planeringsskede.

Samtliga riksintressebeskrivningar är i behov av en revidering och framför allt av ett förtydligande, som avgränsar riksintressena. Dessutom finns behovet av att avgränsningarna för riksintresset Trossö sammanfaller med avgränsningarna för världsarvet.

För kulturmiljövården är världsarvet särskilt viktigt att beakta liksom de bebyggelseinventeringar som utgör underlag för översiktsplanen.

Upprustning av stadens offentliga platser är ett led att utveckla världsarvet och att öka stadens attraktivitet.

Äldre detaljplaner behöver ses över för att säkerställa kulturmiljövården. Detta gäller särskilt för områden inom riksintresset (världsarvet) örlogsstaden Karlskrona där många planer utgör ett hot mot bevarandevärdena. Även skyddet för Kristianopel behöver ses över.

Utveckling av världsarvet

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är till stora delar skyddat som kulturminnen och byggnadsminnen enligt kulturminneslagen. Det finns dock objekt i världsarvet som inte omfattas av skyddande lagstiftning. En översyn av skydd för samtliga miljöer som ingår i världsarvet bör genomföras.

Fredrikskyrkan med Karl XI i förgrunden.

Riksintressen

Karlskrona stad omfattas av riksintresse för kulturmiljö. De förändringar som föreslås på Trossö bedöms stärka stadens kvalitéer. Riksintresset ska beaktas i varje projekt.

Möjligheten att landa fisk i Karlskrona är av riksintresse och Saltö är den hamn som har kapacitet att ta emot stora mängder fisk i dagsläget. Fiskenäringen och boende föreslås i första hand att samexistera på södra Saltö. Vid full utbyggnad är Sandhamn och Ekenabben alternativa hamnar för att tillgodose riksintresset för yrkesfiske. Ersättningshamnarna ska erbjuda samma service och lagringsmöjligheter som hamnen i Saltö gör i dagsläget.

I Skärva föreslås en utveckling av en hästnära bebyggelse vilket sammanfaller med riksintresset för kulturmiljö Verstorps, Skärva, Trantorps med mera. Detta bedöms vara förenligt med riksintresset då betning av marken bidrar till att hålla landskapet öppet, vilket bevarar landskapets natur- och kulturvärden.

Hur varje enskilt riksintresse säkerställs framgår vidare i avsnittet konsekvenser.

FÖRDJUPNINGSSOMRÅDEN

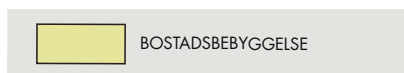
Översiktsplan 2030 innehåller fördjupningar för Trossö, Stadsbygden, Nättraby, Rödeby, Jämjö samt generella rekommendationer för landsbygden.

Översiktsplanen visar grunddragen i användningen av mark- och vattenområdena i fördjupningsområdena.

En mer detaljerad markanvändning redovisas i form av fördjupningar av översiktsplanen och konkreta planer i senare skeden.

Förklaring till kartorna

Teckenförklaringen till kartorna innehåller följande indelning:

Område föreslagen för bostadsbebyggelse i form av lägenheter, villor, radhus med mera.

Område föreslagen för verksamhetsområde, i form av handel, industri, tjänsteföretag med mera.

Områden som föreslås innehålla flera funktioner som bostäder, verksamheter och service.

Områden som kräver fortsatt utredning i ett senare skede. Utredningsområdena i översiktsplanen finns för verksamheter, bostäder, rekreation och trafik.

Områden med höga naturvärden som är viktiga att bevara.

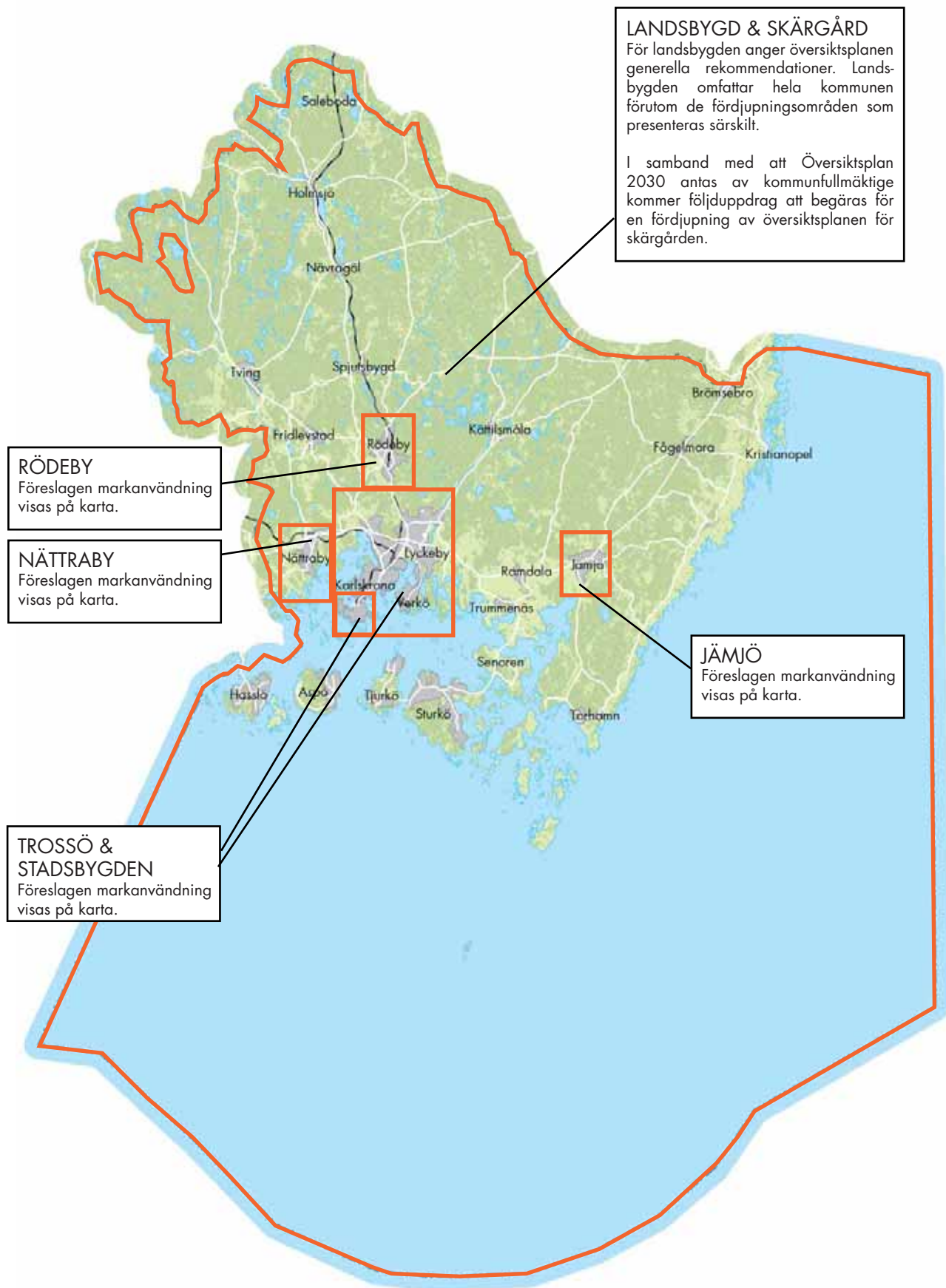
De strategiskt allra viktigaste ekologiska stråken genom tätorterna.

Föreslagna nya kopplingar för gång- och cykelvägnätet.

Föreslagna nya vägar samt förslag till nya vägkopplingar.

Översiktsplan 2030 innehåller fördjupningar för Trossö, stadsbygden, Nätraby, Rödeby, Jämjö och landsbygden. Skärgården kommer att utredas vidare i en kommande fördjupning av översiktsplan.

TROSSÖ

Trossö utgör Karlskrona kommuns stadskärna. Befolkningen i Trossöområdet (inklusive Saltö, Ekholmen, Björkholmen och Stumholmen) var drygt 11 000 personer år 2008. Detta motsvarar 17,2 procent av kommunens befolkning.

Utveckling av stadsmiljön

Stadens offentliga rum

Trossö har både stora och små stadsrum. Det finns en stor potential för att fortsätta att skapa ett levande och dynamiskt stadsliv om stadens offentliga rum görs mer attraktiva och om boende och besökare inbjuds att använda dem aktivt.

De viktigaste platserna i staden behöver vitaliseras och i högre grad användas som uppehållsplatser. En upprustning av Stortorget, Hoglands park och Borgmästaregatan har påbörjats. Även Fisktorget är föremål för utredning för att på ett tydligare sätt kopplas samman till centrumkärnan.

Förslag på utveckling av Stortorget.

Strategi Karlskrona

År 2007 tog Karlskrona kommun fram Strategi Karlskrona som är en utredning med målsättningar och förslag på hur stadsmiljön på Trossö kan

förädlas. Utredningen pekar på hur man kan stärka vattenkontakten, göra offentliga platser mer attraktiva och minska trafikens negativa inverkan. Förslagen från "Strategi Karlskrona" är inarbetade i planförslaget.

Stadsmiljöprogram

Stadens offentliga rum, parker och bebyggelse på Trossö ska hålla en hög kvalitet. Stadsmiljöprogrammet består av ett antal delrapporter som tillsammans tjänar som vägledning för gestaltning av de offentliga miljöerna på Trossö.

Stadsmiljön fordrar särskild omsorg kring detaljer. Återvinningsstationer på Trossö kan utformas enligt exempel i fotomontage och behöver då ej döljas på undanskymda platser.

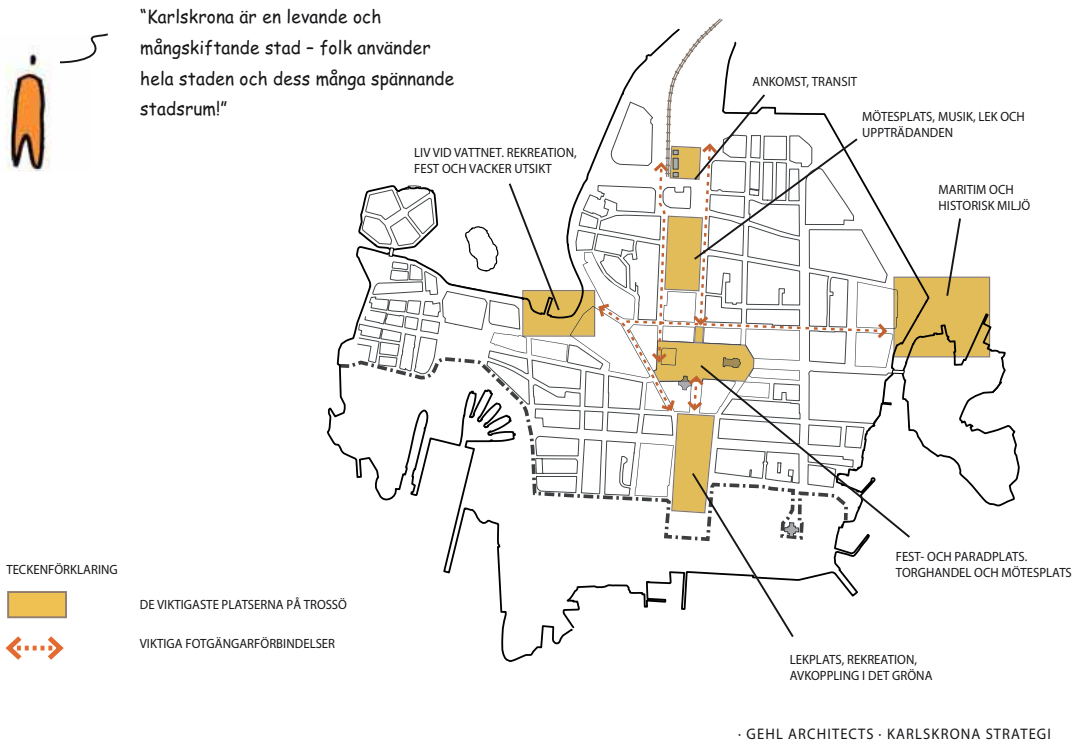
Fotomontage på Bredgatan som visar hur återvinningsstationer kan anpassas till stadsmiljön.

Bebyggelseutveckling

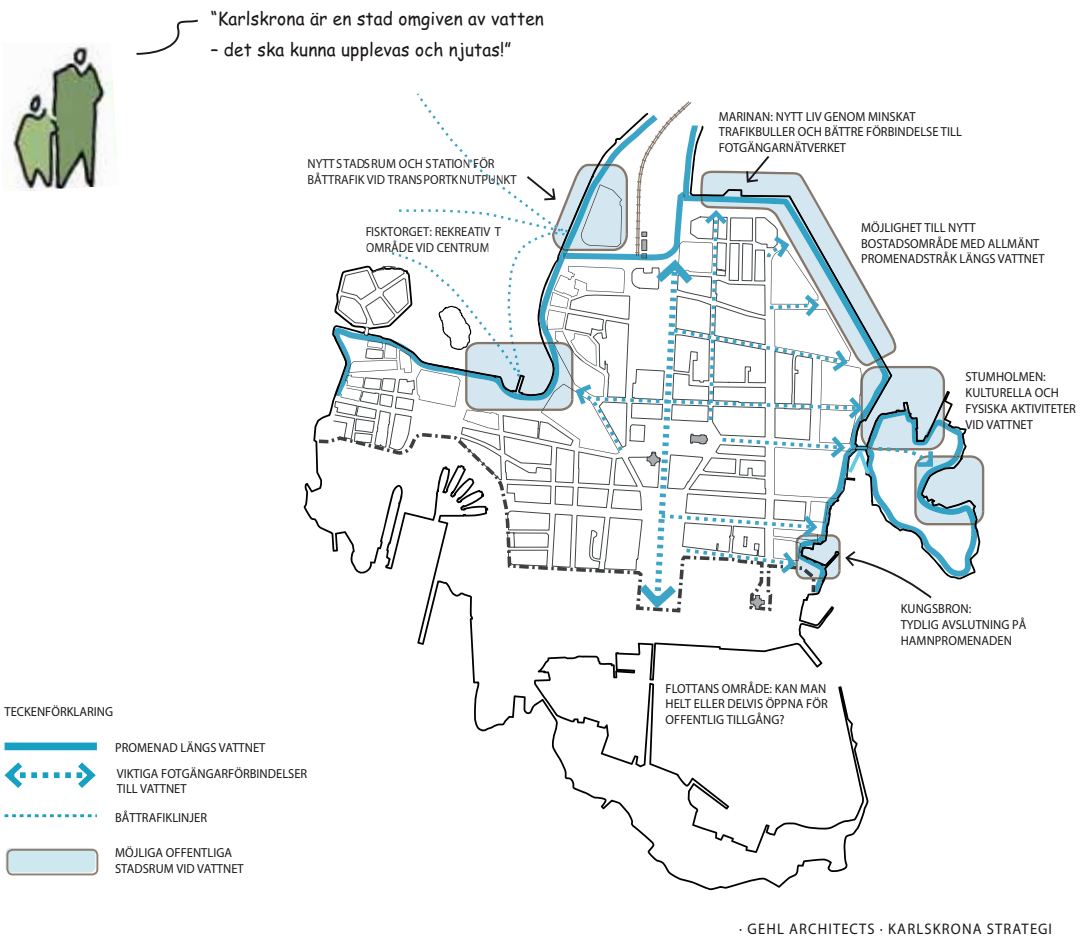
Tre större områden på Trossöområdet har bedömts som särskilt intressanta för stadens utveckling. Dessa tre områdena är Pottholmen, Skeppsbrokajen/Handelshamnen och Hattholmen/Kv Muddret.

Trossöområdet (inklusive Saltö, Ekholmen, Björkholmen och Stumholmen) föreslås kompletteras med cirka 1 500 bostäder i nyproduktion och cirka 500 bostäder genom att inreda vindar.

AKTIVERA STADENS PLATSER

MER STAD VID VATTEN

Flerbostadsbebyggelse föreslås tillkomma med ungefärligt antal lägenheter:

- Södra Saltö och Saltö torg, cirka 440 lägenheter
- Pottholmen, cirka 500 lägenheter
- Handelshamnen, cirka 200 lägenheter
- Kv Muddret och Hattholmen, cirka 100 lägenheter
- infill projekt, 200 lägenheter

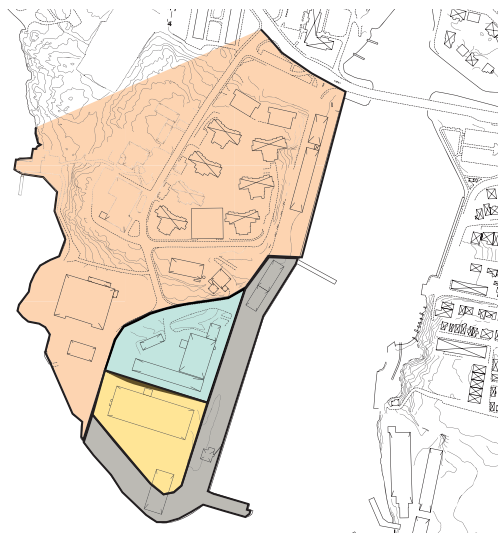
Förutom dessa större utvecklingsområden föreslås ett antal mindre områden där det finns möjlighet till kompletterande bebyggelse. Planen redovisar inte förtätningar med enstaka tomter utan Trossö är ett ständigt pågående förändringsområde. Ett stort antal lägenheter på Trossö bedöms även kunna tillkomma genom att inreda vindar.

Södra Saltö

Södra Saltö föreslås vidareutvecklas till en ny stadsdel med blandade funktioner och en stark koppling till vattnet. Allmänhetens tillgång till strandlinjen är viktig liksom att siktlinjer och platser vid havet kan skapas. Stadsdelen har potential att utvecklas till en mångfacetterad stadsdel och bedöms inrymma cirka 400 lägenheter och cirka ytterligare 40 lägenheter på Saltö torg.

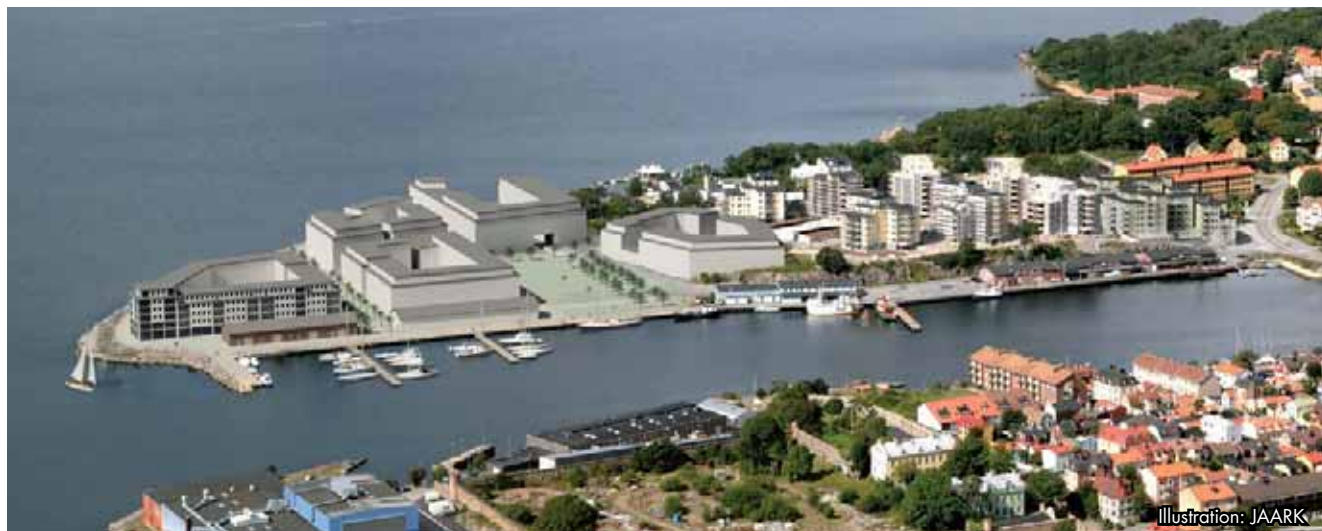
Möjligheten att landa fisk i Karlskrona är av riksintresse och Saltö är den hamn som har kapacitet att ta emot stora mängder fisk i dagsläget. En utveckling med bostäder och verksamheter på södra Saltö innebär att fiskeriverksamhetens behov och ytor behöver ses över. Fiske är en traditionell näring i kommunen och bidrar till stadens karaktär. Det är därför önskvärt att fiskenäringen ska samexistera med boende och andra verksamheter på södra Saltö. Karlskrona kommun är angelägen om att en utveckling av södra Saltö sker på ett sådant sätt som inte skadar eller försämrar förutsättningarna för fisket. Vid full utbyggnad är Sandhamn och Ekenabben

alternativa hamnar för att tillgodose riksintresset för yrkesfiske. Ersättningshamnarna ska erbjuda samma service och lagringsmöjligheter som Saltö hamn har idagsläget. I Sandhamn behöver lagringsutrymmena utökas och kajlängd och bottendjup ses över. Där saknas ett småbåtsvarv men det finns både lådhall och sliper för 28 ton. I Ekenabben behöver också lagringsutrymmena utökas och kajlängd och bottendjup ses över. Där saknas även ett isverk och småbåtsvarv men det finns en sliper för 28 ton.

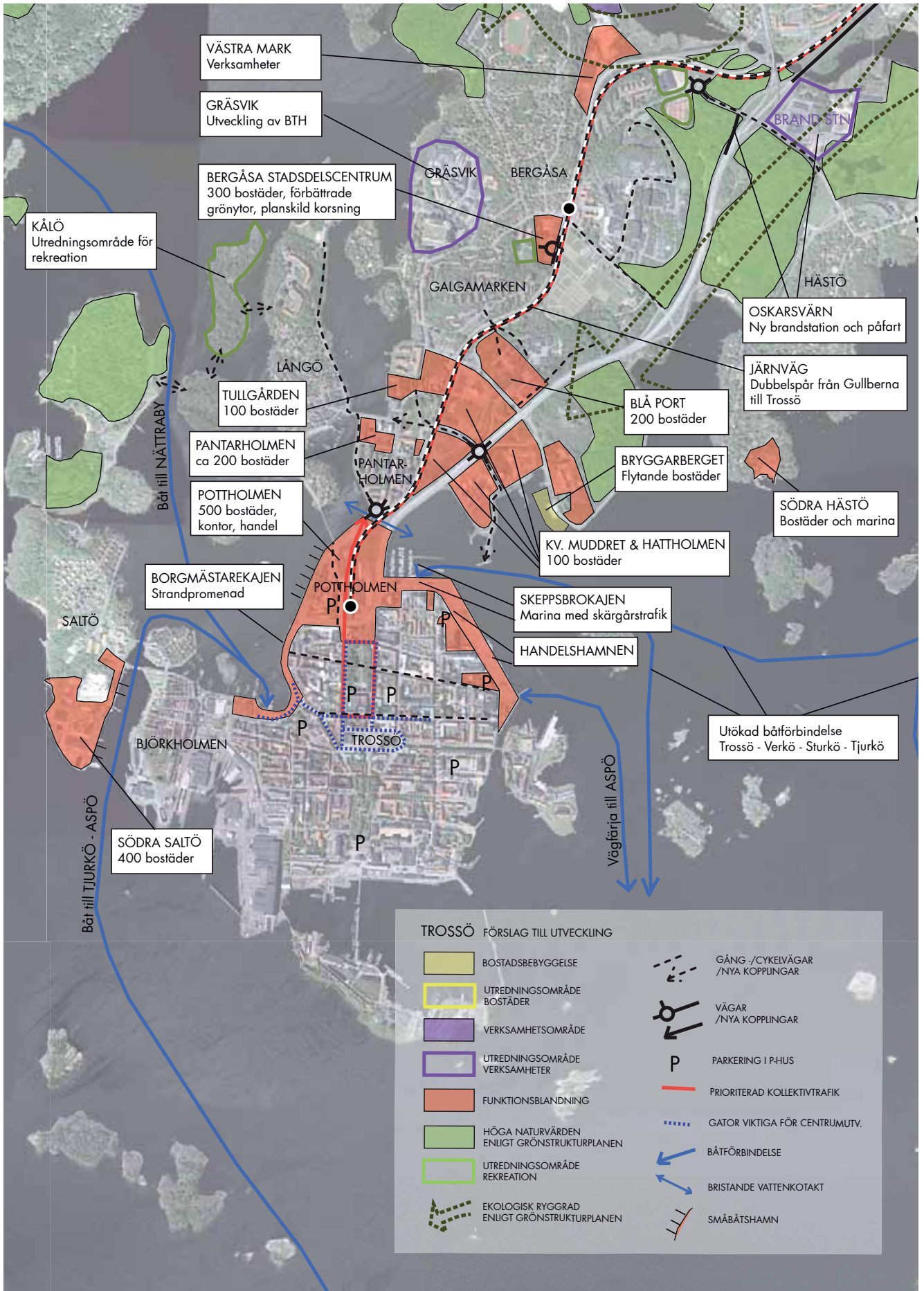

Föreslagen etapputbyggnad på södra Saltö.

I dagsläget använder fiskenäringen i hamnen så gott som hela kajen och kajområdet mot Saltö sund. Vid den södra delen av kajen lossas fisken och vid den norra delen ligger trålarna förtöjda när de ligger i hamn. Av det 20-tal båtar som kontinuerligt landar fisk på Saltö är det sex av trålarna som enbart använder Saltö för att landa fisk. Ingen av de 20-tal båtarna är Karlskronaregistrerade utan kommer ifrån Västkusten, Kalmar- och Västervikstrakten. Utöver verksamheter och faciliteter knutna till fisket finns på södra Saltö ett annat näringsliv och andra faciliteter i hamnen, främst på den västra sidan, som skulle kunna omlokaliseras.

En utveckling med bostäder och verksamheter föreslås på södra Saltö.

Förslag till bebyggelseutveckling på Trossöområdet. (En stor karta över Trossöområdet samt Stadsbygden finns som bilaga längst bak i dokumentet).

Pottholmen

En ny attraktiv stadsdel i Karlskrona ska skapas i ett samarbete mellan Karlskrona kommun och Kärnhem AB. Stadsdelen ska innehålla blandade funktioner med bostäder tillsammans med kontor och butiker.

Den befintliga järnvägsstationen ska förbättras och samordnas med en ny busstation. På det nuvarande busstorget Kungsplan planeras ett nytt stadsbibliotek. I ett centralt läge ska även kontorsbyggnad till World Trade Center finnas. Helheten ska upplevas som en attraktiv stadsdel och en naturlig del av Karlskrona. Den nya stadsdelen blir det nya mötet med Karlskrona stad och en koppling mellan stadskärnan och de yttre delarna.

Infartsleden får en ny gestaltning och omges av stadsbebyggelse samtidigt som de havsnära läget tillvaratas på ett mycket bra sätt. Utformning av nya kvarter skapar god vattenkontakt och för stadsdelen avses också stor omsorg läggas på de offentliga ytorna såsom torg och parkytor och kajer.

Platsen har optimal tillgänglighet för kollektivtrafiken vilket är en viktigt förutsättning för ett långsiktigt hållbart samhälle. En utveckling av stadsdelen medför att brandstationen behöver omlokaliseras till Oskarsvärn. Gjorda markundersökningar visar att marken är förorenad. Området är även utsatt för buller från Österleden, järnvägen och trafiken på Borgmästarekajen. Både markföroreningar och buller bör utredas mer i ett senare skede. Kompletterande marksanering är aktuellt för området.

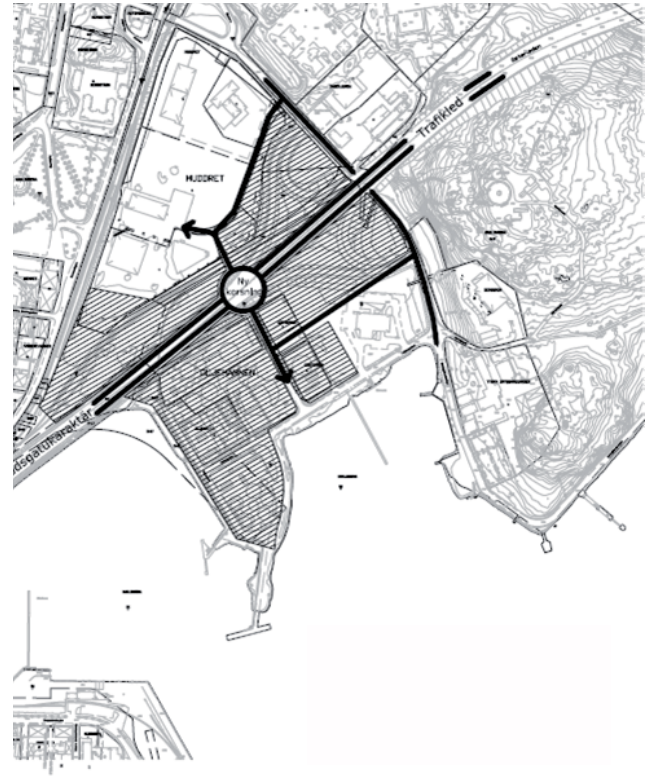

Ett av förslagen på utveckling av Pottholmen från parallella uppdrag 2009

Kv. Muddret och Hattholmen, Regleringsplan från 1877-82 som visar höga ambitioner att låta staden växa utanför Trossö i en rutnätsplan med kvarter i trädplanterade gator och torg samt anlagda kajer.

Kv. Muddret och Hattholmen, principskiss från 2002 med ny gatustruktur på Österleden som skulle ge möjlighet att omvandla en del av nuvarande stora trafikytor till nya kvarter.

Skeppbrokajen/Handelshamnen

Skeppbrokajen och vattenområdet i norr föreslås att utvecklas som en stadsmarina med tillhörande verksamheter. Området är detaljplanlagt för verksamheter i två våningar.

Handelshamnen används idag i huvudsak till andra verksamheter än hamnverksamhet. Det är parkering, evenemangsyta men även landning av fisk för stora trålare som inte får plats i Saltöhamnen.

Handelshamnen föreslås användas som ett område för rekreation, evenemang, hamn för tilläggsplats för större båtar som för parkering. I den södra delen av Handelshamnen ska särskild utredning ske där eventuell lämplighet för byggnation får prövas.

Kv.Muddret/Hattholmen/ Bryggareberget

Kvarteret Muddret föreslås tillsammans med Hattholmen omvandlas med tydligare stadsmässighet. Det skulle bidra till en positiv sammanlänkning mellan Trossö, Pantarholmen och Blå Port. Området kan utvecklas till en funktionsblandad grön stadsdel med närhet till vattnet där flytande flerbostadshus längs Saltsjöbadsvägen

kan vara ett intressant inslag tillsammans med marina verksamheter och rekreationsytor.

Ett effektivt ianspråktagande av marken fordrar förändringar i infrastrukturen och utveckling av området kräver att järnvägens och framför allt infartsledens barriäreffekter minskas. Infartsleden föreslås omgestaltas till en stadsgata istället för nuvarande utformning som trafikled. Blå Ports trafikplats ersätts med en cirkulationsplats som matar området i öst-väst. Omgestaltningen innebär att byggbar mark frigörs och bullerspridning reduceras väsentligt.

Det är en ambition att stärka kopplingarna i såväl nord-sydlig riktning som öst-västlig. Gång- och cykelförbindelser görs mer attraktiva och kajpromenader kan utvecklas tillsammans med en mer utvecklad marina. Möjligheten att sammankoppla Hattholmen och Trossö med en framtida bro bör utredas.

Området belastas av kända föroreningar vilket måste åtgärdas genom sanering av marken. Marken ska saneras av den som förorenat marken till den grad att den inte utgör någon fara eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kopplat till den hårt exploaterade Trossö kan Hattholmen utgöra en viktig resurs för stadskärnans urbana rekreation.

Det finns en efterfrågan på stadsnära miljöer för barn och ungdomar med skateboard och cykelanläggningar och dessutom finns förutsättningar att rymma segelklubbar etcetra.

Ett intressant grepp att ge stadsdelen lummighet är att låta Tullparken växa österut och att ett grönt stråk skapas. I förlängningen skapas en sammanhängande stadsdel från vårdcentralen vid Tullgården via Tullskolan och Blå Port till nyplanerade bostäder på Saltsjöbadsvägen och Bryggareberget. Att tillföra bostäder i området som idag domineras av verksamheter innebär en positiv blandning som skapar en trygg stadsdel på dygnets alla timmar.

Bryggareberget har stora natur- och kulturvärden som ska beaktas vid eventuell fortsatt utveckling av området.

Service

Karlskrona centrumhandel

Karlskrona centrum föreslås utvecklas mot Pottholmen med mer handel i fastigheterna utmed Hoglands park. En utveckling av centrum föreslås även mot Fisktorget och längs befintliga stråk.

Grönstruktur

Trossö är tätbebyggt och har få grönytor men desto fler blå ytor. Dragsö, Saltö, Stakholmen, Stumholmen och Bryggareberget är viktiga tätortsnära rekreationsområden för Trossöborna liksom de anlagda parkerna. Förutom parkytorna finns alléer och solitärträd som är mycket karaktärsgivande inslag i stadsmiljön. Vid nyplanering ska de gröna inslagen i stadsmiljön prioriteras som en del i stadens kvarters- och gatustruktur.

Broar mellan Kälö-Högaholm och mellan Högaholm-Dragsö tillsammans med en bro mellan Långö-Kälö ökar tillgängligheten till grönområden och ger möjlighet till fler promenadstråk.

Trossös parker

Hoglands park

Hoglands park är Karlskronas paradanläggning och den stod klar 1825 efter ritningar från Carl Magnus Piper. Dess nuvarande utseende har sitt ursprung i Knut Forsbergs ritning från 1863. En plan för parkens bevarande, rekonstruktion och utveckling har tagits fram av landskapsarkitekt Ulf Nordfjell. En kulturhistorisk inventering och en trädinventering har också utförts. Arbete med förnyring av parken har med dessa utredningar som grund påbörjats vilket innebär en

Förslag till förändring av Hoglands park.

förnyelse av parkens växtlighet. En ny scenbyggnad med café är föreslagen.

Amiralitetsparken

Amiralitetsparken skapades 1885-87 i samband med tunnelanläggningen för varvets spårförbindelse. Parken är grupperad kring de djupa spårskakten och klockstapeln som uppfördes i slutet av 1700-talet. En arkitektävling har avgjorts för parken och Amiralitetsplatsen som entré för Marinbasen. Det vinnande förslaget lyfter områdets betydelse i världsarvet genom att förstärka den historiska axeln genom staden från N. Kungsgatan över Stortorget till Högvakten. Amiralitetsplatsen framför Högvakten renodlas som entréplats med strukturerad parkering.

Det vinnande förslaget i en arkitektävling om utformning av Amiralitetsplatsen.

Kapellparken

Kapellparken eller Gamla Kyrkogården omgav Hedvig Eleonora kyrka, den äldsta stadskyrkan i Karlskrona, och är skyddad enligt kulturminneslagen. Gravkapellet som finns på kyrkogården uppfördes under 1840-talet. De stora kastanjerna vid entrén härrör från den tiden. Kapellparken fungerar idag bland annat som entréyta

för gymnasiet i kvarteret Psilander. Ett järnstaket och gatstensbeläggning i parken har tillförts för att minska slitage och styra gångtrafik. En alternativ entré till skolan kan ske från Östra Köpmansgatan där också byggrätt finns för ny bebyggelse.

Skolparken och Tårarnas park

På militärt område innanför Bastion Aurora ligger Skolparken som i samverkan med Tårarnas park utanför bastionen utgör en värdefull grönska i staden. Bastionen i sig kan med fördel ljussättas vilket skulle skapa ökad attraktivitet till Kungsbron och att bastionen synliggörs tydligare.

Chapmansplan

Chapmansplan är en stor grusad yta som kan användas för både rekreation och parkering. En plan för strukturering av parkering och trädplanteringar är framtagen.

Kvarteret Dockan

I kvarteret Dockan finns en rivningstomt som föreslås kunna utvecklas till en ny liten park i staden som också kan fungera som hundrastplats.

Pottholmen, Södra Saltö, Hattholmen, Handelshamnen

Stadens stora utvecklingsområden är Pottholmen, Södra Saltö, Hattholmen och Handelshamnen. I planering av dessa områden finns förutsättningar att låta kajer och stränder utformas till attraktiva rekreationsytor med grönska. I kvarterstrukturerna kan nya parker skapas tillsammans med trädplanteringar och alléer. Hattholmen blir en naturlig länk mellan Trossö och Bryggareberget och ett grönt stråk kan även kopplas till Tullparken för att skapa en sammanhängande grönstruktur. Hattholmen hyser goda förutsättningar för utveckling av ”urban rekreation” med skateanläggningar och barn- och ungdomsaktiviteter.

Kommunikationer

Biltrafik

Biltrafiken är dominerande på Trossö. För att skapa en bättre stadsmiljö är det viktigt att minska biltrafikens negativa inverkan och förbättra förhållandena för kollektivtrafiken och gång- och cykeltrafiken.

För att minska trafikens påverkan på Trossö föreslås att infartsleden omvandlas till stadsgata för att skapa en bättre entré till staden samt för att minska dess bullerpåverkan vilket är av stor vikt för att kunna fortsätta att utveckla Trossö. Det är även viktigt att arbeta vidare med att minska barriäreffekten av infartsleden och stimulera byggandet av gång- och cykelvägar.

Vid omvandlingen av infartsleden till en stadsgata föreslås en ny cirkulationsplats i höjd med Hattholmen och kv Muddret. Vidare föreslås att vägbredden på Borgmästarekajen minskas för att skapa mer utrymme för en kajpromenad.

På Trossö finns det totalt 8 900 parkeringsplatser varav cirka 3 200 parkeringsplatser finns på allmän plats och cirka 5 700 platser på kvartersmark. Av den allmänna parkeringsplatserna är ungefär 700 platser eller cirka en fjärdedel avgiftsbelagda. Karlskrona kommuns inriktning är att reducera ytkrävande parkeringsplatser och istället lokalisera större parkeringsanläggningar till en yttre parkeringsring med parkeringshus och garagelösningar. En utbyggnad av kollektivtrafiken och gång- och cykelnätet medför även att behovet av parkeringsplatser i stan minskar. Boende utanför tätorten ska dock ha fortsatt god tillgänglighet till staden.

Kollektivtrafik

En omläggning av stadstrafiken planeras till december 2010. Avsikten med denna omläggning är dels att få en mer miljö- och bebyggelseanpassad minibustrafik inne på Trossö, dels att frigöra Kungsplan från busstrafik då kommunen har planer att bygga bibliotek på denna plats.

På Parkgatan planeras en modern och tillgänglighetsanpassad busshållplats som ska ersätta den som idag finns vid affärshuset Kronan. Stadsbussarna föreslås endast angöra Parkgatan och att Trossö istället kollektivtrafikförsörjs med minibussar.

Vid en utveckling av Pottholmen kommer Kungsplans funktion som omstigningsplats att flyttas till Blekingegatan vid järnvägsstationen. Blekingegatan, som ansluter till järnvägsstationen, bör vara den framtida körvägen in och ut från centrum för kollektivtrafiken.

Under år 2010-2012 kommer delsträckan på Kust till kustbanan Karlskrona-Emmaboda att rustas upp. Upprustningen kommer bland annat att innebära att restiden Karlskrona-Emmaboda minskas med tio minuter. Samtidigt planeras en fortsatt upprustning av Karlskrona centrals spårområde.

Förutsättningar för ny kollektivtrafikförbindelse med båt mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjurkö föreslås utvecklas. En sådan förbindelse skulle i vissa fall ge en väsentlig minskad restid för boende på öarna.

Gång- och cykeltrafik

Trossö är cirka en kvadratkilometer stor och man kan gå från den ena till andra änden av ön på en kvart. De korta avstånden gör ön speciell och väl lämpad för gång-

och cykeltrafik. Det kan bidra till att minska biltrafiken samt skapa en mer levande stadsmiljö. Gång- och cykeltrafiken ska ha hög prioritet i hela staden och bör utvecklas kontinuerligt. Ett förslag är att göra det tillåtet att cykla i stadsmiljön, till exempel på Ronnebygatan.

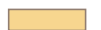

Gång- och cykelförbindelser föreslås mellan Hattholmen och Tullparken för att länka samman olika stadsdelar och skapa en ytterligare tvärförbindelse. En broförbindelse (öppningsbar) mellan Hattholmen och Trossö kan även bli aktuellt i framtiden.

Kulturmiljö

Karlskronas världsarv på Trossö består av stadsplan, byggnader och monument. Delar av arvet uppfattas därför punktvis, medan de större byggnadsmässiga dragen upplevs under den dagliga färden i staden till exempel genom speciella vyer.

TECKENFÖRKLARING

- STADSRUM SOM INGÅR I DEN STORA BERÄTTELSEN
- DEN STORA BERÄTTELSENS KÄRNPUNKT
- HISTORISKA FOKUSPUNKTER
- ANKOMST/ÖVERGÅNGSPUNKTER I DEN STORA BERÄTTELSEN

En fortsatt utveckling av Trossö och världsarvet ska ske genom:

- respekt för stadsplanen.
- respekt för Trossös topografi med dess mittpunkt och kyrkor på Stortorget.
- höga estetiska krav på byggnader och offentliga platser.

Karlskrona stad omfattas av riksintresse för kulturmiljö. De förändringar som föreslås på Trossö bedöms stärka stadens kvalitéer. Riksintresset ska beaktas i varje projekt.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Förslaget innehåller ett flertal förtätningsprojekt som går ut på att omvandla och funktionsblanda redan ianspråktagen mark.
- Samtliga projekt ligger inom gång- och cykelavstånd från viktiga målpunkter såväl service, arbetsplatser som kollektivtrafikanslutningar.
- I samband med omvandling finns möjlighet att göra tidigare ogästvänliga kajmiljöer attraktiva för stadens alla invånare.

STADSBYGDEN

Stadsbygden omfattar Pantarholmen i söder till Bastasjö i norr, Rosenholm i väst och Lösen i öst. Befolkningen i området (övriga delar av Karlskrona tätort och Lyckeby) var drygt 23 000 personer år 2008, vilket motsvarar 36,5 procent av kommunens befolkning.

Stadsbyggnadsprinciper

Karlskrona kommun eftersträvar att utnyttja marken så bra som möjligt och att skapa varierade bostadsområden. Det betyder att vid varje projekt måste exploateringar beaktas så att marken inte underutnyttjas. I lite mer perifera lägen ska grupphus och radhusbebyggelse övervägas vilket konsumerar mindre mark och gör att mer rekreationsytor kan sparas.

Inom det område vi kallar för stadsbygden finns ett antal centrummiljöer som behöver få en starkare identitet. Det är Pantarholmen, Bergåsa, Hästö, Kungsmarksplan, Gullberna Park, Marieberg och Lyckeby. Konsekvensen av en förtätning är att etablerade centrum kan få ett ökat serviceunderlag som breddar utbudet och ger förutsättningar för bättre kommunikationer.

Bebyggelseutveckling

Karlskronas stadsstruktur kan ses som ett antal öar förbundna med smala midjor. Dels beroende på de fysiska förutsättningarna, dels på att stadsutvecklingen skett i olika utbyggnadsetapper med olika karaktärer. Bostadsområdena är avgränsade från varandra med naturmark eller barriärer som vägar, järnväg eller vatten emellan.

Strategin är att blanda olika funktioner som boende, arbete och service i den mån det är möjligt. På vissa platser är dock inte verksamheter eller bostäder lämpliga. I föreslagen markanvändning finns det därför områden som enbart föreslås bli bostäder respektive verksamheter. I den fysiska planeringen ska däremot eftersträvas att skapa en flexibilitet för att göra det möjligt med alternativ användning.

Bostäder

Stadsbygden föreslås kompletteras med cirka 2 000 bostäder.

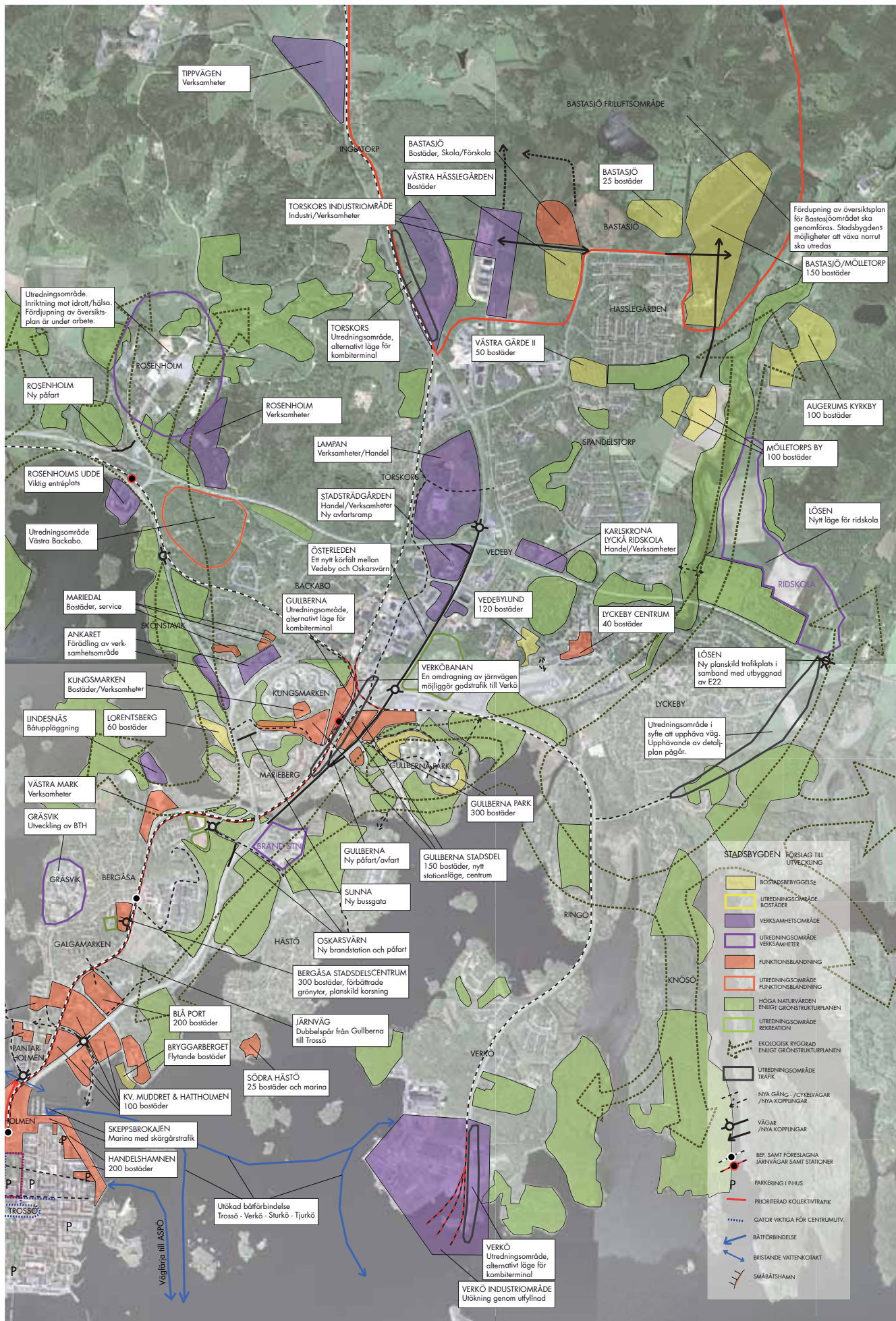
Följande utvecklingsområden inom stadsbygden är tänkbara med ungefärligt antal lägenheter/ bostäder:

- Pantarholmen, ca 200 lägenheter
- Bergåsa centrum, ca 300 lägenheter
- Lorentsberg, ca 60 lägenheter
- Gullberna stationsområde, ca 150 lägenheter
- Gullberna park, ca 300 lägenheter
- Västra Backabo, utredningsområde (ca 800 bostäder)
- Vedebylund, ca 120 lägenheter
- Lyckeby centrum, ca 40 lägenheter
- Hästö Marina, ca 25 bostäder
- Mölletorps by, ca 100 bostäder
- Västra Gärde, ca 50 bostäder
- Bastasjö, ca 200 + 25 redan planlagda
- Augerums kyrkby, ca 100 bostäder

Då en intressekonflikt råder med Försvarsmaktens riksintresse har den planerade utbyggnaden av Västra Backabo utgått och markerats som utredningsområde. Bortfallet av bostäder kompenseras genom att nya områden har lagts till planen, primärt Bergåsa, Gullberna stationsområde, Mölletorps by och Augerums Kyrkby.

Förutom redovisad bebyggelse kan ytterligare exploateringar ske genom delning av tomter, mindre planändringar, inredning av vindar och dylikt.

Behovet av studentbostäder, äldreboende och särskilt boende bör övervägas vid varje planbeslut och i varje bostadsprojekt. Studentbostäder bör koncentreras till området väster om Österleden, inom ett band mellan Trossö till Sunnakanal. Behovet av studentbostäder bedöms som stort i och med Blekinge Tekniska Högskolas lokalisering av huvudcampus till Karlskrona från 2010.

Förslag till bebyggelseutveckling i Stadsbygden (En stor karta över Stadsbygden samt Trossöområdet finns som bilaga sist i dokumentet)

Bergåsa, Hästö, Lyckeby och Kungsmarksplan är exempel på centrummiljöer som har stor potential att utvecklas och förädlas med ett stort antal nya bostäder. Det ger mer underlag för service som breddar utbudet och ger bättre förutsättningar för kollektivtrafik.

Bergåsa centrum

Bergåsa har ett strategiskt läge och området är intressant att utveckla som ett stadsdelcentrum för att ge ett ökat underlag för service. Där finns befintliga centrumbyggnader från 1940-50-talet med höga kulturmiljövärden som kan utvecklas och kompletteras med ny bebyggelse. Omvandlingen av trafikmiljön kräver ett stadsmässigt förhållningssätt där trafikmiljön integreras i gestaltningen av stadsdelen. En torgbildning föreslås i korsningen Valhallavägen/Sunnnavägen som blir en del i en nyutformad stationsmiljö. Området föreslås utvecklas med cirka 300 lägenheter.

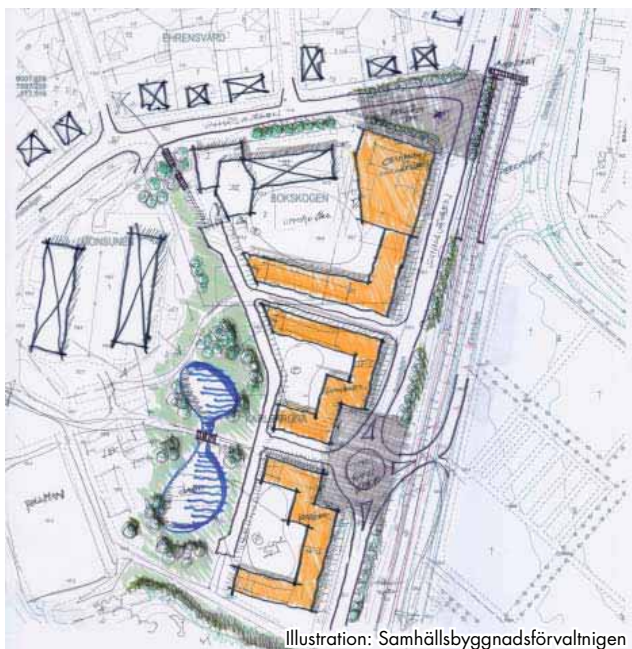

Illustration: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Skiss över möjlig utformning av Bergåsa centrum med ny bebyggelse, planskild korsning och nytt stationsläge.

Gullberna stationområde

I anslutning till föreslaget stationsområde i Gullberna finns bostadsområdet Kungsmarken. Det föreslås utvecklas med fler bostäder och att Kungsmarksplan blir ett stadsdelscentrum. Det bidrar till ett tryggare och mer integrerat område. Cirka 150 lägenheter föreslås byggas i Gullberna stationsområde och Kungsmarksplan.

Pantarholmen- Blekinge Tekniska Högskola

I stråket mellan Pantarholmen och BTH finns flera potentiella förtättningsområden som bidrar till att staden kan fortsätta att växa norrut, exempelvis kvarter Barken, kvarter Jagaren, kvarter Posse och spårvagnsstationerna.

Galgamarken bedöms möjligt att förtäta med inredda vindar lämpliga för studentbostäder. Galgamarken är

strategiskt lokaliserat mellan campusmiljöerna Gräsvik och Blå Port.

Lorensberg

I Lorensberg finns en båtuppläggningsplats i västerläge vilken föreslås flyttas eventuellt till Västra Mark, vid det tidigare grustaget. På så sätt frigörs området till förmån för ett 60-tal bostäder i västerläge. Det finns med stor sannolikhet tennorganiska föreningar från båtbottnfärger i marken. I fortsatt planering ska det liksom buller från Sunnavägen och stigande havsvattennivåer utredas mera. Alternativt läge för båtuppläggningsplatsen måste sökas i samband med annan markanvändning. Ett möjligt läge kan vara den gamla skjutbanan vid Västra Mark.

Gullberna park

I Gullberna Park är det möjligt att bygga flerbostadshus med cirka 300 lägenheter.

Illustration: Fojab arkitekter

Illustration över flerbostadshus i Gullberna.

Vedebylund

På tomten för den tidigare handelsträdgården i Vedeby utreds i dagsläget om marken är lämplig för cirka 120 bostäder tillsammans med äldreboende.

Västra Backabo

Västra Backabo är ett utredningsområde för cirka 800 bostäder. I fördjupningen av översiktsplanen för Västra stadsbygden med omgivningar görs vidare studier om en utbyggnad av bostäder i Västra Backabo.

Västra Gärde II

Västra Gärde II är planlagt för cirka 50 bostäder. Området innehåller även en förskola alternativt gruppboende.

Mölletorps by

Området föreslås utvecklas som en tät bymiljö och planläggas för cirka 100 bostäder. Det är av stor vikt att området innehåller varierade bostadsformer som radhus, gruppbyggda hus, parhus och friliggande villor för att ta tillvara marken på bästa sätt.

Bastasjö

Bastasjö med förgreningar mot Mölletorp och Inglatorp har potential att utvecklas med mer bostäder. Det är ett område med en god infrastruktur i form av vattenförsörjning och avloppshantering som finns utbyggt i Kryddgatan. Området föreslås utvecklas med cirka 100 bostäder. Det är av stor vikt att området innehåller varierade bostadsformer som radhus, gruppbyggda hus, parhus och friliggande villor för att ta tillvara marken på bästa sätt men även möta efterfrågan på mindre markbostäder.

En utveckling av området står bland annat i konflikt med elljusspår för rekreationsområdet Bastasjö. En fördjupning av översiktsplanen föreslås för området med analyser och ställningstagande för de olika frågorna.

Augerums kyrkby

Området föreslås utvecklas som en tät bymiljö efter trädgårdsstadsideal som är väl anpassad till de kulturhistoriska värdena. Augerums gård är byggnadsminne vilket även inkluderar avenboksallén öster om vägen. Det är av stor betydelse att herrgårdslandskapet fortfarande är läsbart vid en exploatering. Augerums kyrkby föreslås planläggas för ca 100 bostäder. Det är av stor vikt att området innehåller varierade bostadsformer som radhus, gruppbyggda hus, parhus och friliggande villor för att ta tillvara marken på bästa sätt.

Verksamheter

Inom Karlskrona finns verksamhetsytor som kan utvecklas, omvandlas, förädlas och förtätas.

I Torskors finns olika typer av verksamheter som till stor del behöver skyddsavstånd till boende. Det är möjligt att utveckla området vidare norrut i förlängningen av Tennvägen och Silvervägen.

I samband med utveckling av stadsdelen Pottholmen föreslås att brandstationen flyttas. Ny plats för brandstationen föreslås till Oskarsvärn.

Verkö hamn har stora utvecklingsmöjligheter. Både i form av tillgång till mark och att bygga ut Verköbanan för att transportera gods.

Service

Med en utbyggnad av bostäder kring Bastasjö, Inglatorp och Mölletorp behövs både förskola och en ny skola. Lämpligt område är väster om Norra Hässlegården.

Karlskrona/Lyckå Ridklubbs område har ett attraktivt annonsläge mot E22 och är lämpligt för handelsverksamheter. Tillsammans med kvarter Lampan och Stadsträdgården utgör de ett samlat område för

nya handelsetableringar med annonsläge mot E22 och riksväg 28. Det är viktigt att knyta samman de tre områdena med bra gång- och cykelförbindelser.

Området utmed Ronnebyvägen och Lyckebyvägen föreslås vidareutvecklas med verksamheter med estetiskt tilltalande byggnader för att skapa en attraktivare entré till Karlskrona.

Rekreation och fritid

Offentliga miljöer ska uppmuntra till rekreation och befintliga näridrottsplatser bör behållas. I nya större bostadsområden ska det finnas gröna ytor för spontanidrott och rekreation.

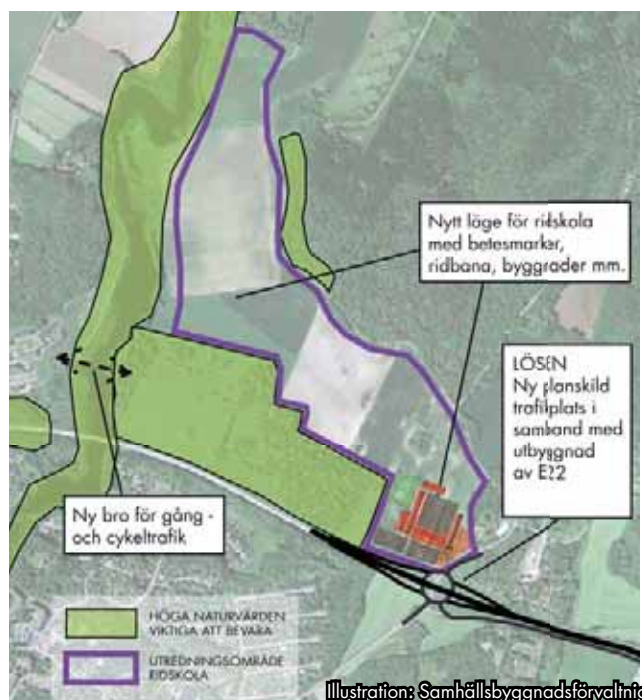
Friluftsområdet Bastasjö

Området ska fortsätta att utvecklas som Karlskrona kommuns stora rekreationsområde. Bastasjö, Mörtsjöåsen och Dackestugan i Rödeby föreslås kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

I översiktsplanen föreslås bostadsutbyggnad i området Bastasjö vilket medför att en omlokalisering av elljusspårerna kommer att behövas. Hela Bastasjö området föreslås ingå i en fördjupning av översiktsplanen för att tydligare belysa hur alla intressen kan tillgodoses.

Västra Mark

Västra Mark är ett viktigt rekreationsområde som bör kopplas samman med Vämöparken. Dock utgör järnvägen en barriär.

Skiss över ny utformning av trafikplats Lösen samt nytt läge för Karlskrona Lyckå ridklubb.

Karlskrona/Lyckå ridklubb

Karlskrona Lyckå ridklubb har ett tveksamt läge ur flera synvinklar, bland annat brist på betesmark och på ridvägar, dess lokalisering nära bostadsbebyggelse samt att området är ett möjligt läge för handelsetableringar.

Översiktsplanen redovisar därför ett nytt läge för ridskolan vid Lösen som är ett mer utvecklingsbart läge med större markarealer. Området har ett stort upptagningsområde med närhet till Lyckeby, Spandelstorp och Hässlegården. En omlokalisering av ridskolan kräver viss förbättring av gång- och cykelnätet för att skapa gena och bra gång- och cykellänkar. Bland annat föreslås en gång- och cykelförbindelse över Lyckebyån för att skapa en bra gång- och cykelförbindelse mellan Spandelstorp och Lösen. Området föreslås kollektivtrafikförsörjas med en utökning av busslinjen från Lyckeby.

Området har stora natur- och kulturvärden som ska beaktas i det kommande planarbetet.

Skärva

Skärva är ett viktigt rekreationsområde med höga natur- och kulturvärden. Området är av riksintresse för kulturmiljö med storgårdar i omgivande öppet landskap i Karlskronas närhet. Storgårdarna bör fortsatt vara den dominerande bebyggelsen och beteshävd bör bibehållas för att säkerställa riksintresset för kulturlandskapet kring Skärva. Tätortsnära hästhållning föreslås kunna utvecklas i området kring Skärva, utöver varsamma bykompletteringar.

Grönstruktur

Karlskrona stads grönstruktur är uppbyggd kring en ekologisk ”ryggrad” som når in i Karlskronas centrum. En östlig ryggrad löper från Bryggareberget via Vämöparken och Gullberna park, varefter den förgrenar sig dels längs Lyckebyån, dels mot Bastasjöområdet, och dels mot Knösö. En västlig ryggrad förbinder Västra Mark, med Skönstavikområdet, Skärva, Rosenholmsområdet och Bubbetorpsområdet.

Generellt bör de ekologiska stråken ”på tvären”, det vill säga i öst-västlig riktning, förbättras. Söder om Sunna kanal bör de två ryggraderna i öst-västlig riktning sammanlänkas genom plantering av ekar för att underlätta artspridning.

Ett annat samband som är angeläget att utveckla för spridning av flora och fauna är kopplingen mellan Ekebacken och Lyckeåborgsområdet i Lyckeby.

Karlskrona kommun strävar efter att bibehålla och utveckla värdefulla och artrika naturmiljöer. Ett exempel på värdefull natur är gamla ädellövträd som finns i och i anslutning till Karlskrona tätort. En del av denna grönstruktur är skyddad som reservat medan andra områden är oskyddade. För att skapa ett skydd för samtliga områden föreslås att de skyddas som naturreservat och samlas under namnet Karlskrona eklandskap. Utpekade områden utgör kärnor i grönstrukturen.

Klinterberga, som är en före detta deponi, föreslås utvecklas området till ett park- och rekreationsområde med hänsyn till områdets markföreningar.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Stadsbygden har god kollektivtrafikförsörjning med både buss och tågtrafik. Bergåsa är en viktig kollektivtrafikknutpunkt med många buss- och tågresenärer. Passagen över järnvägen är besvärlig och innebär ofta långa väntetider för bussarna. Antalet bomfällningar kommer dessutom att öka väsentligt när nuvarande planer på utökad tågtrafik genomförts.

Den befintliga stationen i Bergåsa föreslås byggas om till dubbelspår samtidigt som spåret lyfts och en planskild korsning för vägtrafiken möjliggörs tillsammans med utveckling av nytt stadsdelscentra med bostäder och kommersiellt innehåll

Gullberna station

Under lång tid har ett resecentrum vid tidigare Gullberna station diskuterats. I samband med upprustningen av järnvägen Karlskrona-Emmaboda planeras ett mötesspår att byggas vid Gullberna för tågen på Kust- till kustbanan. Karlskrona kommun tillsammans med Blekingetrafiken arbetar för att det istället byggs en mötesstation med plattformar för att möjliggöra tågstopp i Gullberna för tågen på både Blekinge Kustbana och Kust- till kustbanan. Genom att även låta bussarna stanna i Gullberna skapas en knutpunkt för buss- och tågtrafiken, som ger stora möjligheter att utveckla kollektivtrafiken.

Med tågstopp vid Gullberna station förbättras tillgängligheten till tågtrafiken för omkring 70 procent av kommunens invånare. Restiden mot Skåne och Köpenhamn, Kalmar och Växjö reduceras med cirka tio minuter samtidigt som den verkliga restidsvinsten blir betydligt större genom att man inte behöver åka in till centrum för på- och avstigning.

Illustration: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Skiss över möjlig utformning av nya Gullberna station och tillhörande stadsdel.

En första etapp av Gullberna station bör genomföras i samband med Trafikverkets upprustning av Kust-till kustbanan som beräknas vara färdig i december 2013. En första etapp bör bland annat omfatta parkeringsplatser för bilar och cyklar och angöringsplats för bussar. En andra etapp av Gullberna station kan sedan genomföras omkring år 2015. Genomförandet av denna etapp innebär att ett modernt resecentrum etableras i Gullberna.

En utveckling av området skulle minska barriäreffekterna. Området kan bli en viktig knutpunkt för nya verksamhetsetableringar.

I samband med utbyggnad av Gullberna station föreslås en bussgata i Sunnadalsvägens förlängning till Ronnebyvägen. Detta för att skapa en bättre koppling till Gullberna station för kollektivtrafik västerut.

Biltrafik

Befintligt vägnät inom stadsbygden ska utnyttjas så långt som möjligt. Stora investeringar fordras dock på infartsleden och Verköleden.

På Verköleden föreslås förbättringar för att klara av trafiken från Verkö hamn. Detaljplanarbete för ett upphävande av detaljplanen för Bengtsavägen pågår. I översiktsplanen är området utpekad som ett utredningsområde med det syftet.

En planskildhet mellan Österleden och Verköbanan bedöms att bli aktuell innan planperiodens slut. I

avvaktan på denna kommer problematiken lösas med en ITS-lösning (Intelligent Transport Solutions) för att leda om vägtrafiken vid passage av godståg över Österleden.

Brandstationens omlokalisering till Oskarsvärn påkallar behovet av en ny påfart till infartsleden i södergående riktning.

Med en ny tågstation i Gullberna finns det behov av ny av- och påfart på Österleden i höjd med Gullberna.

En ny trafikplats Lösen föreslås i samband med utbyggnaden av E22, sträckan Lösen-Jämjö.

Gång- och cykelvägar

Det övergripande gång- och cykelvägnätet har en god täckningsgrad. Det som framför allt behöver åtgärdas är att minska avstånden mellan tvärgående gång- och cykelvägar.

Gång- och cykelvägnätet behöver även förtydligas med hjälp av bättre skyltning. Även trygghets- och säkerhetsaspekten behöver förbättras i gång- och cykelvägnätet.

Grönstrukturplanen ger förslag på utveckling av överordnande rekreationsstråk. Förslagen till nya gång- och cykelleder tar fasta på värdet att kunna ta sig fram i slingor eller rundor, istället för att behöva vända och ta samma väg tillbaka.

En gång- och cykelförbindelse mellan Gullberna och Kungsmarken och mellan Gullberna och Hästö skapar fler tvärförbindelser och länkar samman olika stadsdelar, men ökar även tillgängligheten

Godstrafik

En upprustning av Verköbanan ger möjlighet till spårbinden godstrafik. Idagsläget kan kortare tåg vända i Gullberna för att komma vidare till Verkö men i samband med att Trafikverket rustar upp Kust-till kustbanan mellan Karlskrona och Emmaboda kommer den möjligheten att försvinna. Långa tågset kan vända som först i kv Muddret. Genom en direktförbindelse till Verkö från Gullberna kan godstrafiken på spår gå direkt till Verkö.

En utredning pågår om alternativa lägen för en ny godsbandgård. Befintlig godsbandgård planeras att flyttas i samband med utbyggnaden av stadsdelen Pottholmen. Utredningen pekar på tre alternativa lägen för godsbandgård, Gullberna, Verkö eller Torskors.

”Motorways of the Sea”

Färjelänken Karlskrona – Gdynia ingår i ”Motorways of the Sea” genom ”Motorways of the Sea - Baltic-Link Karlskrona – Gdynia”. Motorways of the Sea är ett EU-initiativ som syftar till att flytta över godstransporter till sjöfart och järnväg. Inom ramen för ”Motorways of the Sea” erhålls EU-bidrag från TEN-T budgeten med 20 % för investeringar.

För Karlskrona kommuns del kommer den totala investeringsvolymen att ligga på cirka 57 miljoner kronor. De åtgärder som kommer att genomföras är byte av räls och slipers på hamnspåret samt elektrifiering av banan. Vidare anläggs ett triangelspår på Verkö för att kunna ta emot tåg på cirka 700 meter.

I projektet ligger också Trafikverkets investering på Kust-till-kustbanan, delen Karlskrona–Emmaboda (770 miljoner kronor), ny combiterminal i Alvesta, finansierad av Alvesta kommun (20 miljoner kronor) samt Stena Lines investeringar i fartygen för att kunna ansluta till landström (7,5 miljoner kronor). I Polen görs investeringar i Gdynia hamn på cirka 226 miljoner kronor.

I och med att länken Karlskrona – Gdynia kommit med i ”Motorways of the Sea” knyts TEN-systemet i Polen ihop med den Nordiska Triangeln.

Farligt gods

Ett lämpligt läge för uppställning av farligt gods ska utredas som ersättning för Oljehamnen. Placeringen bör vara i anslutning till E22 men där konflikt inte uppstår med bostads- eller verksamhetsområden.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Förslaget innehåller ett antal förtätningsprojekt som ligger i bra kollektivtrafiklägen.
- De projekt där staden utvecklar sina gränser sker det på ett sätt som tar till vara redan utbyggd infrastruktur och där det är möjligt med god kollektivtrafikförsörjning.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse. De två ”ekologiska ryggraderna” föreslås sammanlänkas vid Sunna kanal genom plantering av ek.

NÄTTRABY

Nättraby ligger cirka 12 kilometer väster om Karlskrona och hade drygt 3 200 invånare år 2008, vilket motsvarar 5,2 procent av kommunens befolkning.

Samhället präglas av villor med endast ett fåtal flerfamiljshus. Nättraby är uppbyggt kring tre dalgångar vilka ger långa siktlinjer och utblickar i landskapet samt över havet och skärgården. De öppna dalgångarna är viktiga att bevara vid en utbyggnad av Nättraby. I Nättraby finns flera aktiva jordbruk som kräver särskild hänsyn i planeringen.

Kyrkan mitt i byn.

Bebyggelseutveckling

Utvecklingen av Nättraby har varit kraftig sedan översiktsplanen 2002 antogs. Bostadsområden som Skillingenäs, Skavkulla och Skärva by har tillkommit vilket har medfört att Nättraby idag är ett relativt utspjutt samhälle.

Verksamheterna har framförallt utvecklats omkring E22 och en viss centrumförskjutning har skett mot E22.

Nättraby föreslås förtätas med bebyggelse framförallt relativt centralt i samhället. I Nättraby finns brist på bostadsrätter och mindre hus.

Det pågår en diskussion om lokal tågtrafik i Blekinge i dagsläget. Om det skulle bli aktuellt med en tågstation i Nättraby är dalgången St Vörta intressant som ett utvecklingsområde för att göra stationen till en del av orten.

Bostäder

Nättraby föreslås kompletteras med cirka 400 nya bostäder.

Följande områden föreslås utvecklas inom planperioden:

- Nättraby centrum, ca 50-70 lägenheter
- Skavkulla, ca 30-50 bostäder
- Lövenäs, ca 20-30 bostäder
- Mjövikstrandsvägen, ca 10-15 bostäder
- Orredalsvägen, ca 10-15 bostäder
- Hejans Lycka, ca 100 bostäder
- Tegelbacken, ca 15-20 lägenheter
- Vrängö, ca 30-40 bostäder
- Stora Vörta, ca 60-80 bostäder
- Sjuhalla, ca 20 bostäder.

Nättraby centrum

Nättraby centrum föreslås förtätas med cirka 40 bostäder i flerbostadshus. En förtätning av centrum skapar möjlighet till ett attraktivare centrum, större kundunderlag till befintlig service och en tydligare centrumbildning mitt i byn. Hänsyn bör tas till stigande havsvattennivåer.

Skavkulla

Området föreslås planläggas för cirka 30-50 bostäder.

Lövenäs

Området föreslås planläggas för cirka 20-30 friliggande bostäder. Dessutom finns befintligt fritidshusområde söder om området.

Mjövikstrandsvägen

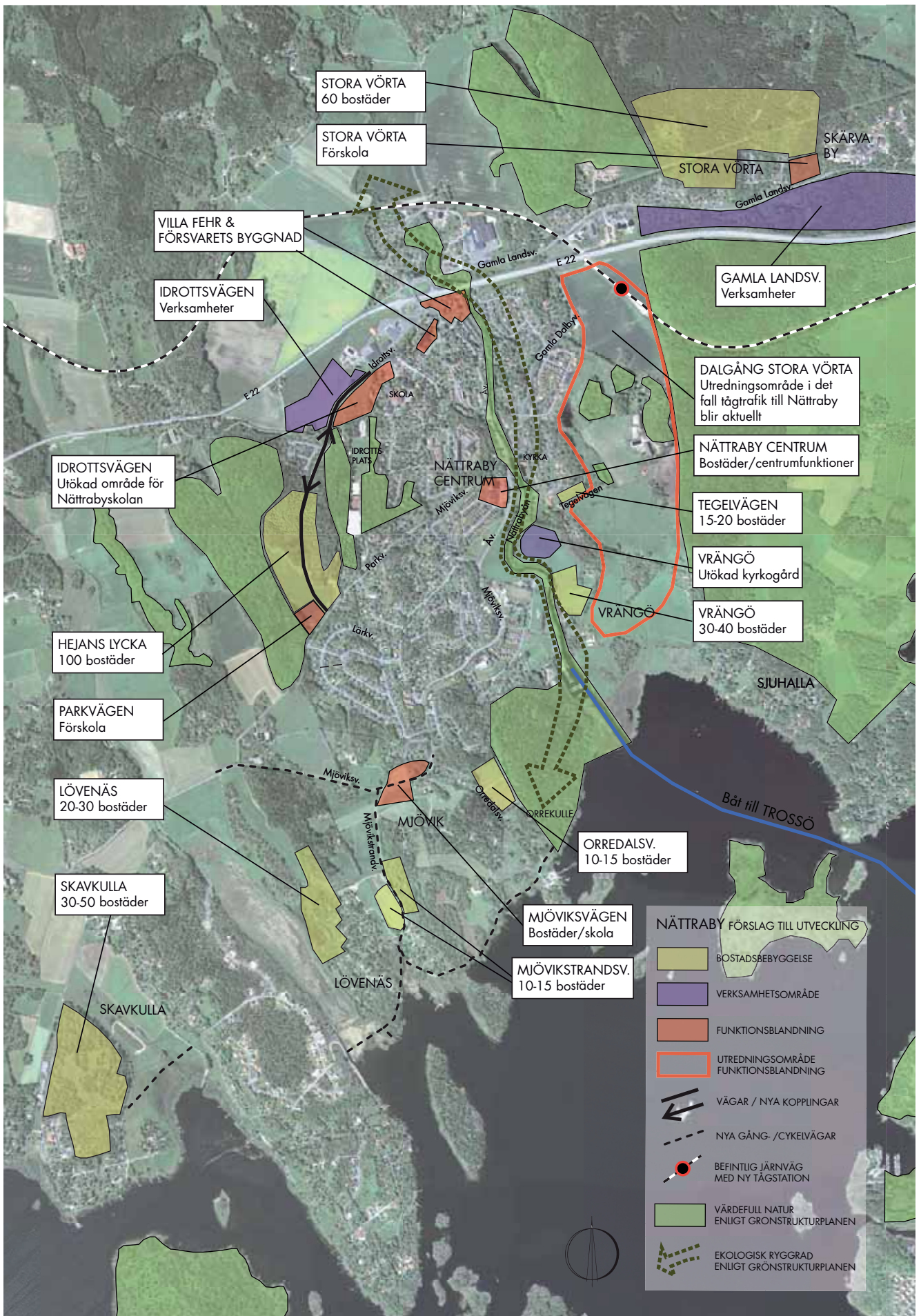
Området föreslås bebyggas med cirka 10-15 bostäder.

Orredalsvägen

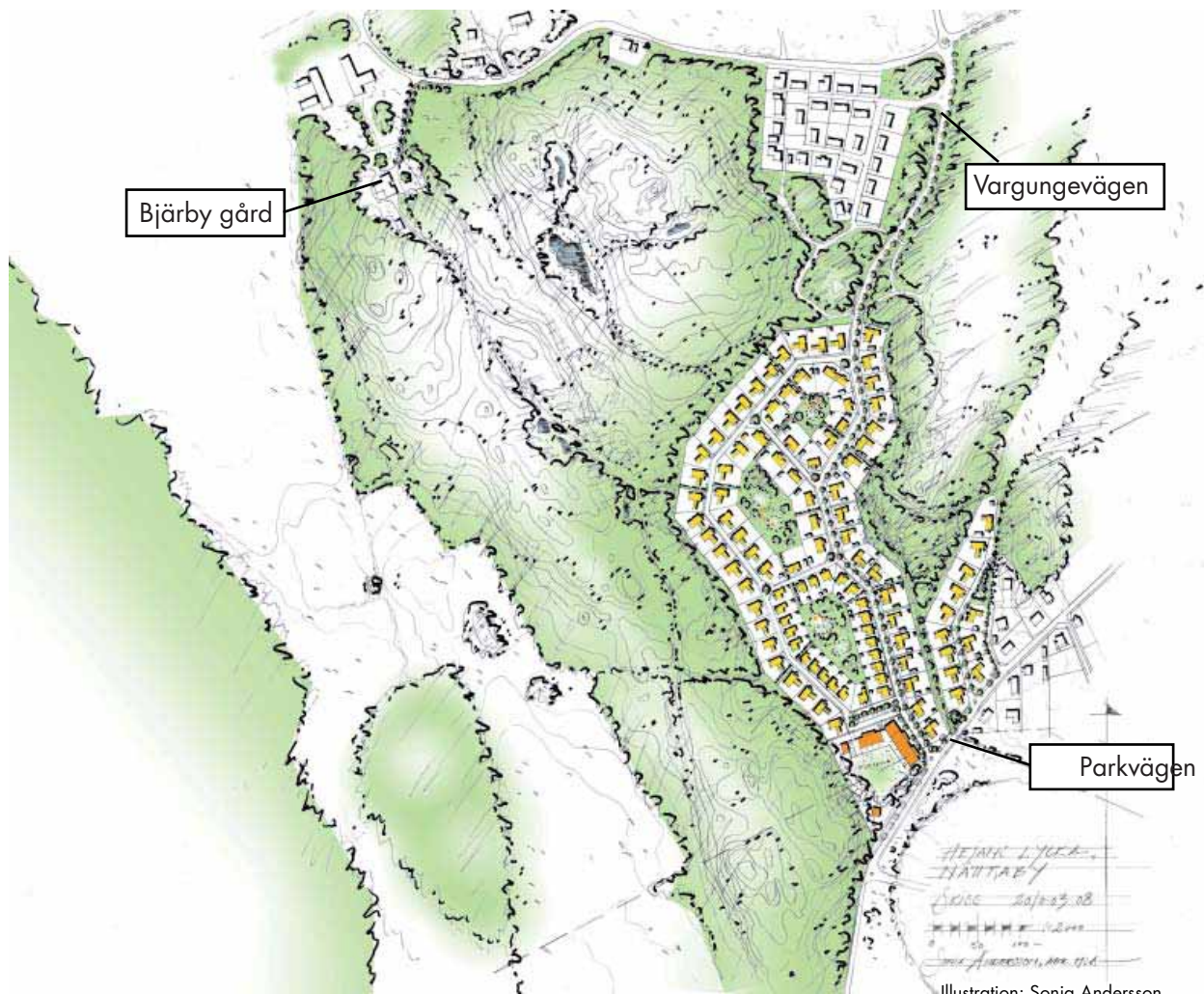
Orredalsvägen cirka 10-15 hus. Området är angeläget att vatten- och avloppsförsörjas.

Tegelbacken

Tegelbacken föreslås planläggas för cirka 15-20 lägenheter i flerbostadshus.

Förslag på bebyggelseutveckling i Nätraby.

Förslag till bebyggelse på Hejans lycka.

Vrängö

Området föreslås planläggas för cirka 30-40 radhus. I det fortsatta planarbetet behöver avstånd till djurhållning, hänsyn till kulturmiljö och stigande havsvattennivåer utredas vidare.

Stora Vörta

Området innehåller förutsättningar för kompletteringsbebyggelse och föreslås planläggas för cirka 60-80 bostäder. En del av området är redan planlagt för bostäder samt en förskola.

Hejans Lycka

Området, som ligger längs med Parkvägen strax söder om Södra Parkvägen, föreslås planläggas för cirka 100 bostäder samt en förskola. Planområdet föreslås förbindas med området kring Vargungevägen med en lågfartsgata eller en gång- och cykelväg. Vägens status får avgöras i samband med detaljplanläggning. Området ska bebyggas i samklang med idrottsplatsen och friluftsområdet.

Sjuhalla

En omvandling av området pågår från fritidshusområde till permanentbebyggelse. En förtätning av området är möjlig enligt befintlig byggnadsplan med cirka 20 bostäder. I samband med förtätning av området fordras en översyn av vägnätet.

Verksamheter

Två nya verksamhetsområden föreslås lokaliseras utmed E22. Ett område mellan E22 och Idrottvägen och ett område mellan E22 och Gamla Landsvägen.

Service

För att förstärka och utveckla centrum vid kyrkan samt för att stärka kundunderlaget och möjligheterna att bibehålla befintlig service i centrum föreslås att befintliga byggnader byggs på i ett antal våningar så att området får en tydligare stadskaraktär och blir mer tilltalande.

En kraftig bebyggelseutveckling med villatomter har skett i Nättraby de senaste åren. Ett stort behov finns idag av flerbostadshus, radhus och ytterligare förskolor samt ny skola.

Ett nytt skolläge föreslås tillkomma i de västra delarna av Nättraby för att täcka upp den förskjutning av bebyggelsen som har skett i Nättraby. Ett område för ny skola föreslås vid Mjöviksvägen/Mjövikstrandsvägen och ett läge för förskola vid Parkvägen/Lärkvägen.

I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

Försvarets område vid Nättraby skolan och Villa Fehr föreslås på sikt att utvecklas med ny markanvändning. Området kan vara en resurs för skola/förskola.

Förslag till detaljplan för förskola för området vid Fasanstigen pågår.

En möjlig expansion av Nättraby kyrkogård har säkerställts med bland annat minneslund.

Grönstruktur

I Nättraby finns en mycket entydig ekologisk ”rygggrad” som sträcker sig i nord-sydlig riktning genom samhället, till stora delar längs Nättrabyån. Denna ekologiska korridor är viktig att bevara.

De öppna dalgångarna i nord-sydlig riktning, som är karaktäristiskt för Nättraby, är även viktig att bevara.

Kommunikationer

En vägutredning för E22, delen Björketorp-Nättraby, finns framtagen från 1996. Den föreslår en ny väg i befintlig vägkorridor.

En utveckling av området Hejans Lycka föreslås innehålla en lågfartsgata mellan Parkvägen och Vargungevägen, vilket ger kortare avstånd och samlar bebyggelsen i Nättraby.

Kollektivtrafik

Nättraby har 20 minuters busstrafik till Karlskrona centrum. Dessutom trafikerar skärgårdsbåten Axel Trossö centrum och Nättraby centrum. sommartid

Om ett stationsläge blir aktuellt i Nättraby är dalgången i Stora Vörta det mest lämpliga läget för att flest boende ska få kort avstånd till stationen. Förutsättningarna för ett stationsläge i Stora Vörta ska bibehållas.

Foto: Mats Kockum

Axel i Nättrabyån.

Gång- och cykelvägar

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. I Nättraby saknas det bland annat gång- och cykelvägar till badplatserna vid Sjuhalla, Tallholmen och Mjövikstrand. Det saknas dessutom gång- och cykelväg på Parkvägen och Mjöviksvägen på delen Parkvägen-Nättraby centrum. Denna gång- och cykelväg är framför allt viktig för de boende i Skillingenäs och Skavkulla för att på ett säkert sätt nå Nättrabyskolan, centrum och idrottsplatsen. Längs med Idrottsvägen föreslås också en ny gång- och cykelväg fram till Nättrabyskolan och idrottsplatsen.

En lågfartsgata med gång- och cykelförbindelse mellan Parkvägen och Vargungevägen föreslås i utvecklingen av området Hejans Lycka, vilket kortar avstånd och förbättrar skolvägarna i Nättraby.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Nättraby centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.
- Tidigare utspridda områden byggs ihop och länkas samman med ett utvecklat gång- och cykelnät.

RÖDEBY

Rödeby ligger cirka 15 km norr om Karlskrona och hade drygt 3 400 invånare år 2008, vilket motsvarar 5,5 procent av kommunens befolkning.

Samhället är tydligt delat av järnvägen, Silletorpsån och riksväg 28. Rödeby präglas av villabebyggelse med endast ett fåtal två- och trevåningshus.

Bebyggelseutveckling

Det finns en efterfrågan på seniorboende men även på villor, enplanshus och flerbostadshus. Sedan förra översiktsplanen antogs 2002 har nya villor samt förskola tillkommit i Johannesberg.

Det pågår en diskussion om lokal tågtrafik i Blekinge i dagsläget. Om det skulle bli aktuellt med en tågstation i Rödeby är det gamla stationsläget intressant som ett utvecklingsområde för att göra stationen till en del av byn.

Bostäder

Rödeby föreslås kompletteras med cirka 200 nya bostäder. Följande områden föreslås utvecklas inom planperioden:

- Rödeby centrum, cirka 40-60 lägenheter
- Mostigen, cirka 15-30 bostäder
- Älgvägen, cirka 50-70 bostäder
- Johannesberg, cirka 60-100 bostäder och lägenheter
- Sofielund, cirka 50-70 bostäder
- Gamla trädgårdsmästeriet, cirka 10-15 bostäder

Rödeby centrum

Området föreslås förtätas med cirka 40-60 lägenheter. En förtätning av centrum skapar möjlighet till större kundunderlag till befintlig service, ger möjlighet till en tydligare centrumbildning och ett attraktivare centrum.

Mostigen

Området föreslås planläggas för cirka 15-30 lägenheter.

Älgvägen

Området föreslås planläggas för cirka 50-70 bostäder.

Johannesberg

Området föreslås utvecklas med cirka 60-100 bostäder och lägenheter.

Sofielund

Området föreslås planläggas med cirka 50-70 bostäder.

Gamla trädgårdsmästeriet

Området föreslås planläggas för cirka 10-15 bostäder.

Verksamheter

Planlagd markreserv för verksamheter finns kvar i liten omfattning centralt utmed riksväg 28. Två områden utmed riksväg 28 i höjd med Kassabrovägen föreslås utvecklas liksom området kring före detta stationen och området mellan riksväg 28 och Sofielundsvägen.

Ett område vid Rödeby Ek och korsningen Rödebyvägen är markerat som utredningsområde för verksamheter.

Service

I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

Liksom tätorterna Jämjö och Nättraby har Rödeby ett centrum som kan vidareutvecklas. Befintliga byggnader kan med fördel byggas på med fler våningar för att skapa en tydligare centrumbildning.

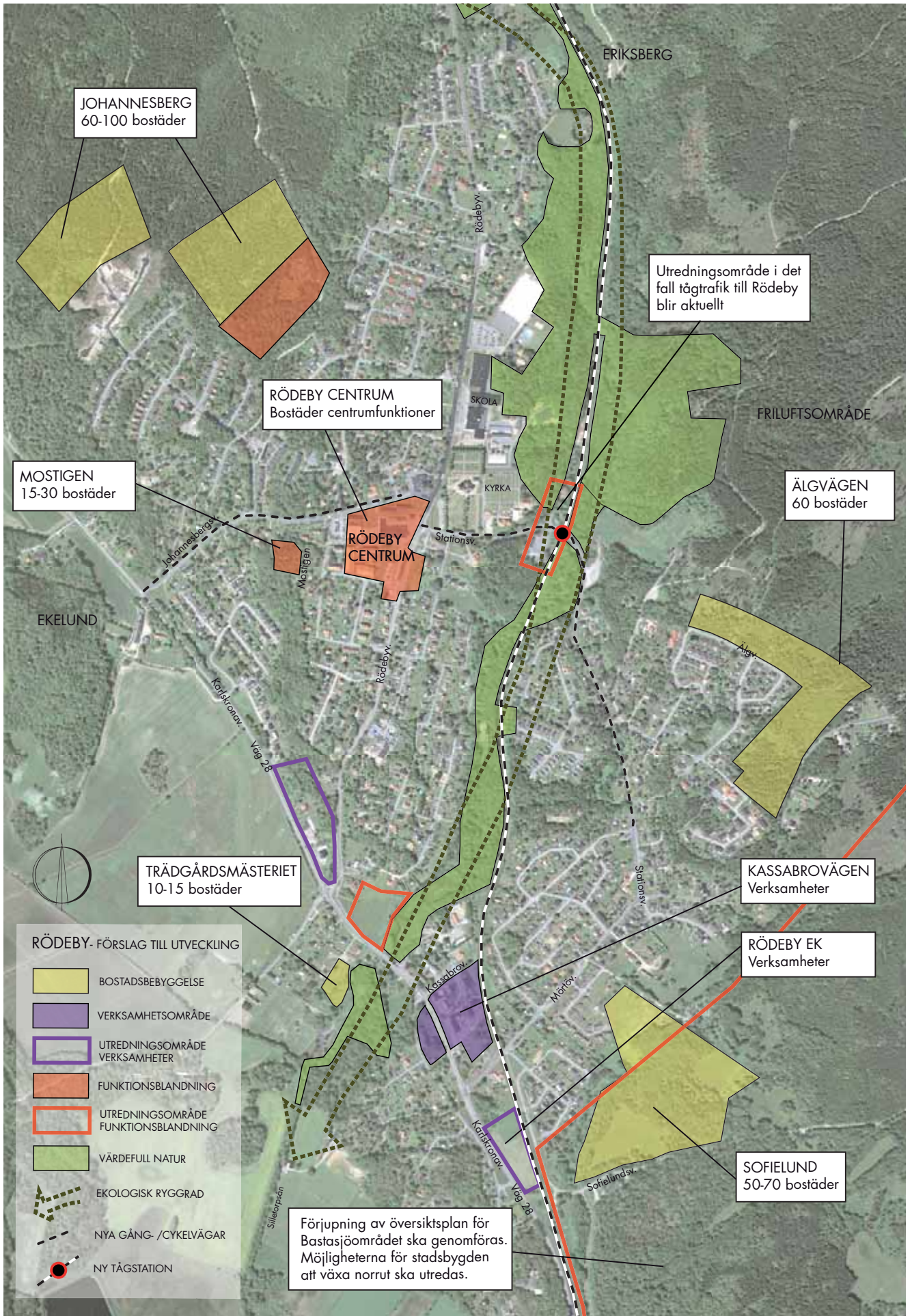
Rekreation och fritid

Dackestugan i Rödeby föreslås kopplas samman med Bastasjö och Mörtsjöåsen för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

Grönstruktur

I Rödeby finns en mycket tydlig ekologisk ”ryggrad” som sträcker sig i nord-sydlig riktning igenom samhället, till stora delar längs Silletorpsån. Denna ekologiska korridor

Förslag på bebyggelseutveckling i Rödeby.

är viktig att bevara. Vidare bör spridningskorridoren för flora och fauna mot Bubbetorp vidareutvecklas.

Kommunikationer

Kollektivtrafik

Rödeby har 20-minuters trafik med buss till Karlskrona centrum. Kust-till kustbanan går genom Rödeby och en tänkbar utveckling är ett tågstopp i samhället. Den gamla stationen i Rödeby ligger avståndsmässigt nära centrum men med branta stigningar på bägge sidor om stationen.

En fortsatt utveckling av busstrafiken i Rödeby ger bättre möjlighet att trafikera centrum.

Om ett stationsläge blir aktuellt i Rödeby är det gamla stationsläget det mest lämpliga läget för att flest boende ska få kort avstånd till stationen. Möjligheten att etablera en station i Rödeby ska bibehållas.

Gång- och cykeltrafik

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. I Rödeby är det framför allt Rödebyskolan och Rödeby centrum som är de stora målpunkterna tillsammans med fotbollsplanen Åvallen. På huvudgatunätet i Rödeby finns det gång- och cykelbana längs med Rödebyvägen och längs med Mörtövägen och del av Stationsvägen. Däremot saknas det gång- och cykelbana på delen Stationsvägen-Rödeby centrum och på Johannesbergsvägen. För att komma till Åvallen krävs det att man passerar riksväg 28 och här måste det finnas trafiksäkra passager.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Rödeby centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.

JÄMJÖ

Jämjö ligger cirka 19 km öster om Karlskrona och hade år 2008 cirka 2 500 invånare, vilket motsvarar 4,0 procent av kommunens befolkning.

Jämjö domineras av villabebyggelse, med vissa inslag av flerfamiljshus. Samhället ligger i ett öppet jordbrukslandskap med närhet till skärgård och skog, men präglas utav E22 som går genom samhället.

Bebyggelseutveckling

Jämjö föreslås kompletteras med bebyggelse framför allt relativt centralt i samhället. I Jämjö finns efterfrågan på villor och flerbostadsbebyggelse, särskilt serviceboende. Byggande av flerbostadshus och serviceboenden skulle kunna skapa en rotation på bostadsmarknaden. Sedan förra översiktsplanen 2002 har detaljplaner upprättats för villabebyggelse och förskola.

Bostäder

Jämjö föreslås kompletteras med cirka 200 nya bostäder i flerbostadshus och markbostäder. Följande områden föreslås utvecklas inom planperioden:

- Jämjö centrum, cirka 40-60 lägenheter
- Ekedalsvägen, cirka 15-20 bostäder
- Kråkerumsvägen, cirka 20-30 bostäder
- Villavägen, cirka 20-30 lägenheter
- Trädgårdsvägen, cirka 50-60 bostäder
- Sofieborgsvägen, cirka 20-30 bostäder
- Tallet, cirka 10-15 bostäder

Jämjö centrum

Jämjö centrum, föreslås förtätas med högre bebyggelse vilket ger cirka 40 lägenheter. En förtätning av centrum skapar möjlighet till större kundunderlag till befintlig service, ger möjlighet till en tydligare centumbildning och ett attraktivare centrum. Jämjö centrum föreslås även utveckla koppling till kyrkan och stråket mellan centrum och gamla kommunhuset.

Kråkerumsvägen

Kråkerumsvägen föreslås planläggas för cirka 20-30 bostäder.

Villavägen

Området föreslås förtätas med cirka 20- 30 lägenheter.

Trädgårdsvägen

Trädgårdsvägens förlängning föreslås bebyggas med cirka 50-60 bostäder.

Sofieborgsvägen

Sofieborgsvägens förlängning föreslås bebyggas med cirka 20-30 bostäder.

Tallet

Tallet föreslås planläggas för cirka 10-15 bostäder.

Verksamheter

Verksamhetsområdet i den nordöstra delen av samhället utmed E22 föreslås vidareutvecklas.

Service

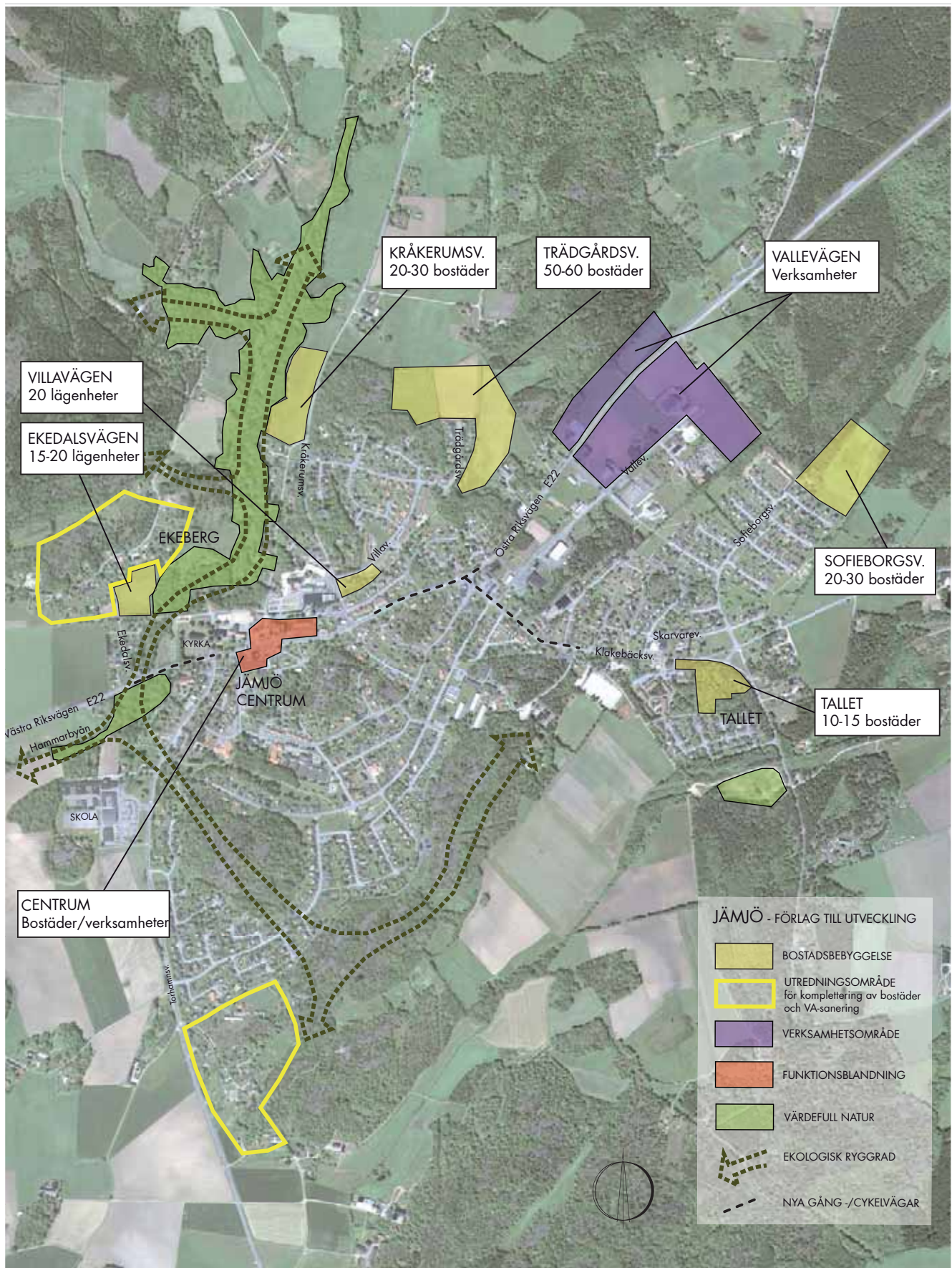
I samband med detaljplaner för en större bostads-exploatering ska mark avsättas för förskola/skola samt för äldre- och handikappomsorgen.

I centrum finns ett starkt behov av att förbättra den fysiska miljön. Sedan huvudentrén till mataffären flyttades från torget till kundparkeringen vänder sig centrum mer mot parkeringen än tidigare mot torget.

Förslag till utveckling av torget, vy från nordväst.

Befintligt torg upplevs idag anonymt och utgör en baksida av befintliga byggnader.

Förslag på bebyggelseutveckling i Jämjö.

En utveckling av miljön kring Jämjö centrum pågår där det bland annat finns förslag på att göra om torget och att rusta upp fasader kring torget samt att förändra miljön utmed E22 i centrum.

På längre sikt föreslås att Jämjö centrum byggs om och att bebyggelsen byggs på till cirka tre-fyra våningar för att förstärka centrumets attraktivitet. En komplettering av bebyggelse föreslås även norr om E22 för att skapa en tydligare centrumbildning.

Grönstruktur

I Jämjö är det till stor del Ådalen kring Hammarbyån som utgör den viktigaste ekologiska ryggraden, med förgreningar dels mot skogsområdena i nordväst och dels mot de skogsdominerade naturområdena söder om samhället. Ådalen kring Hammarbyån är även ett viktigt rekreativområde.

Denna ekologiska korridor är mycket viktig att bevara för spridning av flora och fauna.

Kommunikationer

E22:ans sträckning genom Jämjö utgör idag en kraftig barriär i samhället. Trafikverket har för avsikt att bygga om genomfart Jämjö för att få en trafiksäkrare, tryggare och tillgänglig väg.

För E22, mellan Lösen och Jämjö, har Karlskrona kommun förordat det alternativ som benämns som alternativ 1 av Vägverkets tre föreslagna alternativ. Det innebär en ombyggnad av befintlig väg till fyra körfält för sträckan Lösen-Torstäva och 2+1-väg för sträckan Torstäva-Jämjö. För långsamgående trafik

Studerade vägkorridorer för ny sträckning av E22 mellan Lösen och Jämjö från Vägverkets vägutredning 2009-06-09. Kommunfullmäktige beslutade 2009-08-27 att förordat alternativ 1 för sträckan Lösen - Ramdala och att de tre alternativen mellan Ramdala och Jämjö behövde utredas mera.

och cykeltrafik byggs ett nytt lokalvägnät parallellt med E22 där befintliga vägar nyttjas så långt det är möjligt. Trafikverket (tidigare Vägverket) har valt att arbeta vidare med alternativ 1-2. I kartbilden är alternativet rödmarkerat mellan Lösen och Ramdala och gulmarkerat mellan Ramdala och Jämjö. I kartbilden för landsbygdskapitlet s. 59 presenteras ett vägreservat för E22 utbyggnad mellan Lösen och Jämjö.

Kollektivtrafik

Jämjö har 20 minuters trafik med Karlskrona. Busstrafik finns även mellan Jämjö och Fågelmara. Jämjö kollektivtrafikförsörjs regionalt i och med att Kustbussen som trafikerar Kalmar-Karlskrona har hållplats i centrum.

Gång- och cykeltrafik

Trafikverket arbetar för att öka trafiksäkerheten och minska E22 barriär genom Jämjö för gående och cyklister. Bland annat finns förslag på att förbättra miljön utmed centrum med förbättrade gång- och cykelvägar, tydligare passager och ny belysning. Trafikverkets arbeten beräknas påbörjas 2010.

Gång- och cykelbro finns över E22 vid Jämjö centrum, tanken är att denna bro ska tas bort när den nya sträckningen av E22 är klar.

Det är viktigt att ha trafiksäkra och trygga gång- och cykelvägar till de stora målpunkterna i samhället. Idag saknas det framför allt gång- och cykelväg till Hallarumsviken som är en mycket stor målpunkt sommartid med badplats och med båtplatser. I övrigt saknas separat gång- och cykelbana längs Klakebäcksvägen från korsningen med E22 via idrottsplatsen och fram till Konungshamnsvägen. Det finns dessutom en välanvänd gång- och cykelväg mellan Torhamnsvägen och Parkvägen där trygghetsaspekten behöver förbättras genom till exempel belysning.

Det finns en gång- och cykelförbindelse mellan Jämjö och Sturkövägen. En fortsättning till Karlskrona centrum planeras i samband med E22 ombyggnad.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Särskilda satsningar görs på Jämjö centrum för att stärka ortens identitet.
- Inget av de utpekade värdefulla grönområden tas i anspråk av ny bebyggelse.

UTVECKLINGSTRATEGI FÖR LANDSBYGDEN

Landsbygden i Karlskrona kommun utgör geografiskt sett en stor del av kommunens yta. Cirka hälften av Karlskronas invånare bor på landsbygden.

Landsbygden utgör en stor resurs genom sina skogs- och livsmedelsråvaror, natur- och kulturvärden, sjöar och vattendrag men även genom befintliga samhällen och infrastruktur. Landsbygden ger även möjlighet till andra boendeformer än vad tätorter kan erbjuda vilket bidrar till en positiv mångfald i kommunens bostadsutbud.

Foto: Nils-Erik Larsson

Blåningsmåla.

Landsbygden omfattar hela kommunen förutom de fördjupningsområden som presenteras särskilt. Landsbygden omfattar här inte heller skärgården på grund av pågående arbete med biosfärsområde Blekinge arkipelag. Skärgården kommer att utredas vidare i en kommande fördjupning av översiktsplanen.

En viktig förutsättning för landsbygdens utveckling är goda kommunikationer, såväl fysiska som digitala. Nya förutsättningar för bredbandsuppkoppling på landsbygd kan förväntas genom utbyggnad av trådlöst nät alternativt fiber.

Bebyggelseutveckling

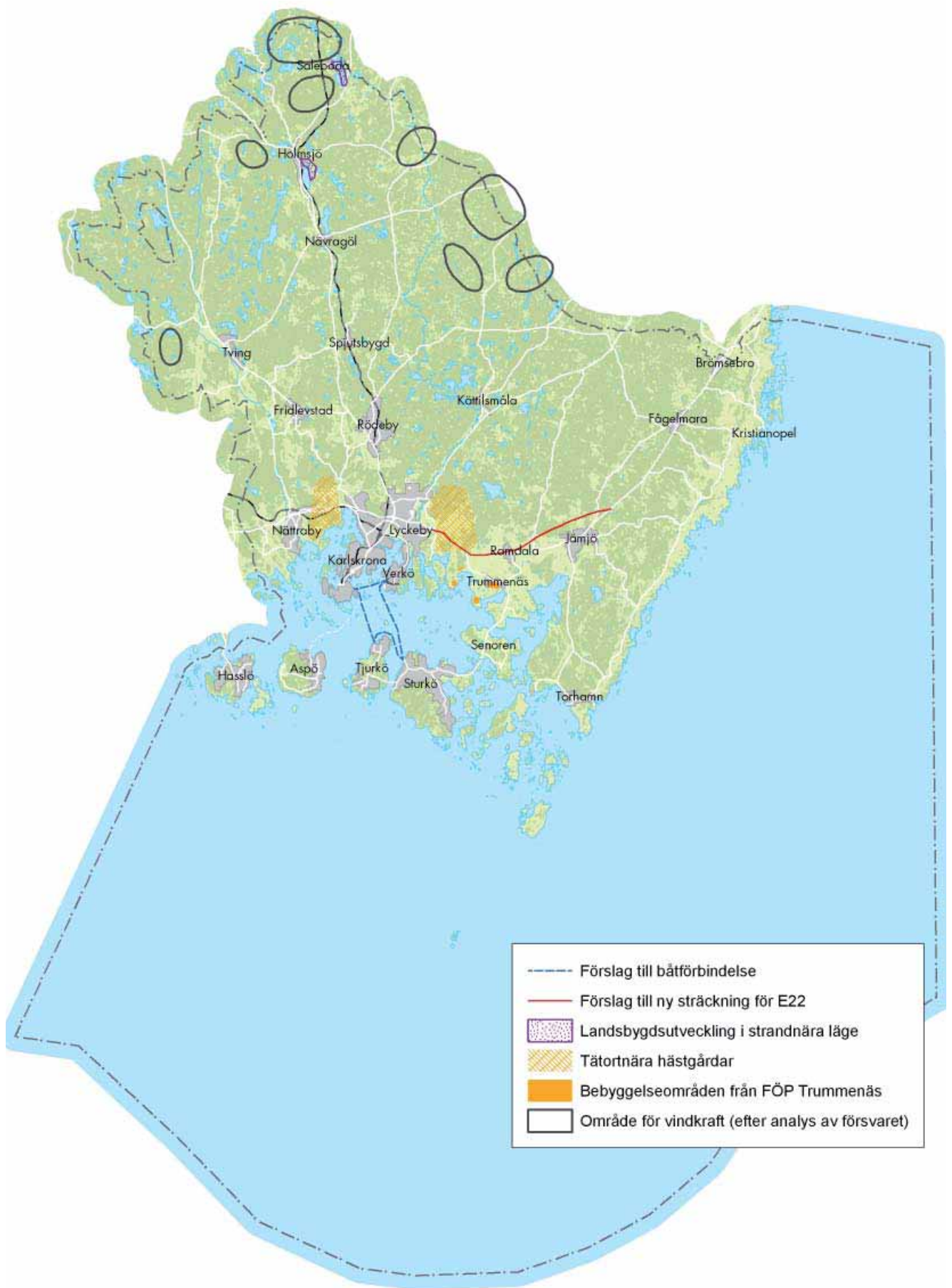
Under senare år har befolkningen minskat på landsbygden. Det leder till försämrat underlag för service vilket i sin tur ger försämrade förutsättningar för boende och verksamheter. För att landsbygden ska förbli levande är det viktigt att människor bor där.

Översiktsplanens inriktning är att Nättraby, Jämjö och Rödeby i första hand ska fungera som utvecklingsorter för respektive omland med en god lokal service, en lokal arbetsmarknad och goda kollektiva förbindelser med staden. En utveckling av service i de mindre orterna förutsätter nya och kanske okonventionella lösningar men även god infrastruktur i form av vägar, bredband och elsäkerhet.

För mindre samhällen och landsbygden gäller i princip samma strategi som för tätorterna, det vill säga att bebyggelseutvecklingen sker i första hand som komplettering. På detta sätt utnyttjas befintlig infrastruktur och det skapas underlag för att bibehålla och utveckla service.

Planeringsprocessen på landsbygden måste bygga på ett lokalt inflytande och engagemang. Det rika nätet av samhälls-, intresse- och företagarföreningar ska ges goda möjligheter att medverka i och påverka utvecklingen.

I en del samhällen finns byggnadsplaner och gamla detaljplaner som lägger hinder för utveckling. Sådana planer kan upphävas i syfte att möjliggöra en önskad utveckling.

Utbyggnadsstrategier på landsbygden.

Tätortsnära hästgårdar

I syfte att skapa stor valfrihet i boendemiljö föreslås i översiktsplanen områden där tätortsnära hästgårdar kan etableras. Med en tätortsnära hästgård menas en eller ett mindre antal enbostadshus som ensamt eller tillsammans har stall och betesmark. Det finns en ökad efterfrågan på mindre gårdar med närhet till samhällets service.

Områden direkt väster och öster om stadsbygden föreslås möjliga för etablering av tätortsnära hästgårdar, då det redan idagslaget finns etablerade hästgårdar där.

Föreslagen utveckling av tätortsnära hästgårdar väster om stadsbygden sammanfaller med riksintresset för kulturmiljö. Riksintresset består av storgårdslandskap i Karlskronas närhet. Stor hänsyn ska tas till kulturlandskapets karaktär och struktur. Ny bebyggelse ska placeras på samma sätt som storgårdarna på impediment och får inte dominera landskapsbilden. I sådana fall bedöms förslaget vara förenligt med riksintresset. Betning av marken bidrar dessutom till att hålla landskapet öppet, vilket bevarar landskapets natur- och kulturvärden.

Länsstyrelsen i Blekinges policy om ”Djurhållning och bostäder” ska tillämpas, men närmare avstånd kan vara möjligt om boende och djurhållning sker på samma fastighet.

Sjönära bebyggelse för landsbygdsutveckling

Områden med nya sjönära boenden och verksamheter som har betydelse för utveckling av bygden kan med den nya strandskyddslagstiftningen pekas ut i kommunens översiktsplaner. Det innebär att landsbygdsutveckling kan vara ett skäl till dispens för byggnation inom strandskyddat område, så kallade LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Ianspråktagande av områdena är lämpliga att pröva genom detaljplan för att säkerställa människors tillgång till stränderna och livsmiljön för växter och djur. Ett område för fri passage ska alltid finnas mellan byggnader och strandlinjen. Varje nytt projekt inom utpekade områden, både detaljplan och enstaka bebyggelse, ska visa att de är förenliga med områdets natur-, kultur- och fritidsintressen.

Anslutning till kommunalt vatten- och avlopp eller krav på stor kontroll av utsläpp från enskilda brunnar och dagvattenhantering måste göras i dessa områden. All ny bebyggelse ska planeras med liten andel hårdgjord yta och ökat lokalt omhändertagande eller med fördröjning av dagvatten i fördröjningsmagasin eller dagvattendammar. Detta för att säkerställa god vattenkvalité i sjöarna och dess tillhörande vattendrag.

I den norra kommundelen finns möjlighet att utveckla Holmsjö som serviceort för omlandet. I Holmsjö finns ett relativt bra serviceutbud som kan utvecklas ytterligare. I samhället finns en F-6 skola. Holmsjö är beläget vid sjön Sillhövden och norra och nordöstra delarna av sjön föreslås utvecklas för ny bebyggelse. Orten har bra kommunikationsläge utmed riksväg 28 och Kust-till kustbanan. Såväl norr som söder om samhället finns förutsättningar för nya verksamhetsetableringar tillsammans med området intill lastbilsdemonteringen i väster. I centrala Holmsjö finns planlagd mark för bostadsbebyggelse som ännu ej är utnyttjad.

I Fur och Saleboda finns på motsvarande sätt möjlighet att etablera ny bebyggelse utmed Västersjön. Det gamla sanatorieområdet i Fur föreslås förtätas och funktionsomvandlas. Runt hela Västersjön finns dessutom möjlighet att skapa helt nya miljöer för bostäder, verksamheter och rekreation. Samhället trafikeras av Blekingetrafikens bussar. Kommunikationerna norrut har avsevärt förbättrats genom upprustning av riksväg 28 vilket minskar restiden till Emmaboda.

På kartan på sidan 63 anges dessa områden som LIS-områden.

Sjönära bebyggelse för besöksnäring och enstaka etableringar

Den sjörika skogsbygden erbjuder många potentiella platser för bebyggelse. Karlskrona kommun ser positivt på etablering i landsbygd vilket gynnar serviceutbud och gör att natur- och kulturmiljön kan bevaras och utvecklas. Naturmiljö och tystnad kommer i framtiden att vara faktorer som lockar turister.

Sjöar i anslutning till orter som Nävragöl, Holmsjö, Saleboda/Fur, Tving och Fjärdsjömåla med omnejd, där etablering kan förväntas få en positiv effekt för landsbygden och näringslivet, ingår som LIS-områden. Kommunen utser inte specifika sjöar utan utvecklingen måste kunna ske på lokala initiativ. Strandskyddets syfte med hänsyn till växt- och djurliv samt allmänhetens tillgång till stränder ska säkerställas i dispensprövningen. Sjöar får inte helt ianspråkta. Ett varsamt byggande med hänsyn till naturförutsättningar och den allemansrättsliga tillgängligheten är en förutsättning.

De etableringar som kan komma ifråga är byggnader och anläggningar med syfte att utveckla turism och besöksnäring. Det kan röra sig om allt ifrån enstaka etableringar till större anläggningar som fordrar detaljplan.

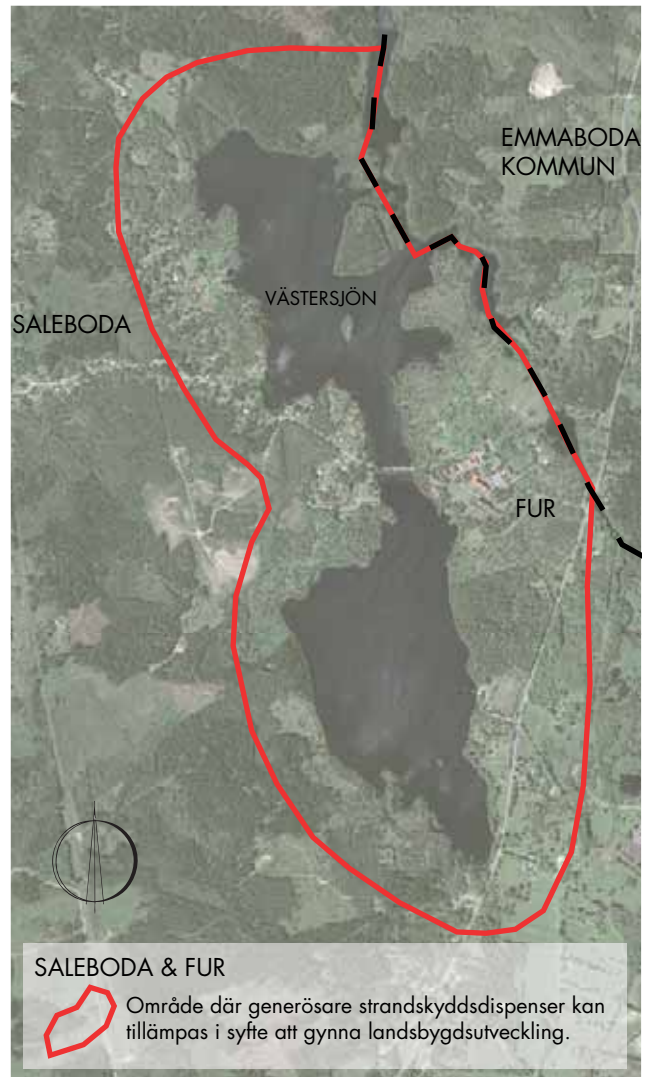
Holmsjö.

Förslag till utveckling av sjönära områden.

Västersjön.

Förslag till utveckling av sjönära områden.

Generella rekommendationer för lokaliseringsprövning

- Landsbygden med de mindre samhällena ska ge möjligheter till ett varierat, fritt och naturnära boende i skilda natur- och kulturmiljöer. Varje tillskott av boende är av värde och betraktas i grunden som positivt. Lokalisering och utformning är viktigt för att bevara de värden som finns och för att möjliggöra hållbara lösningar sett ur ett ekologiskt perspektiv.
- Ny bebyggelse på landsbygd och i kust- och skärgårdsområdena ska på ett naturligt sätt ansluta till befintlig bebyggelse. Generellt är förtätning och funktionsomvandling att föredra framför helt nya områden eller enskilda lokaliseringar.
- I skogsbygden och inlandet kan en mildare tillämpning gälla. Grundregeln är att området ska vara lämpligt för byggande avseende lokal vatten- och avloppslösning, att onödiga vägdragningar undviks och att hänsyn tas till landskapsbilden.
- I kustbygden finns ett stort antal konkurrerande intressen som innebär att lokaliseringsprövningen blir mer omfattande. I närheten av stadsbygden bör inga helt nya områden tillkomma utan här bör ny bebyggelse tillkomma i anslutning till befintliga områden bland annat för vatten- och avloppsanering eller genom funktionsomvandling av fritidshus.
- Större orörda sammanhängande områden ska bibehållas. Stränder och även andra natursköna eller karaktärsskapande områden ska hållas fria från bebyggelse och vara allmänt tillgängliga.
- Vid nya områden eller nybyggnation ska samma krav ställas oavsett om inriktningen på användningen är fritidsboende eller permanentboende. Alla nya planer samt ändringar av befintliga planer ska därmed kunna inrymma permanentboende. Skyddszoner till vägar, ledningar, skjutbanor, täkter, tippar, aktiva jordbruk och dess brukningsenheter eller andra anläggningar som kan medföra störning ska beaktas.

Fritidshusbebyggelse

- Karlskrona kommun skiljer inte på fritids- eller permanent användning av bebyggelsen vid ny planläggning. Kommunen har inte heller någon principiell invändning mot funktionsomvandling av den befintliga bebyggelsen.

- Befintliga detaljplanlagda områden i kustnära lägen är i många fall avsedda för fritidsbebyggelse och har därmed begränsade byggrätter. I vissa fall har områdena bristfälliga vatten- och avloppslösningar och underdimensionerade vägar som dock gör dem mindre lämpliga att funktionsomvandla och/eller förtäta.

Lokalisering av nya hus

- Komplettering av byar bör ske genom förtätning. Den ursprungliga bebyggelsestrukturen bör vara till ledning vid val av läge och placering av nya hus.
- Höga, torra lägen som lämnar jordbruksmarken obebyggd är traditionella byggnadsplatser.
- Stor hänsyn måste tas till befintliga terrängförhållanden och vegetation. Vid placering av byggnader i slänter bör nivåskillnader tas upp av husgrunden istället för att marknivån förändras. Nylokaliseringar som förutsätter stora ingrepp i orörd natur ska undvikas.

Om- och tillbyggnader

Byggnaders särdrag och karaktär ska beaktas vid renovering, om- och tillbyggnader.

I en enhetlig och traditionsbunden miljö kan förändringar av ett enda hus utgöra ett stort ingrepp. Ett välbevarat hus har i allmänhet större värde och är mer eftertraktat än ett hus som byggts om eller kraftigt förändrats genom åren.

Utvändig tilläggsisolering och energibesparingsåtgärder kan ofta förvansa en byggnad, varför åtgärder måste ske med försiktighet. Invändig isolering är att föredra i många fall. Enbart vindsisolering tillsammans med tätning av fönster och dörrar kan ofta ge en tillräcklig energibesparing.

Kommunikationer

E22

Markreservat för E22:s framtida sträckning Lösen-Jämjö pekats ut i enlighet med Vägverkets utredning som kommunfullmäktige yttrade sig över 2009-08-27. Karlskrona kommun förordade då alternativ 1 fram till Ramdala, men mellan Ramdala och Jämjö kvarstod tre alternativ som kommunen ansåg behövde utredas ytterligare innan kommunen kunde ta ställning. Trafikverket (tidigare Vägverket) har beslutat att gå vidare med alternativ 1-2 för sträckan Ramdala-Jämjö. Vägreservat för utbyggnad av E22 mellan Lösen och Jämjö är markerat i kartbilden, sidan 63.

För sträckan Björketorp-Nättraby reserveras möjlighet för utbyggnad enligt vägverkets utredning i princip enligt nuvarande sträckning med erforderliga parallellvägar.

Förutom E22 är riksväg 28 och länsväg 122 viktiga stråk genom kommunen som måste hålla god standard.

Kollektivtrafik

Kust-till-kustbanan behöver hålla en god standard för att skapa förkortad restid och en ökad kapacitet för godshantering.

Tågstopp i Holmsjö föreslås vara kvar och ett ökande reseunderlag tillskapas genom att Holmsjö kompletteras med nya bostads- och verksamhetsområden.

Redan i fördjupningen av översiktsplanen för skärgården 1999 väcktes frågan om att utveckla kollektivtrafik på vattnet mellan Trossö och storöarna. Detta skulle innebära avsevärt mycket snabbare restider och mindre miljöbelastning. På öarna finns idag ett stort bebyggelsestryck och i många delar pågår utredning om kommunalt vatten- och avlopp, vilket kommer att underlätta nya etableringar. Frågan avser att lyftas i samband med en revidering av gällande skärgårdsplan och kan då även samordnas med resultatet av arbetet med Blekinge Arkipelag. Blekinge Arkipelag är ett samarbete mellan de tre kommunerna Karlskrona, Ronneby och Karlshamn som tillsammans med Länsstyrelsen ansöker hos UNESCO om inrättandet av ett biosfärområde. Arbetet med biosfärområde ska skapa långsiktigt hållbara lösningar för utveckling av skärgården.

Gång- och cykeltrafik

Det är viktigt med bra gång- och cykelvägar till målpunkter såsom bostad, skola, arbete, fritidsaktiviteter samt busshållplatser. Säkra gång- och cykelvägar föreslås inom tätorterna på landsbygden.

Gång och cykelvägar finns mellan stadsbygden och Nättraby samt Rödeby. En gång- och cykelförbindelse mellan Jämjö och Sturkövägen planeras i samband med ombyggnaden av E22. Mellan tätorterna Nättraby, Rödeby och Jämjö saknas dock gång- och cykelvägar.

Karlskrona kommun är väghållare på Trossö och stadsbygden, utanför stadsbygden ansvarar vägföreningar och Trafikverket för drift och skötsel.

Vindkraft

Enligt den strategi för vindkraft som tagits fram som underlag för översiktsplanen har ett antal områden pekats ut som prioriterade. I dessa områden bedöms konflikterna med bevarandebestånd, tätorter, infrastruktur etc vara av mindre dignitet. Vid utpekande av områdena har hänsyn tagits till det regionala och lokala kraftledningsnätet.

Inom dessa områden får med fördel vindkraftverk uppföras i grupper. Hur många beror på typen av landskap. Även Försvarmaktens intressen påverkar hur stor etablering av vindkraft som kan ske inom områdena.

I stora delar av kommunen har försvaret mycket starka intressen. Vissa utpekade områden där vindkraft prioriteras bör föregås av en särskild analys av Försvarmakten.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED STRATEGI OCH VISION

- Med etablering av tätortsnära hästgårdar och möjlighet att ha landsbygdsutveckling som skäl för dispens från strandskydd bidrar till en levande landsbygd.
- Utbyggnad av säkra gång- och cykelvägar inom tätorterna på landsbygden.
- Utveckling av kollektivtrafik på vattnet ger kortare restider för boende i skärgården och minskar miljöbelastningen.
- En förtätning av befintliga samhällen ger underlag för service och kollektivtrafik.
- Utbyggnad av vindkraft ger förnyelsebar energi.

KONSEKVENSER

INLEDNING	70
PLANFÖRSLAG	72
MILJÖKONSEKVENSER	74
SOCIALA KONSEKVENSER	78
EKONOMISKA KONSEKVENSER	79
OMRÅDESVISA KONSEKVENSER	80
UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING	94

INLEDNING

Sammanfattning

I miljöbedömningen är fokus på planens konsekvenser för hälsa- och säkerhet, riksintressen, naturvård, klimat och transporter. Även sociala- och ekonomiska konsekvenser är redovisade.

En tät och funktionsblandad stad/tätort ger ökat underlag för bland annat service och kollektivtrafik. Det ger även förutsättningar för varierade miljöer som bidrar till befolkade gaturum och platser. Ett rikt socialt liv under större delen av dygnet skapar trygghet.

I en tät och funktionsblandad stad kan buller förekomma och avsteg till gällande riktvärden kan komma att behöva göras i centrala lägen men genom kompensation av att ena sidan av byggnaden inte är bullerstörd. Förädling av redan ianspråktagen mark innebär ofta sanering. Behov av riskanalyser finns vid utbyggnad av bebyggelse vid vägar för farligt gods transporter.

Vid utbyggnad av bostäder och verksamheter ökar andelen hårdgjord yta och kommunen ska arbeta för ett lokalt omhändertagande av dagvatten genom dagvattendammar som även kan tillföra estetiska värden i stads- och bostadsmiljöer. Ett ökat helårsboende där kommunalt vatten- och avlopp saknas kan medföra en ökad belastning på enskilda brunnar. En vatten- och avloppsplan föreslås tas fram för hela kommunen.

Vid en utbyggnad av södra Saltö föreslås fiskenäringen och bostäder i första hand att samexistera. Vid en full utbyggnad av södra Saltö är Sandhamn och Ekenabben alternativa hamnar för att tillgodose riksintresset för yrkesfiske.

Utredningsområdet Västra Backabo står i konflikt med riksintresset för totalförsvaret. Bullersituationen måste hanteras innan en eventuell utbyggnad kan ske.

Riksintresset för kulturmiljövård på Trossö stärks under förutsättning att ny bebyggelse:

- har respekt för stadsplanen.
- har respekt för Trossös topografi med dess

mittpunkt och kyrkor på Stortorget.

- har höga estetiska krav på byggnader och offentliga platser.

Karlskrona stad omfattas av riksintresse för kulturmiljö. De förändringar som föreslås på Trossö bedöms stärka stadens kvalitéer. Riksintresset ska beaktas i varje projekt

Förslaget med tätortsnära hästgårdar väster och öster om stadsbygden bedöms som förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Utbyggnadsområden i strandnära lägen föreslås i första hand till områden där marken redan är ianspråktagen. De viktiga ekologiska ryggraderna sparas i så hög grad som möjligt.

En del föreslagna utbyggnadsområden ligger lågt vilket gör att hänsyn till höjda havsvattennivåer och ökade flöden i vattendrag bör beaktas. För ny bebyggelse ska policy för lägsta grundläggningsnivå tillämpas.

En förtätning av befintliga områden minskar behovet av energi och transporter samt ger större underlag för anslutning till fjärrvärme. Utbyggnad av vindkraft som förnyelsebar energi påverkar landskapsbilden och skapar en viss ljudutbredning. Gällande riktvärden på 40 dBA ska tillämpas.

Ny bebyggelse i kollektivtrafikhärläna stråk och en utveckling av kollektivtrafiken genom bland annat Gullberna station och kollektivtrafik på vatten skapar miljövinster och ger ökad valfrihet av transportmedel.

Sjöfarten och transittrafiken till Verkö kommer sannolikt att öka och måste vidare utredas. En utbyggnad av Verköbanan bidrar till att godstransporter kan överföras från väg till järnväg.

En utbyggnad av E22 mellan Lösen och Jämjö medför öka trafiksäkerheten för bilister. I samband med utbyggnaden av E22 byggs även ett lokalvägnät vilket

bidrar till en förbättrad trafiksituation för gående och cyklister. Den nya sträckan av väg bildar dock barriärer i landskapet.

Riksintresset för kommunikationer, järnvägen, föreslås säkerställas genom reservat för dubbelspår mellan Gullberna och Karlskrona C samt planskildheter för såväl Bergåsa som Gullberna vilket ökar framkomligheten.

Riksintressena Österleden, Verköleden och E22 föreslås säkerställas genom nya avfarter. Vid nyplanerad bebyggelse utmed trafikstråken ska trafiksäkerhet och buller särskilt beaktas tillsammans god framkomlighet.

Gröna ytor för spontanidrott föreslås bli aktuellt i samband med nya bebyggelseområden och bidrar till att barn och ungdomar kan aktivera sig i närområdet. En blandning av olika boendeformer bidrar till integration och möjlighet att bo kvar i ett område under livets olika skeden.

Vid förtätning och funktionsomvandling av ianspråktagna områden kan befintlig infrastruktur nyttjas vilket är ekonomiskt gynnsamt. Ökade kostnader för utökad kollektivtrafik, nya gång- och cykelvägar är en konsekvens av att kommunen planerar för miljövänligare transportsätt.

Bakgrund och syfte

Enligt miljöbalken bedöms översiktsplaner alltid medföra betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömning är benämningen på processen då miljökonsekvensbeskrivningen arbetas fram.

Miljökonsekvensbeskrivningen av översiktsplanen är ett beslutsunderlag och ska utgöra ett stöd i planeringsprocessen samt för framtida detaljerad planering. Denna miljökonsekvensbeskrivning har en övergripande

detaljeringsgrad liksom översiktsplanen. I vissa områden kan miljökonsekvensbeskrivningen fungera som ett programunderlag till framtida detaljplaner. Bedömningen får göras från fall till fall.

Miljökonsekvenser som kan uppstå av översiktsplanens förslag beskrivs och möjliga konflikter mellan intresseområden pekas ut.

I en översiktsplan ska även konsekvenserna av förslaget för sociala och ekonomiska beskrivas. I den här konsekvensbeskrivningen finns alla delar med.

Avgränsning

Samråd om omfattning och detaljeringsgrad av miljökonsekvensbeskrivningen har hållits med länsstyrelsen i Blekinge län den 5 augusti 2009. Slutsatsen av samrådet om avgränsningen var att fokus ska läggas på följande aspekter: hälsa och säkerhet, riksintressen, naturmiljö, klimat och transporter.

Den geografiska avgränsningen är den samma som planens avgränsning. Kommunen har även valt att mer detaljerat beskriva konsekvenserna för tio delområden:

- Trossö-Pottholmen
- Pantarholmen-Kälö-Sunnakanal
- Marieberg-Kungsmarken-Gullberna
- Verkö-Lyckeby-Vedeby-Gullbernavägen
- Spandelstorp-Hässlegården-Bastasjö
- Backabo-Mariedal-Rosenholm
- Nättraby
- Rödeby
- Jämjö
- Landsbygden

Den tidsmässiga avgränsningen för översiktsplanen är 20 år framåt i tiden.

PLANFÖRSLAG

Förslag till översiktsplan

Karlskrona kommuns vision grundar sig på de fyra grundprinciperna för ett hållbart samhälle och de fyra hörnstenarna; Den attraktiva livsmiljön, Det växande näringslivet, Den bästa kunskapen och Det öppna sinnet.

Utvecklingsriktningen för staden föreslås norrut mot Rödeby för att skapa en bandstad som är lätt att kollektivtrafikförsörja. Bebyggelseutvecklingen bygger på förtätning av befintliga orter. För mindre samhällen, landsbygden och skärgården gäller samma strategi där bebyggelseutvecklingen i första hand sker som komplettering av befintlig bebyggelse.

Karlskrona kommun ska arbeta för att bibehålla de samband som grönstrukturplanen anser som viktigast och stärka de länkar som saknas. Stora rekreationsområden som Bastasjö, Mörtsjöåsen och området kring Dackestugan i Rödebyområdet föreslås kopplas samman för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde. De tätortsnära rekreationsområdena föreslås bevaras och underhållas.

Ny bebyggelse ska lokaliseras i goda kollektivtrafikstråk och stationsnära lägen. Gullberna föreslås bli ett kommunikationsnav med en ny station och bli en ny stadsdel. Brister i gång- och cykelnätet ska åtgärdas för att skapa ett sammanhängande, trafiksäkert och tryggt nät. Ett nytt stadsdelscentrum med bland annat en ny planskild korsning och dubbelspår föreslås i Bergåsa.

Fjärrvärme från biobränsle och framtagande av en vindkraftsstrategi bidrar till utveckling av förnyelsebar energi. Vattenförsörjningsplaner med

vattenskyddsområden för både yt- och grundvattentäkter föreslås tas fram.

Riksintresset för kulturmiljövård bör sammanfalla med avgränsningen för Världsarvet. Riksintresset för yrkesfiske i Karlskrona, som i dagsläget är lokaliserat till södra Saltö, ska i första hand samexistera med föreslagen bebyggelse. Vid full utbyggnad av södra Saltö tillgodoses riksintresset i andra hamnar, som Sandhamn och Ekenabben.

Nollalternativ

Konsekvenserna för ett utbyggnadsförslag ska jämföras mot ett nollalternativ. Nollalternativet utgår från en fortsatt utbyggnad enligt den nuvarande översiktsplanen från 2002.

Föreslagen bebyggelseutveckling bygger till största delen på samma princip som i översiktsplan 2002, det vill säga förtätning och komplettering av befintliga orter samt en liknande strategi för mindre samhällen och landsbygd. Inför översiktsplan 2030 har ett antal nya utredningar tagits fram vilka ligger till grund för vissa ändrade ställningstaganden. Dessa är Strategi Karlskrona, Vindkraftstrategi, Grönstrukturplan, Fiskhamnsutredning, Vattenutredning, Handelsutredning och Trafiknätsanalys. Översiktsplan 2030 baseras även på nya förutsättningar som klimatförändringar och nya regler för strandskyddshantering. För att tillgodose dessa nya utredningar och förutsättningar har en ny bedömning av hur Karlskrona ska utvecklas gjorts.

I ett nollalternativ hade kommunens övergripande planering fortsatt att utgå från tidigare strategier som skulle kunna ha inneburit att områden med

bevarandevärd grönstruktur påverkats negativt vid nya exploateringar. Grönstrukturplanen visar på viktiga gröna kilar som bör bevaras och som föreslagna områden i översiktsplan 2030 största möjliga mån tar hänsyn till.

Genom att peka ut områden lämpliga för vindkraft så är dessa områden avsatta för detta ändamål; något som inte hade gjorts i ett nollalternativ. Områden som tidigare varit lämpliga för vindkraftsetablering blir inte längre lämpliga om bygglov eller detaljplaner för bostäder släpps fram i dessa områden.

Enligt en ny vattenutredning har kommunen vid utpekandet av nya bebyggelseområden kunnat se riskbilden av höjda vattennivåer mer tydligt än vid arbetet med översiktsplan 2002. Denna fråga var heller inte lika aktuell i översiktsplan 2002. I ett nollalternativ fanns inte möjligheten att titta på en utveckling av Saltö i samma utsträckning som översiktsplan 2030 föreslår. Detta på grund av den nya fiskhamnsutredningen som ger en översyn av fiskets nuläge och framtidsutsikter som visar möjligheten att flytta delar av verksamheten från Saltö till annan plats i kommunen.

Med nya strandskyddsregler kan landsbygdsutveckling i strandnära lägen tillämpas. Dessa fanns inte utpekade i översiktsplan 2002. Konsekvensen blir att ännu bättre kunna gynna landsbygdsutvecklingen i och med att kommunen kan erbjuda attraktiva boendemiljöer nära vatten. Detta kan leda till att dessa områden kan få bibehållen eller ökad service, kollektivtrafik med mera.

Vid ett tidigt samråd med länsstyrelsen diskuterades alternativa scenarier. En gemensam bedömning utföll i att inte redovisa alternativ i konsekvensbeskrivningen.

MILJÖKONSEKVENSER

Hälsa och säkerhet

Buller

Karlskrona kommuns ambition om en tät och funktionsblandad stad gör att noggrannare avvägningar mellan exempelvis bostäder och störande verksamheter måste göras samt att frågan om buller blir mer aktuell.

En utbyggnad av bostäder och verksamheter i anslutning till både vägar och järnväg kan medföra negativa konsekvenser som exempelvis buller. I föreslagna utbyggnadsområden som ligger i centrala lägen kan avsteg från riktvärdena behöva göras. Avstegen måste hanteras med särskild noggrannhet och kräver utförliga bullerutredningar. Förtätningen i stadsbygden kan bidra till att minska barriärer. Genom att bullerfrågorna måste hanteras vid en förtätning kan det leda till en förbättring för befintliga bostadsområden i redan utsatta lägen.

Buller från skjutbanor och lösskjutning i Rosenholmsområdet förekommer. Planen föreslår ett utredningsområde i Västra Backabo där ett aktivt arbete med bullerfrågorna krävs för att klara riktvärdena för bostäder.

Vindkraftverk medför en ökad ljudnivå. Enstaka vindkraftverk kan placeras närmare bebyggelse än planens föreslagna skyddsavstånd på 500 m om platsens utformning medger detta och den rekommenderade bullernivån på 40 dB(A) inte överskrids.

Förorenad mark

Till de mest förorenade områdena i kommunen hör Gullbernatippen i Vedeby och Oljehamnen/Hattholmen. Översiktsplanen föreslår bebyggelse på Oljehamnen/Hattholmen och en sanering av området kommer att krävas för att kunna byggas. Detta kan vara både kostsamt och tidskrävande men vinsten blir att en stor central markareal frigörs för byggnation.

På Gullbernatippen bör åtgärder vidtas för att uppnå en större flexibilitet av markanvändningen, till exempel rekreation.

Farligt gods

Rekommenderat skyddsavstånd föreslås i översiktsplanen till 50 m för E22 och 30 m för riksväg 28 och länsväg 122. Föreslagna utbyggnad i närheten av E22, riksväg 28, länsväg 122 samt Verköleden måste anpassas till skyddsavståndet för farligt gods eller åtföljas av en riskanalys om bebyggelsen placeras innanför skyddsavståndet. Både bostäder och verksamheter som föreslås i nära anslutning till dessa vägar ska vid en detaljerad planering anpassas efter rekommenderat skyddsavstånd.

Farligt gods förekommer även på järnväg och påverkar framför allt befintlig bebyggelse längs Verkövägen. Någon ny bebyggelse föreslås inte i översiktsplanen i dessa områden. Föreslagna bebyggelse i Marieberg - Kungsmarken - Gullberna samt i Västra Backabo hamnar nära järnväg med transport av farligt gods där skyddsavstånd och eventuell riskanalys behöver följas vid en mer detaljerad planering av området.

Elektromagnetisk strålning

Några utbyggnadsområden föreslås i närheten av kraftledningar. Även om ny bebyggelse hamnar inom rimligt skyddsavstånd (mindre än 0,2 microtesla och minst 40 meter) från kraftledning kan en oro ändå finnas hos de boende samt att kunskapen inte finns om svaga magnetfält under lång tid kan innebära hälsorisker. Genom att använda försiktighetsprincipen samt sprida information vid varje planeringsområde kan man till viss del minska den oron.

Vatten och vattenkvalitet

Översiktsplanen medger flera större utbyggnadsområden som kan bidra till att andelen hårdgjord yta ökar. Mängden dagvatten som måste tas om hand blir därmed större och kan komma att påverka vattenområden i anslutning till dessa. Vid större exploateringar finns dock större möjligheter att bekosta och bygga nya dagvattensystem och fördröjningsmagasin med hänsyn tagna till kommande klimatförändringar. En strategi för dagvattenhantering ska tas fram hur dagvatten av olika typ och ursprung ska hanteras.

Enskilt vatten och avlopp

Ett ökat helårsboende i områden där kommunalt vatten och avlopp saknas kan medföra en ökad belastning på enskilda brunnar. Cirka 60% av undersökta enskilda avlopp uppvisar idag brister vilket kan leda till bland annat påverkan på lokala vattentäkter.

Översiktsplanen föreslår att en vatten- och avloppsplan för hela kommunen ska tas fram. Stor restriktivitet till nybyggnation med enskilt vatten- och avlopp föreslås i kust och skärgård till dess att en sådan är framtagen. Översiktsplanen föreslår även skyddade grönområden vid Lyckebyåns dalgång som bidrar till att skydda vattenförsörjningen.

Riksintressen

Yrkesfiske

Översiktsplanen föreslår en ny stadsdel på södra Saltö. Riksintresset för yrkesfiske i Karlskrona, som i dagsläget är lokaliserat till södra Saltö, ska i första hand samexistera med föreslagen bebyggelse. Riskintresset för yrkesfisket kommer på så sätt inte att påverkas av utbyggnaden av Saltö.

Vindkraft

Riksintresseområdet för Trolleboda vindkraftspark kan komma att påverka befintlig bebyggelse på fastlandet, framför allt bebyggelseområdena norr om Kristianopel. Påverkan gäller framför allt ljudutbredning från vindkraftverken samt förändrad landskapsbild. Vindkraftsetableringen kan dock ses som ett steg i rätt riktning mot ett mer hållbart samhälle.

Vindkraftsstrategin pekar ut områden som är lämpade för vindkraft. Detta innebär att det i de områdena kommer att råda stor restriktivitet för framtida bostadsbebyggelse.

Totalförsvaret

I anslutning till riksintresse för totalförsvaret finns ett utredningsområde för bostäder och verksamheter (både handel, kontor och skolverksamhet). Inom försvarets område förekommer verksamheter som bland annat orsakar buller vilket står i konflikt med föreslagna utbyggnadsområden. Det gäller i första hand Rosenholms övningsområde.

Vindkraftsstrategin föreslår vindkraftsanläggningar i närheten av försvarets väderradar norr om Rödeby. De internationella riktlinjerna gällande väderradar kan komma i konflikt med Försvarets regler om avstånd. Huvuddelen av övriga anläggningar

som Försvaretsmakten och andra myndigheter har inom kommunen så som signalspaning och övrig radar kan inte redovisas öppet. Dessa kan påverka bebyggelseutveckling och vindkraftsutbyggnad. Tidiga samråd med Försvaretsmakten bör hållas.

Kulturmiljövård

Trossö är skyddat som riksintresse för kulturmiljövård. Föreslagen ny bebyggelse inom Trossö föreslås ha respekt för stadsplanen, topografin med kyrkorna på torget samt höga arkitektoniska och estetiska krav på byggnader och offentliga platser. Detta gör att riksintresset stärks och att en negativ påverkan förväntas bli liten.

I Skärva med omgivning påverkas riksintresse för kulturmiljövården av föreslagna tätortsnära hästgårdar. I riksintresset ingår storgårdsmiljöer med tillhörande åkerlandskap. Ny bebyggelse ska lokaliseras till impediment, på liknande sätt som storgårdarna är placerade, och i sådan omfattning att storgårdarna fortsatt dominerar landskapsbild. I sådana fall anses föreslagen utbyggnad vara förenligt med riksintresset.

I Jämjö är det strandbunden fornlämningsmiljö som avses att skyddas med riksintresset. Inte heller här bedöms den föreslagna bebyggelsen påverka riksintresset negativt. I en mer detaljerad planering kan samråd med länsstyrelsen behöva göras för dessa områden.

Naturvård

Strandnära bebyggelse

Föreslagna utbyggnadsområden i strandnära lägen, exempelvis Saltö, Hattholmen med flera, är områden med redan är ianspråktagen mark. En utbyggnad av dessa områden kan höja dess tillgänglighet. Det är viktigt att vid en mer detaljerad planering lägga stor vikt på allmänhetens tillgänglighet till strandnära områden.

Områden med höga naturvärden

Översiktsplanens utgångspunkt är att i första hand bygga vidare på nuvarande markanvändning och att förtäta inom befintliga bebyggelseområden. Detta bidrar till att i första hand inte ta ny naturmark i anspråk vid ny bebyggelse och på så sätt sparar man större opåverkade områden.

Tillgången till grönområden har stor betydelse för folkhälsa, god livsmiljö och biologisk mångfald. I grönstrukturplanen beskrivs det ekologiska perspektivet som mycket viktigt och de utpekade ekologiska ryggraderna för de olika orterna är de strategiskt viktigaste ekologiska stråken att bevara och förstärka.

Några av utbyggnadsområdena föreslås dock inom den ekologiska ryggraden även om utgångspunkten är att dessa i första hand ska bevaras. I de fall är de noggrant genomarbetade för att minimera påverkan på de ekologiska värdena, men erbjuder de boende god tillgång till värdefulla rekreationsområden.

Föreslagna utbyggnadsområden tangerar områden klassade som natur med höga naturvärden eller natur med mycket höga naturvärden enligt grönstrukturplanen. Det är viktigt att göra en bedömning för varje område i en mer detaljerad planering av hur mycket förändring varje område tål samt sätta det i förhållande till nyttan av att bygga på platsen.

Klimat

Utbyggnadsområdena som föreslås i översiktsplanen ska anpassas till förväntade höjda havsvattennivåer och ökade flöden i vattendrag. Riskbilden till följd av höjda grundvattennivåer är viktigt att belysa då grundvattennivån i flera områden kan vara dimensionerande för olika typer av infrastruktur. Energiförsörjning kan slås ut, viktig infrastruktur kan drabbas av stigande havsvattenyta som delar av E22, Blekinge kustbana och Österleden.

Översiktsplanen föreslår flera bebyggelseområden strandnära och risk finns att en höjd havsnivå kan påverka dessa områden. En lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse ska tillämpas.

Energiförsörjning och förbrukning

Översiktsplanen föreslår i första hand förtätning av befintliga bebyggelseområden och större utbyggnadsområden i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta skapar underlag till att behålla och skapa nya förutsättningar för kommersiell och offentlig service samt minskar behovet av energi och transporter. Ny bebyggelse i närhet av befintliga bebyggelseområden har större möjlighet till anslutning till befintligt fjärrvärmennät.

Det biobränsleeldade kraftvärmeverket i Bubbetorp, som tas i drift år 2011, bidrar till att Karlskrona kommun får ett mer miljövänligt uppvärmningsalternativ samtidigt som fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig. Vindkraftsstrategin är ett steg i riktning för att skapa förnyelsebar och miljövänligt energi.

Genom att Karlskrona kommun satsar på nya, energieffektiva tekniker minskas koldioxiden i atmosfären och bidrar i sin tur till att minska den

negativa påverkan på klimatet. Vid nybyggnation är det positivt att så långt som möjligt använda nya tekniker för att energieffektivisera.

Transporter

Översiktsplanen föreslår lokalisering av ny bebyggelse i goda kollektivtrafikstråk vilket skapar miljövinster och ökad valfrihet av transportmedel.

En förändring av kollektivtrafiken på Trossö till en mer centraliserad knutpunkt med både buss och järnvägsstation inom samma område bidrar till effektivare resande. Det går snabbare att byta trafikslag och det bli lättare för människor att kanske välja ett kollektivt resande istället för bil.

En förändring av infartsleden minskar barriäreffekten, ökar trafiksäkerheten och stimulerar gång- och cykeltrafik till och från Trossö. Översiktsplanen föreslår en utveckling av gång- och cykeltrafiken centralt på Trossö. Genom att tillåta cykeltrafik i stadsmiljö leder detta till att det blir betydligt lättare att ta sig fram utan bil i staden och bidrar till en bra miljö och till viss del uppfyllelse av folkhälsomål.

En ny föreslagen tågstation i Gullberna blir en betydelsefull knutpunkt för stadsbygden och landsbygden då två tredjedelar av Karlskronas befolkning bor norr om Sunna kanal. En ny station i Gullberna bidrar till bättre kollektivtrafikförbindelser i öst-västlig riktning. Utvecklingen av ett stadsdelscentra i Bergåsa med dubbelspår och planskild korsning kan bidra till bättre kollektivtrafikmöjligheter.

Sjöfarts - och transittrafik

Färjetrafiken mellan Sverige och Polen förväntas fortsätta utvecklas positivt under planperioden. Utbyggnad av Verköbanan bidrar till att godstrafik kan transporteras på järnväg. Av miljöskäl finns det anledning att tro att järnvägen kommer att få en ökad betydelse för godstrafiken. Hur en utveckling av färjetrafiken kommer att påverka trafikrörelser, vägar och omgivande områden måste vidare utredas parallellt med översiktsplanen.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer utgår ifrån hur vår miljö ska vara beskaffad för att det inte ska vara skadligt för människors liv eller hälsa, eller för miljön. Miljö kvalitetsnormer kan ange kvalitet på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. I miljöbalkens 5 kap 3 § anges att miljö kvalitetsnormerna ska iakttas vid den fysiska planeringen.

Karlskrona bedöms inte överskrida någon miljö-kvalitetsnorm utan ligger i allmänhet långt under dessa värden. Vad gäller partiklar i luften på centrala Trossö är halten dock så hög att den överstiger den så kallade utvärderingströskeln vilket innebär att nivån måste kontrolleras genom mätning.

Det finns fastställda miljö-kvalitetsnormer för vattenförekomster inom Södra Östersjöns vattendistrikt. De flesta vattenförekomster ligger på landsbygden och berör inga utpekade utbyggnadsområden. Det är framför allt Lyckebyån, Nätrabyån och Silletorpsån som berörs av översiktsplanens utpekade utbyggnadsområden.

Miljömål

Riksdagen har antagit mål för miljö-kvaliteten inom 16 områden. Målen beskriver den kvalitet och tillstånd för Sveriges miljö-, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Miljö-kvalitetsmålen syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, ta tillvara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga samt trygga en god hushållning med naturresurserna.

Under 2009 har regeringen gjort en översyn av miljömålssystemet för att öka dess relevans och kvalitet. De regionala miljö-kvalitetsmålen som bedöms påverkas av planförslaget presenteras nedan.

Begränsad klimatpåverkan

Karlskrona kommuns befolkning ökar vilket gör att påverkan på miljön i form av energianvändning och utsläpp ökar.

Satsningen på fjärrvärme kommer att minska olje-användningen för uppvärmning av bostäder vilket bidrar till att uppnå miljömålet Begränsad miljöpåverkan. El och värme från bioenergi och en utvecklad kollektivtrafik bidrar ytterligare till att begränsa miljöpåverkan. Kommunens framtagna vindkraftsstrategi är också ett steg i riktning för en minskad miljöpåverkan.

Giffri miljö

Gullbernatippen i Vedeby och Oljehamnen/Hattholmen är inte sanerade områden och redovisas i planen som förorenade områden. Dessa områden kommer sannolikt inte saneras förrän områdena planeras mer i detalj.

Säker strålmiljö

Några av de föreslagna utbyggnadsområdena ligger i närheten av kraftledningar. Även om ny bebyggelse hamnar inom rimligt skyddsavstånd från kraftledning

kan en oro ändå finnas hos de boende samt att kunskapen inte finns om svaga magnetfält under lång tid kan innebära hälsorisker. Ambitionen är att så långt som möjligt kabelförlägga kraftledningar för att minska hälsorisker. Försiktighetsprincipen ska alltid gälla.

Ingen övergödning

Ett ökat helårsboende i områden där kommunalt vatten och avlopp saknas kan medföra ökad belastning på enskilda brunnar. Det är därför särskilt angeläget att se över förhållandena i de kustnära områdena och ta ställning till hur vatten- och avloppsfrågan ska lösas. Översiktsplanen anger att en strategi för dagvattenhantering samt att en vatten- och avloppsplan ska tas fram. Vid ny bebyggelse gäller ett lokalt omhändertagande av dagvatten.

Ett rikt odlingslandskap

Det är viktigt att bevara och sköta befintliga ängs- och hagmarker genom bland annat betning och skötsel. Det är viktigt vid en mer detaljerad planering att se till att framförallt jordbruksenheter måste vara tillräckligt stora för att bland annat kunna hålla djur och ekonomisk lönsamhet.

God bebyggd miljö

Flera planeringsunderlag föreslås i översiktsplanen. För att underlätta för en fortsatt planering behöver följande planeringsunderlag tas fram; Vatten- och avloppsplan, strategi för dagvattenhanteringen, strategi för hur man arbetar med buller samt ett antal fördjupningar av översiktsplanen.

Översiktsplanen redovisar tätortsnära rekreation-och skogsområden imark-ochvattenanvändningen. Dessaska i första hand bevaras men ingen värdering har dock gjorts för vilka områden som är av störst betydelse att skydda.

Förtätning och funktionsblandning bidrar till en förädling av befintlig bebyggelse och offentliga miljöer vilket kan bidra till att länka samman stadsstrukturer. Kommunens ambition om en tät och funktionsblandad stad gör att frågan om buller blir mer aktuell. Avsteg från riktlinjer vid buller kan komma att göras i vissa fall för att tillgodose viktiga behov som bland annat närhet till service och kollektivtrafik.

Kommunens satsning på fjärrvärme kommer att minska oljeanvändning för uppvärmning av bostäder och bidrar till ett försök att uppnå miljömålet God bebyggd miljö. El och värme från bioenergi bidrar ytterligare till att begränsa miljöpåverkan.

SOCIALA KONSEKVENSER

Barnperspektivet

För att uppnå barnkonventionens strategier om barns medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det viktigt att Karlskrona kommun beaktar även dessa frågor i planeringen. Det är viktigt att översiktsplanen visar på barnperspektivet när det gäller möjlighet till fritidsaktiviteter, näridrottsplatser, närrekreationsområden och även säkerheten för barn och ungdomar.

Idrottsplatser, sporthallar och gymnastikhallar finns på flera ställen i Karlskrona. Översiktsplanen föreslår att möjligheten till spontanidrott likväl som organiserad verksamhet i större tätorter eller stadsdelar ska ökas. Gröna ytor för spontanidrott kan bli aktuellt att anlägga på olika orter i samband med ny bebyggelse. Grönstrukturplanen ligger till grund för stor del av föreslagen mark- och vattenanvändning vilket bidrar till att många närrekreationsområden bevaras för framtiden. Detta bidrar till att barn och ungdomar får ökade möjligheter till fysisk aktivitet och spontanlek.

Översiktsplanen pekar på vikten av att ha kvar och värna om de befintliga idrottsplatser och platser för spontanlek genom att ha en kontinuerlig skötsel av dessa.

I planen föreslås en utbyggnad av trygga och säkra gång- och cykelvägar samt en förbättrad kollektivtrafik vilket även är positivt ur ett barnperspektiv. De ska vara sammanlänkade och leda till viktiga målpunkter för barn och ungdomar.

Jämställdhet

Inom fysisk planering handlar jämställdhet om att alla ska ha samma förutsättningar för att få ihop ett fungerande vardagsliv. Det kan handla om att alla ska ha lika bra förutsättningar att ta sig till och från arbete, hämta och lämna barn på skola och förskola, handla, möjlighet till aktiviteter, möjlighet till ett boende för

hela livet mm. Oavsett om man har bil, åker kollektivt eller går och cyklar.

Genom förtätning i områden med god kollektivtrafikförsörjning, gång- och cykelväg och service bidrar översiktsplanens intentioner till att underlätta dessa vardagssysslor. En blandning av radhus, villor och flerbostadshus bidrar också till integration och möjlighet att bo kvar i ett område, i olika skeden i livet. Ett funktionsblandat område där bostäder, arbetsplatser och service integreras bidrar till en god stadsmiljö. Det skapar även förutsättningar för människor att kunna få ihop sin vardag lättare om det som efterfrågas finns inom rimligt avstånd.

Olika typer av boendeformer, som kan ha olika hyresnivåer/prisnivåer, bidrar till att invånare med olika möjligheter och krav ges möjligheten att bo i samma närområde.

Folkhälsomål

De folkhälsomål som behandlar den fysiska planeringen är social trygghet, trygga och goda uppväxtvillkor och ökad fysisk aktivitet. Det handlar till stor del om boende, arbete och transporter.

Översiktsplanens utvecklingsriktning för staden där huvudförslaget är att bygga norrut, för att skapa en bandstad som är lätt att kollektivtrafikförsörja, bidrar till att underlätta att åka kollektivt. Goda kollektivtrafikstråk och en föreslagen ny tågstation i Gullberna kan bidra till att fler av folkhälsomålen kan uppnås.

Kompletteringar och förtätningar enligt översiktsplanen bidrar till ett ökat utnyttjande av befintligt gång- och cykelnät samt utvecklingsmöjligheter. Detta kan ge förutsättningar till att människor går eller tar cykeln till jobbet/kollektivtrafikanslutning och bidrar till att målen om ökad fysisk aktivitet kan uppnås.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Den största delen av den föreslagna bebyggelsen föreslås i befintliga bostads- och verksamhetsområden vilket ökar möjligheterna att ordna ekonomiskt gynnsamma samhällsstrukturer. Nya bebyggelseområden kan hjälpa till att bekosta exempelvis utbyggnad och upprustning av vatten- och avloppssystem där dessa är bristfälliga eller behöver större kapacitet. Även vägar, gång- och cykelvägar och kollektivtrafik behöver byggas ut och kan till stor del bekostas av nya exploateringar. I förlängningen minskar samhällets kostnader om fler kan utnyttja samma infrastruktur, service med mera.

Näringsliv

Ett dynamiskt näringsliv är viktigt för att Karlskrona kommun ska ha en god ekonomisk utveckling. Planens föreslagna utbyggnadsområden för verksamheter har bra lokalisering ur transportsynpunkt och ligger på bra avstånd till kommunikationsstråk.

En utveckling av tätorternas centrum bedöms leda till höjd attraktionskraft och ett stärkt näringsliv.

Infrastruktur

Ny bebyggelse på landsbygden kan medföra skolskjuts vilket är kostsamt för kommunen. Även kostnad för hemtjänst kan öka om fler väljer att bo på landsbygden. Men översiktsplanen förespråkar en levande landsbygd med ett öppet landskap. Ny bebyggelse på landsbygden ska lokaliseras till befintlig bebyggelse i första hand.

Den föreslagna utvecklingen av ett mer miljöanpassat transportsystem kan innebära stora ekonomiska kostnader för exempelvis utökad kollektivtrafik, nya gång- och cykelvägar med mera. I gengäld minskar miljöpåverkan samt bilberoende för den enskilda.

Vatten- och avloppsnätets status är i allmänhet god i Karlskrona kommun. Nya huvudledningar kan komma att behövas vid större exploateringar.

Översiktsplanen föreslår en utveckling av fjärrvärmenätet. Fler abonnenter på kort avstånd är ekonomiskt fördelaktigt. Dels handlar det om att lokalisera ny bebyggelse till befintligt fjärrvärmenät och dels handlar det om att exploatera i sån omfattning att det är ekonomiskt försvarbart att bygga ut fjärrvärmenätet.

Eldistributionen kan behöva utvecklas genom ett antal transformatorstationer för att försörja flera utbyggnadsområden.

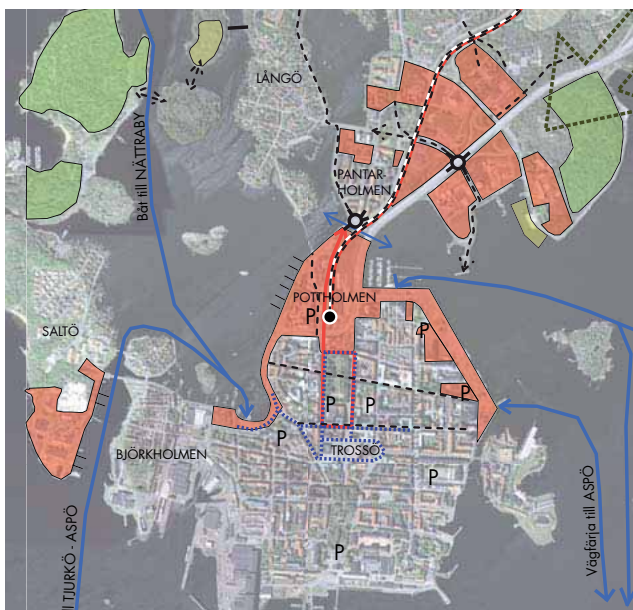
Boendemiljö

Genom omvandling eller förtätning av redan ianspråktagen mark kan kommunen erbjuda boendemiljöer med närhet till den service som finns (skolor, barnomsorg, vård med mera) och utnyttja redan befintliga kommunikationer. Den utveckling som föreslås i centrum i flera tätorter ger ett ökat serviceunderlag som breddar utbudet och ger förutsättningar för bättre kollektivtrafik.

OMRÅDESVISA KONSEKVENSER

Trossö – Pottholmen – Saltö– Dragsö

Pottholmen, Saltö och Skeppsbrokajen/Handelshamnen bedöms som de mest intressanta områdena att förädla på Trossöområdet. Förutom de större förädlingsområdena föreslås ett antal mindre områden för kompletterande bebyggelse. En samlad plats för kollektivtrafiken föreslås i anslutning till den befintliga tågstationen.

 BOSTADSBEYGGELSE	 FUNKTIONSBLANDNING
 VERKSAMHETSOMRÅDE	 HÖGA NATURVÄRDEN ENLIGT GRÖNSTRUKTURPLANEN
 EKOLOGISK RYGGGRAD ENLIGT GRÖNSTRUKTURPLANEN	 VÄGAR /NYA KOPPLINGAR

Miljökonsekvenser Hälsa- och säkerhet

Ny bebyggelse på Pottholmen kan komma att påverkas av trafikbuller från Österleden. Andelen hårdgjord yta blir i stort sett densamma men dagvattnet kan få ett ändrat flöde. Dagvattenhanteringen är därför viktig när det saknas en naturlig infiltration.

En förtätning av bebyggelsen på Trossö kan påverkas av trafikbuller. Extra isolerade fasader och fönster samt tyst sida kan vara exempel på åtgärder vid eventuella avsteg från riktvärden för trafikbuller i dessa områden. Eventuellt krävs ytterligare sänkt hastighet på delar av Österleden.

Markföroreningar kan tänkas finnas på ett flertal platser då stora delar av bland annat Trossö består av fyllnadsmassor. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs.

Riksintressen

Utvecklingen på Trossö kan vid en oförsiktig planering stå i konflikt med riksintresse för kulturmiljövård. En flytt av brandstationen till Oskarsvärn medför att ett högre brandskydd för den skyddade bebyggelsen på Trossö kan behövas då insatstiden blir längre. Fastighetsägare till kulturhistoriska byggnader i stadskärnan ansvarar för översyn av brandskydd med till exempel sprinklersystem.

Riksintresset för yrkesfiske i Karlskrona, som i dagsläget är lokaliserat till södra Saltö, ska i första hand samexistera med föreslagen bebyggelse. Vid full utbyggnad tillgodoses riksintresset i andra hamnar, som Sandhamn och Ekenabben, efter viss om- och nybyggnad av lagringsutrymmen, utökning av kajlängd och förbättrat bottendjup.

Riksintresset för kommunikationer, Österleden, föreslås säkerställas genom att vid nyplanerad bebyggelse utmed trafikstråken ska trafiksäkerhet och buller särskilt beaktas tillsammans god framkomlighet.

Naturvård

Dragsö pekas ut som ett område med mycket värdefull natur och utgör ett närrekreationsområde för boende på Trossö.

Klimat

Strandnära bebyggelse föreslås bland annat på Pottholmen och där stor hänsyn måste tas till förväntade höjda vattennivåer.

Transporter

Ny kollektivtrafikknutpunkt vid stationen bidrar till att det blir lättare att välja ett mer miljövänligt resande. Ny bebyggelse föreslås generellt i kollektivtrafiktäta stråk.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas negativt då förtätning i trafiktäta områden kan komma att innebära problem med trafikbuller. Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt med bättre kollektivtrafikmöjligheter om fler åker kollektivt istället för bil.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Barn och ungdomar som bor på Trossöområdet har stadsparker, skolgårdar samt naturområdena på Saltö och Dragsö till sitt förfogande för spontanidrott. På Hattholmen föreslås även en plats för framtida spontanidrott.

Jämställdhet

En utveckling av kollektivtrafiken och gång- och cykelstråken bidrar till att människor lättare får ihop sin vardag. En förtätning och funktionsblandning bidrar till mer befolkade miljöer vilket skapar trygghet.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut på Trossö-Pottholmen-Saltö-Dragsö säkrar framtida närreklamationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Funktionsblandade bebyggelseområden gynnar näringslivet. Närheten till kollektivtrafik gör området mer lättillgängligt. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Stora krav ställs på en hållbar infrastruktur på Trossö. Österleden tillsammans med Borgmästarekajen är känsliga för störning då de är de enda infarts/utfartsvägarna till Trossö. För att minska Österledens sårbarhet föreslås en båtförbindelse mellan Trossö och Verkö.

Stora delar av Trossö är fjärrvärmeförsörjt och ny anslutning till fjärrvärmenätet är en relativt liten kostnad.

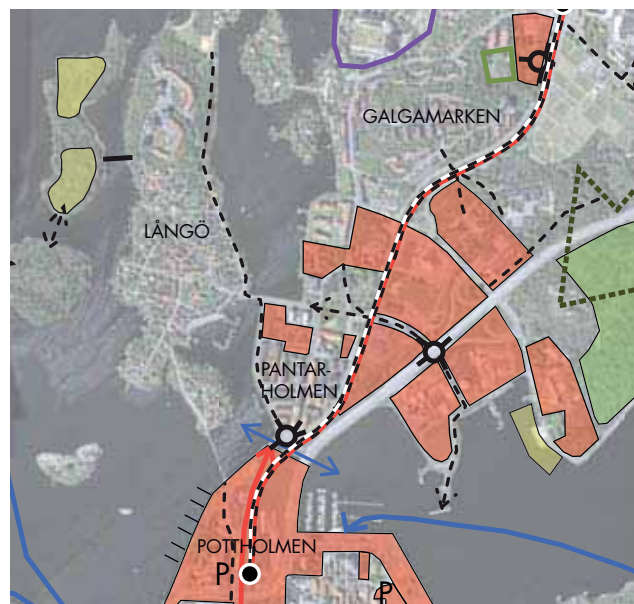
Boendemiljö

Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service,

kommunikationer med mera) i stor utsträckning. När antalet bostäder ökar kräver det en utbyggnad av förskola och skola på Trossö.

Pantarholmen - Sunnakanal - Kålö - Galgamarken

Området Hattholmen/Oljehamnen och kv Muddret föreslås utvecklas till en funktionsblandad stadsdel för att länka samman Trossö, Pantarholmen och Vämö. Bergåsa föreslås utvecklas som ett stadsdelscentrum.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Föreslagen bebyggelse påverkas av trafiken på Österleden samtidigt som bebyggelsen kan fungera som bullerskydd för bakomliggande fastigheter.

En omvandling av Österleden till en mer stadsmässig gata kan bidra till sänkt hastighet. Marken vid Oljehamnen/ Hattholmen är förorenad och en sanering krävs vid byggnation. Andelen hårdgjord yta blir större vid byggnation vilket medför att dagvattenhanteringen är viktig när det saknas naturlig infiltration.

Extra isolerade fasader och fönster samt tyst sida kan vara exempel på åtgärder vid eventuella avsteg från riktvärden för trafikbuller i dessa områden. Eventuellt krävs sänkt hastighet på Österleden.

Markföroreningar kan tänkas finnas på flera platser. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs.

Riksintressen

Riksintresset för kommunikationer, Österleden,

föreslås säkerställas genom nya av- och påfarter samt att vid nyplanerad bebyggelse utmed trafikstråken ska trafiksäkerhet och buller särskilt beaktas tillsammans god framkomlighet.

Naturvård

Vid en ombyggnad av Österleden och en utbyggnad av bostäder på Hattholmen och Bryggareberget blir området mer attraktivt för rekreation. Kompletterande trädplantering vid Sunna kanal stärker den ekologiska ryggraden.

Klimat

Strandnära bebyggelse föreslås och stor hänsyn måste tas till eventuella förhöjda vattennivåer. Ny bebyggelse kan anslutas till fjärrvärmenätet med dagens utbyggnad. En utbyggnad av fjärrvärmenätet även österut skulle bidra till en mindre klimatpåverkan då fler kan ansluta sig.

Transporter

Kv Muddret och Hattholmen blir lättillgängligt i och med föreslagen cirkulationsplats på Österleden. Om området utvecklas till handelsområde kan det dock leda till ökad trafik på Österleden. Förbättrade förbindelser föreslås även mellan Pantarholmen och Hattholmen. Planskild korsning och dubbelspår vid Bergåsa kan bidra till att det blir lättare att välja tåg som alternativt färdssätt.

Godståg på Kust-till-kustbanan måste i dagsläget vända i kv Muddret för att nå Verkö, vilket kan komma att påverka kvarterets utbyggnad. På lång sikt planeras en direkt spårförbindelse från Gullberna till Verkö.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Några av de tätortsnära rekreationsområdena kan försvinna vid nybyggnation medan andra områden kan bli mer tillgängliga som exempelvis Bryggareberget.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Bryggareberget, Västra Mark, Vämöparken och Hästö) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

Stora funktionsblandade områden föreslås vilket bidrar till integration. Förbättrade kommunikationer med bland annat ny förbindelse mellan Pantarholmen och Hattholmen kan bidra till tvärförbindelser så att människor lättare får ihop sin vardag.

Folkhälsomål

Den förbättrade tillgängligheten till Kälö bidrar till mer närrekreation i området. Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Pantarholmen-Sunna kanal säkrar framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjlighet för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Föreslagen ny cirkulationsplats vid Hattholmen/Blåport är en stor investering men nödvändig för att utveckla området och hantera infartsleden som barriär. Anslutning till fjärrvärmenätet är en relativt liten kostnad.

Boendemiljö

Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service, kommunikationer med mera) i stor utsträckning. När antalet bostäder ökar kräver det en utbyggnad av förskola och skola.

Marieberg – Kungsmarken – Gullberna

Bostäder föreslås byggas vid Gullberna samt väster om Sunnavägen vid båtuppsamlingsplatsen. Nya verksamhetsområden föreslås längs med Österleden och en ny knutpunkt med en tågstation i Gullberna.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Verksamheter längs Österleden kan fungera som bullerskydd för Kungsmarken och Gullberna. Extra isolerade fasader och fönster samt tyst sida kan vara exempel på åtgärder vid eventuella avsteg från riktvärden för trafikbuller i dessa områden. Eventuellt krävs sänkt hastighet på Österleden.

Föreslagen bebyggelse, funktionsblandning, hamnar nära järnväg med transport av farligt gods där skyddsavstånd och eventuell riskanalys behöver följas vid en mer detaljerad planering av området.

Det är osäkert om det finns markområden som är förorenade. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs.

Riksintressen

Riksintresset för kommunikationer föreslås säkerställas genom reservat för dubbelspår mellan Gullberna och Karlskrona C samt planskildheter utmed spår vid såväl Bergåsa som Gullberna vilket ökar framkomlighet. Vid nyplanerad bebyggelse utmed trafikstråken ska trafiksäkerhet och buller särskilt beaktas tillsammans god framkomlighet.

Naturvård

Föreslagen bebyggelse i Gullberna Park tangerar områden med höga naturvärden.

Klimat

Strandnära bebyggelse, som bland annat föreslås i Lorentsborg, måste ta stor hänsyn till eventuella förhöjda vattennivåer. Fjärrvärme finns i ett område från Marieberg till Kungsmarken och Gullberna Park. En stor del av den nya bebyggelsen kan anslutas till fjärrvärmenätet.

Transporter

Den nya föreslagna tågstationen i Gullberna bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem och gynnar boende både i stadsbygden och på landsbygden. Nya gång- och cykelvägar ökar tillgängligheten mellan olika områden. Bättre tvärförbindelser med bland annat gång- och cykelvägar ökar kopplingen mellan Vedeby – Gullberna Park – Kungsmarken/Marieberg.

Tillgängligheten till tågtrafiken bedöms förbättras för cirka 70 procent av kommunens invånare med ett tågstopp i Gullberna. Restiden mot Skåne och Köpenhamn, Kalmar och Växjö reduceras med cirka 10 minuter. Konsekvenser för resecentrum vid Pottholmen

bedöms bli ett mindre behov av pendelparkeringar och mindre trafik till och från resecentrum. Inga negativa konsekvenser bedöms medföras för resecentrum vid Pottholmen.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt med bättre kollektivtrafikmöjligheter om en ny station byggs i Gullberna. Nya bostadsområden föreslås främst där infrastruktur finns utbyggt och med bra kollektivtrafikmöjligheter. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Exempelvis så föreslås bebyggelse i naturnära lägen i Gullberna Park samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur med höga naturvärden i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Gullberna Park och Kungsmarken) som kan användas som närreklamationsområden.

Jämställdhet

Några funktionsblandade områden föreslås som bidrar till integration, trygga miljöer och möjlighet att lättare få ihop vardagen, speciellt i läget kring den nya föreslagna tågstationen samt ny på- och avfart från Österleden.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler får möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Marieberg-Kungsmarken-Gullberna säkrar framtida närreklamationsområden. Detta ökar tillgängligheten mellan olika områden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till kollektivtrafik/knutpunkt med en ny tågstation gör det föreslagna verksamhetsområdet lättillgängligt. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

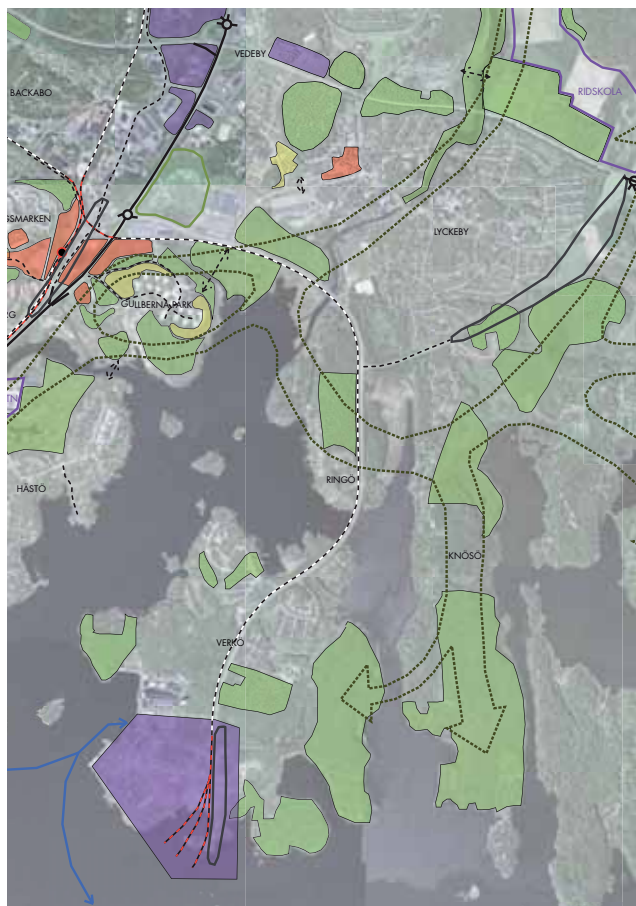
Infrastruktur

Att anlägga en ny tågstation i Gullberna station är kostsamt men bedöms vara samhällsekonomiskt lönsamt.

Boendemiljö

Bostadsområdet i Gullberna Park får ökade möjligheter till utökad service som bedöms öka Gullberna Parks identitet som centrum. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Verkö – Lyckeby – Vedeby – Gullbernavägen

Det tidigare trädgårdsmästeriet i Lyckeby, Vedebylund, föreslås för bostäder och äldreboende. Karlskrona Lyckå Ridskola föreslås flyttas längre österut för att få större markarealer samt för att frigöra området för verksamheter. En utveckling av Verkö hamn föreslås liksom att utreda en båtförbindelse mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjurkö.

Miljökonsekvenser

Hälsa och säkerhet

Gullbernatippen i Vedeby, väster om Amiralen, föreslås fortsättningsvis vara ett grönområde. Dock kan en ny föreslagen cirkulationsplats strax söder om tippen behöva ta en del av området i anspråk och en undersökning av området är då viktig. Den gamla tippen är starkt förorenad och blir därför svår att bebygga.

E22 utgör primärled för farligt gods. Nya verksamheter och ridskola föreslås i närheten av E22 och medför att riskanalyser bör göras i en mer detaljerad planering. Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga och läget nära E22 är positivt för att slippa större och tyngre transporter i tätbebyggda områden.

Om en utveckling av verksamhetsområdet på Verkö samt färjetrafiken sker kan trafiken komma att öka från Verkö hamn. Detta kan påverka befintlig bebyggelse längs vägen och eventuella bullersänkande åtgärder kan då behövas längs vissa sträckor.

Riksintressen

Verkö hamn är av riksintresse. Föreslagen utveckling bedöms vara förenligt med riksintresset.

Riksintresset för kommunikationer, Österleden och Verköleden, föreslås säkerställas genom nya av- och påfarter utmed Österleden. Vid nyplanerad bebyggelse utmed trafikstråken ska trafiksäkerhet och buller särskilt beaktas tillsammans god framkomlighet.

Naturvård

Föreslagen bostadsbebyggelse i Vedebylund ligger i ett område som bedöms ha ett viktigt samband mellan värdefulla naturområden och måste vid en detaljerad planering utredas hur sambanden kan stärkas för god artspridning. Föreslaget område för Karlskrona Lyckå ridklubb tangerar ett naturområde som är både utpekad som nyckelbiotop och ett Natura 2000-område. Det är av stor vikt att området undantas för betning.

Klimat

De föreslagna utbyggnadsområdena kan ansluta sig till befintligt fjärrvärmenät.

Transporter

Föreslagna båtförbindelser mellan Verkö- Trossö-Sturkö- Tjurkö bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem. Sjötrafikens utveckling ska utredas vidare för att se hur det påverkar övrig infrastruktur. Verköbanan föreslås utvecklas för godstrafik.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt då föreslagna båtförbindelser från Verkö bidrar till ett mer miljömässigt transportsystem. Miljömålet Giftfri miljö bedöms påverkas negativt då ingen ny verksamhet är planerad här och därmed kommer ingen sanering att göras vilket innebär att föroreningen kommer att finnas kvar i marken. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas positivt då flera större områden som bevaras för rekreations- och skogsområden pekas ut.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekade flera områden som värdefulla naturområden (Verkö, Ringö, Knösö och Lyckeby) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Lyckeby centrum och Vedebylundsområdet bidrar till integration och möjlighet att lättare få ihop sin vardag. Ingen förändring i kollektivtrafiken.

Folkhälsomål

Inga nya gång- och cykelvägar föreslås. Befintliga grönområden bibehålls. Tillgängligheten får anses vara god när det gäller gång- och cykelvägar mellan dessa områden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till Österleden gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. En flytt av Karlskrona Lyckå ridklubb kommer att medföra en stor kostnad samtidigt som det ger möjlighet till en utökad ridskoleverksamhet och bidrar till att ett attraktivt område för verksamheter frigörs. Flera områden för verksamheter pekats ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

Den föreslagna båtförbindelsen mellan Trossö-Verkö-Sturkö-Tjukö innebär en stor kostnad men bidrar till ökad tillgänglighet för boende och för turister. En båtförbindelse mellan Verkö och Trossö minskar även Verkös sårbarhet med endast en vägförbindelse. Beroende på hamnens utveckling kommer eventuellt andra infrastrukturåtgärder att bli nödvändiga som till exempel utbyggnad av vägar och järnvägsspår.

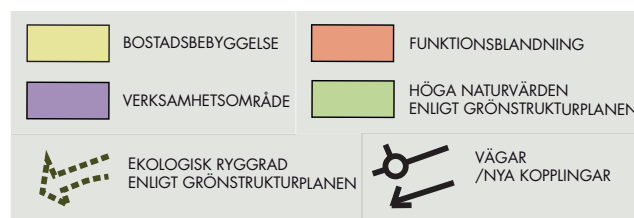
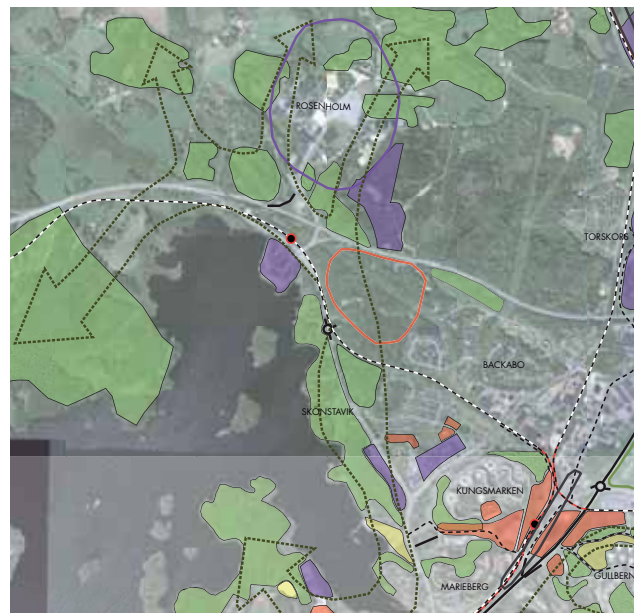
Boendemiljö

Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Mariedal - Backabo – Rosenholm

I Mariedal föreslås en förtätning inom det befintliga bostadsområdet, en förskola och skola samt en utveckling av verksamheter i anslutning till Ankaret vid korsningen Ronnebyvägen/ Lyckebyvägen.

För Rosenholm pågår ett arbete med en fördjupning av översiktsplanen där det föreslås ett utredningsområde i Västra Backabo. Verksamheter föreslås på tidigare Rosenholmsvarvet och norr om E22. En ny cirkulationsplats föreslås på Ronnebyvägen för att skapa en tillfart till området.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Västra Backabo och delar av Rosenholm kan vara bullerstört från Försvarsmaktens verksamhet inom Rosenholmsområdet. Utredningsområdet i Västra Backabo ligger i närheten av kraftledningar. I en första etapp tillämpas skyddsavstånd enligt försiktighetsprincipen och för att fortsätta utbyggnaden krävs kabelförläggning av kraftledningen. Föreslaget utredningsområde i Västra Backabo hamnar nära järnväg med transport av farligt gods där skyddsavstånd och eventuell riskanalys behöver följas vid en mer detaljerad planering av området.

Riksintressen

I anslutning till riksintresset för totalförsvaret föreslås verksamheter som handel och kontor. Det är framför allt frågan om buller från försvarets verksamhet i Rosenholm. Det är viktigt att en utbyggnad av området inte påverkar riksintresset för totalförsvaret. Detta måste vidare utredas för området kring Rosenholm.

Naturvård

Utredningsområdet i Västra Backabo ligger inom naturområden med höga naturvärden enligt gröstrukturplanen. Detta område ingår även i den viktiga ekologiska ryggraden och utbyggnaden anpassas särskilt till de förutsättningarna.

Klimat

Rosenholm har idag ett lokalt distributionsnät för värme som planeras att anslutas till fjärrvärmenätet 2012. Strandnära bebyggelse föreslås för både verksamheter och bostäder och stor hänsyn till eventuella havsnivåhöjningar måste tas.

Transporter

Berörs ej.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt då nya bostadsområden föreslås främst där infrastruktur finns utbyggt och med bra kollektivtrafikmöjligheter. Miljömålet Säker strålmiljö bedöms påverkas negativt då bostadsområden planeras i närheten av kraftledningar. Även om försiktighetsprincipen tillämpas kan ändå en psykologisk oro finnas. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur med höga naturvärden i anspråk.

Miljökvalitetsnormer

Det finns miljökvalitetsnormer för Silletorpsån. Statusen för Silletorpsån är idag ”Måttlig ekologisk status” och ligger alltså redan idag under den status som man vill uppnå till 2015. Det är därför viktigt att vid fortsatt planering av områdena kring Silletorpsån (främst utredningsområdet för Rosenholm, verksamhetsområdet i Rosenholm, utredningsområdet för Västra Backabo samt Rosenholms udde) ta detta särskilt i beaktande. Behovsbedömningen ska särskilt beröra påverkan på Silletorpsån och dess miljökvalitetsnorm. Det är framför allt viktigt för områden som pekas ut som verksamhetsområden då dessa kan komma att påverka Silletorpsån i större utsträckning än bostadsområden.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Rosenholm föreslås utvecklas ytterligare med inriktning mot idrott och hälsa som bidrar till en utökad verksamhet där fler barn och ungdomar kan få möjlighet till fritidsaktiviteter. Inga övriga områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Skönstavik och Rosenholm) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

Några funktionsblandade områden föreslås här liksom utveckling av kollektivtrafiken som kan bidra till integration och möjlighet till att få ett bättre fungerande vardagsliv. Detta ökar tillgängligheten mellan

olika områden och framför allt till idrottsområdet Rosenholm.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan tänkas välja att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Backabo-Mariedal-Rosenholm säkrar framtida närrekreationsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

En fortsatt utveckling av Rosenholmsområdet stärker kommunens idrotts- och fritidsutveckling. Områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

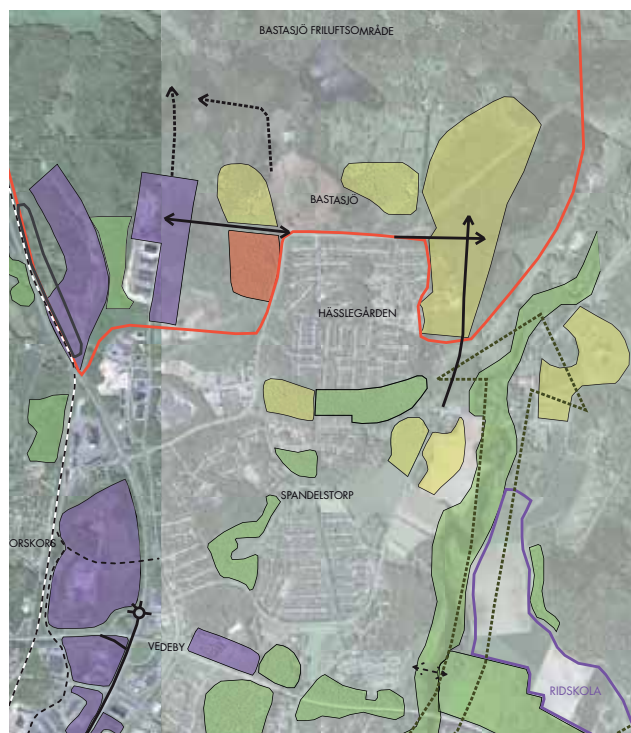
Infrastruktur

Stora delar av befintlig infrastruktur används till utbyggnad av Västra Backabo.

Boendemiljö

Ny bebyggelse kan utnyttja befintliga strukturer (service, kommunikationer med mera) i stor utsträckning. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Spandelstorp – Hässlegården – Bastasjö

Bastasjö har potential att utvecklas med fler bostäder öster och väster om befintligt bostadsområde. Verksamhetsområden föreslås både väster och öster om

riksväg 28. Augerums kyrkby och Mölletorps by föreslås utvecklas med bostäder.

Miljökonsekvenser

Hälsa och säkerhet

Riksväg 28 är utpekad som primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås längs riksväg 28 bör riskanalyser genomföras i en mer detaljerad planering.

Riksintressen

Berörs ej.

Naturvård

Ny bebyggelse i Bastasjö tar stor del av naturen i anspråk. Dock ej natur av högt värde. Föreslagen bebyggelse i Augerums kyrkby och Mölletorps by tar även del av naturen i anspråk men ingen natur av högt värde påverkas. Karlskrona Lyckå Ridklubb föreslås i ett område med stora natur- och kulturvärden. Detta måste beaktas i kommande planarbeten.

Klimat

Berörs ej.

Transporter

Ytterligare bebyggelse i Bastasjö, Spandelstorp och Augerum avser att använda den kollektivtrafik som finns och ett ökat underlag kan bidra till bättre kollektivtrafik. Närheten till riksväg 28 gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur (dock inga höga naturvärden) i anspråk.

Miljö kvalitetsnormer

Det finns miljö kvalitetsnormer för Lyckebyån. Statusen för Lyckebyån är idag "Måttlig ekologisk status" och ligger alltså redan idag under den status som man vill uppnå till 2015. Det är därför viktigt att vid fortsatt planering av områdena kring Lyckebyån (främst Augerums kyrkby, Bastasjö/Mölletorp samt området för en ny ridskola) ta detta särskilt i beaktande. Behovsbedömningen ska särskilt beröra påverkan på Lyckebyån och dess miljö kvalitetsnorm. Här är det främst bostäder som planeras så påverkan bedöms inte bli lika stor som vid planering av verksamhetsområden.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

En bostadsnära skola föreslås i Bastasjö. Ridskolan föreslås få en ny placering som kan bidra till en utökad verksamhet där fler barn och ungdomar kan få möjlighet till fritidsaktivitet. Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekas flera områden som värdefulla naturområden (Lösen, Spandelstorp, Hässlegården och området längs med Lyckebyån) som kan användas som närrekreationsområden.

Jämställdhet

Få funktionsblandade områden föreslås som kan bidra till integration och möjlighet till att lättare få ihop vardagen.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan tänkas välja att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Spandelstorp-Hässlegården-Bastasjö säkrar framtida närrekreationsområden. Detta ökar tillgängligheten mellan olika områden.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Närheten till riksväg 28 gör de föreslagna verksamhetsområdena lättillgängliga. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

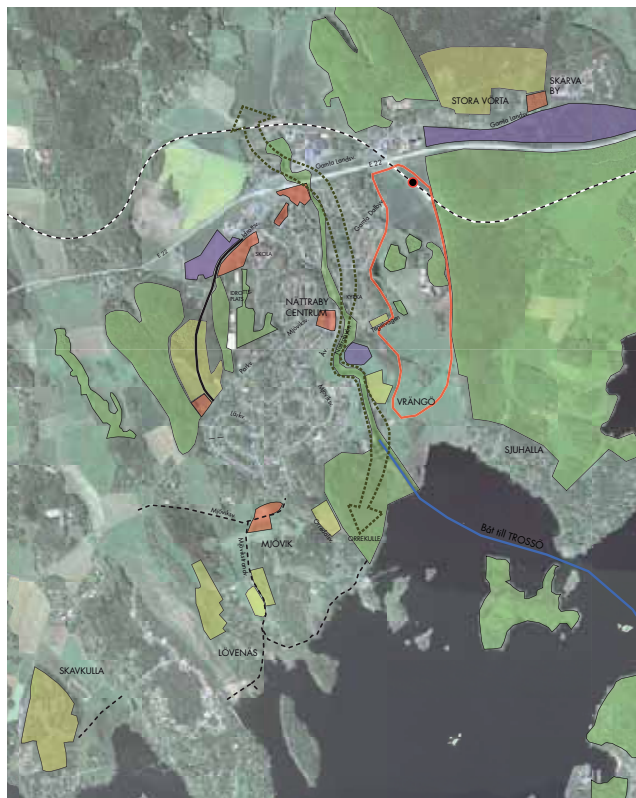
Stora delar av befintlig infrastruktur används inom föreslaget utredningsområde i Västra Backabo.

Boendemiljö

Fler bostäder i hela området bidrar till att befintlig service kan finnas kvar och eventuellt utökas. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Nättraby

Nättraby föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur förutom ett nytt större bostadsområde i Hejans Lyckan. Nättraby centrum föreslås utvecklas med en tydlig centrumbebyggelse för att stärka befintlig service. Ett nytt verksamhetsområde föreslås mellan E22 och Gamla Landsvägen. En utveckling av gång- och cykelvägar föreslås längs med vattnet för att öka kopplingen mellan befintliga bostadsområden liksom en gångfartsgata mellan Parkvägen och Vargungevägen. En möjlig ny tågstation föreslås.

Miljökonsekvenser

Hälsa och säkerhet

Nya verksamheter mellan E22 och Gamla Landsvägen kan fungera som bullerskydd för föreslaget bostadsområde norr om E22. Nya verksamheter kan dock leda till mer trafik på Gamla Landsvägen vilket kan ge viss störning för bebyggelsen norr om Gamla Landsvägen.

E22 utgör primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås utmed E22 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Det är osäkert om det finns markområden som är förorenade. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs. Utbyggnadsområdena i Nättraby centrum och Vrängö måste vid en fortsatt planering ta hänsyn till framtida stigande havsnivåer.

Riksintressen

Föreslaget verksamhetsområde norr om E22 ligger inom riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset avser att skydda herrgårdsmiljöer med tillhörande åkerlandskap. Det föreslagna verksamhetsområdet ingår inte i den beskrivningen och anses därför inte påverka riksintresset. Ny bebyggelse föreslås i närheten av Nättrabyån som ingår i riksintresse för naturvården.

Naturvård

Föreslagen bebyggelse i södra Nättraby bidrar till att gång- och cykelvägar kan utvecklas mellan områdena

och på så sätt leda till att tillgängligheten i strandnära områden ökar. De öppna dalgångarna i nord-sydlig riktning, som är karaktäristiska för Nättraby, bevaras.

Klimat

Ingen fjärrvärme finns utbyggd i Nättraby men ett lokalt nät föreslås byggas ut inom en femårsperiod.

Transporter

Nya bebyggelseområden föreslås i första hand i anslutning till befintliga och kan utnyttja befintlig infrastruktur. Nya verksamheter längs E22 ligger i ett bra skyltläge och området är lättillgängligt.

Miljömål som berörs

Miljömålet Ingen övergödning kan påverkas negativt då föreslagen bebyggelse ligger kustnära och kan innebära ökad belastning på kustvattnet. Vatten- och avloppsfrågan måste lösas på ett godkänt sätt samt måste ett lokalt omhändertagande av dagvattnet ske. Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Miljö kvalitetsnormer

Det finns miljö kvalitetsnormer för Nättrabyån. Statusen för Nättrabyån är idag ”God ekologisk status” och ligger alltså redan idag på den status som man vill uppnå till 2015. Det är därför viktigt att vid fortsatt planering av områdena kring Nättrabyån (främst utbyggnaden i Nättraby centrum, utbyggnadsområdet kring E22 och Villa Fehr, hela utbyggnadsområdet för Dalgången Stora Vörta, Vrängö, samt Tegelvågen) se till att denna status uppehålls och ytterligare förstärks. Behovsbedömningen ska särskilt beröra påverkan på Nättrabyån och dess miljö kvalitetsnorm. Det är framför allt viktigt för områden som pekas ut som verksamhetsområden då dessa kan komma att påverka Nättrabyån i större utsträckning än bostadsområden.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekade flera områden som värdefulla naturområden (Mjövik, Orrekulle, Sjuhalla, centralt vid Idrottsplatsen) som kan användas som närreklamationsområden. Ett nytt bostadsområde i Hejans Lycka ökar tillgängligheten till idrottsplatsen och friluftsområdet med nya gång- och cykelvägskopplingar. Även skolvägarna blir bättre.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Nättraby centrum bidrar till integration och möjlighet till att lättare få ihop sin vardag. Ytterligare förbättringar av

gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Nättraby säkrar framtida närreklamationsområden. Detta ökar tillgängligheten mellan olika områden, speciellt i de södra delarna av Nättraby.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Förslaget bidrar till en förstärkning av Nättraby centrum som bedöms leda till ett stärkt näringsliv i Nättraby. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Infrastruktur

En utbyggnad av gång- och cykelvägar samt vägar innebär en kostnad. En eventuell utökning av kollektivtrafiken kan komma att behövas.

Boendemiljö

Nättraby centrum får ett ökat serviceunderlag som gynnar de boende på orten. Nättraby är ett attraktivt område att bo i och en utveckling med fler bostäder leder till att fler kommuninvånare har möjlighet att bo här. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Rödeby

Rödeby föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur. En tydligare centrumbildning föreslås. Det finns en efterfrågan på villor och flerbostadshus, framförallt serviceboende.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Riksväg 28 utgör primär väg för farligt gods. För de utbyggnadsområden som föreslås utmed riksväg 28 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Eventuellt buller kan förekomma från riksväg 28 och hänsyn till detta måste tas vid en mer detaljerad planering av bostadsbebyggelse.

Osäkert om det finns markområden som är förorenade. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs.

Riksintressen

Berörs ej.

Naturvård

Det funktionsblandade området strax väster om järnvägen tangerar naturområde med höga naturvärden enligt gröstrukturplanen. Ett område för bostäder strax väster om riksväg 28 föreslås delvis i ett naturområde med höga naturvärden enligt gröstrukturplanen.

Klimat

Befintligt fjärrvärmenät i Rödeby planeras att anslutas till Bubbetorp kraftvärmeverk.

Transporter

Nya föreslagna gång- och cykelvägar bidrar till att områdena väster och öster om järnvägen blir bättre sammankopplade.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås. Däremot utpekade flera områden som värdefulla naturområden (Ekelund och centralt i Rödeby norrut mot Eriksberg) som kan användas som närreklamationsområden.

Jämställdhet

Få funktionsblandade områden föreslås här som kan bidra till integration och möjlighet att lättare få ihop sin vardag.

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla. De viktiga grönområdena som pekas ut i Rödeby säkrar framtida närrekreationsområden. Detta ökar tillgängligheten mellan olika områden, speciellt till Rödeby centrum.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

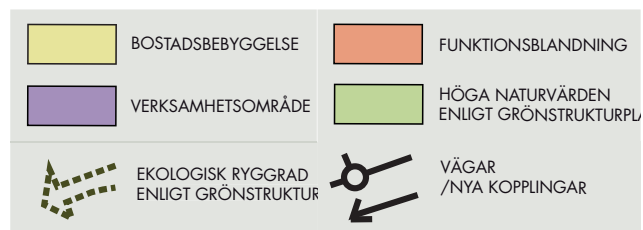
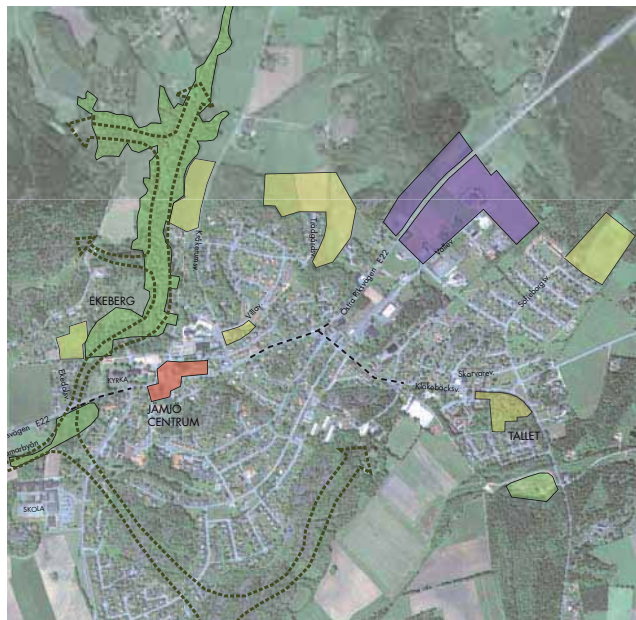
Genom en tydligare centrumbildning kan centrum tydliggöras och utvecklas till en mötesplats i Rödeby. Denna förändring bedöms leda till ett stärkt näringsliv i Rödeby. Flera områden för verksamheter pekas ut och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas.

Boendemiljö

Ett tydligare centrum kan bidra till att serviceutbudet ökar för boende på orten. Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Jämjö

Jämjö föreslås förtätas och kompletteras inom befintlig bebyggelsestruktur. Centrum föreslås utvecklas med en tydlig centrumbeskyddelse för att stärka befintlig service. En utveckling av befintliga verksamhetsområden vid E22 föreslås.

Miljökonsekvenser

Hälsa- och säkerhet

Föreslaget funktionsblandat område i Jämjö centrum kan störas av trafikbuller från E22. E22 utgör primär väg för farligt gods. För de verksamhetsområden som föreslås utmed E22 bör en riskanalys göras vid en mer detaljerad planering.

Osäkert om det finns markområden som är förorenade. En bedömning får göras för varje område vid nybyggnation om en miljöteknisk undersökning krävs.

Riksintressen

Föreslagen bebyggelse i Jämjö nordvästra del ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Även föreslagen bostadsbebyggelse väster om Konungshamnsvägen ligger inom riksintresset för kulturmiljövård. Riksintresset avser skydda strandbunden fornlämningsmiljö. Föreslagen bebyggelse bedöms inte påverka riksintresset.

Naturvård

Berörs ej.

Klimat

Ingen fjärrvärme finns utbyggd i Jämjö men ett lokalt nät föreslås byggas ut inom en femårsperiod.

Transporter

Nya verksamheter längs E22 är väl synliga och området är lättillgängligt. En ny dragning av E22 utanför samhället minskar trafikbelastningen i Jämjö. Ny gång- och cykelväg mellan Jämjö och Sturkövägen föreslås byggas ut i samband med utbyggnaden av E22. Detta ökar möjligheten att välja ett mer miljömässigt och ekonomiskt transportsätt.

Miljömål som berörs

Miljömålet God bebyggd miljö bedöms påverkas både positivt och negativt. Ny bebyggelse föreslås i naturnära lägen samtidigt som denna bebyggelse tar en del natur i anspråk.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

Den planerade sträckning av E22 utanför Jämjö medför tryggare gång- och cykelpassager för bland annat barn. Inga nya områden för spontanidrott eller lek föreslås.

Jämställdhet

En förtätning och funktionsblandning av Jämjö centrum bidrar till integration och möjlighet till att lättare få ihop sin vardag. Föreslagen utveckling av centrum bidrar till att få ett bättre fungerande "livspussel".

Folkhälsomål

Ytterligare förbättringar av gång- och cykelstråken bidrar till att fler kan få möjlighet att gå eller cykla. Dessa stärker kopplingen samt ökar tillgängligheten från omkringliggande bostadsområden till Jämjö centrum.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Flera områden för verksamheter pekas ut längs E22 och bidrar till en markberedskap och möjligheter för näringslivet att utvecklas. Genom en förbättring av centrummiljön kan centrum utvecklas till en mötesplats som bedöms kunna leda till ett stärkt näringsliv i Jämjö.

Infrastruktur

En utbyggnad av gång- och cykelvägar samt vägar innebär en kostnad.

Boendemiljö

Fler bostäder kan komma att kräva en utbyggnad av förskola och skola.

Landsbygden

Huvudinriktningen för landsbygden är att ny bebyggelse i första hand ska tillkomma i anslutning till befintliga samhällen, byar och bebyggelsegrupper för att undvika olämplig utspridning i landskapet. En koncentrerad bebyggelse skapar bättre underlag för lokal service. Översiktsplanen betonar vikten av att vatten- och avloppsfrågor löses på ett acceptabelt och långsiktigt hållbart sätt. I skogsbygd och i inlandet är grundregeln att området ska vara lämpligt för byggande avseende vatten- och avloppslösning lokalt, att onödiga vägdragningar undviks och att hänsyn tas till landskapsbilden. Större orörda sammanhängande områden ska bibehållas.

Miljökonsekvenser

Hälsa och säkerhet

Upprättande av vindkraftverk medför en ökad ljudnivå i dess omgivning. Nya vindkraftverk kan komma att påverka befintlig bebyggelse på landsbygden i områden där vindkraft prioriteras.

Riksintressen

Intresset av att bygga på landsbygden kan i vissa områden stå i konflikt med andra intressen, exempelvis friluftslivets-, naturvårdens-, kulturmiljövårdens- och klimatintressen. Inom dessa områden kan det enskilda intresset att bygga ibland få stå tillbaka för de allmänna intressena. Områden med särskilda värden för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård redovisas under avsnitten ”Riksintressen”, ”Kulturmiljö” samt ”Naturmiljö”. I vindkraftsstrategin finns områden för vindkraft utpekade.

I Skärva med omgivning påverkas riksintresse för kulturmiljövården av föreslagna tätortsnära hästgårdar. Det är storgårdsmiljöer med tillhörande åkerlandskap som ingår i riksintresset. Ny bebyggelse ska lokaliseras till impediment, på liknande sätt som storgårdarna är placerade, och i sådan omfattning att storgårdarna fortsatt dominerar landskapsbilden. I sådana fall anses föreslagen utbyggnad vara förenligt med riksintresset.

Naturvård

Trycket på fritidshusbebyggelse är störst i kust- och skärgårdsområdena samt kring insjöar. Fritidshusbebyggelse vid kust och sjöar är av stort värde för fastighetsägaren men kan samtidigt utgöra hinder för allmänhetens tillgänglighet till stränderna. I flera av kommunens fritidshusområden ökar andelen helårsboende. Omfattningen av helårsboende är störst i de tätortsnära fritidshusområdena, som till exempel Trummenäs och Skillingenäs. Ett ökat helårsboende kan medföra ökad belastning på kustvattnet om inte vatten- och avloppsfrågan är löst. Det är därför särskilt angeläget att se över förhållandena i de kustnära områdena. Under förutsättning att bland annat vatten- och avloppsfrågorna löses på ett tillfredsställande sätt avser Karlskrona kommun att medge en utökning av byggrätter i vissa fritidshusområden. Det kan dock på sikt medföra att områdenas karaktär med mindre byggnader på naturtomter delvis förändras.

Lokalisering av tätortsnära hästgårdar till områden väster och öster om Karlskrona kan bidra till att hålla landskapet öppet och bevara landskapets natur- och kulturvården.

Den föreslagna sjönära landsbygdsutvecklingen kring sjöar i anslutning till orter som Nävrögöl, Holmsjö, Saleboda/Fur, Tving och Fjärdsjömåla med omnejd, där etablering kan förväntas få en positiv effekt för landsbygden och näringslivet, ingår även som LIS-områden. Sillhövden och Västersjön kan komma att innebära en stor påverkan lokalt samtidigt som det är viktigt att ta i beaktande att de utpekade områdena i sin helhet troligen inte kommer att exploateras. Konsekvenserna av de utpekade områdena kommer sannolikt att bli ökad trafik, inskränkning på det rörliga friluftslivet, påverkan på stränder och annan naturmiljö. Sillhövden är även klassat som ekologiskt särskilt känsligt område vilket kan ha betydelse för vatten- och avloppslösningen. Dessa konsekvenser har dock vägts mot möjligheten att säkerställa ekonomisk utveckling, att få ett tillräckligt stort befolkningsunderlag med mera för Holmsjö, Saleboda och Fur.

En utbyggnad av ett bostadsområde (även många utspridda hushåll i ett större område) ger ökade utsläpp

som medför risk för att vattenkvalitetsnormer överskrids om ingen kompensation görs. Översiktsplanen säger tydligt att all ny bebyggelse måste kunna visa att det inte innebär några negativa inverkningar på natur-, kultur och fritidsintressen. Ingen negativ påverkan på vattenkvaliteten i sjöarna och vattendragen får heller tillkomma.

En positiv konsekvens av en ökad exploatering kan vara ett ökat underlag för att ansluta till kommunalt vatten och avlopp och därmed minska en befintlig påverkan som finns idag vid dessa sjöar.

Klimat

Fjärrvärmenätet är inte utbyggt på landsbygden. Val av uppvärmning är avgörande för påverkan på klimatet. Vindkraftsområdena som finns utpekade på landsbygden kommer inte i stor konflikt med bevarandebeståndet. En bedömning får ändå göras vid varje uppförande av vindkraft.

Miljökvalitetsnormer

På landsbygden finns inga utbyggnadsområden utpekade i översiktsplanen. Det är därför svårt att säga vilka vattenförekomster som skulle kunna påverkas av en eventuell utbyggnad. Enstaka små projekt får anses att de inte kommer att påverka miljökvalitetsnormerna för de utpekade vattenförekomsterna. Vid planutredningar, program och eventuella nya detaljplaner på landsbygden är det därför viktigt att ta reda på om det finns vattenförekomster med miljökvalitetsnormer som kan komma att påverkas. En enklare behovsbedömning föreslås tas fram även för mindre planutredningar för att i ett tidigt skede kunna hitta eventuell påverkan.

Transporter

Bostadsbyggande på landsbygden medför i allmänhet ökat trafikarbete beroende på långa avstånd till arbete och service men innebär också bättre förutsättningar för att bibehålla en levande landsbygd. Informationsteknologins utveckling skapar bättre förutsättningar för landsbygdsboende med möjligheter till distansarbete. Föreslagen båtförbindelse mellan Trossö-Verkö- Sturkö-Tjurkö medför avsevärt minskad restid för boende i skärgården.

En utbyggnad av E22 mellan Lösen och Jämjö medför öka trafiksäkerheten för bilister. I samband med byggnaden av E22 byggs även ett lokalvägnät vilket bidrar till en förbättrad trafiksituation för gående och cyklister. Den nya sträckan av väg bildar dock barriärer i landskapet.

Miljömål som berörs

Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas negativt då ingen anslutning till fjärrvärme är möjlig och att boende på landsbygden inte har lika stora möjligheter att välja miljövänliga transportmedel. Miljömålet Begränsad miljöpåverkan bedöms påverkas positivt av möjliga etableringar av vindkraft på landsbygden. Miljömålet Ingen övergödning bedöms påverkas negativt om inte vatten- och avloppsfrågorna löses på ett acceptabelt och långsiktigt hållbart sätt. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap bedöms påverkas positivt om betetrycket kan bibehållas på ängs- och hagmarkerna. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap bedöms påverkas negativt om en stor del av bebyggelse läggs på odlingsbar mark.

Sociala konsekvenser

Barnperspektiv

På landsbygden finns ofta mer möjlighet till spontanidrott och lek naturligt.

Jämställdhet

Översiktsplanen föreslår i första hand en förtätning av befintliga bebyggelseområden vilket bidrar till bättre underlag för service och kollektivtrafik som gynnar de boende på orten.

Folkhälsomål

Inga föreslagna förbättringar av gång- och cykelstråken föreslås. Säkra gång- och cykelvägar föreslås ändå inom tätorterna på landsbygden. Boende på landsbygden har ofta stor tillgång till närrekreation.

Ekonomiska konsekvenser

Näringsliv

Informationsteknologins utveckling skapar bättre förutsättningar för landsbygdsboende med möjligheter till distansarbete.

Åkermarken bör inte delas upp i för små enheter. Det kan bidra till att det inte är ekonomiskt försvarbart att bruka dem.

Infrastruktur

Bebyggelse som föreslås på landsbygden, kan ge rätt till skolskjuts med ökade kostnader för kommunen som följd.

Boendemiljö

Berörs ej.

Utbyggnadsstrategier på landsbygden.

UPPFÖLJNING OCH FRAMTIDA PLANERING

Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna för mark- och vattenanvändningen. I detaljplaneringen kan dessa beskrivningar av konsekvenserna i vissa fall användas istället för att ta fram ett program.

Utredningar

För att följa upp konsekvenserna från översiktsplanen föreslås att kommunstyrelsen ger uppdrag till berörda nämnder att genomföra följande:

- Vatten- och avloppsplan
- Strategi för dagvattenhantering
- Strategi för bullerhantering
- Fördjupning av översiktsplanen för Bastasjö
- Fördjupning av översiktsplanen för skärgården

Aktualitetsprövning

Miljökonsekvensbeskrivningen aktualitetsprövas i samband med att översiktsplanen i sin helhet aktualitetsprövas.

ALLMÄNNA INTRESSEN

BEFOLKNING	96
BOSTÄDER	99
SERVICE	101
KOMMUNIKATIONER	105
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM	111
ARBETE & NÄRINGSLIV	118
TURISM	120
AREELLA NÄRINGAR	122
REKREATION & FRITID	124
VATTEN	128
NATURMILJÖ	132
KULTURMILJÖ	140
ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA	146
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	151
FÖRORDNANDEN	157
RIKSINTRESSEN	162
TOTALFÖRSVARET	165
MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN	167

BEFOLKNING

Befolkningsutveckling

Karlskrona kommun har cirka 63 000 invånare där hälften bor i Karlskrona/Lyckebyområdet och hälften bor på landsbygden och övriga tätorter.

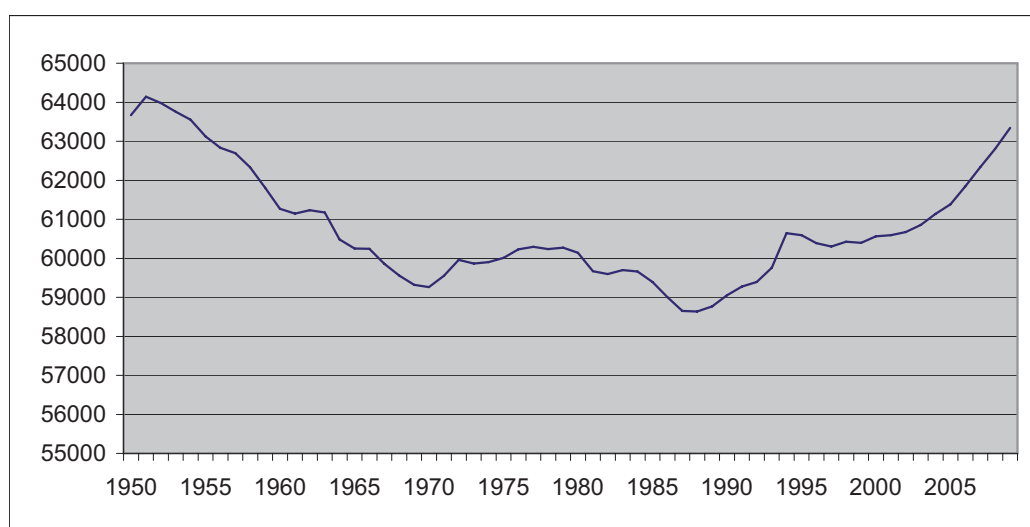
Karlskronas befolkning var störst år 1951 med 64 140 invånare. Därefter hade kommunen en konstant befolkningsminskning till 1970-talet då industrietableringar medförde en viss återhämtning. I mitten av 1980-talet sjönk invånarantalet till de lägsta nivåerna med cirka 58 600 invånare. Etableringen av Blekinge Tekniska Högskola 1988 och TelecomCity medförde att befolkningsutvecklingen ökade igen. Kriget i forna Jugoslavien bidrog mellan åren 1993 och 1994 till en tillfällig befolkningsstopp som sedan mattades av när flyktingarna flyttade vidare.

Karlskrona kommun har haft en stadigt positiv befolkningsutveckling med cirka 450-500 personer per

år sedan början av 1990-talet. Befolkningsökningen har framför allt skett i tätorterna och i centrala Karlskrona men även på Skillingenäs och på Trummenäs. Befolkningsminskning har framförallt skett på landsbygden och i de mindre samhällena.

Antal invånare i tätort och landsbygd, 31 december 2009.

Område	Totalt	Män	Kvinnor
Trossö	10 867	5 211	5 656
Stadsbygden	23 427	12 070	11 357
Nättraby	3 264	1 654	1 610
Rödeby	3 435	1 705	1 730
Jämjö	2 521	1 234	1 287
Landsbygden	19 828	10 256	9 572
Totalt	63 342	32 130	31 212

Befolkningsutvecklingen i Karlskrona kommun 1950-2009.

Åldersfördelning

I Karlskrona finns fler personer i yngre och äldre åldrar och färre i ”mellanåldrar” jämfört med riket. Överskottet på män i åldrarna 25-32 år beror på studenterna på högskolan och till viss del på Försvarsmakten. Åldersfördelning påverkar kommunens verksamheter såsom barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Utbildningsnivå

I Karlskrona kommun har det skett en ökning av andelen personer med eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivån i Karlskrona bland medborgare i åldrarna 25-64 år såg 2008 ut på följande sätt:

- 13 procent folkskole- eller grundskoleutbildning.
- 28 procent tvåårig gymnasial utbildning.
- 17 procent treårig gymnasieutbildning.
- Cirka 24 procent av medborgarna hade en eftergymnasial utbildning som var minst tre år.

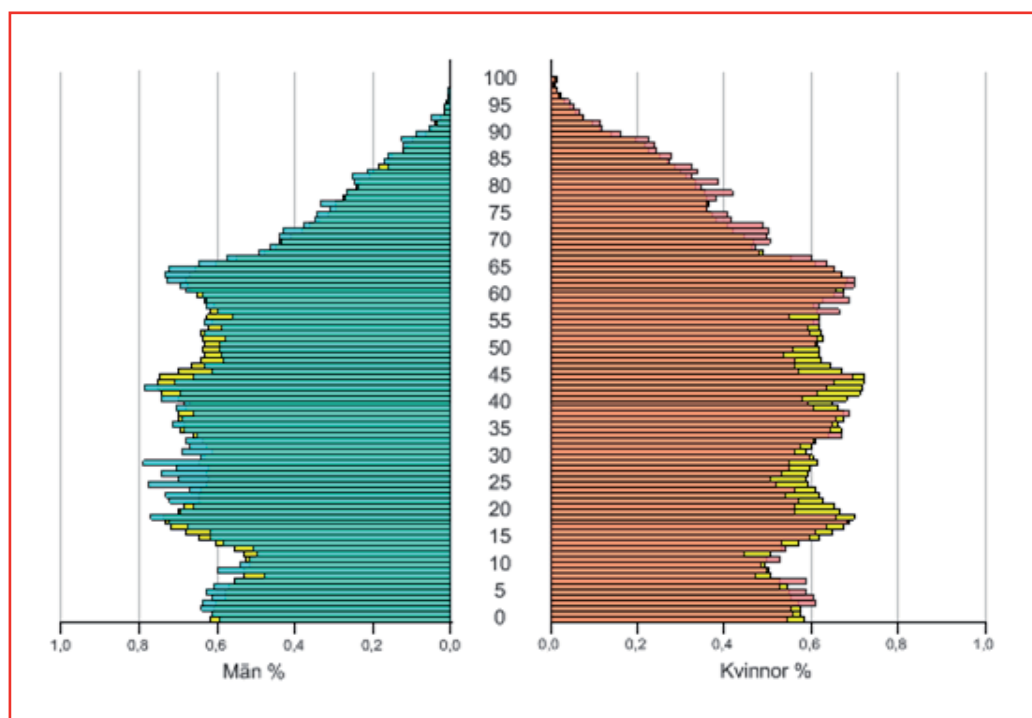
In- och utflyttning

Det flyttar fler till Karlskrona än det flyttar ut. Det är främst yngre som flyttar ut och det kan bero på avsaknaden av vissa kategorier av utbildningar.

Inflyttningsöverskott var fördelat enligt följande år 2009.

	Inflyttande	Utflyttande	Netto
Mot annan kommun			
i Blekinge län	373	350	+ 23
Mot annat län i riket	1 531	1 778	- 247
Mot utlandet	976	234	+ 742
Totalt	2 880	2 362	+ 518

Karlskrona har relativt få personer (cirka 12 procent) med utländsk bakgrund jämfört med riket och andra jämförbara kommuner. Andelen personer i kommunen med utländsk bakgrund ökar tack vare inflyttningen till högskolan.

Befolkningen i Karlskrona kommun (röd och grön) jämfört med riket (gul) 2009-12-31.

Tätorter

Karlskrona kommun har 13 tätorter med en befolkning över 200 invånare. De största tätorterna är Karlskrona Lyckeby, Rödeby, Nättraby och Jämjö. Följande uppgifter om tätorterna är från perioden 1999-2009.

På Trossö inklusive Saltö, Ekholmen och Björkholmen bor 17 procent av Karlskronas befolkning, knappt 11 000 invånare och befolkningsmängden ökar. Det finns en stor andel arbetstillfällen och Trossö med närområde har en stor positiv nettopendling. Nettopendling är skillnaden mellan in och ut pendling.

I övriga delar av Karlskrona tätort och Lyckeby bor det över 23 000 invånare, vilket motsvarar 37 procent av befolkningen. Där finns kommunens största arbetsplatser så som Blekingesjukhuset, TelecomCity-området på Gräsvik, Gullberna, Verkö och Torskors. Arbetsplatsområdena har positiv nettopendling medan bostadsområdena har en negativ nettopendling.

Tätorterna Rödeby och Nättraby har ungefär lika stor folkmängd med cirka 3 500 invånare per ort som motsvarar strax över 5 procent av kommunens befolkning vardera. Folkmängden ökar i de båda orterna men mest i Nättraby. Båda orterna har dock en negativ nettopendling.

I Jämjö bor drygt 4 procent av kommunens befolkning, cirka 2 500 invånare. Jämjös folkmängd har under de senaste åren minskat. Orten har en negativ nettopendling.

På landsbygden och i de mindre samhällena bor drygt 31 procent av kommunens invånare, knappt 20 000 personer med en svag minskning av folkmängden. Landsbygden och de mindre samhällena har en stor negativ nettopendling.

Befolkningsprognos för 2009-2030

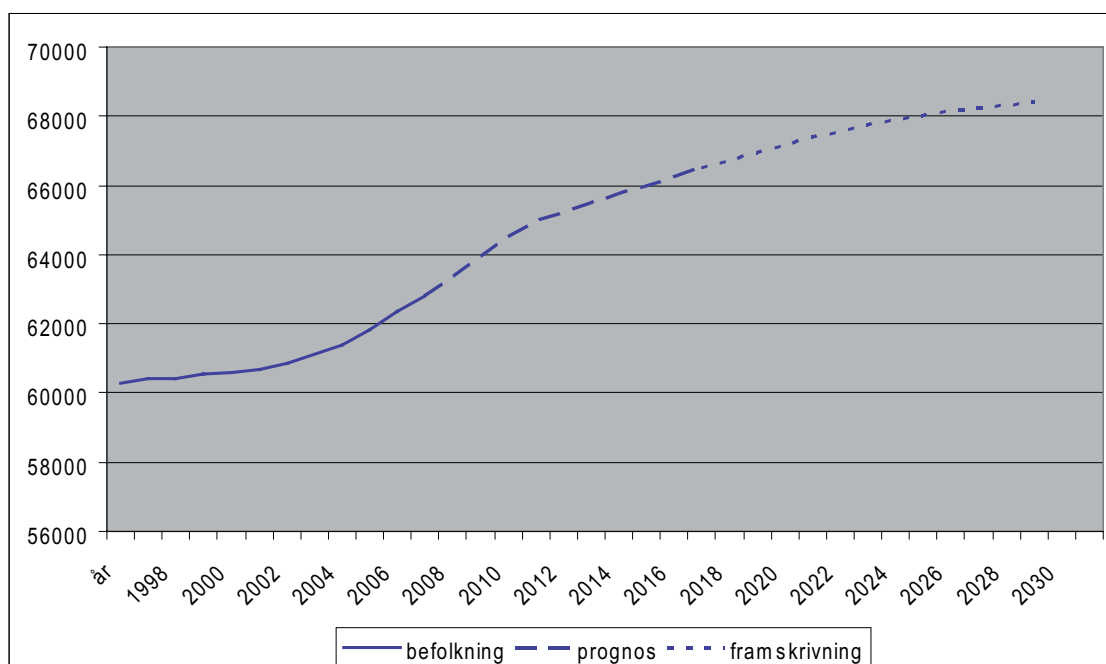
Under perioden 2009-2030 beräknas befolkningen i Karlskrona kommun att öka från drygt 62 800 personer vid årsskiftet 2008/09 till cirka 68 400 vid slutet av år 2030. Befolkningsökningen blir enligt prognosen cirka 5 600 personer under perioden.

Som underlag för befolkningsökningen finns en prognos mellan åren 2009-2018 och en framskrivning av prognosen mellan åren 2019-2030.

Prognosen för befolkningsutvecklingen är dock osäker på grund av många studenter i kommunen med stor rörlighet samt osäkerhet i hur konjunkturförändringarna kommer att påverka Karlskrona kommun.

MÅL/INRIKTNING BEFOLKNING

- Karlskrona kommuns långsiktiga mål är att bli 70 000 invånare.

Befolkningsprognos 2009-2018 och framskrivning 2019-2030.

BOSTÄDER

Av Karlskrona kommuns cirka 63 000 invånare bor cirka 36 % i flerbostadshus och cirka 63 % i småhus. Siffran skiljer sig dock mellan de olika kommundelarna. Karlskrona kommun har många boende i småhus och få boende i lägenheter jämfört med övriga landet. Mellan åren 1999-2008 har den genomsnittliga produktionstakten legat på cirka 140 lägenheter per år.

Bostäder har under de senaste åren framförallt tillkommit i centrala Karlskrona och i tätorterna samt på Skillingenäs och Trummenäs. Skillingenäs är ett

delvis nytt område utanför Nätraby medan Trummenäs är ett tidigare fritidshusområde som omvandlats till permanentboende.

Det kommunala bostadsbolaget Karlskronahems lägenhetsbestånd var år 2008 drygt 3 900 lägenheter. Den största andelen av lägenheterna är på 2-3 rum och kök. Den genomsnittliga lägenheten har en yta på 64,6 kvm.

Stor efterfrågan finns på flerbostadshus och småhus i de tre större tätorterna Nätraby, Rödeby och Jämjö.

Antal boende efter ort och upplåtelseform år 2009.

Område	Flerbostadshus		Småhus		Totalt	Uppgift saknas
	Bostadsrätt	Hyresrätt	Bostadsrätt	Äganderätt		
Trossö	2 731	7 117		926	10 867	93
Stadsbygden	2 068	9 373	192	11 470	23 427	324
Nätraby		347	78	2 797	3 264	42
Rödeby	10	383		2 988	3 435	54
Jämjö		451		1 997	2 521	73
Landsbygden		532	82	19 027	19 828	187
Totalt	4 809	18 203	352	39 205	63 342	773

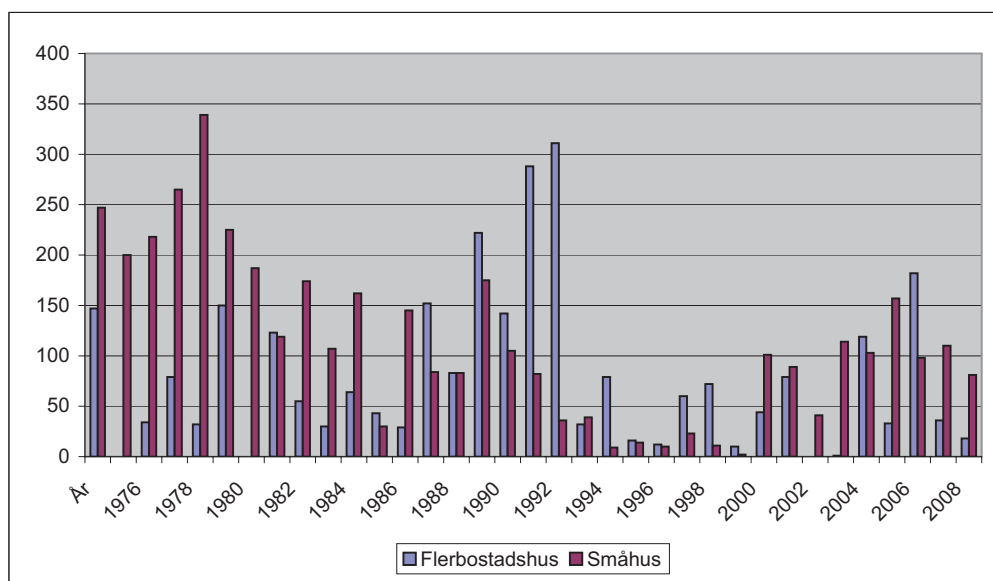

Diagram över bostadsbyggandet i Karlskrona kommun mellan åren 1975-2009.

Bebyggelsestruktur

Karlskrona stad är mycket tydligt indelad i distrikt, ofta beroende på att stadsutvecklingen skett med olika etapper med olika karaktär. Bostadsområdena är ofta tydligt avgränsade från varandra av naturmark, vatten eller barriärer så som större vägar och järnväg. Stadsstrukturen kan beskrivas som bostads- och verksamhetsområden bildar öar och är förbundna via smala midjor. Den här strukturen är mycket påtaglig längst i söder, men blir mindre märkbar längre norrut. ”Ö-strukturen” och barriärerna medför att det finns en begränsad valfrihet i hur man kan röra sig i staden. Stråkstrukturen är tydligt ”träddformad” med ett fåtal huvudstammar och förgreningar.

Villor i Rödeby.

Flerbostadshus på Saltö.

Nättraby har sitt centrum vid Nättraby kyrka och den ursprungliga bebyggelsen är samlad kring Nättrabyån. De senaste tio åren har ny villabebyggelse etablerats längs kusten till Skillingenäs och Skavkulla och norr om E22 i Skärva by. Bebyggelsen i Rödeby är relativt samlad längs Silletorpsån, men järnvägen och terrängen utgör barriärer i tätorten. I Jämjö är bebyggelsen samlad kring centrum. På landsbygden är bebyggelsen framför allt samlad i de mindre tätorterna och få hus ligger enskilt.

Utbud och efterfrågan

De senaste åren har ett stort antal detaljplaner tagits fram för småhus och en del för flerbostadshus. Efterfrågan på markbostäder som radhus och parhus ökar. Framför allt är det den äldre generationen som önskar ett mindre boende för att kunna bo kvar på sin hemort och med de fördelar en villa har.

I samband med att Blekinge Tekniska Högskola flyttar sitt huvudcampus till Karlskrona finns behov av fler studentlägenheter.

Karlskrona har en kommunal tomtkö, vilken förmedlar bostadstomter för villabebyggelse. Idagsläget står cirka 400 personer i kö.

Utveckling

Visionen för Karlskrona kommun är att befolkningen ska öka till 70 000 invånare. Det kräver en beredskap med planerade områden för såväl blandade bostäder, verksamheter och service. En befolkningsökning förutsätter även satsningar på infrastruktur, utbyggnad av skola samt barn- och äldreomsorg.

Karlskrona kommun har som strategi att bygga i redan etablerade tätorter och förtäta i befintliga miljöer. Det skapar bättre förutsättningar för gående och cyklister, och ger bättre underlag för kollektivtrafiken. Det minskar också behovet av energi och transporter och ger en trevligare stads- och boendemiljö.

MÅL/INRIKTNING BOSTÄDER

- Utbyggnad av bostäder i Karlskrona kommun ska framförallt ske genom förtätning och funktionsblandning, det vill säga en blandning mellan bostäder, verksamheter och service.
- Karlskrona kommun ska planera för ett variationsrikt utbud av bostäder och upplåtelseformer i samtliga tätorter för att skapa en blandad åldersfördelning och möjlighet till integration.
- Stora krav ställs på tillgänglighetsanpassning vid nybyggnation, samt vid om och tillbyggnader.
- I samband med ny- och ombyggnader efterfrågas att goda miljömässiga byggnadsätt nyttjas. Både avseende lokalisering, material och tekniskt utförande.
- Behov finns av fler studentlägenheter i och med Blekinge Tekniska Högskolas flytt av huvudcampus till Karlskrona.

SERVICE

Offentlig service är service som kommun eller stat har huvudansvar för även om den drivs i annan regi. Det är till exempel skola, vård och omsorg, bibliotek och museum. Den kommersiella servicen är framför allt handel.

Utbildning

Förskolor

I Karlskrona kommun finns ett 70-tal förskolor, varav cirka 15 är i privat regi. Kommunen har även familjedaghem, en nattförskola på Trossö samt ett antal andra förskolor med någon typ av inriktning till exempel ”ur och skur” eller allergiavdelning.

Karlskrona kommun täcker idag det behov som finns för förskoleplatser men klarar inte fullt ut att ordna förskoleplatser i de geografiska områden där det efterfrågas. Ett utbyggnadsbehov finns således ett par år framåt.

Skola

I Karlskrona kommun finns 36 grundskolor och fem av dem är friskolor. Sammanlagt finns cirka 7 000 elever varav cirka 1 900 elever har skolskjuts.

Stort behov av grundskoleplatser finns i Nätraby och Norra Lyckeby/Hässlegården där de befintliga grundskolorna har svårigheter att ta emot det stora antal elever som tillkommit vid utbyggnad av nya bostadsområden.

Gymnasium

Karlskrona kommun har fyra kommunala gymnasieskolor med 2 400 elever som alla är lokaliserade till Trossö. I kommunen finns också fem gymnasieskolor som är friskolor med sammanlagt 340 elever. Även de är lokaliserade till Trossö.

Cirka 300 elever från Karlskrona kommun går gymnasieutbildning i annan kommun och ungefär lika många elever från andra kommuner går gymnasieutbildning i Karlskrona. Utbildningsnivån (minst 3 år eftergymnasial utbildning) i Karlskrona kommun är god.

Ehrenswärdska gymnasiet startade under hösten 2009, som en av tio skolor i landet, den matematiska spetsutbildningen Leonardo. Elever från hela Sverige har möjlighet att söka till utbildningen.

De närmaste åren kommer antalet gymnasieelever att minska vilket bidrar till att vuxenutbildningen, som idag finns på Verkö, även kan inrymmas i samma byggnader som de fyra kommunala gymnasieskolorna.

Foto: Heléne Söderström

Elever från Thörnströmska gymnasiet.

Högskola

Blekinge Tekniska Högskola finns idag i Karlskrona, Ronneby och Karlshamn med cirka 4 000 helårsstudenter. Från år 2010 är Karlskrona huvudcampus. För att möjliggöra detta pågår en utbyggnad av högskolan i Karlskrona. Högskolan är profilerad inom områdena tillämpad IT och hållbar utveckling av näringsliv och samhälle.

MÅL/INRIKTNING UTBILDNING

- I samband med detaljplaner för en större bostadsexploatering ska mark avsättas för förskola/skola även om det inte behövs initialt.
- I befintliga bostadsområden ska mark reserveras för förskolor där det är möjligt, då behov kan uppstå vid till exempel generationsskiften.
- Planering av förskolor ska ske utifrån behovet av fyra avdelningar med närhet till allmänna kommunikationer och grönområde.
- Lokaliseringen av Blekinge Tekniska Högskolas huvudcampus till Karlskrona och start av den matematiska spetsutbildning på Ehrensvärdska gymnasiet medför behov av utbyggnad av studentbostäder.

Vård och omsorg

Sjukvård

I Karlskrona erbjuds sjukvård via Blekingesjukhuset, åtta vårdcentraler och ett antal privata vårdgivare. Blekingesjukhuset är ett regionsjukhus med specialistvård. Vårdcentraler finns på Trossö, Tullgården (tillfälligt lokaliserad på sjukhuset), Kungsmarken, Lyckeby, Nätt-raby, Rödeby, Jämjö och Tving. En nybyggnad av Tullgårdens vårdcentral är planerad.

Den 1 januari 2010 infördes Hälsoval Blekinge vilket medför att medborgarna får möjlighet att fritt välja vårdcentral inom länet. Syftet är att stärka patientens ställning och utveckla vården. Hur detta kommer att påverka befintliga vårdcentraler är idag svårt att säga.

Äldreomsorg

Målet för Karlskrona kommuns äldreomsorg är att alla äldre, så länge som möjligt, ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv i egen bostad.

Äldreomsorgens verksamheter omfattar särskilda boenden, hemtjänst i ordinärt boende samt sociala träffpunkter. Dessa finns geografiskt utspridda i hela kommunen. Karlskrona kommun har en relativt sett hög andel äldre personer. Totalt är 12 000 personer eller 19,1 procent av befolkningen 65 år eller äldre. I riket är motsvarande andel 17,7 procent (2008). Befolkningsprognoser fram till år 2018 visar en fortsatt ökning av antalet äldre, framförallt av personer i åldern 65-79 år.

Nya särskilda boenden för äldre bör vara byggnader i ett plan med plats för 40 boende och med tillgång till utevistelse och även fysisk närhet till grönområde. Ytterligare en aspekt på lokalisering av särskilda boenden

är tillgänglighet relaterat till trafik och kollektivtrafik. Behov av kringliggande servicefunktioner såsom vårdcentral, tandläkare men även möjligheter till dagligvaruhandel med mera är av betydelse.

Intressanta områden att bygga nya särskilt boende för äldre är Vedebylund och kv Stärkelsen i Lyckeby. Framgent ska behovet av nya särskilda boenden beaktas vid detaljplanering av varje bostadsområde.

Ekliden med intilliggande grönyta är förutom det befintliga särskilda boendet ett intressant område att utveckla till exempel som föreningshus och till en aktivitetspark för äldre.

Handikappomsorg

Att ha en funktionsnedsättning innebär att man på grund av sjukdom eller skada har svårt att fungera utan hjälp i sitt dagliga liv. Personer som har funktionsnedsättning har rätt att få stöd och service för att kunna leva som andra och aktivt delta i samhället.

Karlskrona har idag cirka 20 boenden inom handikappomsorgen och cirka tio boende inom psykiatrin. Kommunens boenden är utspridda i tätorterna men med en viss koncentration till Lyckebyområdet.

Under en treårsperiod behövs ett nytillskott av platser i gruppboendestäder (eller motsvarande boende med personalbemanning dygnet runt) med två eller tre gruppboendestäder om sex lägenheter. Svårigheter finns med att förutse och hitta boende för vissa av handikappomsorgens målgrupper. Generellt kan dock sägas att de ska ligga relativt centralt och nära till allmänna kommunikationer.

MÅL/INRIKTNING VÅRD & OMSORG

- Vid planering av nya bostadsområden eller förtätning görs detta i samverkan mellan förvaltningar så att behovet av bostäder för människor med särskilda behov tillgodoses.
- Nybyggda bostäder, utomhusmiljöer och allmänna byggnader ska ha en god tillgänglighet för alla åldrar, både som fysisk miljö och ur trivsamt och trygghetsaspekter.
- Planering och nybyggnation av bostadsbeståndet för äldre ska ske så att de ska kunna nyttjas av personer med omfattande behov av stöd, omsorg och/eller vård.
- Vid planering av nya bostadsområden eller förtätning görs detta så att efterfrågan av seniorbostäder och trygghetsboende tillgodoses.

Bibliotek och museum

Karlskrona stadsbibliotek ligger vid Stortorget och i Nordenskiöldska gården finns Karlskrona läsesällskaps bibliotek med Sveriges äldsta bevarade boksamling. Filialbibliotek finns i Fridlevstad, Hasslö, Holmsjö, Jämjö, Kungsmarken, Lyckeby, Nättraby, Rödeby, Sturkö och Torhamn. Alla filialer utom Jämjö och Lyckeby är integrerade i skolan.

Karlskrona kommun planerar att ersätta nuvarande stadsbibliotek med en ny byggnad vid Kungsplan.

Filialbiblioteken i Lyckeby och Kungsmarken föreslås slås samman. En ny lokalisering av ett gemensamt bibliotek behöver studeras närmare.

Foto: Clara Enqvist

Marinmuseet på Stumholmen.

TVå av de större museerna i Karlskrona är Marinmuseum och Blekinge museum där Marinmuseum är en av Karlskronas största turistattraktioner. Vid Stortorget har vattenborgen byggts om till museet The Kulenovic Collection.

MÅL/INRIKTNING BIBLIOTEK & MUSEER

- Nytt stadsbibliotek i Karlskrona föreslås byggas vid Kungsplan.
- Filialbiblioteken i Lyckeby och Kungsmarken föreslås slås samman. Lämplig plats för ny lokalisering behöver studeras närmare.

Handel

Handeln i Karlskrona kommun är idag koncentrerad till stadskärnan och handelsområdena kring Amiralen och Slottsbacken i Lyckeby. Detaljhandeln i stadskärnan har ett varierat utbud med viss dominans av modekonfektion. Handelsområdena i Lyckeby utgörs främst av dagligvaror, hemutrustning och byggvaror.

Handeln i Karlskrona har utvecklats mycket positivt under de senare åren, men konkurrensen från andra regioner påverkar utvecklingen av handeln i Karlskrona. Karlskrona saknar vissa större kedjebutiker som ofta finns på storleksmässigt jämförbara orter.

Centrumhandel

Centrumhandeln på Trossö är i stort sett koncentrerad till Ronnebygatan och Borgmästaregatan med ett 70-tal butiker. Ytterligare 50 butiker finns i de tre gallerierna i centrum, Affärshuset Kronan, Wachtmeister Galleria och Riksgallerian. Karlskrona har förutom kedjebutiker även flera små unika butiker, vilket är viktigt i konkurrensen med andra städer.

Foto: Anna Steinwandt

Ronnebygatan.

I centrum finns få outnyttjade attraktiva lägen för handel men området kring Hoglands park har potential att utvecklas då fastigheterna längs med Norra Kungsgatan och Landbrogatan på sikt får ett nytt och mer publikt innehåll. Ett nytt stadsbibliotek vid Kungsplan tillsammans med ett utvecklat Pottholmen kan även fungera som dragningskraft i denna del av centrum.

Samverkan mellan handlarna, fastighetsägarna och kommunen är en förutsättning för att bygga ett attraktivare Karlskrona som lockar konsumenterna även utanför vår region.

Externhandel

Externhandeln i Karlskrona ligger centralt i stadsbygden och är i stort sett samlad till Lyckeby och Vedeby, cirka fyra kilometer norr om stadskärnan. Områdena Amiralen, Slottsbacken och Järvavägen utgör tre av Karlskronas externa handelsområden och är belägna bredvid varandra. De korta avstånden mellan de tre områdena gör det möjligt att gå eller cykla, men i trafikmiljön prioriteras bilåkande. Gång- och cykelförbindelser mellan handelsområdena behöver utvecklas.

Det är en nödvändighet att ha en god planering och tillgång till mark för att locka nya handelsetableringar. I dagsläget är de befintliga områdena fullt utbyggda och de nya områden som är aktuella för handel är Stadsträdgården, Karlskrona Lyckå Ridklubb och kvarter Lampan i Torskors. En utveckling av dessa områden skulle medföra att de handelsområdena i kommunen fortfarande ligger relativt samlade. Det gynnar fotgängare och cyklister men också miljön.

Området kring Ankaret, i korsningen Ronnebyvägen/Lyckebyvägen, föreslås utvecklas med verksamheter med estetiskt tilltalande byggnader för att skapa en attraktivare entré till Karlskrona.

I Karlskrona är mixen och proportionerna mellan centrumhandel och externhandel bra, en utveckling av externhandeln kräver samtidigt en utveckling av centrumhandeln och vice versa.

Handel i Rödeby, Nättraby och Jämjö

De tre största tätorterna utanför stadsbygden, Rödeby, Nättraby och Jämjö, har ett begränsat men likartat utbud av kommersiell service med livsmedelsbutik, blomsterhandel, pizzeria, bensinstation med mera. I första hand fungerar butikerna som service till de boende på orten. Nättraby skiljer sig från de andra serviceorterna genom att dess handelsområde finns i anslutning till E22.

För att kunna bevara och utveckla handeln i tätorterna är det viktigt att stärka tätorternas centrum. En utveckling av dessa centrummiljöer med fler bostäder skulle skapa ett större kundunderlag för befintlig service.

Handel på landsbygden och mindre samhällen

I de mindre samhällena på landsbygden finns ofta en livsmedelsbutik men i övrigt saknas kommersiell service. Bensinbolag, banker, post och apotek har centraliserat sin verksamhet till tätorter. Dagligvarubutiker på landsbygden upplever en allt hårdare konkurrens från

den stora externhandeln. Landbygdssatsningar bör kunna stödjas med åtgärder med bland annat EU-finansiering för att stärka servicen på landsbygden. Kommunal service i form av bra skola och omsorg är en förutsättning för såväl samhällsutvecklingen som företagets utvecklingsmöjligheter på landsbygden.

För att kunna bevara och utveckla handeln på landsbygden är det viktigt att stärka de mindre samhällena. Med strategin om förtätning, som även gäller på landsbygden, skapas ett större kundunderlag för såväl kommersiell som offentlig service

MÅL/INRIKTNING HANDEL

- Centrumhandeln på Trossö föreslås vidareutvecklas norrut utmed Hoglands park, kring Klaipedaplatsen och i anslutning till befintliga stråk.
- En fortsatt upprustning av de offentliga rummen på Trossö stärker handelns attraktionskraft i stadskärnan.
- Utveckling av den externa handeln ska ske så att kommunen skapar sammanhängande handelsområden. Detta för att minska biltrafiken i samband med inköpsresor och därmed tänkbara miljöeffekter samt för att skapa överblickbarhet för konsumenterna.
- Centrumhandel och externhandel ska utvecklas i symbios och stärka varandra.
- Centrum i Rödeby, Nättraby och Jämjö föreslås stärkas genom ombyggnation för att skapa ett större kundunderlag, samt för att skapa attraktivare centrummiljöer vilket gynnar den lokala handeln.
- Handeln på landsbygden föreslås stärkas genom förtätning av befintliga samhällen, vilket gynnar såväl offentlig som kommersiell service.

KOMMUNIKATIONER

Kollektivtrafik

Buss

Karlskrona har en förhållandevis väl utbyggd och fungerande busstrafik och är den stad i sin storlek som har flest kollektivtrafikresor per invånare. Kollektivtrafiken i Karlskrona har utvecklats till att främst vara till för arbets- och skolresor, vilket gör att utbudet därför är störst under dagtid på vardagar. Busstrafiken är förutom i undantagsfall riktad mot Karlskrona centrum. Viktiga omstigningsplatser är Kungsplan, Bergåsa, Amiralen och i de tre tätorterna Nätraby, Rödeby och Jämjö.

Den linjelagda busstrafiken till och från landsbygden körs i begränsad omfattning. Därför erbjuder Blekingetrafiken Öppen närtrafik som ett resealternativ. Öppen närtrafik

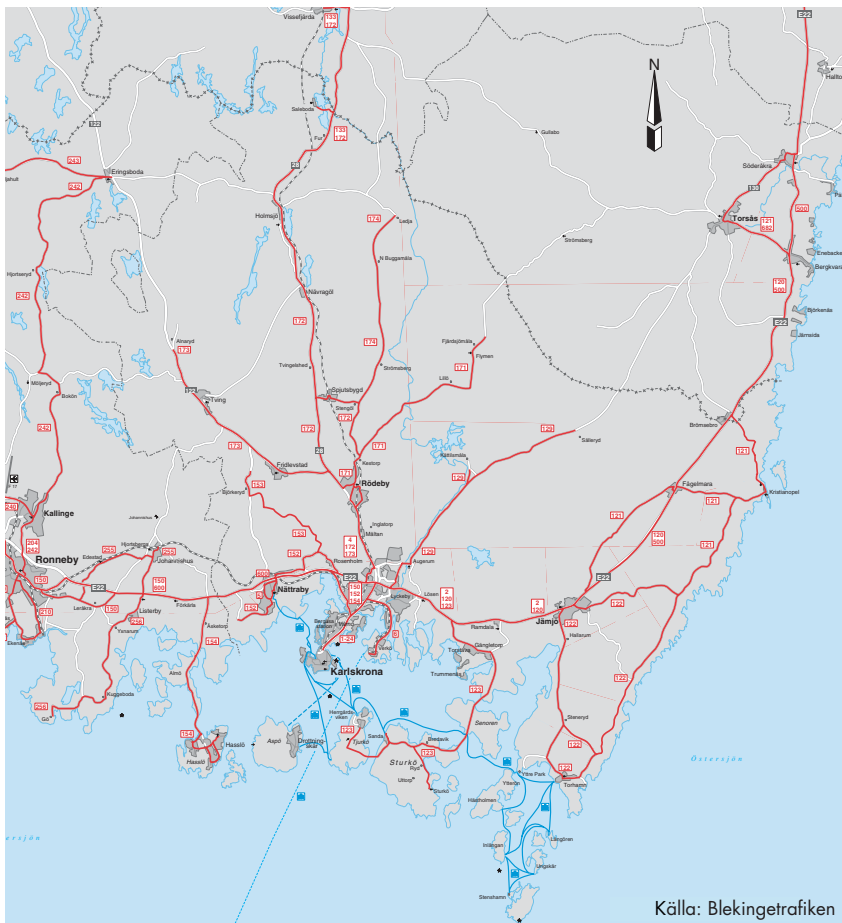
kan användas för resor inom kommunen om man har mer än en kilometer till närmaste busshållplats eller om en närliggande busshållplats som trafikeras av högst två avgångar per dag.

Karlskrona kommun vill öka möjligheten att åka kollektivt genom att skapa fler tvärförbindelser och omstigningsplatser mellan olika trafikslag, bland annat genom byggnad av Gullberna station. Nyttillkommande bebyggelse ska lokaliseras till befintliga kollektivtrafikstråk eller där det är möjligt att få tillräckligt underlag för kollektivtrafik. Trossö föreslås kollektivtrafikförsörjas med minibussar, för att skapa en mer miljö- och bebyggelseanpassad kollektivtrafik.

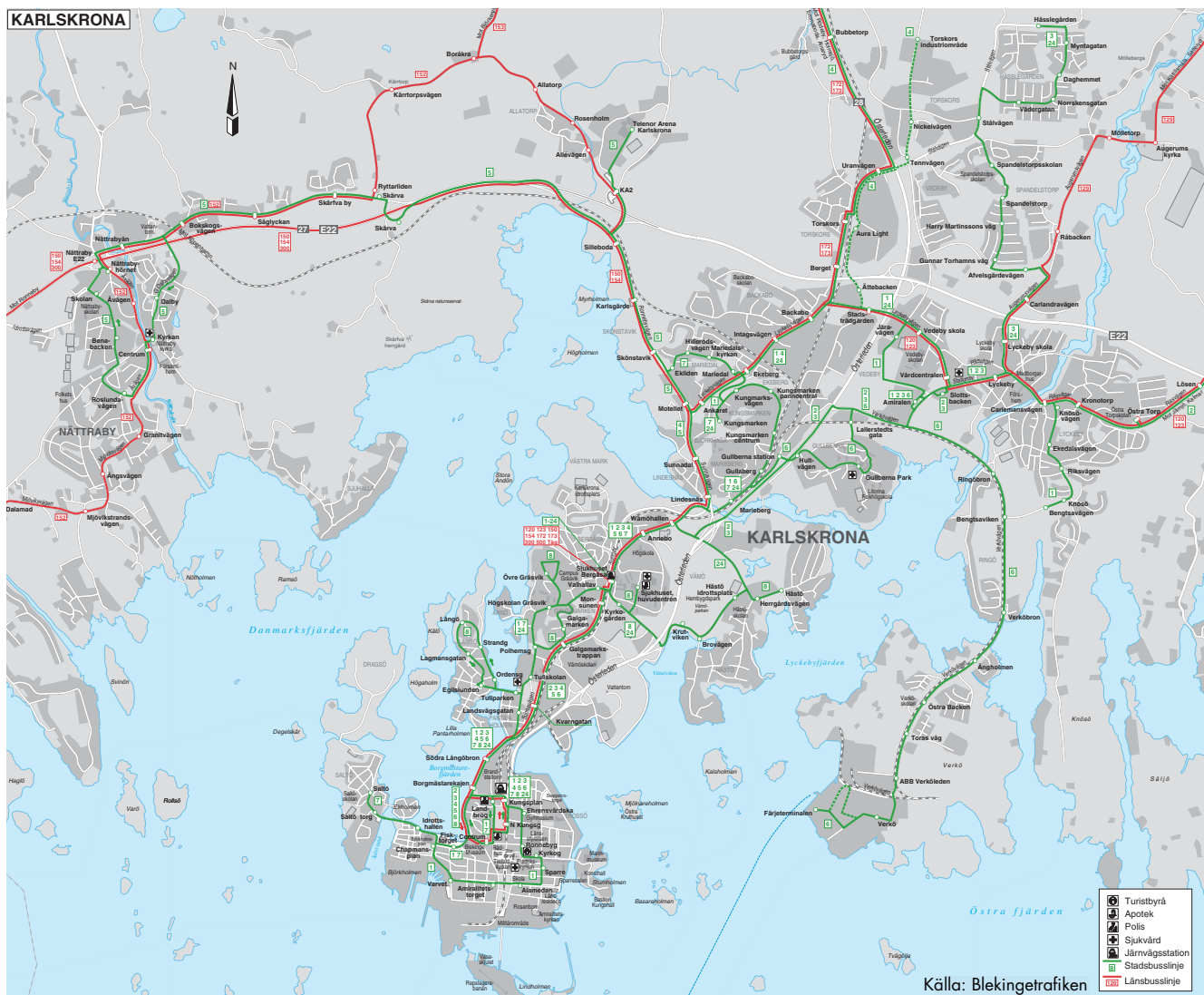
Foto: Ola Åkeborn

Stadsbuss.

Källa: Blekingetrafiken

Linjekarta över busstrafiken i Karlskrona kommun.

Linjekarta över busstrafiken i Karlskrona tätort.

Tåg

Kust-till-kustbanan och Blekinge kustbana har stor betydelse för arbets- och studiependling i sydöstra Sverige. Båda järnvägssträckningarna är elektrifierade men Kust-till-kustbanan står inför en betydande upprustning där arbetet ska vara klart i slutet av år 2013. Upprustningen innebär bland annat ny helsvetsad räls, fjärrblockering och nytt mötesspår i Gullberna som servar båda Kust-till-kustbanan och Blekinge kustbana. Tågtrafiken är väl utbyggd med 18 dubbelturer mot Köpenhamn och 15 dubbelturer mot Växjö vardagar. I dagsläget finns det inte kapacitet för fler avgångar på Blekinge Kustbana. Fler mötesspår är planerade i grannkommuner för att höja kapaciteten.

I Karlskrona finns plankorsningar som skapar särskilt stora problem för tågtrafiken och biltrafiken. Framför allt är det plankorsningarna vid Bergåsa, Gullberna och Österleden som är problematiska då det blir stopp för biltrafiken vid bomfällning. Problemen kommer att öka när timestrafik införs på Kust-till-kustbanan

efter upprustningen. På Blekinge kustbana planeras dessutom halvtimmemstrafik vara genomförd till år 2020. Ambitionen är att fördubbla antalet resande till år 2030.

Karlskrona station.

Karlskrona kommun vill satsa på spårbunden kollektivtrafik genom att etablera en ny station i Gullberna som servar både Kust-till-kustbanan och Blekinge kustbana. För att höja kapaciteten för den regionala tågtrafiken ser

Karlskrona kommun behov av ett dubbelspår mellan den planerade Gullberna station och Karlskrona C. En framtida potential är även lokal spårbunden kollektivtrafik. Därför ska möjligheten att bygga mötesstationer längs Blekinge kustbana och Kust-till-kustbanan finnas, liksom möjligheten till att etablera lämpliga stationer, i första hand i Rödeby och i Nättraby. Men den spårbundna kollektivtrafiken behöver utredas vidare i samarbete med trafikverk och andra aktörer.

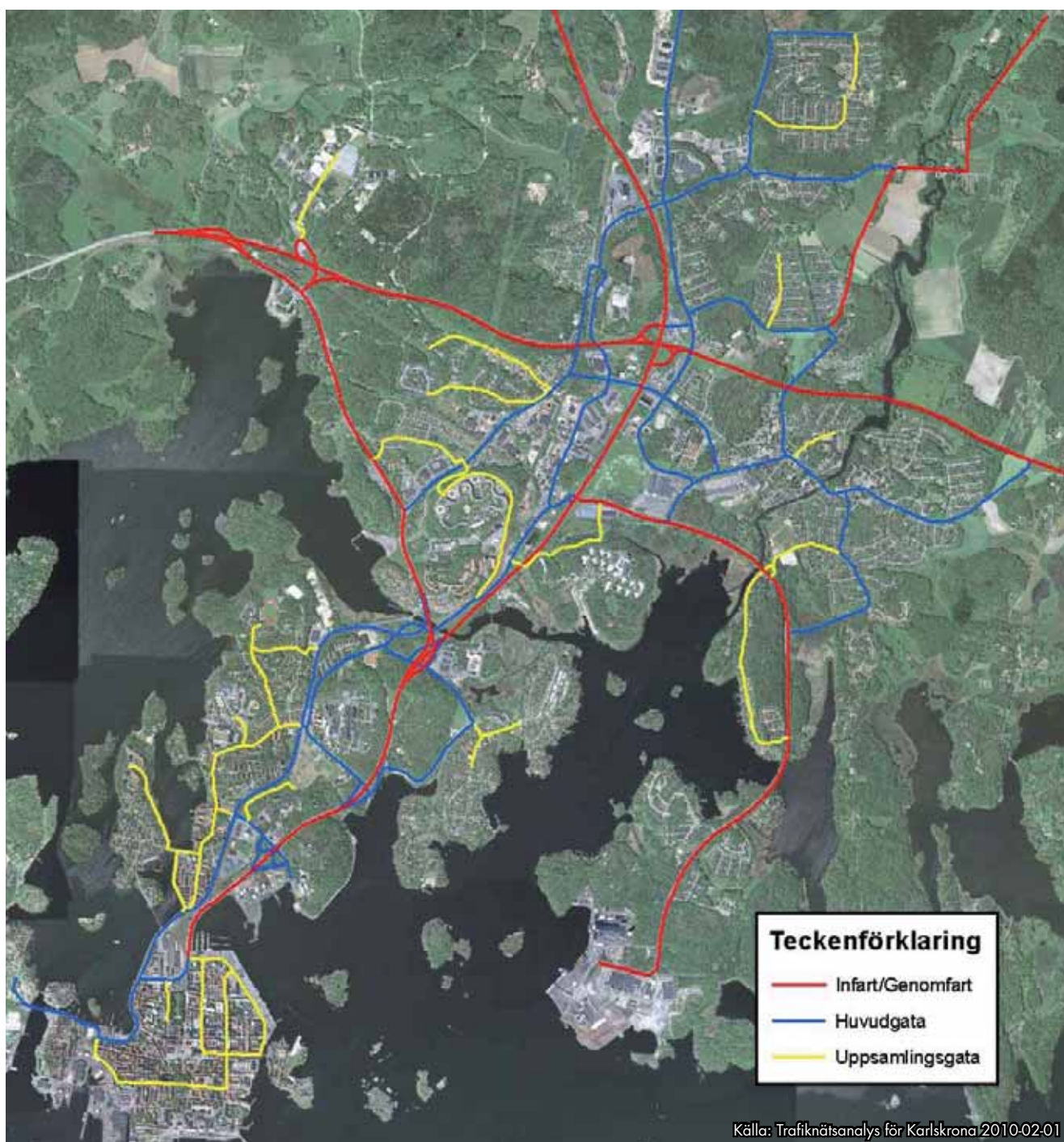
Båt

Aspö har ingen fast landförbindelse utan försörjs med en vägfärja. I östra skärgården driver Blekingetrafiken

båttrafik med tre turer per dag vintertid. Sommartid finns det fler turer att välja på och fler antal båtar. Kollektivtrafik med båt är planerad att förbättras med en ny båtlinje som trafikerar Trossö, Verkö, Sturkö, Tjurkö för främst arbetspendling.

Vägar

De viktigaste regionala stråken för Karlskrona kommun är E22 i öst-västlig riktning och riksväg 28 i nord-sydlig riktning samt riksväg 27 mot Göteborg. E22 ingår i TEN (Trans European Network). Trafikverket är huvudman för dessa vägar.

Källa: Trafiknätsanalys för Karlskrona 2010-02-01

Funktionsindelning av huvudnätet för biltrafik idag.

För E22 pågår en vägutredning för delen Lösen – Jämjö. Kommunfullmäktige har förordnat det alternativ som benämns som alternativ 1 i vägutredningen för sträckan Lösen-Ramdala och innebär en ombyggnad av befintlig sträckning. För sträckan Ramdala-Jämjö menade kommunfullmäktige att det behövdes mer studier av de tre alternativen. Trafikverket (tidigare Vägverket) har beslutat att gå vidare med alternativ 1-2. Det alternativet är utpekad som vägreservat i översiktsplanen. För E22 genom Jämjö tätort pågår en arbetsplan med bland annat en ombyggnad av vägkorsningar och cirkulationsplats. På delen norr om Jämjö till länsgränsen byggs E22 om till en så kallad 2+1-väg med mitträcke. Väster om Nättraby ligger förbättringen av E22 kvar i nuvarande vägstråk.

Kommunen är huvudman för vägnätet inom stadsbygden. Där har vägnätet en tydlig övergripande struktur. Från genomfarten E22 går de två infarterna, Ronnebyvägen/Sunnavägen och Österleden, söderut mot Trossö. Från Verkö hamn ansluts också en infart, Verkövägen, till Österleden. Två andra tydliga infartsstråk norrifrån är riksväg 28 från Emmaboda och länsväg 725 från Torsås.

Biltrafiken förväntas öka under planperioden men vägnätets uppbyggnad inom stadsområdet bedöms inte behöva ändras. Däremot behövs en standardförbättring av befintligt vägnät. Bland annat bör utvecklingen i de mest belastade korsningarna följas upp. Korsningen mellan Österleden och E22 är extra viktig eftersom den ska förmedla en stor del av trafiken utifrån. En direktramp från E22 till Österleden västerifrån underlättar för alla bilister oavsett om målpunkten ligger norrut eller söderut. Avsnittet mellan Oskarsvärn och cirkulationsplatsen i Vedeby på Österleden bör utökas från tre fält till fyra fält. En översyn av hastigheterna i vägnätet bör göras ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Övriga vägar på landsbygden och inom mindre tätorter underhålls av vägsamfälligheter.

Hamnen på Verkö nås i dagsläget via Österleden och Verkövägen. För att klara den framtida trafikförsörjningen fordras åtgärder i trafiksystemet. Huvudspåret är att förstärka befintliga vägstråk.

Gång- och cykeltrafik

Det är viktigt att skilja på gående och cyklister som trafikantgrupper då det är flera aspekter som skiljer dem åt inte minst färdhastigheten. Viktiga aspekter som avgör kvaliteten på gångnätet är kontinuitet, kapacitet, flexibilitet, tillförlitlighet, genhet och orienterbarhet. Gångnätet är uppbyggt av friliggande gångvägar och

gångbanor som skiljs från biltrafiken med kantsten samt gågator.

Det övergripande cykelnätets huvudsakliga funktion är att försörja cyklister som färdas längre sträckor och mellan olika stadsdelar, till exempel arbetspendling eller mellan skola och bostad. Det övergripande cykelnätet utgör stommen i cykelnätet men det finns även lokala cykelnät för kortare sträckor inom samma stadsdel. I det övergripande cykelnätet ska det vara möjligt att färdas med hög färdhastighet och trafiksäkerheten ska vara efter en vuxens trafikkörförmåga. I det lokala cykelnätet är färdhastigheten lägre och trafiksäkerheten ska vara med beaktande på barns och äldres trafikkörförmåga.

Cyklister.

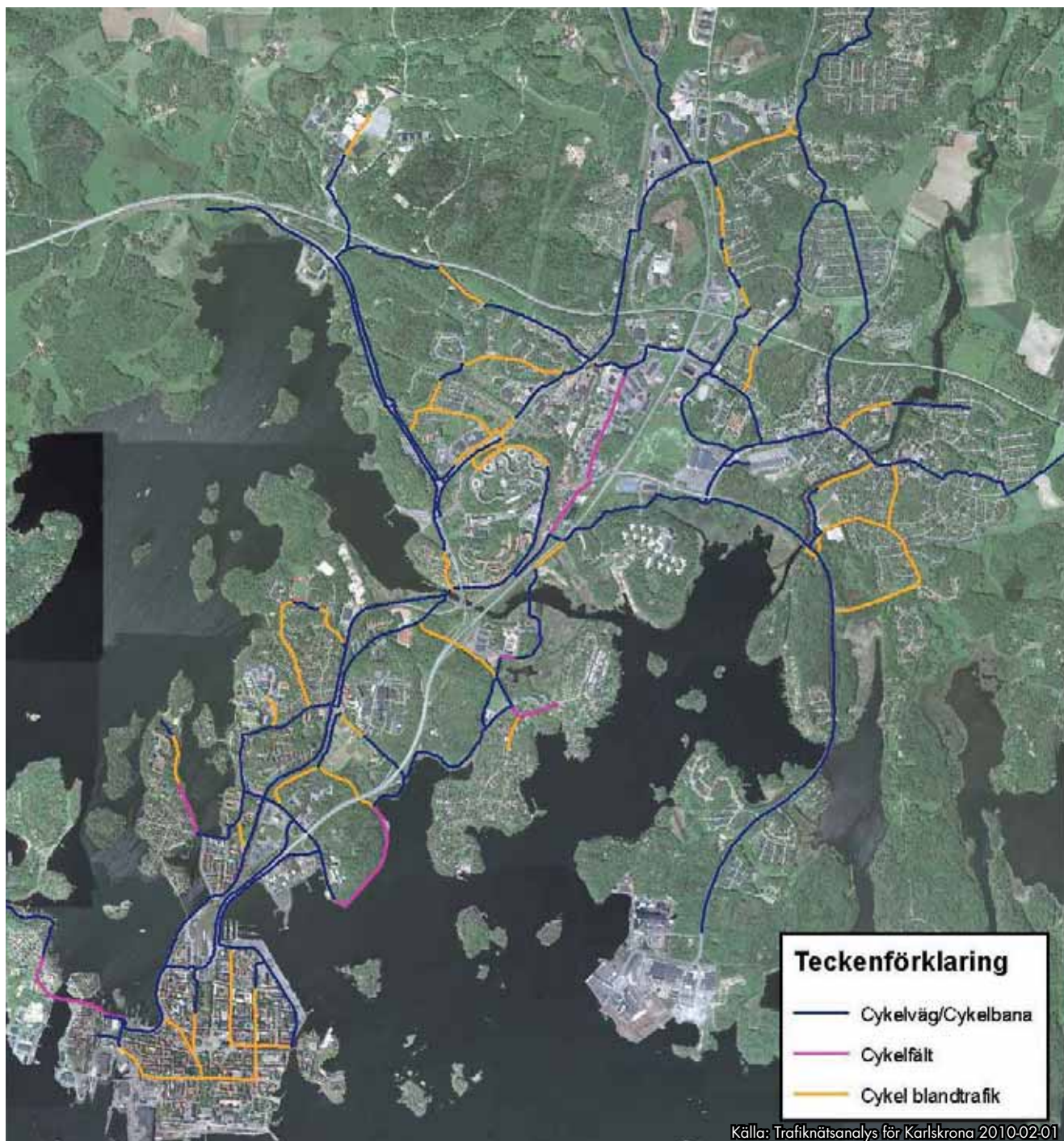
Cykelns kvalitet påverkas av utrymme, lutning, kontinuitet och köryta. Den påverkas också av om cykeltrafiken är separerad från biltrafiken, hur möjligheterna att passera bilnätet ser ut samt hur tryggt cykelnätet upplevs. Trygghet i trafiken har två olika aspekter, trygghet med avseende på trafiksäkerhet och trygghet med avseende på brott. Som cyklist kan otrygghet med avseende på trafiksäkerhet till exempel förekomma vid färd nära biltrafik som håller en hög hastighet medan otrygghet med avseende på brott kan förekomma vid färd på ödsliga cykelvägar. Vad som upplevs som otryggt för en person kan för en annan vara tryggt, det betyder att det är en svårbedömd parameter som ändå är viktig att ha med vid planering av ett cykelnät. För att cykelnätet ska kunna bedömas ha en god funktion ska det fungera både på dagen och på natten.

För att cykeln ska vara konkurrenskraftig med bilen tidsmässigt bör inte restidskvoten överstiga 1,5, det vill säga restiden med cykel bör inte vara mer än 1,5 gånger restiden för bil samma sträcka. Korta restider mellan olika stadsdelar och viktiga målpunkter i staden bör prioriteras i första hand för att skapa god kvalitet på cykelnätet. Cykelvägnätet bör vara gent med liten maskvidd för att cyklister ska slippa cykla omvägar. Även orienterbarheten i nätet påverkar hur cykelnätets kvalitet

uppfattas. Där är bland annat skyltningen av stor vikt. En trafiknätsanalys har tagits fram för stadsbygden och i den finns förslag på förbättringar av cykelvägnätet. Extra tyngd har lagts vid att försöka hitta möjliga länkar i öst-västlig riktning eftersom det har identifierats som en brist. Vissa av dessa sträckor ingår idag i cykelnätet men förslås byggas om till cykelvägar. Utredningens resultat presenteras på karta i kapitel Mark- och vattenanvändning, fördjupning för stadsbygden.

På Trossö bör tillgängligheten och framkomligheten för

cyklister prioriteras högt, vilket kan göras genom att låta cyklisterna ha tillgång till samma utrymme som bilisterna, det vill säga färdas i blandtrafik på stora delar av Trossö. Det innebär dock att hastigheten inte bör vara högre än 30 km/h för att det ska klassas som god kvalitet. Även på Trossö identifierades en brist på möjligheter att färdas i öst-västlig riktning som cyklist. Därför föreslås att det ska vara tillåtet att färdas som cyklist på det som idag är gågata samt även genom Hoglandspark i öst-västlig riktning och således knyta ihop Östra Köpmansgatan med Västra Köpmansgatan.

Funktionsindelning av huvudnätet för cykeltrafik idag.

Flyg

Ronneby flygplats i Ronneby kommun är den närmst belägna flygplatsen för Karlskrona. Flygplatsen erbjuder linjetrafik till Stockholms två flygplatser, Arlanda och Bromma.

Flygplatsen i Ronneby är viktig för näringslivet i Karlskrona. Staten ansvarar för att tillhandahålla ett nationellt basutbud av flygplatser för att säkerställa en god interregional och internationell tillgänglighet. Tio flygplatser är utpekade som nationellt viktiga och en av dessa är Ronneby.

Sjöfart

Karlskrona har en djuphamn på Verkö med färjetrafik till Polen och främst under sommartid anlop av kryssningsfartyg. Karlskrona hamn har med sina cirka 400 000 passagerare och drygt 1,2 miljoner ton gods per år uppfyllt kriterierna för att vara en TEN-T hamn kategori A, vilket innebär 250 000 passagerare eller 1,5 miljoner ton gods per år. Verkö hamn är klassat som riksintresse för hamn och har stor utvecklingspotential.

Handelshamnen i Karlskrona är idag av mindre betydelse, men viss båttrafik förekommer, framför allt lossning av fisketrålare.

Utöver dessa hamnar är Saltö fiskhamn, Sandhamn, Ekenabben, Garpahamnen och Hallahamnen viktiga för fisket i regionen.

Godstransporter

I dagsläget transporteras gods till och från Verkö hamn på väg men Karlskrona kommuns ambition är att föra över godstransporter på väg till sjö och järnväg med hjälp av det EU-finansierade projektet ”Motorways of the Sea”. De åtgärder som kommer att genomföras är byte av räls och slipers på hamnspåret till betongslipers och skarvfritt spår samt elektrifiering av Verköbanan. Vidare anläggs ett triangelspår på Verkö för att kunna ta emot tåg på cirka 700 meter. I projektet ligger också Trafikverkets investering på Kust-till kustbanan, delen Karlskrona – Emmaboda. I och med att länken Karlskrona – Gdynia kommit med i ”Motorways of the Sea” knyts TEN-systemet i Polen ihop med den Nordiska Triangeln.

Idagsläget kan kortare tåg vända i Gullberna för att komma vidare till Verkö men i samband med att

Trafikverket rustar upp Kust- till kustbanan mellan Karlskrona och Emmaboda kommer den möjligheten att försvinna. Långa tågset kan vända som först i kv Muddret på Pantarholmen. Genom en direktförbindelse till Verkö från Gullberna kan godstrafiken på spår gå direkt till Verkö.

Trafiksäkerhet

I Sveriges tätorter är två tredjedelar av alla som dör i trafiken oskyddade trafikanter. Många oskyddade trafikanter omkommer på obebakade övergångsställen eller på gång- och cykelpassager. Karlskrona kommun har ett relativt lågt olyckstal på det kommunala gatunätet i förhållande till folkmängden. Tyvärr har det dock inte skett någon förbättring av trafiksäkerheten under de senaste åren.

Trafiksäkerhet och trygghet är två grundläggande faktorer för trafiksystemets funktion. Olyckor som inträffade mellan åren 2004 och 2008 förekommer framför allt Trossö, men även Pantarholmen och Lyckeby. De mest olycksdrabbade vägnnitten på Trossö är kring infartsleden i höjd med stationen och fängelset, Landbrogatan, Ronnebygatan, Hantverkaregatan, Arklimästaregatan och Amiralitetsgatan.

I stadsbygden sker de flesta olyckorna i Verkökryssat, cirkulationsplatsen vid Vedeby, Bergåsa station samt på Österleden. Koncentrationerna påverkas självklart av hur många trafikanter som rör sig på dessa platser.

MÅL/INRIKTNING KOMMUNIKATIONER

Trafiksystemet i Karlskrona ska

- medge säkra, trygga, effektiva och långsiktigt hållbara förflyttningar för både personer och gods.
- bidra till att utveckla näringsliv, boende- och stads-kvaliteter.
- bidra till att uppfylla regionala och nationella transport-, miljö-, utvecklings- och jämställdhetsmål.
- Trafiksystemet ska utformas med utgångspunkt från barn, ungdomar, äldre och funktionsnedsatta. De kvaliteter som då uppnås är oftast till fördel även för andra grupper samt för stadsmiljön som helhet.
- Direktförbindelse med spår från Gullberna till Verkö för godstrafik.

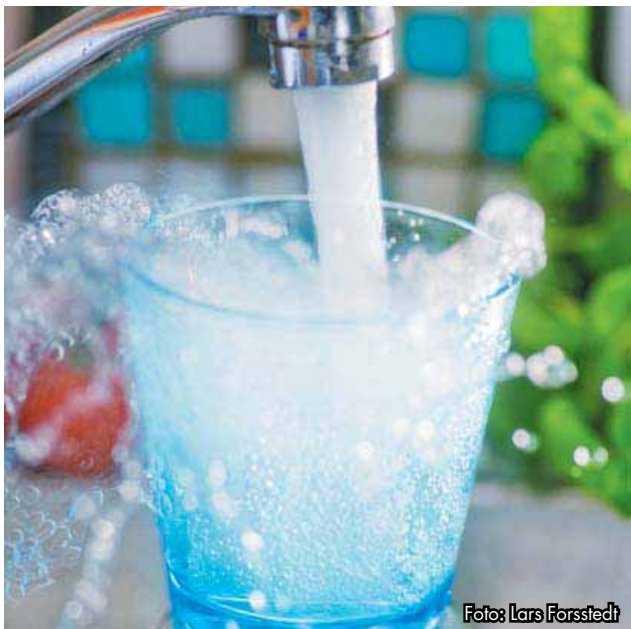
FÖRSÖRJNINGSSYSTEM

Dricksvatten

De av Karlskrona kommuns invånare som är anslutna till kommunalt vatten förses med dricksvatten som kommer från elva olika vattenverk. Två av dessa, Tving och Karlskrona, hämtar sitt råvatten från ytvatten (Skärsjön respektive Lyckebyån), medan övriga hämtar sitt råvatten från grundvatten.

Totalt produceras ungefär 5,4 miljoner kubikmeter dricksvatten per år (2008). Den största dricksvattentäckningen, 4,8 miljoner kubikmeter, kommer från Karlskrona vattenverk i Lyckeby.

Knappt 80 procent av Karlskrona kommuns hushåll är anslutna till kommunalt dricksvatten. Övriga invånare löser sin vattenförsörjning enskilt eller genom gemensamhetsanläggningar. Förutom hushåll är även mindre företag och industrier kopplade till det kommunala dricksvattensystemet.

Dricksvatten från ett av kommunens elva vattenverk.

Karlskrona kommuns huvudråvattentäkt är Lyckebyån. Ytvatten är generellt mycket känsligare för föroreningar än en grundvattentäkt är. Dessutom varierar Lyckebyåns

vattenkvalitet mycket, vilket tidvis utmanar den avancerade reningstekniken.

Projekt Johannishusåsen

För att klara Karlskrona kommuns framtida vattenförsörjning med avseende på säkerhet och kvalitet startades Projekt Johannishusåsen. Projekt Johannishusåsen ska säkerställa den framtida vattenförsörjningen genom att leda förbehandlat vatten från vattenverket i Lyckeby till rullstensåsen i Johannishus.

Genom naturlig rening i rullstensåsen filtreras vattnet under minst 14 dagar. Därefter pumpas vattnet tillbaka till vattenverket för slutbehandling innan det distribueras till konsumenterna. Försöksperioden är nu avslutad och ansökan om permanent tillstånd kommer att göras. Verksamheten tas i fullt bruk tidigast 2012.

Skyddsområden

För att säkra dricksvattenkvaliteten är det viktigt att ha skyddsområden med föreskrifter kring berörda vattenområden. Föreskrifterna kan innehålla restriktioner vad gäller schaktningsarbeten, bergvärme, spridning av gödsel och bekämpningsmedel, uppställning och tvättning av fordon, spillvatten- och dagvattenhantering med mera.

För Lyckebyåns del innebär skyddsområdet en 100 meter bred zon på vardera sidan om huvudfåran inom Karlskrona kommun. Motsvarande skydd längs med ån finns ej i kommunerna uppströms, det vill säga Emmaboda och Lessebo kommuner, utan utgörs endast av skyddsområden i anslutning till respektive vattentäkt.

För att förbättra Lyckebyåns vattenkvalitet och för en långsiktig vattenhushållning, krävs ett samlat arbete över de administrativa gränserna. Hela avrinningsområdet bör omfattas i planeringen för en bättre vattenkvalitet. Detta för att i största mån erhålla ett så sammanhängande skydd som möjligt längs huvud- och biflöden och för att minimera risken att gamla deponier, vägsträckningar,

reningsverk, enskilda avlopp och dylikt ska påverka framtida vattenkvalitet negativt.

Grundvatten

I undersökta områden i Karlskrona kommun saknas större grundvattenmagasin i berggrund och i jordlager. Dessutom saknas större rullstensåsar som skulle kunna användas för dricksvattenförsörjning.

MÅL/INRIKTNING DRICKSVATTEN

- Arbeta för att vattenkvaliteten i Lyckebyån långsiktigt ska förbättras.
- Arbeta fram områden med råvatten av god kvalitet och tillräcklig kvantitet för framtida vattenanvändning.
- Arbeta fram vattenskyddsområden med föreskrifter för alla områden.
- Verka för att skyddsområde med minst 100 meter bred skyddszon på vardera sidan om Lyckebyån inklusive föreskrifter upprättas även i Emmaboda och Lessebo kommuner.
- Planera verksamheterna inom kommunen så att påverkan på vattnets kvalitet begränsas i så stor utsträckning som möjligt.
- Se till att långsiktiga förändringar av grundvattennivåer inte påverkar vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.
- Få mer kunskap om grundvattentillgångar samt om grundvattnets kvalitet och kvantitet inom kommunen.

Dagvatten

Dagvatten är ett samlingsnamn för bland annat regn-, spol- och smältvatten som rinner från gator, tak, gårdar och grönytor.

Från 1930-talet och fram till 1960- och 1970-talen var valet av kombinerade ledningssystem dominerande i Karlskrona kommun. Detta innebar att spillvatten från hushåll och industri gick i samma ledning som dagvatten (regnvatten från gator, torg, parker, gårdar, hustak med mera) och dräneringsvatten (husgrundsdräneringar) till recipient respektive reningsverk.

Med 1960-talets och framför allt 1970-talets utbyggnad av reningsverk, byggdes näten ut med separerade ledningar, det vill säga två olika ledningar dels för spillvattnet, dels för dagvattnet (så kallat duplikatsystem).

Sedan 1990-talet pågår utbyte av kombinerade ledningar då tillfälle ges. Detta sker framför allt vid utbyggnad av fjärrvärmesystemet.

Dagvattendamm i Bastasjö.

I dagsläget omhändertas inte dagvattnet i Karlskrona kommun. Till stor del beror det på de naturliga förutsättningarna som finns i kommunen, då lämpliga områden för lokalt omhändertagande saknas.

MÅL/INRIKTNING DAGVATTEN

- Utarbeta en strategi för dagvattenhanteringen i kommunen där en samlad bedömning av hur dagvatten av olika typ och ursprung ska hanteras.
- I varje detaljplan ska möjlighet till lokalt omhändertagande av dagvatten beaktas. Möjligheten bör även utredas i befintlig miljö med prioritet för områden där översvämningsrisker finns.
- Successivt minska andelen tillskottsvatten i den totala avloppsvolymen.
- Att låta naturlig rening av dagvatten bli ett tillskott i miljön i form av dammar, fördröjningsmagasin, kanaler med mera.

Avlopp

Kommunalt avlopp

I Karlskrona kommun finns det 14 avloppsreningsverk som årligen renar ungefär 8 miljoner kubikmeter avloppsvatten. Koholmens avloppsreningsverk, är det största i Karlskrona kommun. Ungefär 41 000 personer samt ett flertal mindre industrier är anslutna till Koholmens reningsverk.

Övriga avloppsreningsverk är betydligt mindre jämfört med Koholmen och finns på de mindre orterna i

kommunen: Fridlevstad, Fur, Hasslö, Kristianopel, Kättilmåla, Nävragöl, Ramdala, Saleboda, Sturkö, Strömsberg, Söremåla, Torhamn och Tving.

Omkring 80 procent av kommunens invånare är anslutna till kommunalt spillvattenavlopp. Övriga löser sin avloppshantering enskilt eller genom gemensamhetsanläggningar.

I Karlskrona kommun arbetas det kontinuerligt för att minska närsaltpåverkan på sjöar, vattendrag och hav (recipienter). Bland annat effektiviseras reningstekniken inom verken kontinuerligt. Genom att lägga ner äldre omoderna verk till förmån för nya moderna kan miljöpåverkan minska betydligt.

Ett effektivt sätt att minska närsaltpåverkan är att arbeta för att enskilda avlopp anslutas till den kommunala avloppshantering. Vid exploatering av fritidsområden eller vid nybyggnation av mindre områden bygger privata entreprenörer ut vatten- och avloppsnätet varefter detta kopplas på det kommunala nätet. Driften sköts därefter av kommunen.

Enskilt avlopp

I Karlskrona kommun finns drygt 6 000 brunnar för enskilt avlopp eller är anslutna till mindre gemensamma avloppsanläggningar. Av dessa uppvisar nästan 60 procent brister. Problemen består av dåligt fungerande infiltrationer, förorenat grundvatten och påverkan på lokala vattentäkter. Huvudsakligen är problemen lokaliserade till de kustnära delarna, samt till öarna. Sedan några år är Karlskrona kommun mera restriktiv till nybyggnation inom förtätade områden där kommunalt eller motsvarande avloppsnät inte finns utbyggt.

Beräkningar för hela riket visar att de cirka 10 procent av befolkningen som är anslutna till enskilt avlopp belastar våra vattenområden med lika mycket fosfor som de 90 procent anslutna till reningsverk.

Karlskrona tillhör de kommuner som inte lägger ut nya verksamhetsområden i dagsläget, utan överlåter saneringsarbetet till enskilda fastighetsägare eller privata företag, det sistnämnda i samband med större planprojekt. Genom i första hand privata initiativ har på detta sätt drygt 1 000 hushåll anslutits till kommunalt spillvattennät de senaste 15 åren, ändå återstår över 4 000 enskilda avloppsanläggningar i kommunen. Kommunen har en skyldighet enligt lagen om allmänna vattentjänster att vidta saneringsåtgärder om avloppssituationen inom ett område kräver lösning i ett större sammanhang.

MÅL/INRIKTNING AVLOPP

- Upprätta en kommunal vatten- och avloppsplan senast 2011.
- Planera nedläggning av ett antal mindre reningsverk.
- Verka för att enskilda avlopp ansluts till kommunal avloppsrening.
- Stor restriktivitet till nya tillstånd för konventionella enskilda avloppsanläggningar inom förtätade områden.
- Inom områden med samlad bebyggelse medges nya tillstånd till avlopp där det går att finna samlade lösningar för avloppsfrågan och att denna går att lösa på ett långsiktigt hållbart sätt.

Energi

Enligt Karlskrona kommuns energiplan från 2006 ska kommunen arbeta för en effektiv energiförsörjning och övergång till ett långsiktigt hållbart energisystem som ger låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt har en hög säkerhet och främjar en god ekonomisk och samhällelig utveckling.

I energiplanen från 2006 finns följande strategier:

- Satsning på förnyelsebara energikällor och ny teknik
- Hushållning med energi
- Utveckling av fjärrvärmesystemet
- Fysisk planering för effektivare energianvändning
- Effektivare och miljövänligare energianvändning inom transportsektorn

Karlskrona kommun arbetar med att ta fram en energi- och klimatstrategi. Energi- och klimatstrategi ska bland annat identifiera och sammanställa befintliga dokument med energi- och klimatrelevans i kommunen.

Karlskrona kommun är positiv till nyttjandet av förnyelsebara energikällor som sol, vind och vatten. För vindkraft och fjärrvärme behöver större hänsyn tas i planeringen varför de presenteras mer ingående i översiktsplanen.

El

Elnäten i Karlskrona kommun är uppdelade på ett flertal

koncessionsområden med olika ägare såsom Kreab, Rödeby Elverk, E.ON och det kommunala bolaget Affärsverken. Nätområdet som Affärsverken har koncession över är Karlskrona tätort med närområde. Genom Karlskrona kommun går tre regionnätledningar.

Fjärrvärme

Ett bibränsleledat kraftvärmeverk kommer att byggas i Bubbetorp med planerad driftstart under 2011. Det medför att fjärrvärmekapaciteten ökar och att fler av kommunens hushåll och företag kan ansluta sig till fjärrvärmenätet.

Huvudkylverten för fjärrvärmenätet sträcker sig från Bubbetorp och söderut via Rosenholm och Torskors till Trossö.

Det nya kraftvärmeverket i Bubbetorp kommer att producera både fjärrvärme och el. Målsättningen är att vid energibrist kunna använda el från kraftvärmeverket för så kallad ödrift, vilket i princip innebär att prioriterade kunder kan försörjas med egen kraft.

Fjärrvärme är ett miljövänligt uppvärmningsalternativ och kommunen strävar efter att befintliga verksamheter och bostadsområden ska kunna anslutas där det är rimligt. Det är en fördel om nya bostadsområden kan lokaliseras till fjärrvärmenätet.

För att ytterligare minska användningen av olja och el för uppvärmningsändamål bedöms det vara angeläget att även kunna erbjuda fjärrvärme i de mindre samhällena inom kommunen. Det befintliga nätet i Rödeby kommer att anslutas till stadsnätet när det nya kraftvärmeverket tagits i drift. Utbyggnad av separata nät i Jämjö och Nättraby avses ske inom en femårsperiod.

Vindkraft

Vindkraften är en utsläppsfri och förnybar energiform som idag är den snabbast växande energiformen i världen. Ett vindkraftverk med en effekt på 2 MW producerar i ett bra vindläge cirka 5 000 MWh/år, vilket motsvarar hushållsel för cirka 1 000 villor (vid en elförbrukning på 5 000 kWh/ år).

I ett förslag från Energimyndigheten föreslås att 30 TWh el per år ska produceras genom vindkraft år 2020. Av dessa ska 20 TWh genereras från vindkraft från land och 10 KWh från vindkraftverk till havs. Det innebär en stor utbyggnad av vindkraften.

I Karlskrona kommun finns det idag totalt sex vindkraftverk på olika platser. Dessutom utgör Trolleboda vindkraftspark i Kalmarsund ett riksintresse för vindkraft.

Strategi för vindkraft

Kommunen har tagit fram en vindkraftsstrategi under våren 2010. Syftet med vindkraftsstrategin är att utgöra policy och underlag för beslut för framtida vindkraftsetableringar i kommunen. Vindkraftsstrategin visar vilka värden som kommunen vill värna särskilt om, men pekar även ut möjliga områden för vindkraftsetableringar.

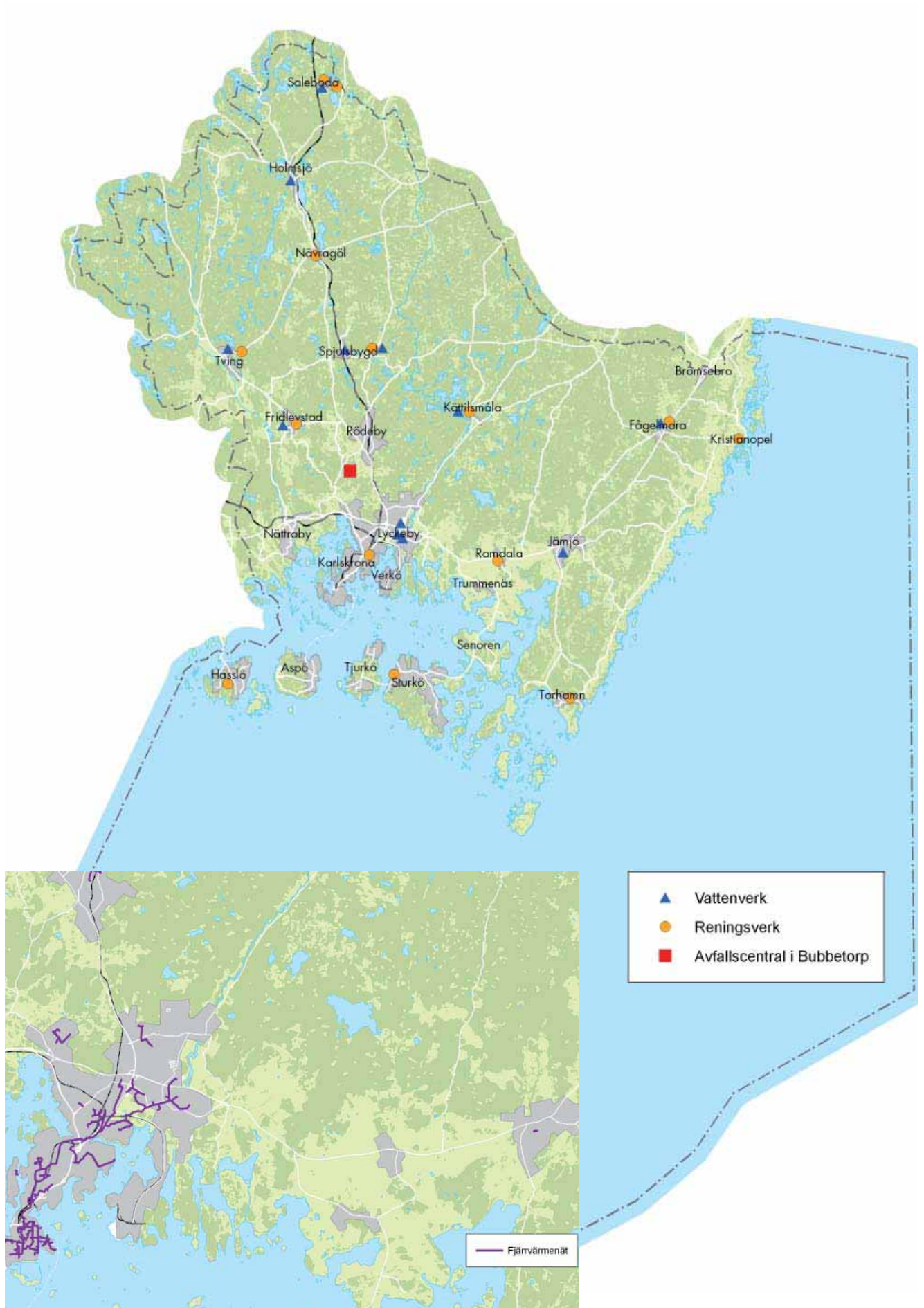

Vindkraftverk.

Skyddsavstånd

Ett generellt skyddsavstånd på 500 meter till bostadshus är i de flesta fall tillräckligt för att klara riktvärdet max ljudnivå 40 dBA. Enstaka vindkraftverk bedöms kunna placeras närmare enstaka bostadsfastigheter om platsens utformning medger detta och om riktvärdet 40 dBA inte överskrids.

Kring tätorter bör avståndet mellan bebyggelse och vindkraftverk vara 1 000 meter. Detta skyddsavstånd bör även omfatta de områden som i kommunens översiktsplan pekats ut för framtida exploatering.

Vattenverk, reningsverk och avfallscentral i Karlskrona kommun. Infälld bild visar fjärrvärmenätet i kommunen.

MÅL/INRIKTNING ENERGI

- Utbyggnad av fjärrvärmenätet i kommunen ska fortsätta.
- Planering av nya bostads- och verksamhetsområden ska ske i dialog med energibolag med hänsyn till fjärrvärmenätet.
- Utbyggnad av separata fjärrvärmenät i Jämjö och Nätraby planeras ske inom en femårsperiod.
- Karlskrona kommun är positiv till utbyggnad av vindkraft samt utnyttjande av sol och vatten för energiproduktion och har som ambition att införa mer förnyelsebar energi.

Biogas

Biogas bildas när organiskt material bryts ner av mikroorganismer genom rötning. Inom Karlskrona kommun produceras idag inte biogas mer än den deponigas som bildas vid kommunens avfallsanläggning i Bubbetorp. Resten används i första hand till värme vid värmeverket i Gullberna. Att producera biogas vid kommunens reningsverk är inte möjligt då dessa saknar rötchammare.

Karlskrona kommun deltar med andra kommuner inom sydöstra Sverige i olika arbeten för att utvärdera möjligheterna till gasproduktion inom området och kommunen. Vid produktion av biogas kan denna användas för produktion av elektricitet och värme eller upgraderas för användning till fordonsbränsle.

Något tankställe för fordonsgas finns inte inom Karlskrona kommun. Målet är dock att även denna typ av fordonsbränsle ska bli tillgängligt inom kommunen.

MÅL/INRIKTNING BIOGAS

- Karlskrona kommun är positiv till produktion av biogas inom kommunen och vill ha tankställen för fordonsgas/biogas etablerade inom kommunen.

Renhållning/Avfall

I Karlskrona kommun finns det tio återvinningscentraler. Här lämnas avfall som inte får plats i sopkärnen eller kan lämnas till förpackningsinsamling. På samtliga återvinningscentraler samt på ytterligare en plats i kommunen finns även så kallade miljöstationer för inlämning av farligt avfall. Samtliga återvinningscentraler och miljöstationer har speciella öppettider och är bemannade.

Dessutom finns det cirka 60 återvinningsstationer som är tillgängliga dygnet runt. Här lämnas förpackningar av glas, metall, hårdplast, mjukplast, papper samt tidningar och returpapper. Det utsorterade brännbara avfallet hämtas vid fastigheter och skickas för närvarande till Malmö och Västervik där de förbränns och används till fjärrvärme och elproduktion.

Det insamlade komposterbara materialet transporteras till Bubbetorp återvinningscentral där Affärsverken har en kompostanläggning. Insamlat material från både hushåll och storkök komposteras här och resultatet blir näringsrik kompostjord.

MÅL/INRIKTNING RENHÅLLNING/AVFALL

- Att ha lättillgängliga återvinningsstationer som är praktiskt utformade och med bra drift och underhåll.
- Att i tidigt planeringsskede ta hänsyn till avfallsfrågan.

Data- och telekommunikation

I den nyligen presenterade bredbandsstrategin för Sverige är det övergripande målet att Sverige ska ha bredband i världsklass och att det finns tillgång till bredband med hög överföringshastighet i hela vårt land.

I strategin framgår det att år 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och att år 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med den hastigheten.

Det är viktigt att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som tillgång till kraftfullt bredband ger. Då kan traditionella arbetsmetoder förändras, nya tjänster och affärsmodeller utvecklas och nya beteenden växa fram.

Inom Karlskrona kommun finns mycket infrastruktur i form av optofiber för kommunikation nedlagd. Det gäller inom tätorterna men även på landsbygden. Karlskrona kommun arbetar för att få en optimal användning av denna fiberinfrastruktur.

Det kommunala bolaget Affärsverken ansvarar för att realisera optofiber inom tätort och inom landsbygd äger och förvaltar företaget IP-Only den nedlagda optofibern. Stadsnätet sträcker sig från innerstan upp till Bastasjön och från Rosenholm till Lösen. Framst är det flerfamiljsfastigheter och nybyggnation som är anslutna.

På landsbygden finns en ökad efterfrågan av bra och stabil bredbandskapacitet med hjälp av optofiber. Därför arbetar Karlskrona kommun med koncept liknande ”fiber till byn”, där ett samarbete mellan föreningar och olika bredbandsaktörer kan vara en lösning. En god telekommunikation är särskilt viktig för landsbygden och skärgården för att underlätta näringslivet och turismen.

I flera sammanhang har det förts fram att planeringen för elektronisk infrastruktur ska samordnas med planprocessen. Det gäller både översiktsplaner och detaljplanläggning. Regeringen överväger därför om frågan ska hanteras av kommunerna på liknande sätt som tillgången till annan infrastruktur och service. Karlskrona kommun följer dessa rekommendationer och beslut.

MÅL/INRIKTNING DATA- OCH TELEKOMMUNIKATION

- Koncept för mer fiberkapacitet till landsbygden.
- Informera/marknadsföra den fiberinfrastruktur som finns.
- Stort utbud av tjänsteleverantörer inom hela kommunen.
- Utveckla öppenheten av kommunens fiberinfrastruktur.
- Verkställa den nya bredbandsstrategin för Sverige.
- Utveckla goda lösningar för att ha bra bredbandsuppkopplingar.

ARBETE & NÄRINGSLIV

De senaste åren har utvecklingen för det lokala näringslivet i Karlskrona varit mycket positiv. Karlskrona har ett differentierat näringsliv som under större delen av den senaste planperioden vuxit med flera nyetableringar och många befintliga företag har investerat i maskinpark och nya anläggningar.

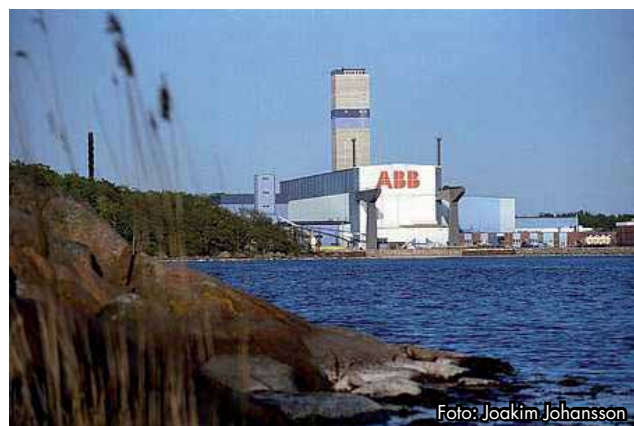
Kommunens största arbetsplatsområden förutom centrum är Blekinge sjukhuset, Gräsvik, Gullberna, Verkö och Torskors.

På landsbygden finns cirka 1 200 företag. Störst är Procordia Food i Fågelmara och MCT Brattberg i Lyckåborg.

Sysselsättning

Karlskrona har en förvärvsarbetande befolkning som 2008 uppgick till cirka 29 300 personer. De största arbetsgivarna i kommunen är Försvarsmakten, Karlskrona kommun, Landstinget Blekinge, Kockums, Ericsson och Telenor.

Cirka 5 000 personer arbetspendlar från andra kommuner, till Karlskrona och cirka 3 800 personer från Karlskrona kommun pendlar till arbete i andra kommuner. Totalt blir det en positiv nettopendling för Karlskrona kommun.

ABB, Verkö.

Näringslivsstruktur

Industri

Karlskrona har flera större industriföretag som driver produktutvecklingsarbete med egna produkter. Industriföretagen sysselsätter cirka 6 000 personer. Företagen ägs ofta av koncerner med huvudkontor på annan ort. Industriföretagen har utvecklats bra, såväl stora som små. Kommunens stora företag skapar inte bara arbetstillfällen i den egna verksamheten, utan även underleverantörer lokalt och regionalt som därmed kan investera i nya anläggningar och arbetskraft.

Tjänsteföretag

Under senare år har en betydande utveckling skett med samverkan inom IT- och telekombranschen. Cirka 5 000 personer arbetar med mobiltelefoni, programmering, operatörsservice, internetutveckling med mera i Karlskrona kommun. Framför allt Ericsson och Telenor står för en betydande del av arbetstillfällena. I TelecomCity, som bildades 1993, ingår ett 50-tal företag med telekom- och IT-kompetens, samt Karlskrona kommun och Blekinge Tekniska Högskola. Inom media är Förlags AB Albinsson & Sjöberg en stor aktör.

Turism- och besöksnäring

Turismnäringen har haft en god tillväxt de senaste åren och nya besöks- och turismföretag har startats.

Ericssons kontor vid Handelshamnen.

På landsbygden verkar många mindre företag med en inriktning mot turism.

Mer information om Karlskrona kommuns turism- och besöksnäring finns i kapitlet Turism, sidan 120.

Handel

Under de senaste fem åren har Karlskrona kommun ökat sin attraktionskraft som handelstad i regionen. Flera nya handelsföretag har etablerats under perioden och tillfört nödvändig uppgradering av handeln såväl i centrum som i externhandelslägen. Mer information om handel i Karlskrona kommun finns i kapitlet Service, sidan 101..

Offentlig förvaltning

Offentlig förvaltning sysselsätter en högre andel personer jämfört med riksgenomsnittet. Det beror på att Karlskrona kommun utgör ett regionalt centra med lokaliserings fördelar för denna typ av verksamhet. I Karlskrona finns till exempel Boverket, Kustbevakningen och Marinen.

Utveckling

Inom IT- och telekomföretagen i Karlskrona pågår en förändring av verksamheterna. Tillväxten har mestadels skett i ett antal mindre lokala bolag med fokus på produktutveckling av mobila tjänster som utgår från kundbehov snarare än tekniska innovationer. Dessa produktbolag med huvudkontor i Karlskrona utgör cirka en tredjedel av antalet bolag, och andelen förväntas att öka till hälften inom de närmaste åren.

Attraktiva lägen för tjänsteföretag är områden med god tillgänglighet till kommunikationer och närhet till centrum med hotell, restauranger med mera. Lämpliga områden är Pottholmen, Gräsvik, Blå Port och Saltö.

Trenden inom industrin är att satsa på miljö och energi och i Karlskrona finns ett antal företag som är verksamma inom dessa områden. Industrins behov

och intresse av fjärrvärme är stort och en snabbare utbyggnad till företagsområdena bör ske.

Tillverkningsindustrin ska fortsätta växa norrut i Torskors industriområde och i Verkö hamn som båda har bra infrastruktur och närhet till större vägar.

MÅL/INRIKTNING ARBETE & NÄRINGS-LIV

- Utarbeta en markstrategi för alla typer av verksamheter.
- Utveckla områden för verksamheter.
- Utveckla attraktiva lägen för centrumhandel och externhandel.

TURISM

Utvecklingen av besöksnäringen har varit positiv sedan några år tillbaka och den utvecklingen förväntas fortsätta.

Karlskrona har från Verkö en färjeförbindelse med Gdynia i Polen vilken varje år transporterar cirka 400 000 passagerare. Utvecklingen kring Östersjön har varit mycket stark sedan våra grannländer i öst blev medlemmar i EU.

Den största andelen besökare till Karlskrona kommun kommer från närområdet som Småland och Danmark men även från Polen och Tyskland. Den största andelen är campare, men många bor även på hotell, vandrarhem och i stugor.

De flesta besökarna kommer till Karlskrona kommun under sommarsäsongen som börjar när campingarna öppnar runt första maj. Högsäsong är mellan midsommar och skolstart i augusti vilket gör att besökssäsongen i kommunen är relativt kort.

I kommunen finns tio campingplatser (Dragsö, Skönstavik, Trummenäs, Senoren, Sturkö, Tjurkö, Kristianopel, Björkenäs, Gisslevik och Stensjö). Stugbyar finns på Dragsö, Skönstavik och i Kristianopel.

Besöksmål

Karlskronas skärgård och naturlandskap är det största besöksmålet i kommunen. Skärgården är Sveriges sydligaste skärgård med 1 650 öar, kobbar och skär med skärgårdstrafik sommartid. Stadens maritima miljöer och maritima företeelser lockar många besökare, liksom Karlskrona som världsarvsstad. För mer information se kapitlet Örlogsstaden Karlskrona, sidan 146. Även Kristianopel är en välbesökt kulturhistorisk miljö.

Andra stora besöksmål i kommunen är Marinmuseum, Blekinge Museum och Barnens Gård.

Barnens gård.

Kristianopel.

Skärgårdstrafik.

Det är viktigt att lyfta fram och utveckla det som är unikt för Karlskrona. Det vill säga vår världsarvsstad och skärgård i en marin och maritim anda. Besökssäsongen bör förlängas med fler aktiviteter under vår, höst och vinter.

Turismen i skärgården behöver utvecklas vad gäller boendemöjligheterna i vattennära läge. Skärgården är även i behov av fler och bättre gästhamnar med service och restauranger. Den reguljära båttrafiken bör utökas och turlistorna anpassas till turismen. Gästhamnen på Trossö ska kunna erbjuda mer service till båtturister. Utvecklingen av skärgården kommer att utredas vidare tillsammans med arbetet med biosfärsområdet Blekinge arkipelag och i en fördjupning av översiktsplanen

Entréerna till staden, Österleden, Ronnebyvägen och Verkö hamn, behöver utvecklas för att skapa en attraktivare och ett mer välkomnande möte med staden.

Naturmiljön och tystnaden kommer framöver att vara faktorer som lockar turister, men även upplevelser och evenemang kring hälsa och idrott.

Utveckling av Rosenholm med en ny ”multiarena” gör det möjligt att anordna större evenemang. Med en flexibel multiarena kan Karlskrona locka till sig många olika arrangemang. Tillsammans med en

konferensanläggning säkerställer man en beläggning på stadens hotell under hela året.

Rosenholms udde föreslås knytas ihop med de anläggningar och aktiviteter som finns vid Telenor Arena Karlskrona med en inriktning mot hälsa och idrott.

MÅL/INRIKTNING TURISM

- Tydliggöra världsarvet.
- Förlängning av besökssäsongen.
- Utveckla turismen i skärgården tillsammans med biosfärsarbetet Blekinge arkipelag och i en fördjupning av översiktsplanen för skärgården.
- Erbjud mer service till båtturister, både på fastlandet och i skärgården.
- Utveckling av entréerna till staden för att skapa ett attraktivare och mer välkomnande möte med Karlskrona.
- Bättre kommunikationer till centrum för besökare som når Verkö via färjeförbindelsen.
- Rosenholms udde utvecklas med anläggningar och aktiviteter med inriktning mot hälsa och idrott.

AREELLA NÄRINGAR

2008 var 480 personer sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk och fiske i Karlskrona kommun, motsvarande 1,7 % av totalt antal arbetstillfällen i kommunen.

Jord- och skogsbruk

I Karlskrona kommun finns stora arealer brukningsvärd jordbruksmark. Ramdalslätten är kommunens största sammanhängande jordbruksområde. Även Nättraby är ett stort jordbruksområde. Förutom produktion av livsmedel samt betydelse för landskapsbild och kulturhistoria är odlingsmarken en resurs för kretsloppslösningar som lokalt omhändertagande av dagvatten och avloppsslam.

Skogen är av stor betydelse för både virkesproduktion, och produktion av biobränslen. Produktiv skogsmark ska av samma skäl som jordbruksmark inte tas i anspråk för bebyggelse och exploatering utan mycket starka skäl.

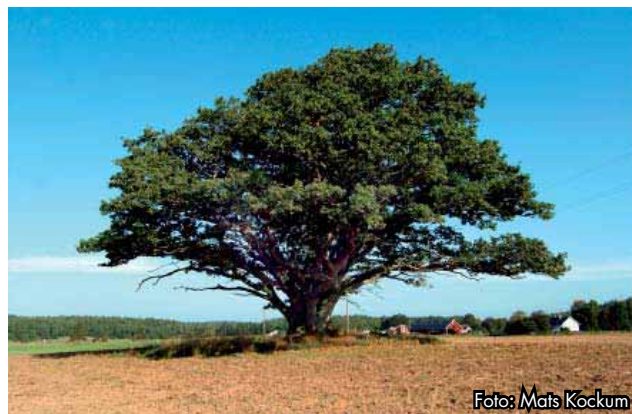
Utveckling

För att brukningsvärd jordbruksmark ska få tas i anspråk för bebyggelse eller andra anläggningar fordras mycket starka skäl. Det bör endast ske om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. En bedömning ska göras utifrån jordbruksmarkens klassning.

Jordbruksdrift med bebyggelse i nära anslutning kan skapa luktproblem vid gödsling och spridning av bekämpningsmedel. Genom lokala hälso-skyddsföreskrifter har kommunen möjlighet att reglera gödselspridning i nära anslutning till bebyggelse. Sjöar och vattendrag påverkas också av närsaltläckage från jordbruksmarken. För att minska utsläppen av närsalter kan kvävefällor åstadkommas genom att inte bruka marken in på vattendrag. Sparad vegetation närmast vattnet kan ta upp en del av närsalterna.

Skogsområden, särskilt tätortsnära skogar, är av intresse för det rörliga friluftslivet. I områden med höga naturvärden eller områden med betydelse för friluftsliv ska skogsbruket bedrivas med särskild hänsyn. I skogsbruket eftersträvas en ökad miljöanpassning

och förstärkt naturvårdshänsyn liksom ökning av andelen ädellövskog och lövträd i barrskog. Särskild naturvårdshänsyn ska tas intill samlad bebyggelse eller viktigare byggnad, i områden med intressen för kulturminnesvärden och den vetenskapliga naturvården, samt i områden med starka friluftsintrassen.

Jordbrukslandskap.

Fiske

Det är framför allt fem av Karlskrona kommuns hamnar som används av fiskerieringen, Saltö hamn (Karlskrona), Sandhamn (Torhamn), Ekenabben (Sturkö), Garpahamnen (Hasslö) och Hallarna (Hasslö).

Fiskeriverksamheten på Saltö är klassad som riksintresse. Under 2008 landades drygt 2 000 ton torsk i hamnen, vilket motsvarar cirka 30 procent av all landad torsk i Sverige. Karlskrona är en av de största landningshamnarna i Östersjön.

Trenden för fisket är dock vikande och både antalet fiskefartyg och fiskare minskar, liksom den industri som är kopplad till fisket. Tidigare fanns det i Saltö hamn även en fiskberedningsindustri, men sedan slutet av nittioalet har denna successivt försvunnit och området ovanför hamnen, som tidigare användes av fiskeindustrin, har ersatts av bostäder.

Karlskrona kommun har under våren 2009 tagit fram en fiskhamnsutredning. Den visar att fiskeriverksamheten på Saltö bör flyttas med hänsyn till att området föreslås

utvecklas till en ny stadsdel. Fiskhamnsutredning föreslår Sandhamn och Ekenabben som alternativa hamnar till Saltö vilka bedöms ha tillräcklig kapacitet. Karlskrona kommuns intentioner är dock att fiskenäringen och boende i första hand ska samexistera. Vid full utbyggnad av södra Saltö är Sandhamn och Ekenabben alternativa hamnar för att tillgodose riksintresset för yrkesfiske.

Foto: Mats Kockum

Fiske.

Grus- och bergstäkter

I Karlskrona kommun finns isälvsmaterial, rullstensåsar, längs med Lyckebyån, mellan Augerum och Kättilsmåla, väster om Nävragöl samt söder om Tving. Täktverksamhet har tidigare bedrivits i områdena men

är numera avslutad. Idag finns en pågående bergstäkt i Augerum och en pågående moräntäkt i Sillhövda.

Bergmaterial är i de flesta fall en fullvärdig ersättare till naturgrus. För att spara grustillgångarna bör bergmaterial användas i största möjliga utsträckning. Av ekonomiska skäl och av miljöskäl är det angeläget att grus- och bergmaterial kan utvinnas nära avsättningsplatsen. Begränsande för täktverksamheten är bland annat befintlig bebyggelse natur- och kulturvärden och friluftsentressen.

MÅL/INRIKTNING AREELLA NÄRINGAR

- Inte ta i anspråk jordbruksmark i annat fall än för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.
- Uppmuntra till anläggande av kvävefällor.
- Fiskenäringen och boende föreslås i första hand samexistera på södra Saltö. Vid full utbyggnad är Sandhamn och Ekenabben alternativa hamnar för att tillgodose riksintresset för yrkesfiske.
- Använda bergstäkter framför grustäkter.

REKREATION & FRITID

Friluftsliv

Karlskronas största friluftsområde består av vattnet inom hela skärgården, längs de södra och östra kuststräckorna och insjöarna. I skogsbygden bedrivs ett utspritt friluftsliv. De mest frekventerade friluftsområdena nära stadsbygden är Bastasjö, området kring Dackestugan i Rödeby och Mörtsjöåsen. De bör kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.

Andra välutnyttjade friluftsområden är Stora Alljungen liksom ett område söder om Färskesjön samt östra skärgården.

Karlskrona kommuns motions- och vandringsleder utgör tillsammans 32 mil. Den längsta vandringsleden är Blekingeleden som leder från Skåne i väst genom Blekinges fem kommuner och till Kalmar län.

Inom kommunen finns det totalt 44 motionsslingor av olika längd vilka nyttjas av allmänheten, skolor och föreningslivet. Antalet kan i vissa delar reduceras till förmån för färre av god kvalitet och stort nyttjande istället.

Stadsvandringsled Vämö.

Tätortsnära rekreation

Tätortsnära rekreation har stor betydelse i människors vardag och är av stor vikt ur ett folkhälsoperspektiv.

Trossö har få gröna ytor och den allmänna parkmarken som finns utnyttjas hårt. De två största parkerna på Trossö är Hoglands park och Amiralitetsparken. Hoglands park är Karlskronas paradanläggning som anlades 1825. Arbetet med förnyring av parken har påbörjats. Projektet avser att förstärka parkens identitet som historisk park genom att bevara, rekonstruera och förnya. Amiralitetsparken behöver i likhet med Hoglands park rustas upp och även Amiralitetsslätten bör omgestaltas för att få en värdig entré till örlogsbasen.

Friluftsområdena på Dragsö, Saltö, Stumholmen och Stakholmen är viktiga för Trossö som bostadsområde. Längre norrut tjänar norra Långö, Bryggareberget, Vämöparken, Västra Mark, Lorentsberg, delar av Gullberna, Slottsbackarna, Knösö och östra delarna av Verkö som värdefulla grönområden för tätortsnära rekreation.

I den norra delen av stadsbygden finns Bastasjö friluftsområde som är ett stort tätortsnära rekreationsområde med elljusförsedda motionsslingor, andra motionsslingor, mountainbikespår, ridspår och skidspår. Området drivs och underhålls ideellt med stöd av kommunen.

Skärva gård är ett välbesökt turistmål med höga natur- och kulturmiljövärden. Gården och dess omgivning är ett viktigt rekreationsområde för hela Karlskrona.

Tätorterna Nätraby, Rödeby och Jämjö har rekreationsområden med motionsslingor.

Behovet av skydd för områden som är lämpliga för rekreation och friluftsliv är störst i tätorternas närhet.

Sport- och idrottsanläggningar

Karlskrona kommun har två simhallar, Karlskrona simhall och Rödeby simhall. I anslutning till Karlskrona simhall finns även Karlskrona varmbadhus.

Västra Mark och Telenor Arena Karlskrona i Rosenholm är kommunens stora idrottsanläggningar.

Rosenholm ligger strax utanför centrala Karlskrona och arenan har utvecklats till en mångfacetterad sport- och idrottsanläggning med stort utbud. Utöver det finns det ett antal sporthallar, gymnastikhallar och bollplaner i kommunens olika tätorter och stadsdelar. I Rödeby finns kommunens enda slalombacke med lift.

Befolkningen i större tätorter eller stadsdelar ska ha möjlighet till spontanidrott likväl som organiserad verksamhet. Det kan bli aktuellt att anlägga näridrottsplats på olika orter i anslutning till skol- och fritidsverksamhet, till exempel i Nätraby och Kättilsmåla.

Rosenholms udde kan på sikt användas för utveckling av vattensport, men även för rekreations- och idrottsanläggningar.

Telenor Arena Karlskrona.

Bad, båtsport och fiske

Karlskrona har 30 officiella badplatser och hundratals badvikar. Badplatser finns både vid havet och vid insjöar.

De större gästhamnarna i kommunen är:

- Tallebryggans Marina, Karlskrona centrum
- Kristianopels Gästhamn
- Dragsö Utkik, Karlskrona
- Tromtö Nabb
- Utklippan
- Torhamns Fiskehamn

- Sandhamns Fiskehamn
- Saltö Fiskehamn

Karlskrona kommun har stor potential för utveckling av båtliv. Nya förslag på lämpliga hamnar och båtuppläggningsplatser för fritidsbåtsutvecklingen i kommunen föreslås hanteras i en särskild utredning. Det finns goda möjligheter till fritidsfiske i Karlskrona, bland annat i Lyckebyån, Nätrabyån och i havet.

Ridsport

I Karlskrona finns det anläggningar för ridning i Lyckeby, Grönadal, på Aspö, Jämjö och Västeråkra. Ridanläggningen i Lyckeby föreslås flyttas till Lösen för att få bättre utvecklingsmöjligheter. Möjlighet finns att skapa goda kollektivtrafikförbindelser och gång- och cykelvägar. Bland annat genom att bygga en bro över Lyckebyån mellan Spandelstorp och Lösen.

Motorsport och skjutbanor

Det finns en anläggning för motocross i Rödeby. Anläggningen har uppgraderats och håller mycket hög standard. Samlokalisering kan ske med andra motorsporter till exempel miniracing eller liknande. Tillfartsväg föreslås finnas från två håll till anläggningen så att större tävlingar kan anordnas.

Skjutbanor finns på Aspö, i Jämjö, Rosenholm, Holmsjö, Kättilsmåla och Lyckeby. Inomhus bedrivs verksamhet i kvarter Ruthensparre på Trossö.

Skateboard och cykling

Det finns behov av platser för skateboard och cykling. Lämpliga platser är Klinteberga, gamla grusupplaget i Västra Mark, bakom Slottsbacken och på Hattholmen.

Golf

I Karlskrona kommun finns det två golfbanor och en korthålsbana. Golfbanorna finns på Trummenäs, och i Nicklastorp. En korthålsbana finns i Rödeby.

Riksintressen för friluftslivet och motionsspår och vandringsleder i Karlskrona kommun.

Koloniområden

Inom kommunen finns det ett antal områden med kolonistugor. Det är Brändaholm, Dragsö, Skönstavik, Kålö och vid Gullberna.

Kolonilotter finns vid Calandravägen i Lyckeby och i Kungsmarken vid Sunnadalsskolan.

MÅL/INRIKTNING REKREATION & FRITID

- Bastasjö, området vid Dackestugan i Rödeby och Mörtsjöåsen bör kopplas samman med leder för att skapa ett stort sammanhängande friluftsområde.
- De tätortsnära rekreationsområdena ska så långt som möjligt bevaras och underhållas.
- I varje nytt bebyggelseområde ska gröna ytor för spontanidrott tillskapas.
- Nya förslag på lämpliga hamnar och båtuppläggningsplatser för fritidsbåtsutvecklingen i kommunen föreslås hanteras i en särskild utredning.
- Karlskrona Lyckå ridklubb föreslås flyttas till Lösen.

Riksintressen för friluftsliv

I Karlskrona finns det två områden som är av riksintresse för friluftsliv:

Listerby skärgård - Södra Hasslö

I området finns ett flertal anläggningar och anordningar för friluftslivet. Till exempel småbåtshamnar, kommunala badplatser, golfbana och gott om strövstigar.

Hallarumsviken - Torhamns skärgård

Området är med sin mångskiftande och förhållandevis oexploaterade natur och sina stora kulturhistoriska värden av utomordentligt stor betydelse för friluftslivet.

Geografiska bestämmelser-kustzonen

Karlskronas kustområde betraktas som riksintressant. Syftet är att skydda natur- och kulturvärden som har stor betydelse för turism och friluftsliv. Bestämmelserna utgör inte hinder för utveckling av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet, men exploatering och andra ingrepp ska vägas mot bevarandebestämmelserna och människors tillgång till rekreation och natur.

Brändaholm koloniområde.

VATTEN

Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten

Karlskrona kommun består till stor del av vatten. Kommunen har 488 sjöar större än 0,1 ha, 15 vattendrag samt kuststräcka utmed hela södra och östra delen av kommunen.

Foto: Joakim Johansson

Vatten påverkas till exempel av avlopps- och dagvatten, luftföroreningar, markanvändning, vattenreglering, utdikning, läckage från gamla tippor av olika slag, vägar med mera.

Tillgången till friskt sötvatten är inte en självklarhet, speciellt inte i sydöstra Sverige. Orsaken är bland annat de geologiska förutsättningarna med mycket berg i dagen och tunna jordtäckan samt liten grundvattenbildning då nederbörds mängden är förhållandevis liten i relation till avdunstningen. Detta medför stora bekymmer framför allt i kustområdena och i skärgården, där brist på sötvatten kan uppstå åtminstone under delar av året och också medföra risk för sämre råvattenkvalitet samt saltvatteninträngning i dricksvattenbrunnar.

Ytvatten, som sjöar och vattendrag, är betydligt känsligare för påverkan och förändringar än vad grundvatten är. Däremot är det betydligt svårare att åtgärda eventuell påverkan på ett grundvatten om olyckan väl har varit framme och effekterna kan kvarstå under mycket lång tid.

I undersökta områden i Karlskrona kommun saknas större grundvattenmagasin i berggrund och i jordlager. Dessutom saknas större rullstensåsar som skulle kunna användas för dricksvattenförsörjning.

Ett kustnära område som är känsligt är vattenområdet innanför storöarna i Karlskrona skärgård. Dels tillförs stora mängder näringsämnen via åarna och reningsverken dels stannar närsalterna kvar eftersom vattenomsättningen är dålig på grund av att öarna försvårar vattenutbytet med havet. Dessutom minskar vattenomsättningen ytterligare genom de försänkningar som byggts för att förhindra främmande krigsmakt att inta Karlskrona samt av broar och vägbankar ut till öarna. Då detta område utgör lekområde för sill samt är uppväxtområde för många andra arter bland annat lax och havsöring är det av stor vikt att vattenkvaliteten är god.

Åarna som mynnar i skärgården har också stor betydelse för artrikedomen i havet utanför mynningarna. Här leker en stor del av havsöringen som ska växa upp i skärgården. De viktigaste åarna ur denna aspekt är Nättrabyån, Silletorpsån och Lyckebyån. I dessa åar finns även andra arter anpassade till rena syrerika vattendrag till exempel flodpärlmussla. Att åarnas ekologiska status måste bibehållas och förbättras är väsentligt för att bland annat trygga förekomsten av de arter som finns där.

Vattendirektivet

År 2004 infördes EG:s vattendirektiv vars syfte är att uppnå god vattenstatus i alla Europas grund- och ytvatten senast år 2015, med undantag för övergödning till år 2021.

I samband med att vattendirektivet infördes i svensk lagstiftning 2004 delades Sverige in i fem vattendistrikt: Bottenvikens vattendistrikt, Bottenhavets vattendistrikt, Norra Östersjöns vattendistrikt, Södra Östersjöns vattendistrikt och Västerhavets vattendistrikt. I varje

distrikt finns en vattenmyndighet där en länsstyrelse i varje vattendistrikt har utsetts till vattenmyndighet med ansvar för förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön inom distriktet. Vattenmyndigheterna samordnar arbetet i sitt vattendistrikt och fastställer miljökvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram. Karlskrona kommun tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt där länsstyrelsen i Kalmar län är vattenmyndighet.

Den europeiska modellen utgår ifrån avrinningsområden, det vill säga vattnets naturliga väg genom landskapet, istället för administrativa gränser, till exempel kommungränser.

Karta från länsstyrelsen i Blekinge län

Sveriges fem vattendistrikt.

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster

År 2009 fastställdes miljökvalitetsnormer (MKN) för vattenförekomster inom Södra Östersjöns vattendistrikt. Miljökvalitetsnormer är ett styrinstrument inom vattenförvaltningen. Normerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska vid en viss tidpunkt. Utgångspunkten är att sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god ekologisk och kemisk ytvattenstatus senast år 2015. Grundvatten ska uppnå god kvantitativ och kemisk grundvattenstatus senast år 2015.

Den ekologiska statusen

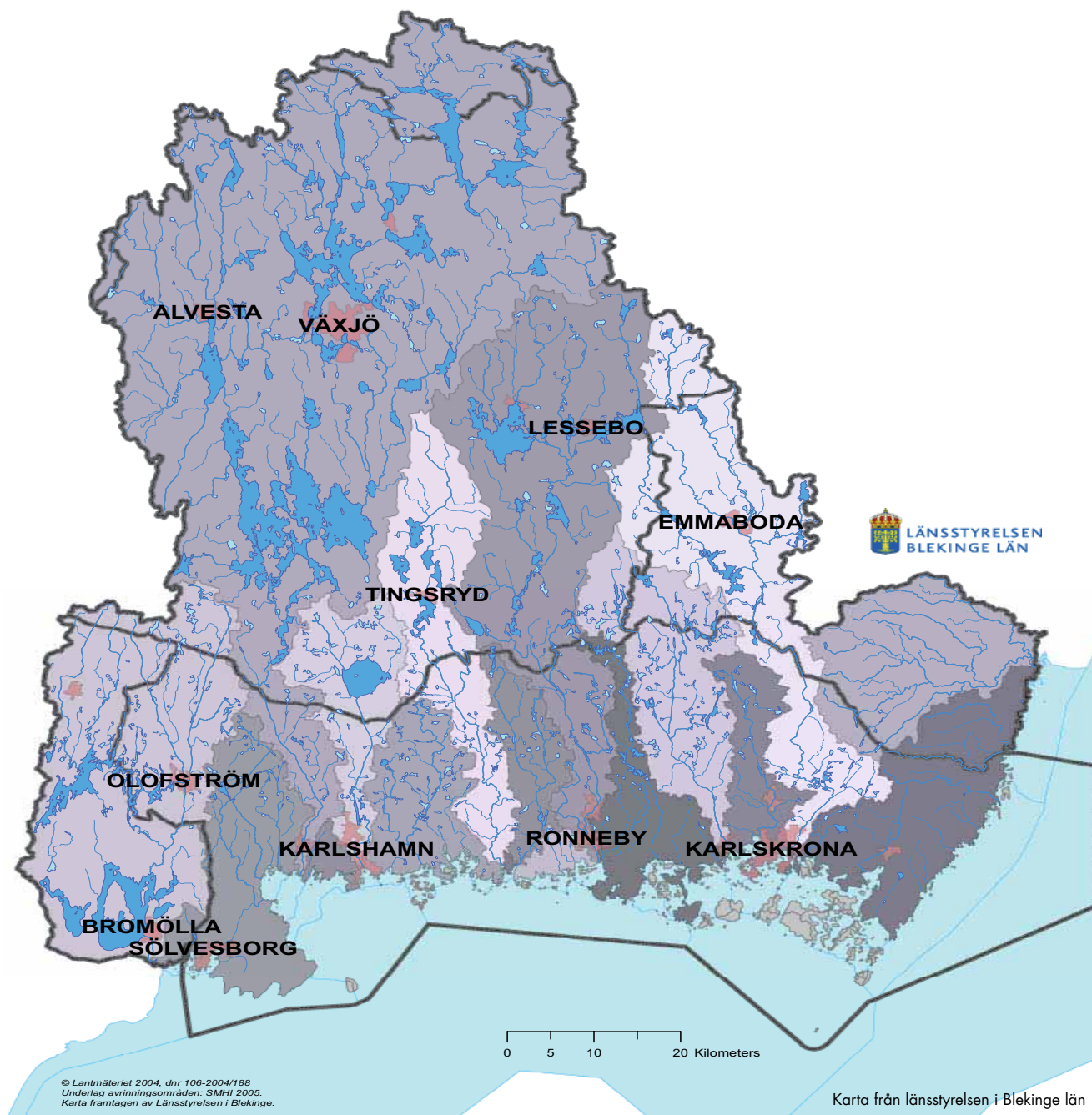
I Blekinge omfattas drygt 150 vattenområden av miljökvalitetsnormer för vattenförekomster fördelat på grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten.

Miljökvalitetsnormen ”ekologisk status” är en sammansatt norm. Den är uppbyggd av flera faktorer där det ingår både biologiska, fysikalisk kemiska och hydromorfologiska parameterar.

En stor andel av Blekinges vatten uppnår inte målet ”god status”. För kustvatten är övergödning ett genomgående problem. I vattendragen är det vanligt med fördämningar och andra vandringshinder som gör att till exempel laxfiskar inte kan ta sig upp i vattensystemen.

För grundvattenförekomsterna i Karlskrona kommun bedöms den kemiska statusen i dagsläget som god. Kunskapsunderlaget är dock något bristfälligt vad gäller grundvatten.

Den ekologiska statusen i Karlskrona kommun bedöms som måttlig samt otillfredsställande för de flesta av kommunens ytvattenförekomster och de flesta ytvatten i kommunen ligger i riskzonen för att inte uppnå god ekologisk status till 2015. Ett av de största problemen i kommunen är övergödningen. Kalkning har blivit en nödvändig åtgärd för att motverka försurning och utförts i cirka 120 sjöar.

Blekinges huvudavrinningsområden.

Åtgärdsprogram och förvaltningsplan

Vattenmyndigheten har tagit fram en förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer, som kommer att innebära nya miljökrav på våra vatten. Enligt vattenmyndighetens åtgärdsprogram behöver kommunerna vidta följande åtgärder för att god vattenstatus ska kunna uppnås:

- Vid tillsyn av verksamheter som kan ha en inverkan på vattenmiljön, ska de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status, prioriteras för att uppnå miljökvalitetsnormer.
- Krav på hög skyddsnivå behöver ställas för enskilda avlopp som kan påverka vattenförekomst som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.
- Det behövs vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk och god kvantitativ vattenstatus.
- Kommunerna ska se till att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än tio kubikmeter per dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.
- Planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen ska genomföras och kommunerna ska i övrigt agera så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.
- Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna ta fram underlag och genomföra

åtgärder för att minska påverkan från de delar av det rörliga friluftslivet som kan ha en inverkan på vattenmiljön, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.

- Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelsen, utveckla vatten och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status och god kvantitativ status, för att uppnå miljökvalitetsnormer.

Karlskrona kommuns inriktning och mål är att god vattenstatus ska uppnås i sjöar, vattendrag och hav. Åtgärdsprogrammet och miljökvalitetsnormerna bedöms ge ökande möjligheter för kommunen att kunna nå målet. Kommunen har även ambitionen att:

- Arbeta för att vattenkvaliteten i Lyckebyån långsiktigt ska förbättras.
- Det behövs vattenskyddsområden med föreskrifter för de vattenförekomster som behövs för den framtida vattenanvändningen.

MÅL/INRIKTNING VATTEN

- Arbeta efter vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram.
- Få mer kunskap om grundvattentillgångar samt om grundvattnets kvalitet och kvantitet inom kommunen.

NATURMILJÖ

Landskap

Karlskrona kommun har, liksom övriga Blekinge, ett landskap med mycket varierande terrängförhållanden, rikt på berg, dalar, kullar, höjdryggar och sjöar. Den kuperade terrängen är mest påtaglig i den västra delen av kommunen och övergår till en allt flackare karaktär i den östra delen.

Den nord-sydliga sprickdalsstrukturen i berggrunden är den faktor som betyder mest för topografin i Karlskrona kommun. De smala sprickdalarna bildar långsträckta rum med antingen flacka odlade fält eller sjöar med mer eller mindre branta höjdryggar mellan sig. I dalgångarna hittar man finsedimenten som är grunden för det moderna jordbruket. Det största av dessa finkorniga jordar finns på Ramdalaslätten som är kommunens största sammanhängande jordbruksområde.

Skogarna i kommunen utgörs av barrblandskogar med ett ökande inslag av lövträd samt ädla lövträd ju längre söderut man kommer. Närmast havet är ädellövskogen den dominerande med ek och bok som huvudsakliga trädslag.

Skillingenäs.

Naturinventeringar

Karlskrona kommuns naturvärden finns beskrivna och värderade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering och länsstyrelsens rapport ”Blekinges skogar” från 2003. Naturvårdsvärdena kan till exempel vara en ovanlig

flora, märkliga bergformationer eller en kombination av egenskaper som bidrar till förståelse av naturen. Länsstyrelsen har även tagit fram utredningar och inventeringar av våtmarker, ängs- och hagmarker, bevarandeplan för odlingslandskapet som utgör värdefullt planeringsunderlag.

Karlskrona kommun tog 2008 fram en kommuntäckande grönstrukturplan.

Grönstruktur

Grönstrukturen kan översiktligt beskrivas som barrskogar i norr och lövskogar i söder samt sprickdalar där vattendragen rinner sträcker sig i nordsydlig riktning genom landskapet. I söder ersätts vattendragen av havsvikar.

Målsättningen att skogsområdena ska nyttjas som rekreationsområden och även i framtiden utgöra basen för den biologiska mångfalden. Det är detta ”vardagslandskap” som måste vara tillräckligt varierat och välmående för att det ska kunna förse oss med alla dessa tjänster utöver virke, biobränsle och massaved. Det är viktigt att skogsbruket sköts på ett sätt så att de stora biologiska värdena och därmed rekreationsvärdena består och gynnas.

Vattendragen fungerar även som spridningskorridor genom hela kommunen.

Odlingsbygden hör inte direkt till grönstrukturen men har stor betydelse för upplevelsen av den. De öppna markerna och de öppna vattenytorna skapar de vyer som medför att vi kan uppleva stora delar av landskapet och få en landskapsbild.

På en mer detaljerad nivå blir vikten av grönstrukturplanering större kring och i de större tätorterna. Grönytorna behövs inte bara som strövområden eller som kommunikationsstråk för oskyddade trafikanter, utan har stort värde för att skydda den ädellövskog som finns i Karlskrona.

Värdefulla naturmiljöer

Värdefull natur kan på olika sätt skyddas mot exploatering eller andra ingrepp. Avsikten är ofta att bevara den biologiska mångfalden, men naturskyddet kan också vara inriktat på att upprätthålla möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Länsstyrelsen och kommunen kan bilda naturreservat samt föreslår nya riksintresseområden för naturvård. Skogsstyrelsen inventerar och klassar områden som nyckelbiotopsområden.

Riksintressen

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvärden. Många av riksintresseområdena är skyddade som naturreservat för att säkerställa naturvärdena.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av skyddsvärda områden i EU. Syftet är att skydda djur och växter från utrotningen och att förhindra att deras livsmiljöer förstörs. Det är upp till varje medlemsland att självt bestämma hur de utpekade områdena bäst kan skyddas och vårdas genom nationell lagstiftning eller på annat sätt. Ingrepp med negativa miljöeffekter fordrar tillstånd från regeringen eller samråd med EU-kommissionen. För att exploatera ett Natura 2000-område krävs mycket starka skäl och ingreppet måste kompenseras med att ett nytt område utses som ersätter det förlorade och dess naturvärden. Om åtgärder kan medföra skada på naturvärdena behöver tillstånd sökas enligt 7 kap miljöbalken.

I Karlskrona finns 65 Natura 2000-områden. Många av områdena är knutna till den östra skärgården, intill Torhamns udde.

Naturreservat

I Karlskrona finns i dagsläget ett 20-tal naturreservat i både skogsmark och skärgårdsmiljö. Naturreservaten har bildats för att bevara de höga natur- och kulturvärdena för framtiden samt för att göra områdena tillgängliga för det rörliga friluftslivet. I naturreservaten ska den biologiska mångfalden bevaras och livsmiljöer för skyddsvärda arter gynnas. Reservat inrättas av länsstyrelsen eller kommunen. Det kan omfatta både privat och kommunal mark. Varje område har en skötselplan som beskriver hur området ska skötas. I reservaten är alla välkomna men det finns vissa regler att ta hänsyn till som att hundar ska hållas kopplade, att endast elda på anvisade platser etc. Allemansrätten gäller inte inom reservat, utan där finns speciella regler för friluftslivet. Föreskrifterna finns att läsa på skyltar vid varje reservat. I flertalet reservat betar djur vilket är en förutsättning för att behålla ett öppet

landskap och bevara naturvärdena. Naturreservaten förvaltas av länsstyrelsen och ibland kommunen.

Biotopskyddsområde

Mindre områden som utgör livsmiljöer för hotade djur- och växtarter kan skyddas som biotopskydd. Det kan vara slätterängar med höga botaniska värden eller små artrika skogspartier. Biotopskydd i odlingslandskap inrättas av länsstyrelsen och i skogsmark av skogsstyrelsen. Generellt skyddade biotoper i odlingslandskapet är till exempel alléer, våtmarker, stenmurar och odlingsrösen.

I Karlskrona finns ett stort antal biotoper som skyddas av det generella biotopskyddet. Inom dessa biotoper får länsstyrelsen ge dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl.

I skogsmark har skogsstyrelsen inventerat och klassat områden som nyckelbiotoper, vilka är skogsområden med mycket höga naturvärden. Nyckelbiotop är ett kvalitetsbegrepp som avser skogsområden där man finner eller kan förväntas finna rödlistade arter. Vissa av dessa områden kan skogsstyrelsen avsätta som biotopskyddsområden.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtalet är civilrättsligt avtal som tecknas mellan Skogsstyrelsen eller Länsstyrelserna och markägare som är intresserade av naturvård. Syftet med avtalet är att bevara och utveckla områden med höga naturvärden. Avtalstiden kan variera mellan 1-50 år. Markägaren får viss ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför. Ersättningen grundas på områdets skogliga ekonomiska värde (bedömt rotnetto) och avtalstidens längd.

Naturvårdsavtal kan träffas både för områden som är beroende av skötsel för att bevara naturvärdena och för sådana områden där naturvärdena gynnas bäst av fri utveckling. Områdena har vanligtvis en storlek på mellan 3 till 20 hektar men det förekommer områden på mer än 100 hektar.

Naturvårdsavtal upprättas kontinuerligt och vilka avtal som finns i Karlskrona kommun finns på Skogsstyrelsens hemsida.

Naturminne

Vissa mycket speciella naturbildningar kan skyddas som naturminnen. Dessa utgörs ofta av annorlunda träd, stora flyttblock eller jättegrytor. I Karlskrona finns ett 30-tal naturminnen.

Fågel - och sälskyddsområde

För att skydda djur mot störningar under tider då de är särskilt utsatta, kan länsstyrelsen eller kommunen besluta om djurskyddsområden. Oftast gäller det fåglar som häckar eller sälar med ungar. Skyddet berör då stränder, öar och öppet vatten. Föreskrifterna reglerar tillträdesförbud under känsliga perioder.

Stora obetydligt påverkade områden

Större markområden som inte är sönderskurna av trafikleder eller kraftledningar och som inte störs av buller eller utsläpp från industrier etcetera ska så långt det är möjligt sparas och skyddas mot ingrepp som kan ändra områdenas karaktär. Detsamma gäller för opåverkade vattenområden. Att sammanhängande landsbygdsområden kan skyddas mot större ingrepp och miljöförändringar är värdefullt för dem som brukar av jorden och skogen. Det bevarar också handlingsfriheten för framtiden.

I Karlskrona finns ett fåtal opåverkade områden på landsbygden. Området kring Alljungensjöarna i nordväst och från länsgränsen i nordost och ned till Mörtsjöåsen-Lösensjön samt området runt och söder om Färskesjön bör ej exploateras. Östra skärgården kan också betraktas som ett obetydligt påverkat mark- och vattenområde.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Särskilt känsliga är områden där ett ingrepp skulle få stora ekologiska konsekvenser som att ett värdefullt ekosystem slås ut, att en hårt belastad miljö slutgiltigt knäcks eller att en hotad art försvinner. Det gäller till exempel de försurade eller övergödda sjöarna, ädellövskogarna, skyddsvegetationen vid sandkusterna samt vissa våtmarker, sjöar och vattendrag. Det gäller också många av landskapets så kallade restbiotoper som ängs- och hagmarker, åkerholmar, skogsbryn, dikesrenar med mera som har betydelse för överlevande hos sällsynta och/eller hotade växt- och djurarter. Sådana områden skall skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som kan skada naturmiljön och som kan hota den genetiska mångfalden till exempel att belasta området med ytterligare föroreningar, buller med mera.

De ekologiskt känsliga områdena i Karlskrona kommun överensstämmer i stort med naturvårdsplanen och riksintressen för naturvård.

Ängs- och hagmarker

Ängs- och hagmark rymmer stora värden för naturvården, friluftslivet och kulturmiljövården. De har tidigare omfattat en betydande del av det svenska odlingslandskapet. Ändrade driftformer och en allt

snabbare rationalisering av lantbruket har lett till att de minskat kraftigt i storlek.

Ett flertal växt- och djurarter, som är knutna till ängs- och hagmarker är beroende av viss hävd genom slåtter eller betning. Ängs- och hagmarken i Karlskrona kommun finns dokumenterad i Ängar och hagar i Blekinge, framtagen av länsstyrelsen i Blekinge län 1993. Ängs- och hagmarkerna i Karlskrona kommun ska bevaras vilket kräver betesdrift eller slåtter. Av kostnadsskäl sker detta bara i kommunens naturreservat samt på ideell basis.

Strandskydd

Stränderna är en av våra stora naturtillgångar. De är mycket betydelsefulla för det växt- och djurliv som är beroende av vattenmiljöer och för allmänhetens möjligheter till friluftsliv. För kust och skärgård samt kring sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd om 100 meter. För särskilt skyddsvärda områden kan strandskyddet utökas till 300 meter.

Från den 1 juli 2009 gäller nya regler för strandskydd med ändringar i både miljöbalken och plan- och bygglagen. Lagändringarna innebär både lättnader i strandskyddet och skärpningar av bestämmelserna. Strandskyddet differentieras utifrån lokala och regionala förutsättningar.

De viktigaste förändringarna i strandskyddslagen är att:

- Kommunerna har ansvar för att besluta om dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Kommunerna kan i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som skäl för dispens för byggnation, så kallade LIS-områden.
- Vid varje beslut om dispens eller upphävande ska en fri passage lämnas för allmänheten.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddsintresset vid kommunal planläggning.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävandet av strandskyddet i detaljplan.

Karlskrona kommun värnar om tillgängligheten till våra stränder utmed sjöar och kust liksom att växter och djur ska ha goda livsmiljöer. Även vid inlandsvatten ska stor restriktivitet gälla för ianspråktagande av stränder.

Två områden som föreslås som LIS-områden är Holmsjöbygden och den nordöstra delen av Sillhövden och Västersjön i Fur och Saleboda. Se mer information under avsnittet utbyggnadsstrategier för landsbygden.

Lättnader i strandskyddet ska bidra till att stärka näringslivet på orten genom etableringar av campingar, stugbyar med mera men även mer bostäder som kan ge underlag för service. Landsbygdsutveckling kan anges som skäl för att tillåta bebyggelse inom strandskyddat område. Dock ska det alltid finnas en fri passage för allmänheten mellan byggnader och strandlinjen.

Landskapsbildsskydd

Karlskrona har ett fåtal områden som är skyddade med så kallat landskapsbildsskydd.

Landskapsbildsskydd är en äldre skyddsform (som bildades med stöd av 19 § naturvårdslagen) och ett begrepp som inte finns i miljöbalken. Det ersätts successivt med andra skyddsformer, men fram tills dess gäller bestämmelserna i landskapsskyddsområdena.

Särskilda föreskrifter finns framtagna för varje landskapsbildsskydd. Skyddet reglerar bebyggelse, vägar och andra anläggningar som kan ha en negativ effekt på landskapsbilden. Länsstyrelserna handlägger landskapsbildsskydd.

Utveckling

Karlskrona kommun strävar efter att bibehålla och utveckla värdefulla och artrika naturmiljöer, framför allt gammal ädellövskog samt den betespräglade skärgården och kusten. Det innebär att det finns ett behov av att hålla ett stort antal betesdjur i landskapet.

Ädla grova lövträd finns i och i anslutning till Karlskrona tätort och är utpekade i grönstrukturplanen. De utgör resterna från officersboställen som Skärva, Västeråkra och Lorentsberg och ingår på så sätt även i världsarvet. En del av denna grönstruktur är skyddad som reservat, andra områden är oskyddade. För att skapa ett skydd för samtliga områden föreslås att de skyddas som naturreservat och samlas under namnet Karlskrona eklandskap. Utpekade områden utgör kärnor i grönstrukturen.

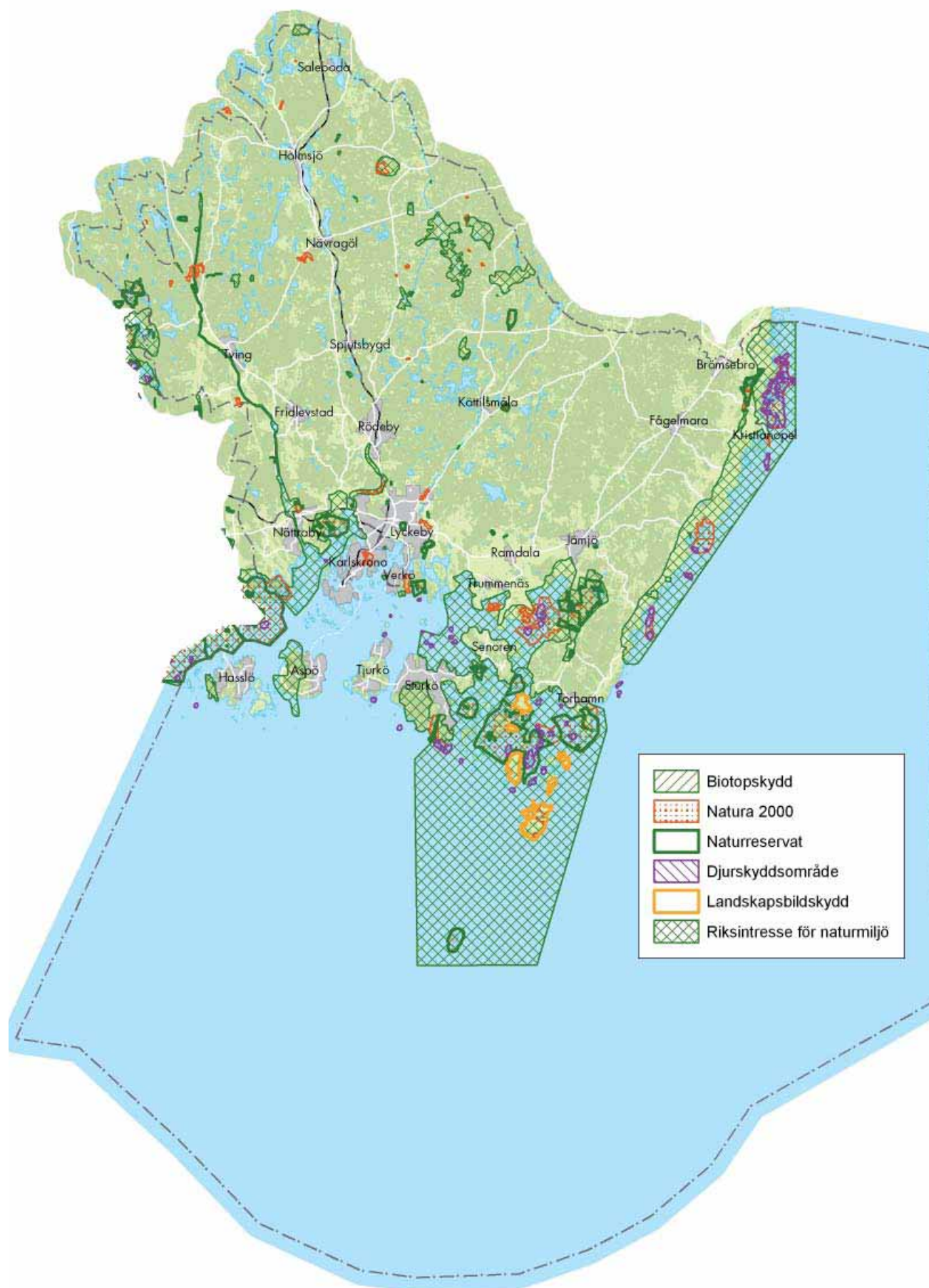
Karlskrona eklandskap föreslås omfatta:

- Bryggareberget (ej skyddat)
- Västra Mark (ej skyddat)
- Vämö parken (Natura 2000 område)
- Knösö (naturreservat)
- Bergudden, Verkö (Natura 2000)
- Torpet, Verkö (riksintresse)
- Näsmarken, Verkö (Natura 2000 område)
- Gullberna (Natura 2000 och nyckelbiotop)
- Kungsmarken (biotopskydd)
- Lorentsberg/ Skönstavik (ingår i riksintresse)
- Slottsbacken (ej skyddat)
- Prästamarken (naturreservat)
- Lyckeby ekbacke (naturreservat)
- Skärva (naturreservat)
- Rosenholmsbackarna (delar biotopområde)
- Kummelns gravfält (ingår i Natura 2000 område)
- Avelsgärde/ Carlandravägen (ej skyddat)
- Lyckebyåns dalgång (ingår delvis i Natura 2000 område)
- områden inom Spandelstorp/ Hässlegården (ej skyddat)
- Torskors industriområde (biotopskydd)
- Västeråkra (nyckelbiotop)

Dessutom ingår en eller flera nyckelbiotoper i de flesta av uppräknade områden.

MÅL/INRIKTNING NATURMILJÖ

- Karlskrona kommun ska säkerställa de värdefulla områdena i den ekologiska ryggraden i stadsbygden genom reservatsbildning.
- Utveckla saknade och bristfälliga länkar enligt grönstrukturplanen genom plantering av ädellövträd.
- Stora orörda områden som inte störs av buller eller utsläpp från industrier med mera ska så långt det är möjligt sparas och skyddas mot ingrepp som kan ändra områdenas karaktär.
- Nordöstra Sillhövden och Västersjön föreslås bli LIS-områden för att ges möjlighet att stärka näringslivet på orterna.

Riksintressen för naturmiljö, biotopskydd, Natura 2000-områden, naturreservat, djurskyddsområden och landskapsbildskydd i Karlskrona kommun.

Riksintressen för naturvård

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvården. Många av riksintresseområdena är skyddade med naturreservat. För samtliga naturreservat finns framtagna skötselplaner av länsstyrelsen.

Listersjön- Sannen

Listersjön- Sannen är ett mångformigt och artrikt skogs-, sjö- och myrområde. Det innehåller bland annat en betydande andel naturskog (både barrskog och ädellövskog) samt det för länet stora våtmarkskomplexet Storemosse. Befintlig reservatsbildning anses tillräcklig.

Aspö

Aspö har ett mycket värdefullt skogsekosystem. Särskilt tallskogsområdet är på grund av orördhet, storlek och lång skoglig kontinuitet av stort botaniskt, ekologiskt och skogsgenetiskt intresse. Tallskogsområdet är det största i den blekingiska skärgården. På sikt bör området gallras.

Skärva - Danmarksfjärden - Nättrabyån

Området uppvisar ett representativt herrgårdslandskap med ekhagar, blandlövsskogar och betadde havsstrandängar, samt ädellövsskogar. Delar av skogen har naturskogskaraktär. Danmarksfjärden är en av de viktigaste rast- och övervintringslokaler för sjöfågel. Vidare ingår Nättrabyån och Silletorpsån som båda har stora ekologiska värden genom bland annat förekomst av öring och flodpärlmussla. I området ingår också den näringsrika Björkerydssjön.

Norra delen av Saleboda-avlagringen

Området, som även omfattar Antamåla rör i Kalmar län, är en isälvsavlagring av stort geovetenskapligt värde. Tillståndsplikt för husbehovstäckter bör övervägas.

Hallarumsviken - Möcklö - Kyrkfjärden

Ett representativt och gammalt odlingslandskap i kustbygden och innerskärgården. Inom området finns ett stort antal artrika naturbetesmarker som också hyser rödlistade arter. I området ingår även ädellövsskogar samt grunda och högproduktiva brattvattenvikar med stor artrikedom. Hela vattenområdet har ett stort värde för häckande, rastande och övervintrande fåglar.

Blekinges östkust

Ett vidsträckt och flackt odlingslandskap som domineras av betade strandängar och buskmarker. I området ingår vidare öar, grunda havsbottnar, en av Östersjöns få knubbsälkolonier samt sandfält med betydande botaniska och zoologiska värden. Hela kuststräckan har betydelse för häckande, rastande och övervintrande fåglar.

Inom området finns fågel- och sälskyddsområden. Det är av värde att betes- och jordbruksmarken hålls hävdad. Beteshävd är särskilt viktig på strandängarna. I den gamla strandvallen och sandområdena bör tillståndsplikt för husbehovstäckter övervägas.

Långemåla - Bökemåla - Danskefly

Byar med ålderdomligt odlingslandskap i Blekinges skogbygd. Områdets ängs- och hagmarker hyser en stor biologisk mångfald samt rödlistade arter. Långemåla- Bökemåla- Danskefly föreslås bli reservat.

Torhamns skärgård

Torhamns skärgård är Sveriges sydligaste urbergsskärgård och innehåller både skyddade grundområden och exponerade djupområden. En stor variation i bottenbeskaffenhet och artrikedom ger området ett stor ekologiskt värde. Grundområdena är bland annat viktiga som lekplatser för sill. Torhamns udde är en av landets viktigaste sträckfågellokaler. I området ingår ett stort antal betespräglade moränöar.

Södra Sturkö

Ett vidsträckt våtmarkskomplex (mosaik) som består av bl a havsstrandängar, fukthedar och sumpskogar. En betydande del av området beteshävdas. Se fördjupad översiktsplan för skärgården.

Färskesjön- Steneryd

En mosaik av ädellövskog, små tallbestånd, öppna hållmarker, små kärr och sumpskogar. I området ingår den näringsfattiga Färskesjön (landets sydöstligaste sjö) samt Steneryds lövängar, en representativ välbevarad slätteräng med artrik flora.

Riksintresset bedöms tillgodosett genom naturreservaten för Färskesjön och Stora Rom.

Grimskula

En halvö med en geologiskt säregen blockanhopning som bland annat innehåller grottbildningar. I anslutning här till finns gammal ekskog med högt biologiskt värde.

Se fördjupning för Verkö. Reservatsbildning bör övervägas för naturområdena kring Torpaviken.

Strömsberg

Ett för regionen ovanligt våtmarkskomplex, vid Lyckebyån, som bland annat innehåller kvillbildningar och betade åmader.

Hydrologin skall bevaras. Dikning undviks.

Lillån

Ett mosaikartat våtmarkskomplex som består av sumpskog, kärr och mosseystor.

Kalkning av områden skall undvikas. Särskild hänsyn bör tas vid skogsbruk. Naturvårdsinriktad skogsbruksplan bör övervägas.

Bromåla

Ett representativt odlingslandskap i skogbygden, med artrika slåtterängar och hagmarker.

Biotopskyddsområde.

Älmteryd

En representativ och artrik naturbetesmark som innehåller rödlistade arter.

Riksintresset bedöms tillgodosett genom naturreservaten för Älmteryd.

Lommaflyet

En representativ och relativt orörd myr med ett delvis kärrartat mosseplan som omges av tallmosseystor. Myren är en av de större i länet. Naturvårdsinriktad skogsbruksplan föreslås.

Måstadstorp

En välbevarad torpmiljö med tillhörande slåtter och naturbetesmarker.

Naturreservat föreslås.

Västra Hasslö

Ett våtmarkskomplex vid havet som bland annat innehåller havsstrandängar och marin fukthet. Betesdriften bör intensifieras för att säkerställa naturvärdena. Reservatsbildning bör övervägas. Finansiering kan eventuellt ske genom vindkraftsetablering förutsatt att statliga eller europeiska medel ej kan tillföras.

Naturreservat

I Karlskrona kommun finns följande 23 naturreservat:

- Alnaryd
- Björstorps hage
- Färskesjön
- Gröngölsmåla
- Hallarumsviken
- Häljarum
- Hästholmen-Ytterön
- Högasand
- Järkö
- Knösö
- Lyckeby ekbacke
- Skärva
- Steneryds lövängar
- Stora Rom
- Svenö
- Södra Flymen
- Torhamns udde
- Utklippan
- Uttorp
- Västra Skällön
- Älmteryd
- Blåningsmåla
- Prästamarken

Natura 2000-områden

I Karlskrona kommun finns följande 65 natura 2000-områden:

1. Skärva
2. Marielund
3. Skallahultsåsen
4. Jämsunda
5. Vantakalleberget- Gröngölsmåla
6. Staggelid
7. Alnaryd östra
8. Alnaryd västra
9. Alnaryd
10. Södra Stensjö
11. Gröngölsmåla
12. Spetsamåla
13. Älmtamåla
14. Husgöl
15. Lommaflyet
16. Kapparholm
17. Sandås
18. Granemåla
19. Kallgårdsmåla
20. Kallgårdsmåla södra
21. Krogsmåla-Falan Hagatorpet

22. Stålaluckykan
23. Mästaremåla
24. Södra Flymen
25. Nättleryd
26. Brohåla
27. Värmasjöns utlopp
28. Älmteryd
29. Silletorpsån
30. Lyckebyåns dalgång
31. Kummeln
32. Lyckeby ekbacke
33. Gullberna
34. Vämöparken
35. Näsmarken
36. Knösö
37. Bergudden
38. Östra Möcklö
39. Idholm
40. Hallarum
41. Färskesjön
42. Stora Hammar- Vårö- Lillö
43. Björnön- Vårö Stora Rom
44. Steneryd
45. Senora
46. Svenö
47. Ryamad
48. Järkö
49. Uttorp
50. Hästholmen- Öppenskar
51. Ronnekläppen
52. Danaflöt
53. Utlängan
54. Utklippan
55. Torhamn- Hästholmen
56. Torhamns udde
57. Sandhamn
58. Gräsön med flera öar
59. Tärningsöarna
60. Abrahamnsäng
61. Isaks kläpp
62. Mejö
63. Valludden
64. Höga sand
65. Kristiansopels skärdgård

KULTURMILJÖ

Karlskronas framväxt

Karlskrona grundades 1680 och var en av 1700-talets modernaste och mest effektiva flottbas. Stadens skeppsbyggeri, arkitektur, stadsplanering och anläggnings- och försvarsteknik väckte stor uppmärksamhet i hela Europa. Karlskronas marina arv har förts vidare till vår tid med över 300 års obruten verksamhet inom örlogsbasen och varvet.

Foto: Joakim Johansson

Fredrikskyrkan med Trefaldighetskyrkan i förgrunden.

Skydd av kulturmiljöer

Kulturminneslagen omfattar fasta fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. Karlskrona har sju områden av riksintresse för kulturmiljövården, cirka 100 byggnadsminnen och statliga byggnadsminnen samt 21 kyrkor som omfattas av kulturminneslagen.

I Karlskrona finns ett stort antal fornlämningar och gränsbestämda fornlämningar, som är skyddade enligt kulturminneslagen.

Kulturminnesvårdsprogram och bebyggelseinventeringar

Kulturminnena i Karlskrona kommun är beskrivna med förslag till åtgärder i länsstyrelsens kulturminnesvårdsprogram för Blekinge 1982. Programmet beskriver miljöer och objekt av intresse för kulturmiljövården och ger förslag till åtgärder för

att säkerställa ett bevarande. En bebyggelseinventering genomfördes på Trossö 1981 och ligger till grund för byggnadsnämndens publikation "Trossö - råd och riktlinjer för bebyggelse och miljö". Kommunfullmäktige fattade 1987 beslut om att bebyggelseinventeringen från 1981 ska vara rådgivande vid bedömningar i bygglovärenden.

Blekinge museum utförde 1994 på kommunens uppdrag en inventering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse på Trossö, Björkholmen och Stumholmen. Det finns även en inventering för övriga delar av Karlskrona stad från 1990. Militäranläggningar är inventerade och finns beskrivna i Befästningspark Karlskrona från 2001.

Blekinge museum har även inventerat kulturmiljöer av särskilt värde. Urvalet bygger på uppdateringar av översiktliga miljöinventeringar 1981-2009.

Materialet används som underlag vid beslut om detaljplaner och bygglov och ger vägledning vid avvägningar mellan olika intressen.

Världsarvet Karlskrona

Se kapitel Örlogsstaden Karlskrona, sidan 146.

Utveckling

För att få ett samlat beslutsunderlag för den fysiska planeringen föreslås att ett kulturmiljöprogram för Karlskrona kommun upprättas vilket kan nyttjas som vägledning.

Riksintressebeskrivningarna för Karlskrona är i behov av en revidering och framför allt av ett förtydligande, som avgränsar riksintressena. Dessutom finns behovet av att avgränsningarna för riksintresset sammanfaller med avgränsningarna för världsarvet.

För kulturmiljövården är världsarvet särskilt viktigt att beakta liksom de bebyggelseinventeringar som utgör underlag för översiktsplanen.

Foto:Joakim Johansson

Skärva herrgård, riksintresse för kulturmiljövård.

Foto:Mats Köckum

Grevagården, byggnadsminne.

Foto:Joakim Johansson

Godnatt fästningstorn, statligt byggnadsminne.

Äldre detaljplaner behöver ses över för att säkerställa kulturmiljövärdena. Detta gäller särskilt för områden inom riksintresset (världsarvet) örlogsstaden Karlskrona där många planer utgör ett hot mot bevarandevärdena. Även skyddet för Kristianopel behöver ses över.

Kulturmiljön ska också ses som en kraft och resurs att ta tillvara för att utveckla kommunen och regionen när det gäller besöksnäring. Det regionala tillväxtprogrammet för Region Blekinge understryker vikten av att kulturarvet tas tillvara i större utsträckning inom turistnäringen.

Riksintresse för kulturmiljövård

Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra, Stora Boråkra

Herrgårdsmiljöer nära Karlskrona som skapats, och givits ståndsmässig prägel, av i staden verksamma högre officerare och tjänstemän.

Karlskrona stad, befästningarna

Residensstad och svenska flottans huvudstation sedan 1680-talet med ursprunglig stadsplan, unika bevarande barockdrag och monumental torgarkitektur med två barockkyrkor.

Herrgården, Tjurkö stenhuggeri

Ett av länets äldsta industriella stenhuggeri med kringfunktioner inrättat för direkt export till Tyskland.

Östra Skärgården i Blekinge

Skärgårdsmiljö som ovanligt tydligt speglar olika sidor av kustkulturens näringar alltsedan förhistorisk tid.

Hallarumsviken

Strandbunden fornlämningsmiljö från brons- och järnåldern som speglar östra Blekinges mest komplexa förhistoriska centralbygd.

Kristianopel

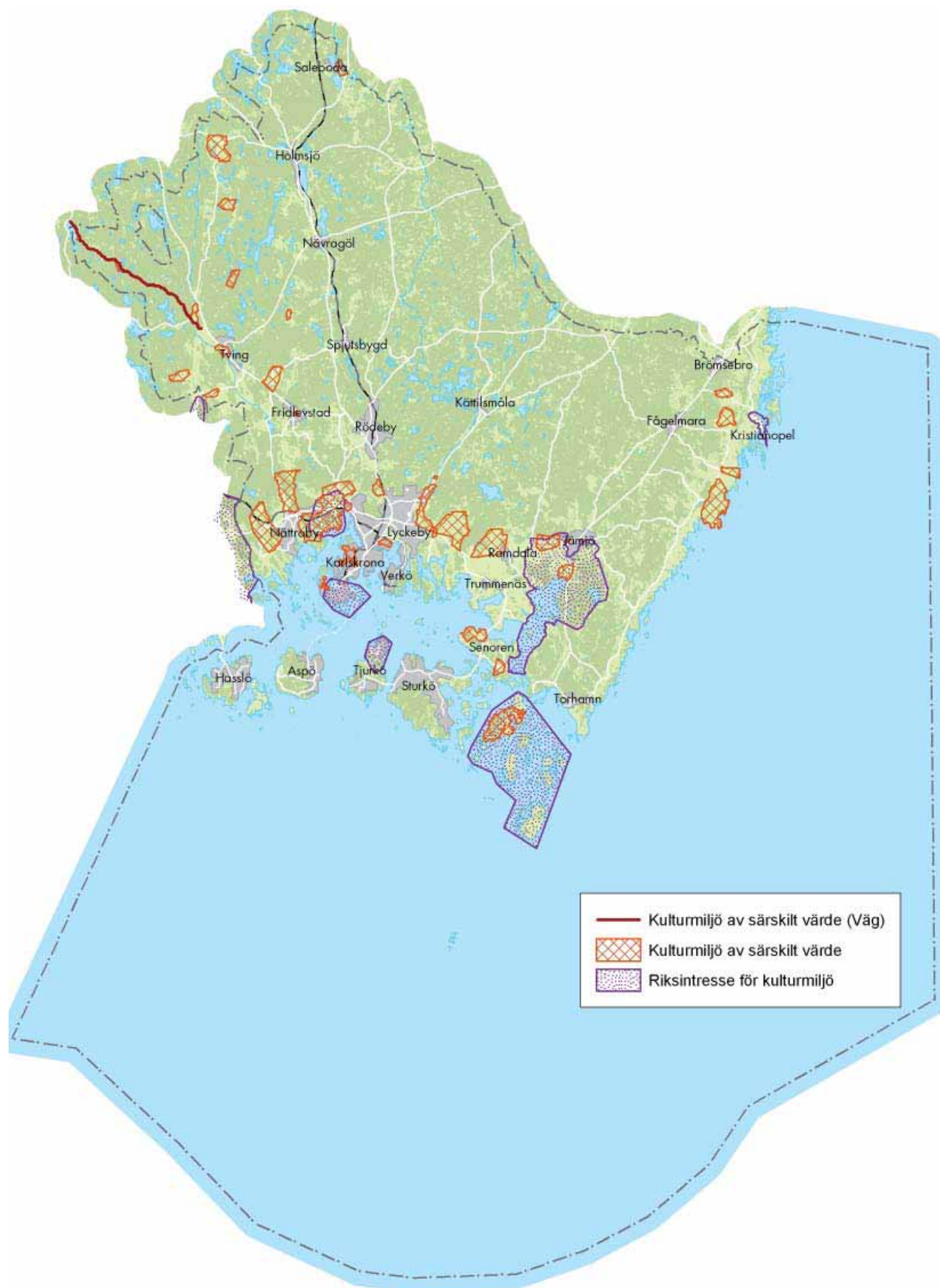
Pedagogisk överskådlig fästningsstad från 1600-talets början, som speglar det danska rikets behov av stödjepunkter vid gränsen mot Sverige.

Brömsebro

Traditionsrik närmiljö med en från tidiga medeltida källor omtalad gränsmarkering och en skådeplats för rikspolitiskt betydelsefulla händelser, främst freden 1645.

MÅL/INRIKTNING KULTURMILJÖ

- Utarbeta nytt kulturmiljöprogram som beslutsunderlag och vägledning.
- Avgränsningarna för riksintresset bör sammanfalla med avgränsningarna för världsarvet.
- Riksintressebeskrivningarna för Karlskrona kommun behöver revideras och förtydligas.
- Äldre detaljplaner behöver ses över för att säkerställa kulturmiljövärdena.
- Se över skydd för Kristianopel.

Riksintresse för kulturmiljö och kulturmiljöer av särskilt värde i Karlskrona kommun.

Byggnadsminnen

Karlskrona kommun har cirka 100 byggnadsminnen och statliga byggnadsminnen. Följande byggnadsminnen är skyddade enligt kulturminneslagen, en del av byggnadsminnena omfattar flera byggnader varav antalet byggnadsminnen är fler än de som är upptagna här.

Byggnader för sjöfarten

1. Lotsstugan på Stumholmen
2. Långörens lotshus

Handelsgårdar

3. Bergqvistska gården
4. Grevagården
5. Köpmannagården i Kristianopel

Industri- och hantverksbyggnader

6. Bröderna Mårtenssons båtbyggeri, Hästholmen

Jord- och skogsbruksbyggnader

7. Augerums herrgård
8. Skärva herrgård
9. Stora Vörta gård

Militära byggnader och byggnader inom Karlskronavarvet

10. Bageribostället
11. Bageriet/Beklädnadsverkstaden
12. Bastion Kungshall
13. Kungshallsmagasinet
14. Byggnader med mera på Lindholmen
15. Båtsmanskasernen/Nya magasinet
16. Corps de garde
17. Epidemijukhusholmen
18. Gamla mastkranen
19. Hokvinden
20. Marinflygets hangarer och uppdragningsramp
21. Hollströmska magasinet
22. Kasern Sparre
23. Kronokvarnen
24. Stenbron i Lyckeby
25. Kruthusen på Mjölneholmen
26. Kruthuset på Ljungskär
27. Militärhäktet
28. Portalkranen
29. Repslagarbanan på Lindholmen
30. Saltkokningshuset
31. Slup- och barkasskjulet
32. Tunnebodsmagasinet
33. Västra Kölhalningsbron med kvarnspelskjul
34. Västra Hästholmen

Offentliga byggnader

35. Varmbadhuset i Karlskrona

Religiösa byggnader

36. Metodistkyrkan i Karlskrona

Stadsgårdar

37. Callerholmska schweitzervillan
38. Flensburgska gården
39. Hallströmska gården
40. Hubendickska huset
41. Kungshuset
42. Lindströmska gården
43. Monteliuska gården
44. Nordenskjöldska gården
45. Palanderska gården
46. Rådman Lunds gård
47. Södööska gården
48. Thörnska gården
49. Wahlströmska gården
50. von Otterska gården

Tekniska servicebyggnader

51. Gamla vattentornet på Trossö
52. Lyckeby källa, brunnsöverbyggnad

Karlskrona kommun har även tio anläggningar av byggnadsminnen som är skyddade enligt förordningen om statligt byggnadsminne. Dessa är:

- Basareholmen
- Residenset
- Stora kruthuset på Köholmen
- Karlskrona fästning, Aspö och Tjurkö
- Drottningkärs kastell
- Kungsholms fort
- Sydkustens örlogsbas
- Kurrholmens fästningstorn
- God natts fästningstorn
- Utklippans fyrplats

Bebyggelsemiljöer av särskilt värde

Bebyggelsemiljöer av särskilt värde som ska tas i hänsyn till vid eventuell planläggning.

Nättraby

1. Agdatorp-Buatorp-Skillinge

Odlingslandskap med lång hävd med några av länets mest komplexa bronsåldersmiljöer. Äldre välbevarad gårdsbebyggelse i Agdatorp, Buatorp, Tävetorp och Skillinge med anslutande kulturmarker. Ålderdomlig vägmiljö vid Skillinge gästgiveri – kustlandsvägens äldsta sträckning.

2. Marielund

Välbevarad storgård från 1800-talet med parkanläggning och välhävdad kulturlandskap. Bronsåldersrosen i spektakulära lägen.

3. Skärva med flera

Kulturlandskap med storgårdarna Allatorp, Västeråkra, Ö. Boråkra, Trantorp, Skärva, Verstorp, Sjuhalla samt

Stora och Lilla Vörta. Gårdarna köptes upp under 1700- och 1800-talen av karlskronaborgare och anställda vid amiralitetet och gavs en herrgårdslignande prägel med stora manbyggnader och parkanläggningar.

Fridlevstad

4. Fridlevstad

Kyrko- och skolmiljö. Kyrkomiljön i Fridlevstad är den bäst bevarade i länet och speglar med sitt omfattande byggnadsbestånd den kyrkliga förvaltningens centrala betydelse i äldre tid. Inom gamla bytomten sydväst härom ligger ännu flera gårdar med traditionell bebyggelse väl samlade.

5. Ryd

Bymiljö i karaktäristiskt terrängläge med fyra välbevarade gårdar. I anslutning till gårdsbebyggelsen finns hävdade kulturmarker.

6. Höryda

Bymiljö med glest liggande, välbevarade gårdar och omgivande hävdade kulturmarker.

Tvings socken

7. Gunnetorp

Bymiljö med välbevarade gårdar i karaktäristiskt läge i brytningen mellan in- och utägor, angränsande hävdade kulturmarker samt vägmiljö med fina stenmurar.

8. Jämsunda

Bymiljö med omgivande odlingslandskap. Välbevarad gårdsbebyggelse på ömse sidor gamla byvägen. Flera gårdar av götisk typ med parallellställda ekonomibyggnader i skiftesverk.

9. Tving

Gårds- och kyrkomiljö bestående av sockenkyrka, skolbyggnader, Södra gården och före detta prästgården samt angränsade öppen odlingsmark i Ådalen.

10. Jacobstorp

Bymiljö med välbevarad traditionell gårdsbebyggelse och angränsande odlingsmark. Ålderdomlig vägmiljö med stenmurar.

11. Jakobstorp-Haraldsmåla

Ålderdomlig vägsträckning med angränsande gårds- och torpbebyggelse.

12. Måstadstorp

Torp- och småbrukarmiljö med traditionell bebyggelse och omgivande, nu igenväxande kulturmarker.

13. Guttamåla

Bymiljö i karaktäristiskt terrängläge med traditionell gårdsbebyggelse och omgivande kulturlandskap.

14. Långasjö-Alvarsmåla

Bymiljöer i karaktäristiska terränglägen med ett flertal välbevarade gårdar, parstugor och skiftesverkslängor, varianter av den götiska gårdsformen och omgivande hävdad odlingslandskap.

Sillhövda

15. Furs sjukhus

Sanatoriemiljö med välbevarat byggnadsbestånd, som framför allt speglar 1930- och 40-talets utveckling.

Rödeby

16. Bubbetorp

Storgård med välbevarat byggnadsbestånd med mangårdsbyggnad, grindstuga, ekonomibyggnader i skiftesverk och sten, klockstapel, samt kvarn och elverk vid Silletorpsån. Vägmiljö med del av gamla Eksjövägen och före detta gästgiveribyggnad i korsvirke, stenvalvsbro med mera.

Augerum

17. Lyckeåborg

Bruksmiljö från 1800-talet, som genom sin integrering av produktionsenheter och bostäder, såväl för bruksägare som för arbetare, ger en tydlig bild av den tidiga industrialiseringens patriarkala ordning.

18. Augerum-Mariefors

Gårds-, kyrko- och vägmiljöer i kulturlandskap med lång hävd. Augerums och Mariefors gårdar är exempel på de storgårdar som under 1700- och 1800-talen etablerades kring Karlskrona. Välbevarad gårdsbebyggelse med park- och trädgårdsanläggningar, lämningar efter kvarn- och manufakturverksamhet. Söder om Augerum öppet odlingslandskap, vilket i norr begränsas av den så kallad Prästvägen, i söder av omfattande, naturskönt fornlämningsområde inom Kummeln.

19. Spandelstorp, Hässlegården och Mølletorp

Gårdsmiljöer i öppet odlingslandskap, kringskuret av sentida villabebyggelse och vägdragningar. Gårdarna med sin välbevarade bebyggelse är exempel på de större jordbruksegendomar, som från och med 1700-talet etablerades kring Karlskrona. Inom området finns dessutom ett par äldre kulturhistoriskt intressanta ryggåsstugor.

Lösen

20. Lösen

Kyrkomiljö med sockenkyrkan, den tidigare prästgården,

kaplans- och kantorsbostaden samt anslutande äldre skolbebyggelse. Området skärs av väg E 22.

21. Lösen, Stubbetorp och Kropp

Välhävdad odlingslandskap och bymiljöer med traditionell gårdsbebyggelse. Ålderdomlig vägmiljö och kustlandsvägens äldsta sträckning. Komplex fornlämningsmiljö med bland annat bildristningar från bronsålder.

Ramdala

22. Tornby, Björstorp och Berntorp

Välbevarad gårds- och bymiljö med anslutande kulturmarker, där den öppna odlingsmarken i söder är särskilt viktig. Berntorps gård är ett exempel på de storgårdar som växte fram runt Karlskrona under 1700- och 1800-talen. Kustlandsvägens gamla sträckning. Rik fornlämningsmiljö från brons- och järnålder.

23. Västernäs

Bymiljö med angränsande kulturmarker med lång hävd, byväg med stenmurar övergående i fågata, rest av gravfält från järnålder.

24. Torp

Väl samlad, äldre gårdsbebyggelse i karaktäristiskt terrängläge, angränsande kulturmarker med lång hävd och byväg med stenmurar.

Jämjö

25. Jämjö

Kyrko- och skolmiljö omfattande sockenkyrkan samt välbevarade skolbyggnader från 1890-, 1910- samt 1950-talen.

26. Duverum

Bymiljö i karaktäristiskt terrängläge mellan in- och utägomarken samt invid kustlandsvägens äldsta sträckning, gårdsbebyggelse med välbevarade exempel på 1800-talets byggnadstyper och gårdstomter. Anslutande hävdad odlingsmark och komplex fornlämningsmiljö från främst bronsålder.

27. Hallarum

Bymiljö med välbevarade gårdar av götisk typ samt med omgivande odlingslandskap med lång hävd. Vid Snarket i områdets västra del finns ett vikingatida gravfält samt hamnplats.

28. Triangeln

Villaområde tillkommet 1959-60-talet. Ett välbevarat exempel på kommunalt reglerat bostadsbyggande under folkhemsepokens senare del.

Kristianopel

29. Tockamåla

Välbevarad gårdsmiljö med parstugor och traditionella ekonomibygnader i götisk form, omgivande hävdad odlingsmark och en ålderdomlig vägmiljö med välbevarade stenmurar.

30. Fågelmara gård

Gårdsanläggning av högreståndskaraktär bestående av corps de logi, flygelbyggnader, magasin, lusthus samt rest av engelsk park. Till anläggningen leder allé. Omgivande odlingslandskap.

31. Olsäng-Stålemara

Vid Olsäng tät bymiljö med flera välbevarade gårdar, Stålemara gårdsmiljö med ståtlig bebyggelse i traditionellt mönster, omgivande öppet odlingslandskap med vällagda stenmurar.

32. Söremåla

Bymiljö med välbevarad gårdsbebyggelse samt omgivande hävdad odlingsmark.

Torhamn

33. Ö. Hästholmen

Ålderdomligt kulturlandskap med väl samlad, traditionell gårdsbebyggelse i karaktäristiskt läge.

Stadsbygden

34. Bergåsa

Bergåsa är Karlskronas enda exempel på sekelskiftets trädgårdsstäder. Tillsammans med Västra Mark, Arnö och Elleskär illustrerar områdets villabebyggelse de skiftande stil-, plan- och bostadsidealerna under 1900-talet. Förläggningen av Grenadjärregementet till Gräsvik och Centrallasarettet till Bergåsa vid seklets början var en förutsättning för stadsdelens framväxt.

35. Gullberna

Gullberna sjukhus var den sista av statens stora regionala anläggningar för mentalsjuka. Anläggningen med tillhörande parkområde har med sin grundliga planering och materialkvalitet ett betydande arkitekturhistoriskt men också socialhistoriskt värde.

36. Ekholmen, Saltö och Brändaholm

Exploateringen av Ekholmen och Saltö inleddes under 1900-talets första decennier som ett led i ambitionerna att förbättra de bostadssociala förhållandena i Karlskrona. Villabebyggelsen är framför allt på Ekholmen väl bevarad och utgör en viktig årsring i stadens utveckling. Detsamma gäller kolonistugeområdet på Brändaholm med sin enhetliga bebyggelse och medvetna planläggning.

ÖRLOGSSTADEN KARLSKRONA

Örlogsstaden Karlskrona upptogs 1998 som objekt nr 560 på Unescos lista över världsarv. Staden är internationellt intressant som ett unikt exempel på en konsekvent genomförd, marint befäst stadsanläggning och sjöarsenal från 1600- och 1700-talen.

Utvecklingen i Karlskrona inom skeppsbyggeri, arkitektur och stadsplanering samt anläggnings- och försvarsteknik väckte under 1700-talet uppmärksamhet i hela Europa. Den teknologiska och arkitektoniskt säregna varvsanläggningen var under mer än 100 år östersjöområdets militärindustriella centrum.

Karlskrona grundades 1680 och var en av den tidens modernaste och mest effektiva flottbas. Karlskronas marina arv har förts vidare till vår tid med över 300 års obruten verksamhet inom örlogsbasen och varvet.

Världsarvskommitténs motivering:

"Karlskrona är ett utomordentligt väl bevarat exempel på en europeiskt planerad örlogsstad inspirerad av anläggningar i andra länder. Karlskrona har i sin tur tjänat som förebild för andra anläggningar med liknande uppgifter. Örlogsbaser spelade en viktig roll under de århundraden när storleken på ett lands flottstyrka var en avgörande faktor i europeisk realpolitik, och Karlskrona är den bäst bevarade och mest kompletta av dem som finns kvar."

Örlogsstaden Karlskronas historia

Under stormaktstiden på 1600-talet ökade behovet av en flottbas i Sydsverige för att kunna hålla ihop och försvara landet, som då omfattade nuvarande Finland, Estland, Lettland samt områden i norra Tyskland. Till Karlskrona kallades tidens främsta experter i befästningskonst för att bygga upp en modern flottbas med nya tekniska lösningar. Staden anlades enbart med tanke på det strategiska läget, mitt i Östersjöväldet. Karlskrona utsågs till flottans nya huvudstation och örlogsbasen med omgivande försvarsanläggningar började uppföras under ledning av Erik Dahlberg.

På samma gång flyttade större delen av varvsverksamheten till den nya staden. Den ursprungliga varvsplatsen från 1680, som ännu är intakt, blev på så vis rikets största arbetsplats.

I dag är hela området - örlogsstadens centrala delar med varvsområdet, marinbasen och de omgivande försvarsanläggningen - ett uppslagsverk över befästningstänkande under mer än 300 år. Karlskrona har, i motsats till liknande örlogsbaser på andra håll i Europa, levt vidare och utvecklats. Detta tack vare att Sverige inte har upplevt krig inom sina gränser sedan 1809.

Örlogsstadens byggnader - som är av mycket hög arkitektonisk, konstnärlig och teknisk kvalitet - är välbevarade och flera fortfarande i funktion. Det är en unik marinhistorisk anläggning men rymmer en högst modern örlogsbas. Varvsverksamheten finns kvar i staden med produktion av både civila och militära fartyg.

Miljöer i världsarvet

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona består av befästningar, örlogsvarv och örlogshamn, den militära och den civila staden samt några anläggningar i omgivningen som haft betydelse för örlogsbasens försörjning.

Viktiga miljöer i världsarvet är:

- Stadsplan och äldre bebyggelse på Trossö
- Stumholmen och Björkholmen
- Örlogsvarvet och örlogshamnen
- Befästningarna- Kungsholms fort,
- Drottningkärs kastell, Kurrholmen, Godnatt, Koholmen, Ljungskär och Mjölnareholmen.
- Skärva herrgård, uppförd som lantboställe för varvsamiralen Fredric Henric af Chapman
- Lyckeby kronokvarn med dammen och stenbron.

Miljöer som ingår i världsarvet örlogstaden Karlskrona.

Trossö

- 1 Fredrikskyrkan
- 2 Vattenborgen
- 3 Tyska kyrkan
- 4 Rådhuset
- 5 Grevagården/ Blekinge museum
- 6 Slutningsmuren
- 7 Skeppsgossekasernen
- 8 Amiralitetsklockstapeln
- 9 Bataljon af Trolle
- 10 Amiralitetskyrkan
- 11 Bastion Aurora
- 12 Bataljon Sparre

Örlogsvarvet

- 13 Högvakten
- 14 Inventarienkammare I
- 15 Mönster- och modellsalsbyggnaden
- 16 Materialförråd I och III
- 17 Chapmanporten
- 18 Chapmanbostället
- 19 Bildhuggareverkstaden
- 20 Kølhalningsbroarna
- 21 Hokvinden

Västra varvsområdet

- 22 Varvmuren
- 23 Femfingerdockan
- 24 Gamla mastkranen

Lindholmen och Söderstjärna

- 25 Corps de garde
- 26 Polhemsdockan
- 27 Wasaskjulet
- 28 Repslagarebanan
- 29 "Finska kyrkan"

Stumholmen

- 30 Corps de garde
- 31 Slup- och barkasskjulet
- 32 Marinmuseum
- 33 Desinfektionshuset, sjukhuspaviljongen och kokhuset
- 34 Kronobageriet
- 35 Kronohäktet
- 36 Beklädnadsverkstaden
- 37 Båtsmanskasernen
- 38 Tunnebodsmagasinet
- 39 Flyghangarerna
- 40 Bastion Kungshall
- 41 Kungshallsmagasinet

Objekt på Trossö och Stumholmen som ingår i världsarvet örlogstaden Karlskrona.

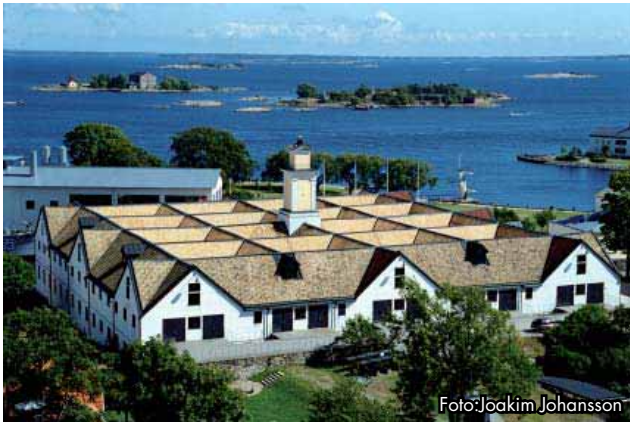

Foto: Joakim Johansson

Slup- och barkasskijulet, Stumholmen.

Foto: Mats Kockum

Wasaskijulet, Lindholmen.

Foto: Mats Kockum

1700-tal på Drottningkärs kastell, Aspö.

Det levande världsarvet

Örlogsbasen har sina rötter i 1600-talet och har fortfarande kvar sin ursprungliga funktion. Örlogsvarvet producerar fortfarande fartyg. Andra exempel på ett levande världsarv i staden är militärmusiken och seglingen med barkar. Här finns alltså en historisk kontinuitet och tradition som är unik och mycket betydelsefull för världsarvets fortsatta existens. Vid omorganisationer av örlogsbasen har byggnader och fysiska miljöer bevarats och vid behov gjorts om för nya ändamål. Stumholmen har genom sitt läge och sin unika bebyggelse blivit ett av Karlskronas mest attraktiva områden för arbete, boende och rekreation. Andra exempel på aktiviteter i Örlogsstaden Karlskrona är världsarvsdagen, världsarvsundervisning i skolorna, nationellt och internationellt samarbete i världsarvsfrågor.

I samarbete med Karlskrona Stadsförsamling skapades under 2009 ett Besökscentrum för Örlogsstaden Karlskrona i Heliga Trefaldighets kyrka.

Världsarvsrådet

För att samordna de intressen som rör bevarandefrågor, utvecklingsfrågor, besöks- och näringslivsfrågor samt tillgänglighet och delaktighet i världsarvet Örlogsstaden Karlskrona bildades ett särskilt Världsarvsråd år 2002. I Världsarvsrådet finns representanter för Länsstyrelsen Blekinge, Fortifikationsverket, Marinbasen, Statens Fastighetsverk, Region Blekinge, Blekinge Tekniska Högskola, Kockums, Riksantikvarieämbetet, Blekinge Museum, Marinmuseum, ideella föreningar samt Karlskrona kommun. Världsarvsrådet är en plattform för samverkan men ej någon formell organisation.

Utveckling av världsarvet

Världsarvsrådet tog fram en General- och Managementplan, GM-plan, år 2005. Denna pekar ut sex strategiska fokusområden för arbetet med världsarvet och dessutom vilka aktörer som har huvudansvar för de olika områdena. En revidering av planen har gjorts under 2009.

Den övergripande visionen är att världsarvet Örlogsstaden Karlskrona ska vara ett föredömligt hållbart och levande världsarv. Denna vision innebär konkret att arbetet med världsarvet ska ske på ett sätt som inte bryter ned utan stärker de värden som världsarvsutmärkelsen grundas på.

Av de strategiska fokusområden som GM-planen pekar ut har Karlskrona kommun samordningsansvar för publikarbete och kommunikation samt bildning och delaktighet, men är även en viktig part på samtliga utpekade fokusområden, inte minst den fysiska planeringen.

Målsättningen är att uppnå ett mer aktivt förhållningssätt till världsarvet i den kommunala fysiska planeringen. Det innebär ett stort hänsynstagande till de värden, som ligger till grund för Örlogsstaden Karlskronas världsarvsstatus, inte minst ifråga om att säkerställa stadsplanen. Samverkan och dialog mellan berörda aktörer är en förutsättning för att målsättningen ska uppfyllas. En uppdatering av riksintressebeskrivningarna är nödvändigt och ett kulturmiljöprogram kan underlätta beslutshandlingen.

Skydd av världsarvet

Karlskrona stad och befästningar utgör ett riksintresseområde, och i världsarvet ingår även fornlämningar som skyddas av kulturminneslagen. Flertalet enskilda byggnader i världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är skyddade som byggnadsminnen eller statliga byggnadsminnen.

Det finns dock objekt i världsarvet som inte omfattas av skyddande lagstiftning. Främst är det inom varvsområdet – både på marinbasens område och, framför allt, på västra varvsområdet som tillhör Kockums (Thyssen Krupp Marine Systems) exempelvis femfingerdockan. Det finns behov av en översyn av skyddet för samtliga miljöer som ingår i världsarvet. En översyn bör ske i samverkan mellan de förvaltande aktörerna och länsstyrelsen.

Hot mot världsarvet

Det är viktigt att ha en beredskap för de förändringar som försvarsbesluten innebär för marinbasens verksamhet. Flera av de anläggningar och byggnader som nu står under Fortifikationsverkets förvaltning kan komma att bli aktuella för ett byte av ägare och förvaltare i de fall den militära verksamheten inte längre kräver att dessa anläggningar nyttjas. Ett stort

arbete gjordes av Länsstyrelsen, Statens Fastighetsverk, Fortifikationsverket och Marinbasen som förberedelse inför framtida förändringar i samband med försvarsbeslutet år 2004 då stora delar av Marinbasens verksamhet hotades av nedläggning. Likaså är det viktigt att ha en god beredskap för förändringar inom den industriella verksamheten, som Kockums/ Thyssen Krupp Marine Systems bedriver.

Risken för brand är det mest påtagliga fysiska hotet för världsarvet, som i stora delar utgörs av träbebyggelse. Detta är ett område som särskilt behöver ses över och prioriteras.

Vad gäller världsarvets status är det mycket väsentligt att det tas hänsyn till de värden, som Unesco understrukt genom nomineringen av örlogsstaden Karlskrona. Det kräver en god balans mellan bevarande och utveckling så att målsättningen om en hållbar utveckling kan uppfyllas.

Världsarvet ska ses som en möjlighet att bidra till den regionala utvecklingen och kan mycket väl utnyttjas som hävstång och som en viktig attraktionskraft såväl vad gäller inflyttning som besöksnäring.

MÅL/INRIKTNING VÄRLDSARV

- Världsarvet Karlskrona ska vara ett föredömligt hållbart och levande världsarv.
- Samtliga miljöer inom världsarvet föreslås skyddas enligt gällande lagstiftning för att säkerställa den långsiktiga förvaltningen.
- Riksintresset för kulturmiljövård bör sammanfalla med avgränsningarna för världsarvet.
- Ta fram ett kulturmiljöprogram för att skapa bättre planeringsunderlag.
- Tydliggöra världsarvet.
- Utveckla turismen kring världsarvet och tillgängliggöra besöksmålen.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Samhällsbuller

Buller definieras som icke önskvärt ljud. Samhällsbuller är ett utbrett miljöproblem och är den miljöstörning som berör störst antal människor i Sverige. En bullerfri miljö har betydelse för vår hälsa och möjligheten till en god livskvalitet. Besvär av buller kan leda till störningar av sömn och vila, ge upphov till stress och misstänkt ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar, sämre inlärningsförmåga samt påverka möjligheten att uppfatta tal och då inte minst för personer med hörselnedsättning.

Buller har en mängd olika källor som till exempel trafik, skjutbanor, motorsportbanor, industriell verksamhet, vindkraftverk, byggarbetsplatser, restaurangverksamhet och installationer i och på byggnader. I Sverige är trafikbuller den störning som berör flest människor och trenden ökar. Även bullerstörningar från ventilationsfläktar och klimatanläggningar är vanliga.

Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö innebär bland annat att livsmiljön ska vara hälsosam. Enligt den nationella Miljöhälsoenkäten från 2007 besvarades drygt 10 procent av Blekinges vuxna befolkning av trafikbuller i sin bostad vilket är en ökning jämfört med de drygt 8 procent som angavs 1999. Enligt undersökningen är det besvär från vägtrafiken som orsakat ökningen, medan besvär från flyg- och spårtrafik har minskat något.

Enligt Blekinges regionala miljömål ska antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder ha minskat med 5 procent till 2010 jämfört med 1998. Målet kommer dock inte att kunna uppnås.

I miljöplan för Karlskrona kommun som antogs av kommunfullmäktige den 20 december 2001 anges att antalet kommuninvånare som utsätts för bullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen beslutat om för buller i bostäder ska ha minskat med tio procent per år 2010 och med 80 procent till 2020 jämfört med 2000.

Delmålet år 2010 kommer inte att nås och inte heller målet 2020 om inte avsevärda insatser görs.

MÅL/INRIKTNING SAMHÄLLSBULLER

- Genomföra en kartläggning av trafikbullersituationen i kommunen och upprätta en policy för bedömning av trafikbuller vid fysisk planering och bygglovgivning.
- I den fysiska planeringen och i byggloshandlingen bör, ur bullersynpunkt, speciellt lokaliseringen och utformningen av ventilations- och klimatanläggningar beaktas.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är juridiskt bindande styrmedel i miljöbalken. De används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Miljö kvalitetsnormer finns för olika luftföroreningar i utomhusluften, fisk- och musselvattnen och omgivningsbuller. Det finns även en förordning om vattenförvaltning med sikte på miljö kvalitetsnormer.

Luftnormen gäller för kväveoxid, kvävedioxid, svaveldioxid, bly och partiklar och får inte överskridas.

Varje kommun ska kontrollera att miljö kvalitetsnormerna uppfylls i kommunen. Kontroller ska ske genom mätningar, beräkningar eller annan uppföljning.

Luftföroreningarna i Karlskrona överskrider inte några gränsvärden men andelen partiklar i luften ligger nära gränsvärdet. Kommunen genomför återkommande mätningar.

MÅL/INRIKTNING MILJÖ KVALITETS- NORMER

- Arbeta för att minska andelen partiklar i luften.

Radon

Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas som finns i mark, luft och vatten. Radon i bostäder kan komma från tre olika källor: marken under och runt om huset, byggnadsmaterialet och vatten som används i hushållet. Av dessa är marken den vanligaste radonkällan. Alla byggnadsmaterial som är baserade på sten innehåller radium och avger därför radon. Normalt är radiumhalten så liten att radonavgången är betydelslös, men det finns undantag. Ett sådant är alunskifferbaserad lättbetong, så kallad blåbetong, som användes från 1929 till mitten av 1970-talet.

Det är ovanligt med höga radonhalter i kommunalt hushållsvatten. Men vatten från bergborrade brunnar eller från kalkkällor kan innehålla radon.

Radonhalten mäts i enheten Becquerel per kubikmeter inomhusluft (Bq/m³). Ny bebyggelse i Karlskrona kommun ska uppföras radonsäkert och årsmedelvärdet för radonhalten i en bostad får inte överstiga 200 Bq/m³.

MÅL/INRIKTNING RADON

- Ny bebyggelse ska uppföras radonsäkert och årsmedelvärdet för radonhalten i en bostad får inte överskrida 200 Bq/m³.

Förorenad mark

Till de mest förorenade områdena i Karlskrona kommun hör Gullbernatippen och Oljehamnen/Hattholmen, men även andra utfyllnadsområden som Västra Mark. Exakta siffror på hur många förorenade områden som finns inom kommunen finns inte men länsstyrelsens inventering av områden där miljöfarlig verksamhet pågår eller har pågått omfattar 681 objekt. Ett kontinuerligt arbete pågår av länsstyrelsen för att inventera och riskklassa dessa objekt. I handläggningen av planärenden är således undersökningen av ett områdes föroreningsgrad och eventuell sanering en viktig parameter och medför i vissa fall en stor del av kostnaden för planen.

Vid förtätning av befintliga områden kommer förorenade markområden att identifieras och kan saneras i samband med byggnation. Det är förorenaren som ska bekosta en sanering.

MÅL/INRIKTNING FÖRORENAD MARK

- Fortsatt kontinuerlig riskklassning av förorenade områden.

Djurhållning

Länsstyrelsen i Blekinge tog 2008 fram skriften "Djurhållning och bostäder" med riktlinjer om avstånd mellan djurhållning och bostäder.

I tätorter och områden med så kallad samlad bebyggelse och/eller vid planläggning där konflikt mellan bostäder och djurhållning befaras uppstår anser länsstyrelsen att följande principer angående respektavstånd tillämpas:

Vid större anläggningar (fler än 50 djurenheter eller cirka 250 får) bör respektavståndet från bostäder, skolor och dylikt vara minst 200 meter till stall och gödselanläggning och minst 100 meter till område där djuren varaktigt vistas. Intresset av stabila förhållanden och goda utvecklingsmöjligheter för dessa verksamheter måste tillmätas stor betydelse i planeringen. Därför bör såväl allergirisken som risken för andra olägenheter såsom trafikstörningar, lukt, flugor med mera bevakas. Grisar, höns och minkar luktar starkare och avståndet från stora anläggningar bör vara minst 300 meter.

Vid medelstora anläggningar (10-50 djurenheter eller fler än cirka 25 får, samt tillstånds- eller anmälningspliktig kennel, biodling med mera) bör respektavståndet från utomstående bostäder, skolor och dylikt vara 75-200 meter till stall och gödselanläggning och 50-100 meter till område där djuren varaktigt vistas. Från grisar, höns och minkar bör avståndet vara minst 300 meter. Även för denna storlek på anläggningar, som oftast drivs i kommersiellt syfte, bör intresset av stabila förhållanden och utvecklingsmöjligheter för verksamheten beaktas.

När det gäller mindre anläggningar (1-10 djur), ofta med hobbykaraktär, är det länsstyrelsens mening att det är kommunernas sak att bedöma lämpliga respektavstånd mellan djurhållning och bostadsbebyggelse med utgångspunkt i de bedömningskriterier som anges ovan och platsens lokala förutsättningar. Dock bör som regel alltid ett respektavstånd på 50 meter från stall och gödselanläggning och minst 25 meter från område där djuren varaktigt vistas upprätthållas mot angränsande skoltomter eller bostadsfastigheter i tätorter.

MÅL/INRIKTNING DJURHÅLLNING

- Länsstyrelsen i Blekinges riktlinjer för djurhållning ska följas.
- Verka för att jordbruksföretag har goda utvecklingsmöjligheter.

Elektromagnetisk strålning

Kunskapen gällande hälsorisker relaterade till elektromagnetiska fält från kraftledningar och från exempelvis basstationer för mobiltelefoni är ännu ofullständig. Vägledande för bedömning av exponering för lågfrekventa magnetfält bör därför göras enligt försiktighetsprincipen.

Om åtgärder, som generellt minskar exponeringen kan vidtas till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt, bör man sträva efter att reducera fält som avviker starkt från vad som kan anses normalt i den aktuella miljön. När det gäller elanläggningar och byggnader bör man vid planeringen sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas.

Med stöd av försiktighetsprincipen och hänsyn till landskapsbilden är nergrävda kablar att föredra framför luftledningar. För bygglovgivning av master och antenner bör särskild restriktivitet iaktas inom områden med bevarandebetydelse för natur- och kulturvård och av särskild betydelse för landskapsbilden. Även eventuella hälsorisker bör beaktas.

Inom Karlskrona kommun finns ledningsstråk med kraftledningar upp till 130 kV. För att bedöma lämpligt skyddsavstånd i samband med nybyggnation, bör nivån avseende elektromagnetiska fält redovisas. Minsta skyddsavstånd för kraftledning anges i starkströmsföreskrifterna.

MÅL/INRIKTNING ELEKTROMAGNETISK STRÅLNING

- Sträva efter att utforma eller förlägga nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas.
- Undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor med mera nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält, om det finns alternativa placeringar.

Miljöfarlig verksamhet

Inom kommunen finns det cirka 160 verksamheter som är anmälnings- och tillståndspliktiga enligt miljöbalken och som står under årlig miljöskyddstillsyn av kommunen. Utöver dessa finns ytterligare ca 2 000 verksamheter som är under nivån för anmälningsplikt, men ändå bidrar till miljöpåverkan.

Verksamheterna utgörs av bland annat vindkraft, verkstadsindustri, värmeverk, hamnverksamhet och fiskehamnar, avfallsanläggningar, miljöstationer, bensinstationer, tryckerier, krematorier, avloppsreningsverk,

bilskrotar, skytteklubbar, sågverk och lantbruk med flera.

Vid prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter kontrolleras faktorer som bidrar till miljöpåverkan i form av utsläpp till luft och vatten, kemikaliehantering, markföroreningar, avfall och farligt avfall och buller-påverkan med mera.

Verksamheterna ligger både samlade inom industriområden och utspridda i kommunen. Rekommenderade skyddsavstånd mellan olika verksamheter och bostäder finns redovisade i Boverkets Allmänna råd ”Bättre plats för arbete”.

Den större och medelstora industrin har fått mindre betydelse som miljöbelastare. Dessa företag har under senare år satsat på miljöskyddet genom att miljöcertifiera sig och genom att anställa särskilda miljöansvariga. I stället är det nu mindre företag och framför allt den enskilda människan och dennes konsumtionsmönster som utgör den största belastningen på miljön.

Inriktningen på miljöskyddet håller på att förändras, så att tonvikten på den nu rådande kontrollen av ett fåtal presumtiva förorenare ersätts av målsättningen att kunna informera större befolkningsgrupper i miljövänligt beteende.

MÅL/INRIKTNING MILJÖFARLIG VERKSAMHET

- Tydlig information i miljövänligt beteende.

Farligt gods

Transporter av farligt gods förekommer främst på E22, riksväg 28 och länsväg 122 vilka utgör primära transportvägar för farligt gods. Länsväg 725 har förbud för transporter av farligt gods. Farligt godstransporter förekommer även på järnvägen och Verkövägen.

Skyddsavstånd för vägar tillåtna för farligt gods är 50 meter för E22, förutom delen Jämjö-Brömsbro. Skyddsavstånd på 30 meter gäller för E22, delen Jämjö-Brömsbro, riksväg 28 och länsväg 122.

Rekommenderad uppställningsplats för fordon med farligt gods finns idag i oljehamnen. Räddningstjänsten har påtalat behovet av ny uppställningsplats för farligt gods då oljehamnen inte kan ha kvar den funktionen efter dess avveckling. Försatt utredning föreslås för att finna ett lämpligt läge för uppställning av farligt gods tas fram där konflikt inte uppstår med bostads- eller verksamhetsområden.

Mycket förorenade områden och transport av farligt gods, väg och järnväg i Karlskrona kommun.

MÅL/INRIKTNING FARLIGT GODS

- Kartlägga farligt gods transporter i kommunen.
- Lokalisera lämpligt läge för uppställningsplats för farligt gods.

Geoteknik, skredrisk och stranderosion

Inom Karlskrona kommunen dominerar områden med fastmark och grundläggningsförhållandena är i huvudsak goda samt lättinventerade. Det kan dock lokalt finnas områden med sämre geotekniska förhållanden som kan påverka markanvändningen. Geotekniken hanteras rutinmässigt i detaljplaneskedet eller vid lovgivning.

Statens geotekniska institut, SGI, utförde 1995 en förstudie för översiktlig skredriskkartering i Karlskrona kommun. I denna utredning framkom att områden som bör undersökas vidare är dalgångarna kring Nätrabyån, Lyckebyån och Hammarbyån.

Statens geotekniska institut har redovisat erosionsförhållandena i Karlskrona 2004. Enligt den redovisningen har Karlskrona kommun inga områden utpekade för stranderosion. Problem kan dock finnas i utfyllnadsområden.

MÅL/INRIKTNING GEOTEKNIK, SKREDRISK OCH STRANDEROSION

- Att utreda om det finns områden med sämre geotekniska förhållanden, skredrisk och stranderosion i kommunen.

Risk för översvämning och ökade vattennivåer

Stigande havsnivåer medför att det i framtiden kommer att finnas färre kustnära markområden som är lämpliga för byggnation. Detta kan resultera i en brist på byggbara marker i strandnära lägen, men även att befintliga hus drabbas. Att beakta riskerna av en stigande havsnivå är en ny viktig faktor att ta hänsyn till i planeringen.

Enligt Klimat- och sårbarhetsutredningen bedöms dagens 100-års flöden inträffa vart 20:e år i framtiden (2100). En uppskattning av 100 årsflödet år 2100 har gjorts och dessa beräknas till en ökning med cirka 30

procent jämfört med idag. Effekten av den förväntade ökningen i flödestopparna är att vattennivån i vattendragen stiger 15-20 procent.

Den tekniska infrastrukturen som är belägen utmed kusten påverkas negativt av stigande havs- och grundvattennivåer. Förutom risken för direkt översvämning minskar även markens stabilitet, vilket kan ge konsekvenser som ras, skred och erosion med följderna att till exempel vägar och järnvägar stängs av och ledningar bryter. I många fall kan det komma att behövas åtgärder för att skydda de olika anläggningarna. Hamnar påverkas direkt av stigande havsvattennivåer, men har på grund av sitt läge ofta marginaler för höjda vattennivåer. En del infrastruktur är samhällsviktig och en översvämning kan därmed ge upphov till allvarliga konsekvenser för samhället. Riskbilden till följd av höjda grundvattennivåer är viktig att belysa då grundvattennivån i flera områden kan vara dimensionerande för olika typer av infrastruktur. En del energiförsörjning kan slås ut, om till exempel ett ställverk översvämmas, med stor påverkan för den lokala elförsörjningen som följd. Exempel på viktig infrastruktur som kan drabbas av stigande havsnivåer är delar av E22, Blekinge kustbana och Österleden.

Ytterligare värden som kan påverkas av stigande havsnivåer är bland annat kustnära natur- och kulturmiljöer som i värsta fall riskerar att försvinna. Även näringar som jordbruk och turism kan påverkas negativt. För att skapa ett robust samhälle är det av yttersta vikt att ta hänsyn till konsekvenserna av en stigande havsnivå vid planering av den fysiska miljön.

Översvämningskartering längs med Lyckebyån

En översiktlig översvämningskartering längs Lyckebyån för sträckan Yggerydssjön till mynningen i Östersjön gjordes 2006 på uppdrag av Räddningsverket. Karteringen är avsedd för övergripande insatsplanering för räddningstjänstens samt som översiktligt underlag vid kommunernas planering. Karteringen ger en indikation på eventuella översvämningsproblem i samhällen samt känsliga lägen för till exempel vägar och järnvägar.

Resultatet visar följande riskzoner för översvämningar:

- Emmaboda: Runt Yggerydssjön, norr och söder om Emmaboda, Vissefjärda.
- Karlskrona: gamla Bockabosjön och Flakesjön, områden vid Hallasjön, områden längs med Lyckebyån från Kättilsmåla till kusten.
- Viss risk för översvämning föreligger längs med Lyckebyån från Kättilsmåla ner till mynningen vid kusten.

MÅL/INRIKTNING ÖVERSVÄMNING/ STIGANDE VATTENNIVÅER

- Tillämpa policy om lägsta grundläggningsnivå.
- Uppdatera policy om lägsta grundläggningsnivå med hänsyn till ny fakta.
- Få ökad kunskap om hydrogeologi från bland annat SGU, SMHI för att förbättra planeringsunderlaget i kommunen.
- Att vattenfrågorna, såväl lokalt som regionalt, får ökad betydelse i samhällsplaneringen, inte minst vid kustnära aktiviteter och exploatering, med tanke på klimatförändringar.

Räddningstjänsten

Karlskrona kommun ingår sedan år 2000 tillsammans med Ronneby kommun i kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Blekinge. I förbundet finns två heltidsstationer som är bemannade dygnet runt, varav en ligger i Karlskrona kommun, på Trossö.

Räddningstjänsten har förutom heltidsstationerna även åtta deltidstyrkor som finns lokaliserade i Rödeby, Jämjö, Sturkö, Holmsjö, Ronneby, Bräkne-Hoby, Hallabro och Eringsboda samt två räddningsvårn på Hasslö och Aspö.

Räddningstjänsten har cirka 1 200 larm per år, varav Karlskrona står för cirka 750 stycken. De larmtyper som dominerar är automatiska brandlarm, brand i byggnad, trafikolyckor och brand ej i byggnad. Samtliga tätorter inom kommunen nås av räddningstjänsten inom tio minuter. Landsbygden nås till största del inom 10-20 minuter.

Nytt läge för brandstationen

En utveckling av stadsdelen Pottholmen medför att brandstationen behöver omlokaliseras till Oskarsvärn. En ny påfart i södergående riktning behöver tillkomma vid en flytt av brandstationen till Oskarsvärn.

MÅL/INRIKTNING RÄDDNINGSTJÄNST

- Brandstationen föreslås flyttas till Oskarsvärn senast i samband med utbyggnad av stadsdelen Pottholmen.

Beredskapshänsyn

Ett lyckat arbete med att minska samhällets sårbarhet och öka dess robusthet är dels att planera och ta hänsyn

till förväntade förändringar, dels på vilken beredskap samhället har för att hantera extraordinära händelser. Målsättningen är att skapa ett robust samhälle i vilket invånarna kan känna sig trygga och säkra.

Vid den fysiska planeringen bör hänsyn tas till att byggnader och andra anläggningar inte placeras inom tänkbara riskområden. Det är på motsvarande sätt angeläget att anläggningar, som i sig kan utgöra risker, inte placeras i närheten av bostäder och verksamheter. Beredskapshänsyn kan påverka både lokalisering och utformning av byggnader och anläggningar. Vid planarbete bör därför avstämningar med förekommande riskanalyser göras.

En revidering av Handlingsprogram för förebyggande verksamhet till skydd mot olyckor ska kopplas ihop med en risk- och sårbarhetsanalys som kommunen ska ta fram enligt lagen om extraordinära händelser. Dessa program ska utgöra planeringsunderlag för den fysiska planeringen.

Oljeskyddsberedskap

Karlskrona kommuns geografiska läge som nära granne till Östersjöns stora transportkorridor ökar sannolikheten för att ett oljeutsläpp till havs når vår kust. Kommunens långa skyddsvärda kuststräcka innebär att stora ekologiska, sociala och ekonomiska värden hotas om oljan når land. Karlskrona kommun har en antagen oljeskyddsplan från 2007. Beredskapsplaner behöver regelbundet uppdateras för att vara ett fullgott stöd vid en krissituation, detta gäller även oljeskyddsplanen som ska revideras minst en gång per mandatperiod.

Ö-struktur

Karlskrona kommuns struktur med bebyggelse på öar kan i vissa fall innebära sårbarheter ur krisberedskapssynpunkt. Trossö och Verkö är två exempel på högt exploaterade öar med en stor andel bostäder och verksamheter. Broförbindelsen blir en sårbar länk som enda till- och avfartsväg. För att skapa alternativa evakueringsmöjligheter föreslås att befintlig färjetrafik mellan Trossö och Aspö även kan styras om till Verkö vid behov. En angoringsplats på Verkö bör därför skapas.

MÅL/INRIKTNING BEREDSKAPSHÄNSYN

- Möjliggöra att Aspöfärjan kan angöra på Verkö.
- Handlingsprogram för förebyggande verksamheter till skydd mot olyckor och risk- och sårbarhetsanalys ska utgöra planeringsunderlag för översiktsplanen.

FÖRORDNANDEN

Förordnanden innebär bestämmelser som statliga och regionala myndigheter beslutat om enligt gällande lagar.

Miljöbalken

Naturresevat

I Karlskrona finns det 23 naturresevat:

- Alnaryd
- Björstorps hage
- Färskesjön
- Gröngölsmåla
- Hallarumsviken
- Häljarum
- Hästholmen-Ytterön
- Högasand
- Järkö
- Knösö
- Lyckeby ekebacke
- Skärva
- Steneryds lövängar
- Stora Rom
- Svenö
- Södra Flymen
- Torhamns udde
- Utklippan
- Uttorp
- Västra Skällön
- Älmteryd
- Blåningsmåla
- Prästamarken

Miljöbalken 7 kap 4 §

”Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturresevat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturresevat”.

Naturminnen

I Karlskrona finns ett flertal naturminnen. Ett naturminne är ett mindre naturområde eller naturobjekt som är skyddat på liknande sätt som naturresevat. Naturminnena är antingen punktobjekt eller har en yta mindre än ett hektar. Ett särpräglat naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne om det behöver skyddas eller vårdas särskilt.

Miljöbalken 7 kap 10 §

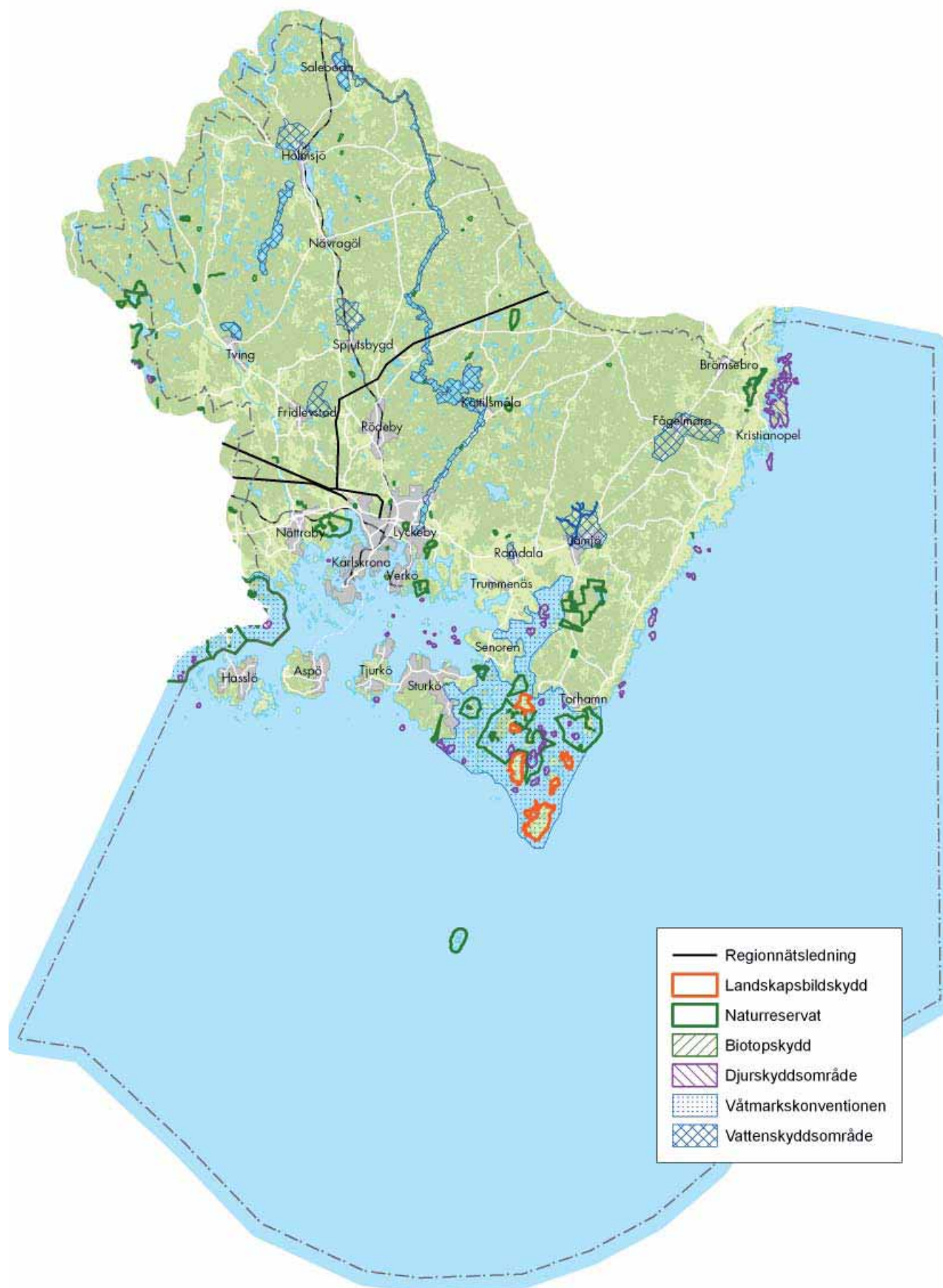
”Ett särpräglat naturföremål får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturminne, om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Förklaringen får omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme”.

Biotopskydd

I Karlskrona finns ett stort antal skyddsvärda biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken. Generellt skyddade biotoper är alléer, källor med omgivande våtmark i jordbrukslandskap, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark och åkerholmar.

Miljöbalken 7 kap 11 §

”Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förklaras som biotopskyddsområde. Sådana förklaringar får avse enskilda områden eller samtliga områden av ett visst slag inom landet eller del av landet. Inom biotopskyddsområde får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Om regeringen förordnar att samtliga områden av visst slag skall vara biotopskyddsområden, får den i samband med beslutet meddela föreskrifter om att dispens kan medges för sådan verksamhet eller sådana åtgärder. Dispens får endast medges om det finns särskilda skäl”.

Förordnanden i Karlskrona kommun.

Strandskydd

I Karlskrona kommun gäller strandskyddet utmed kusten samt vid samtliga sjöar och vattendrag.

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller det generella strandskyddet som omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. För att tillgodose något av strandskyddets syften kan länsstyrelsen utvidga området till högst 300 meter.

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsmiljöer på land och i vatten för växt- och djurlivet.

Sedan den 1 juli 2009 är det kommunen som beslutar om strandskyddsdispens.

Där strandskydd råder är det förbjudet enligt 7 kap 16 § miljöbalken att:

- uppföra nya byggnader, till exempel sommarstuga, bastu eller båtskjul,
- ändra byggnader så de kan tillgodose ett väsentligen annat ändamål än de tidigare har använts till, till exempel bygga om en fiskebod till en sommarstuga,
- utföra grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten t ex trädfällning, inför planerad bebyggelse som avses i punkterna ovan,
- utföra andra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område, eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för växt- och djurarter. Exempel på anläggningar eller anordningar som kan vara förbjudna är bryggor, planteringar, flaggstänger, trädgårdsgångar, staket, golfbanor och campingplatser,
- utföra andra åtgärder som väsentligen försämrar livsvillkoren för växt- och djurlivet, t.ex. muddring och spridning av gödsel eller bekämpningsmedel.

Förbuden ovan gäller inte för byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för jordbruket, skogsbruket eller yrkesfisket, under förutsättning att de inte är avsedda för bostadsändamål. Detta gäller endast om näringsomfattningen är sådan att den medför ett tillskott av betydelse för näringsidkarens försörjning.

Djur- och växtskyddsområde

Karlskrona har ett antal djurskyddsområden enligt miljöbalken 7 kap 12 §. Det är fågel- och sälskyddsområden och berör ett antal öar i skärgården.

Miljöbalken 7 kap 12 §

”Om det behövs särskilt skydd för en djur- eller växtart inom ett visst område, får länsstyrelsen eller kommunen meddela föreskrifter som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området”.

Ramsarkonventionen/ våtmarkskonventionen

I Karlskrona finns ett område, Torhamns skärgård, som är upptagna enligt Ramsarkonventionen.

Som medlem av Ramsarkonventionen har Sverige åtagit sig att utpeka och bevara internationellt värdefulla områden med våtmarker och vattenmiljöer. Åtagandet att bevara Ramsarområdena innebär att områdets ekologiska karaktär inte får försämras. Alla svenska Ramsarområden är i miljöbalken utpekade som riksintressen för naturvärden och ska så långt möjligt skyddas mot skada på natur- och kulturmiljön. Inom alla Ramsarområden råder förbud mot markavvattning.

Samtliga Sveriges Ramsarområden ingår helt eller delvis i EU:s nätverk Natura 2000, totalt cirka 85 procent av den totala arealen. Med få undantag är de även till någon del skyddade som naturreservat och några som nationalpark. Dessutom är stora delar av områdena fågelskyddsområden.

Landskapsbildsskydd

Karlskrona har ett fåtal områden som är skyddade med så kallat landskapsbildsskydd.

Landskapsbildsskydd är en äldre skyddsform (som bildades med stöd av 19 § naturvårdslagen) och ett begrepp som inte finns i miljöbalken. Det ersätts successivt med andra skyddsformer, men fram tills dess gäller bestämmelserna i landskapskyddsområdena.

Särskilda föreskrifter finns framtagna för varje landskapsbildsskydd. Skyddet reglerar bebyggelse, vägar och andra anläggningar som kan ha en negativ effekt på landskapsbilden. Länsstyrelserna handlägger landskapsbildsskydd.

Lagen om kulturminnen

Byggnadsminnen

I Karlskrona kommun finns det 46 byggnadsminnen enligt lagen om kulturminnen.

Byggnader för sjöfarten

1. Lotsstugan på Stumholmen
2. Långörens lotshus

Handelsgårdar

3. Bergqvistska gården
4. Grevagården
5. Köpmannagården i Kristianopel

Industri- och hantverksbyggnader

6. Bröderna Mårtenssons båtbyggeri, Hästholmen

Jord- och skogsbruksbyggnader

7. Augerums herrgård
8. Skärva herrgård
9. Stora Vörta

Militära byggnader och byggnader inom Karlskronavarvet

10. Bageribostället
11. Bageriet/Beklädnadsverkstaden
12. Bastion Kungshall och Kungshallsmagasinet
13. Byggnader med mera på Lindholmen
14. Båtsmanskasernen/Nya magasinet
15. Corps de garde
16. Epidemisjukhuset
17. Gamla mastkranen
18. Marinflygets hangar
19. Hollströmska magasinet
20. Kasern Sparre
21. Kronokvarnen och Stenbron i Lyckeby
22. Kruthuset på Mjölneholmen och Ljungskär
23. Kronohäktet
24. Repslagarbanan på Lindholmen
25. Saltkokningshuset
26. Slup- och barkasskjulet
27. Tunnebodsmagasinet

Offentliga byggnader

28. Varmbadhuset i Karlskrona

Religiösa byggnader

29. Metodistkyrkan i Karlskrona

Stadsgårdar

30. Callerholmska schweitzervillan
31. Flensburgska gården
32. Hallströmska gården
33. Hubendickska huset
34. Kungshuset
35. Lindströmska gården
36. Monteliuska gården
37. Nordenskjöldska gården
38. Palanderska gården
39. Rådman Lunds gård
40. Södööska gården

41. Thörnska gården
42. Wahlströmska gården
43. von Otterska gården

Tekniska servicebyggnader

44. Gamla vattentornet på Trossö
45. Lyckeby källa, brunnsöverbyggnad

Lagen om kulturminnen 3 kap 1 §

”En byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde får förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen”.

Kyrkor

I Karlskrona finns det 21 kyrkor/kapell som omfattas av skydd enligt lagen om kulturminnen, dessa är:

- Aspö kyrka
- Augerums kyrka
- Avaskär kapell
- Flymens kyrka
- Fredrikskyrkan
- Fridlevstads kyrka
- Hasslö kyrka
- Jämjö kyrka
- Kapellparken
- Kristianopels kyrka
- Lösens kyrka
- Nättraby kyrka
- Ramdala kyrka
- Rödeby kyrka
- Saleboda kapell
- Sillhövda kyrka
- Sturkö kyrka
- Tjurkö kyrka
- Torhamns kyrka
- Trefaldighetskyrkan
- Tvings kyrka
- Amiralitetskyrkan Ulrica Pia är skyddad som statligt byggnadsminne.

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt 4 kapitlet Lagen om kulturminnen med mera. Detta innebär att:

”Kyrkobyggnader och kyrkotomter ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och att deras utseende och karaktär inte förvanskas”.

Många ingrepp kräver tillstånd från länsstyrelsen. Alla kyrkor som är byggda 1939 eller tidigare är skyddade och därutöver har också en del nyare kyrkor som är märkliga genom sitt kulturhistoriska värde samma skydd.

Världsarv

Örlogsstaden Karlskrona fördes in på Unescos världsarvslista 1998. Världsarvet omfattar örlogsstadens centrala delar med varvsområdet, marinbasen och den omgivande försvarsanläggningen.

Ett världsarv är ett kulturminne eller naturminne som är så värdefullt att det är en angelägenhet för hela mänskligheten. Det är en plats, ort, miljö eller objekt som på ett alldeles unikt sätt vittnar om jordens och människans historia.

Gränsbestämda fornlämningar

I Karlskrona finns ett flertal gränsbestämda fornlämningar skyddade enligt lagen om kulturminnen. Fasta fornlämningar har ett generellt skydd.

Lagen om kulturminnen 2 kapitlet 2 §

Till en fast fornlämning hör ett så stort område på marken eller på sjöbotten som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde.

När fråga uppkommer om fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde, prövas den av länsstyrelsen.

Då ett ärende om fastställelse av gränser tas upp av någon annan än ägaren av området, skall denne underrättas om ärendet och ges tillfälle att yttra sig i saken. Underrättelsen skall ske genom delgivning.

Väglagen

Vägar med skyddsavstånd

Med hänsyn till trafiksäkerheten råder ett generellt skyddsavstånd utmed vissa vägar.

Byggnadsfritt avstånd 50 meter gäller för E22, förutom delen Jämjö-Brömsebro.

Byggnadsfritt avstånd 30 meter från vägområde gäller för E22, delen Jämjö-Brömsebro samt vägarna 28 och 122.

För övriga allmänna vägar utanför detaljplanelagt område gäller byggnadsfritt avstånd 12 meter från vägområdet enligt väglagen.

Väglagen 47 §

Inom ett avstånd av tolv meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar eller vidtas andra sådana åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. Länsstyrelsen kan, om det är nödvändigt med hänsyn till trafiksäkerheten, föreskriva att avståndet ökas, dock högst till 50 meter. Bestämmelserna om krav på tillstånd av länsstyrelsen gäller inte inom områden med detaljplan. De gäller inte heller i fråga om åtgärder för vilka bygglov krävs.

Vattenlagen och miljöbalken

Grund- och ytvattenskydd

För att skydda grund- och ytvattentillgångar som används för vattentäkter förklaras mark- och vattenområden runt omkring som vattenskyddsområden. Genom föreskrifter kan ytterligare skydd genom vissa inskränkningar av markanvändningen för berörda fastigheter göras.

Vattentäkterna lyder idag under flera lagar: Vattenlagen, Hälsoskyddslagen samt Miljöbalken. Ett ständigt arbete pågår att uppdatera skyddsområdena efter nya förutsättningar och målet är att Miljöbalken 7 kap 21 § och 22 § ska gälla för samtliga vattentäkter.

Miljöbalken 7 kapitlet 21 § och 22 §

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Övrigt

Starkströmsföreskrifter

Genom Karlskrona sträcker sig kraftledningar med 130 kV. Kring kraftledningar gäller skyddsavstånd om minst 5 meter enligt starkströmsföreskrifter från Elsäkerhetsverket. Det redovisade avståndet avser vindstilla läge och att det finns ett annat avstånd för största möjliga utsvängning som kan vara begränsande i det enskilda fallet.

ELSÄK-FS 2008:1

I Elsäk-fs 2008:1 anges minsta avstånd till kraftledning från byggnad eller byggnadsdel. Följande generella avstånd gäller:

- 5 meter från yttersta fasledning för kraftledningar upp till 5 kV
- 10 meter från yttersta fasledning för kraftledningar över 55 kV

RIKSINTRESSEN

Detta avsnitt är en sammanställning av samtliga riksintressen inom Karlskrona kommun. Påverkan på riksintressena och hur de säkerställs finns i kapitlen Mark- och vattenanvändning och Konsekvenser.

Områden eller objekt som inrymmer speciella värden eller har speciella förutsättningar som gör dem betydelsefulla för riket kan klassas som område av riksintresse enligt miljöbalken. I ett område av riksintresse får områdets värde eller betydelse inte påtagligt skadas av annan tillståndspliktig verksamhet. Riksintresset väger alltid tyngre än ett eventuellt motstående lokalt allmänintresse och områden av riksintressen ska prioriteras i den fysiska planeringen.

Riksintresse kan gälla för såväl områden som är skyddsvärda på grund av sina speciella natur- och kulturvärden som för områden som är av betydelse för ett speciellt nyttjande (kommunikationer, energiproduktion, energidistribution med mera). Områdena kan även vara riksintressanta för totalförsvaret.

Riksintressen kan om det krävs säkerställas genom reservatsbildning eller motsvarande. Till övervägande del kan dock avvägningar mellan riksintressen, och även reservatsbildning eller motsvarande, ske i ett vanligt prövnings- eller tillståndsförfarande.

Riksintressen innebär inte att annan verksamhet omöjliggörs. I många fall kan de värden som utgör grund för riksintresset, och även andra reservatsbildningar, vara möjliga att kombinera med annan verksamhet eller etablering som till exempel naturvård och vindkraftsproduktion. Det måste studeras i det enskilda fallet. Generellt sett ska dock alternativa lokaliseringar sökas i syfte att inte komma i eventuell konflikt med riksintressenas värden.

Kulturmiljö

I Karlskrona finns sju områden av riksintresse för kulturminnesvården enligt Miljöbalken 3 kapitlet 6 §:

- Verstorp, Skärva, Trantorp, Västeråkra, Stora Boråkra
- Karlskrona stad, befästningarna
- Herrgården, Tjurkö stenhuggeri
- Östra Skärgården i Blekinge
- Hallarumsviken
- Kristianopel
- Brömsebro

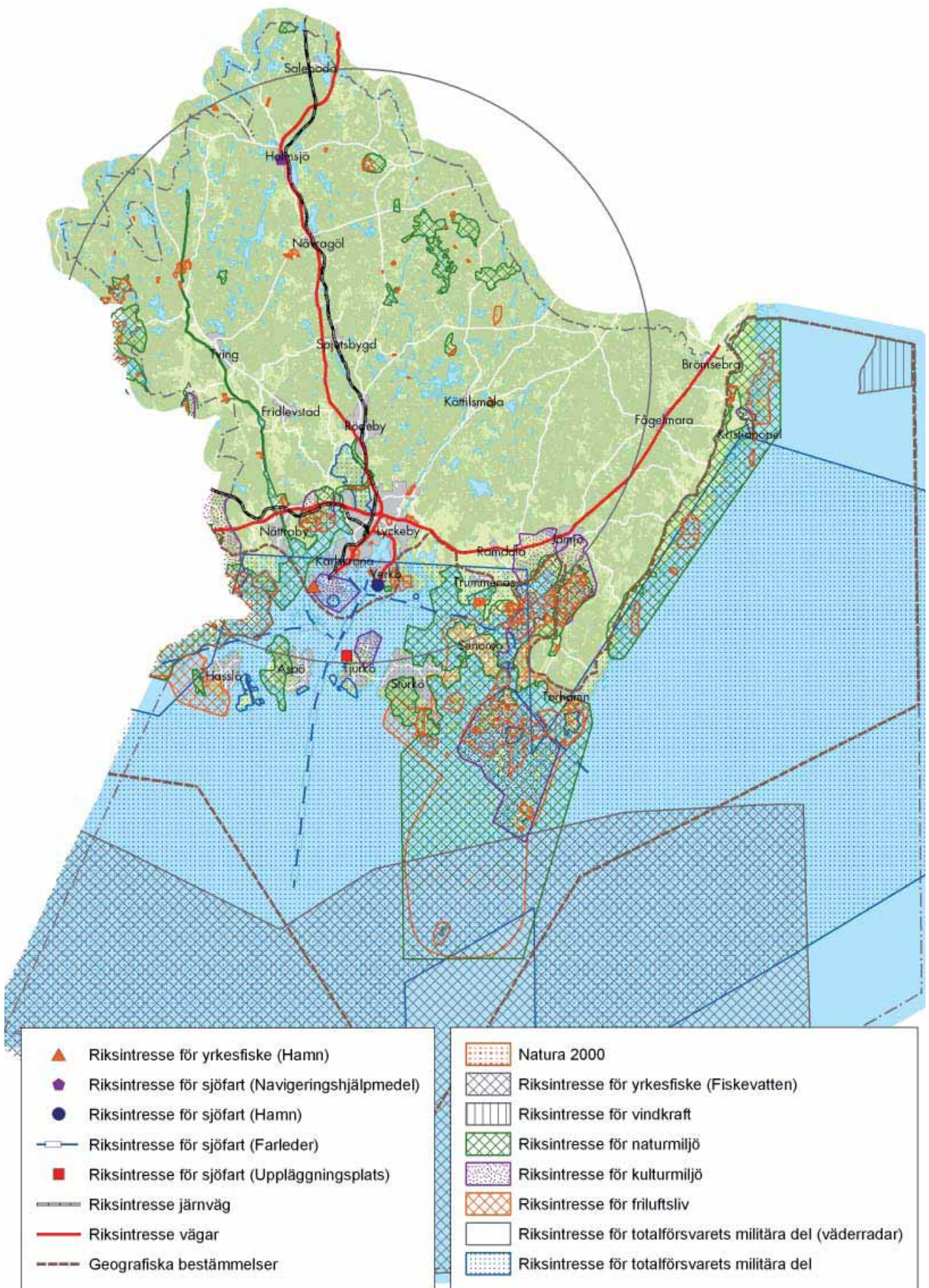
Naturvård

I Karlskrona finns det 18 områden som är av riksintresse för naturvården enligt Miljöbalken 3 kap 5 §:

- Listersjön- Sännan
- Aspö
- Skärva- Danmarksfjärden- Nättrabyån
- Norra delen av Saleboda-avlagringen
- Hallarumsviken- Möcklö- Kyrkfjärden
- Blekinge östkust
- Långemåla- Bökegöl- Danskefly
- Torhamns skärgård
- Södra Sturkö
- Färskesjön- Steneryd
- Grimskula
- Strömsberg
- Lillån
- Bromåla
- Älmteryd
- Lommaflyet
- Måstadstorp
- Västra Hasslö

Natura 2000

I Karlskrona finns 65 Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet. Områdena är riksintresse för naturvården enligt Miljöbalken 4 kap 1 §.

Riksintressen i Karlskrona kommun

Friluftslivet

I Karlskrona finns det två områden av riksintresse för friluftslivet enligt Miljöbalken 3 kap 6 §.

- Listerby skärgård- Södra Hasslö
- Hallarumsviken- Torhamns skärgård

Geografiska bestämmelser - kustzonen

Karlskrona kustområde betraktas som riksintressant och omfattas av geografiska bestämmelser enligt Miljöbalken 4 kap 4 §. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet men exploatering och andra ingrepp ska vägas mot bevarandebestämmelserna och människors tillgång till rekreation och natur. Bestämmelserna innebär en högre grad av återhållsamhet för att tillåta fritidshusbebyggelse inom riksintresseområdet.

Yrkesfisket

Karlskrona kommun berörs av riksintresse för yrkesfisket enligt miljöbalken 3 kap 5 § genom följande:

- Skärgårdsområdet mellan Gö udde och Torhamns udde inom djupintervallet 0-6 meter med undantag av redan exploaterade områden.
- Området mellan inre trälgränsen och territorial vattengränsen.
- Landningshamn Karlskrona (Saltö).

Riksintresset för yrkesfisket som idag omfattar södra Saltö föreslås upphävas och ersättas med Sandhamn i Torhamn och Ekenabben på Sturkö. Ersättningshamnarna ska erbjuda samma service och lagringsmöjligheter som Saltö hamn har idagsläget för att på uppfylla riksintressfunktionerna. Det innebär framför allt att lagringsutrymmena behöver utökas liksom kajlängden och att bottendjupet behöver ses över.

Vägar

E22, riksväg 28, Österleden och Verkövägen utgör riksintressen enligt 3 kap 8 § MB.

Järnväg

Inom Karlskrona kommun är järnvägarna Kust-till-kustbanan Emmaboda - Karlskrona och Blekinge Kustbana, från Gullberna och västerut, av riksintresse enligt 3 kap 8 § MB. Järnvägen till Verkö hamn är en förbindelse mellan bana av riksintresse och utpekad nod av riksintresse.

Sjöfart

I Karlskrona kommun finns hamnar och farleder, samt områden i övrigt, som har speciella funktioner för sjötransportsystemet att de utgör riksintresse för kommunikationsanläggningar enligt Miljöbalken 3 kap 8 §.

Verkö hamn utgör riksintresse för sjöfarten liksom de anslutande farlederna Karlskronas västra inlopp-Kronoredden-Östra fjärden-Långören, Karlskrona södra inlopp, Karlskrona-Aspö och Sandhamn-Sjön samt Karlskrona hamn. Ett område i fjärden väster om Tjurkö är även utpekade som riksintresse för sjöfarten som uppläggningsplats för fartyg tagna ur trafik. I Holmsjö finns navigeringshjälpmiddel (mast) som är utpekade som riksintresse.

Energiproduktion

Trolleboda vindkraftspark i Kalmarsund utgör ett riksintresse enligt MB 3 kap 8 §.

Länsstyrelsen har fått i uppdrag av Energimyndigheten att göra en översyn av befintliga riksintresseområden för vindkraft samt inkomma med förslag på nya områden. Då inga utpekade områden i vindkraftsstrategin är helt konfliktfria pekar inte översiktsplanen ut nya riksintresseområden för vindkraft.

Totalförsvaret

I Karlskrona finns ett antal områden av riksintresse för totalförsvaret enligt miljöbalken 3 kap 9 §. Dessa områden är:

- Örlogshamn Karlskrona med inre skärgården
- Rosenholms övningsfält med skjutbanor
- Bollö - Tjurkö skjutfält
- Torhamns skjutfält
- Öppenskärs övningsfält
- Övningsområden i havet
- Ryssjöns övningsfält

Utöver dessa områden tillkommer ett antal områden/platser som behövs för att tillgodose den operativa planläggningen.

MÅL/INRIKTNING RIKSINTRESSEN

- Avgränsningen av riksintresse för kulturmiljövård ska sammanfalla med världsarvet.
- Riksintresset för yrkesfiske på Saltö föreslås ersättas på annan plats, exempelvis Sandhamn och Ekenabben.

TOTALFÖRSVARET

Totalförsvaret har stora intressen i Karlskrona kommun och är verksam inom Örlogshamnen Karlskrona, Kungsholms fort, Rosenholm, Vedeby, Skönstavik samt övningsområdet inre skärgården.

Försvarens historia är intimt förknippad med staden Karlskronas historia. Få städer i Sverige har genom århundraden varit så präglade av militär närvaro som Karlskrona. Fram till 1960-talet utgjorde flottans mark nära nog hälften av den centrala staden och fortfarande är det militära inslaget i Karlskrona påfallande stort.

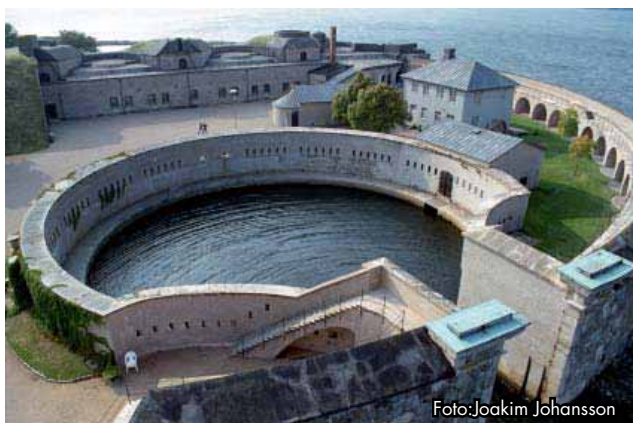

Foto:Joakim Johansson

Kungsholms fort.

Marinbasen

Sedan 2004 ligger Sveriges marinbas i Karlskrona. Med sitt centrala läge i Östersjöregionen och det gynnsamma isläget har Marinbasen i Karlskrona utgjort

en betydelsefull del av Sveriges försvar sedan kung Karl XI år 1680 grundade staden Karlskrona.

Övnings- och skjutfält

Totalförsvaret har ett antal övningsområden och skjutfält i kommunen som är kopplade till Försvarens verksamhet. Övningsområdena finns i skärgården och på Rosenholm. I Torhamn finns ett övnings-skjutfält.

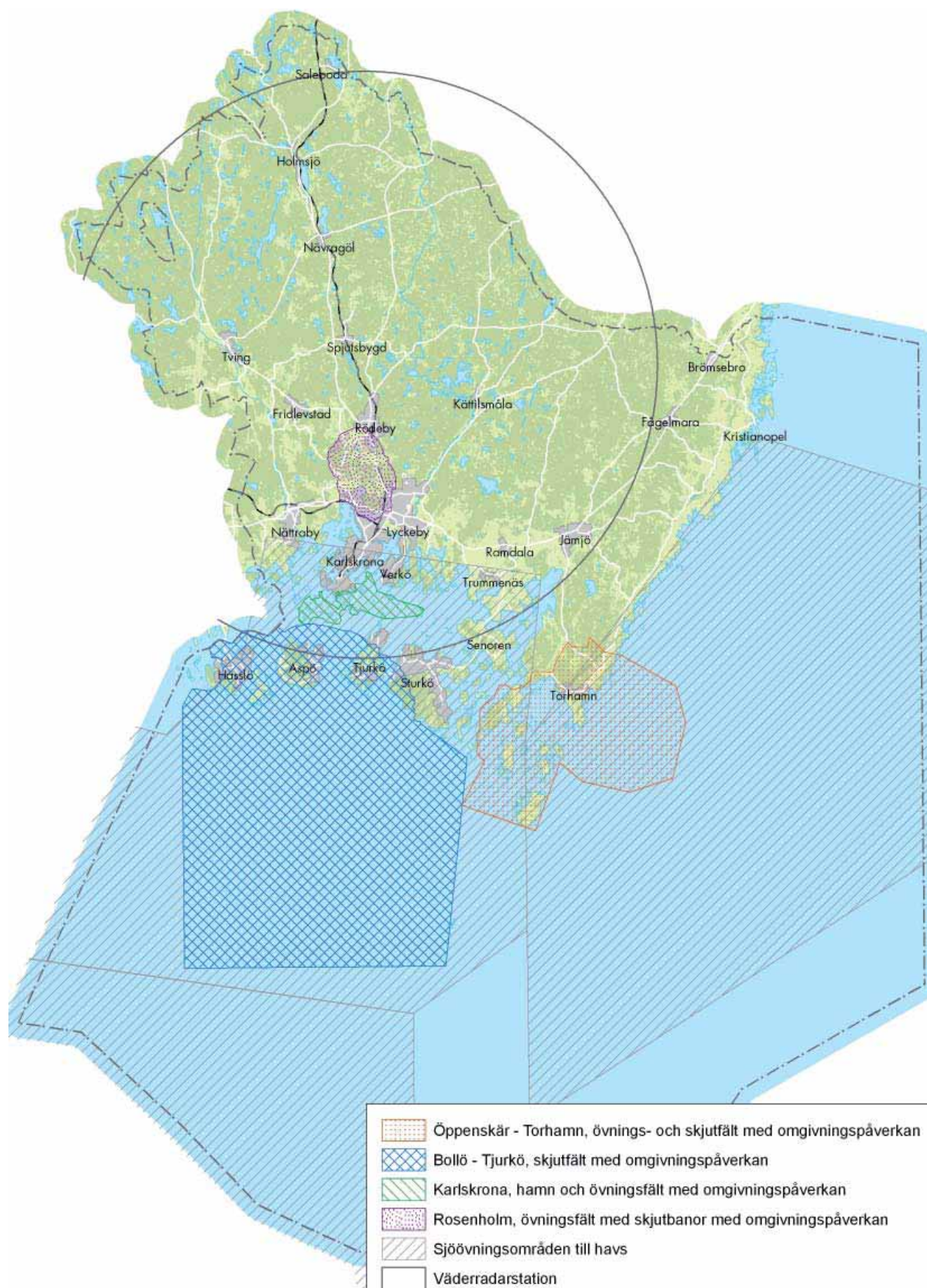
Väderradar

Strax norr om Rödeby, väster om riksväg 28, finns en väderradar som tillhör Försvarens verksamhet. Det finns ett system av tolv stycken över hela landet, vissa ägs av SMHI andra av Försvarens verksamhet.

Internationella riktlinjer finns för vindkraftsutbyggnad nära väderradaranläggningar. Inom en radie av 5 km kan ingen vindkraft accepteras. Inom radien 5-20 km kan enstaka verk accepteras. Två eller flera verk i grupp kräver särskild analys. Detta medför att det är viktigt med en tidig dialog med Försvarens verksamhet vid utbyggnad av vindkraftverk i Karlskrona kommun.

MÅL/INRIKTNING TOTALFÖRSVARET

- Det är av stor vikt för Karlskrona kommun och regionen att Försvarens verksamhet kan fortsätta att utvecklas.

Riksintressen för Totalförsvarets militära del och dess omgivningspåverkan. Alla plan- och lovärenden inom markerade områden, förutom sjöövningsområden till havs, ska remitteras till Försvarmakten.

MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN

Plan- och bygglagen betonar att översiktsplanen ska ta hänsyn till förhållanden i angränsande kommuner för att samordna planläggningen på lämpligaste sätt.

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Karlskrona, Karlshamn och Ronneby kommuner arbetar tillsammans med länsstyrelsen i Blekinge för att bilda ett biosfärområde i Blekinges skärgårds- och kustlandskap.

Biosfärområden utses av FN-organet Unesco och fungerar som modellområden för långsiktigt hållbart brukande och bevarande av biosfärens resurser.

Bebyggelse

Samhället Brömsebro ligger på båda sidor om kommungränsen mellan Torsås och Karlskrona och på länsgränsen mellan Kalmar och Blekinge län. En framtida utveckling av Brömsebro bör ske i samråd mellan Karlskrona kommun och Torsås kommun.

Geografiska områden och riksintressen

Avgränsning av kustområdet enligt Miljöbalken 4 kapitlet, samordnas i kommungränserna mot Torsås och Ronneby kommuner.

Kollektivtrafik

Blekingetrafiken ägs av länets kommuner och Landstinget Blekinge.

Järnväg

Blekinge kustbana och Kust-till-kustbanan är av mellankommunalt och regionalt intresse.

Vägar

E22, riksväg 28 och länsväg 122 är vägar av mellankommunalt och regionalt intresse.

E22 tillsammans med riksväg 27 utgör förbindelse mellan regionala centra, Karlskrona-Växjö. Riksväg 28 har särskild betydelse för regional eller interregional trafik och är en viktig förbindelse mot inre Småland och norrut mot Jönköping respektive mot E4 och norra Sverige.

Flyg

För Karlskrona, liksom övriga kommuner i Blekinge, har flygplatsen i Ronneby stor betydelse för näringslivet.

Motions- och upplevelseleder

Genom Karlskrona kommun sträcker sig Blekingeleden som är en regional vandringsled.

Luffrågor

Karlskrona kommun är medlem i Blekinge läns luftvårdsförbund. Förbundet är en sammanslutning av industrier, kommuner, myndigheter och intresseorganisationer.

Vattenfrågor

Vattendragen Listerbyån/Angelån, Nättrabyån, Lyckebyån, Brömseback och Bruatorpsån är vattendrag med avrinningsområden som berör flera kommuner.

Lyckebyåns vattenkvalitet är en viktig mellankommunal fråga eftersom Lyckebyån är en viktig råvattentäkt för Emmaboda och Karlskrona kommun. I dagsläget finns skyddsområde med föreskrifter längs med Lyckebyån enbart i Karlskrona kommun. Arbetet pågår för att skapa skyddsområden längs hela Lyckebyån tillsammans med Emmaboda kommun och Lesseboda kommun.

Karlskrona kommun är medlem i Lyckebyåns vattenförbund som är en sammanslutning av kommunerna Lessebo, Emmaboda och Karlskrona samt kraftföretag, markavvattningsföretag, industrier och fiskevårdsföreningar. Förbundets uppgift är att främja ett ändamålsenligt utnyttjande av vattnet i Lyckebyåns vattensystem.

För att kunna förbättra framtida vattenkvalitet bör motsvarande sammanslutningar bildas även för övriga gemensamma avrinningsområden. Gemensamt arbete över administrativa gränser gällande till exempel översiktsplaner, vattenplaner samt andra övergripande frågor kommer att vara oerhört viktigt på sikt.

Projektet Johannishusåsen, där råvatten från Lyckebyån renas genom infiltration i åsen, sker i samarbete med Ronneby kommun.

Västersjön

Utvecklingen runt Västersjön, där generösare strandskyddsdispenser kan tillämpas i syfte att gynna landsbygdsutvecklingen, föreslås utvecklas tillsammans med Emmaboda kommun.

Energiförsörjning

Utbyggnad av havs- och landbaserad vindkraft bör samordnas med omgivande kommuner Mörbylånga kommun, Torsås kommun och Ronneby kommun.

Tre regionala kraftledningar sträcker sig genom Karlskrona kommun.

Avfallshantering

Brännbart avfall från Karlskrona kommun skickas för närvarande till Malmö och Västervik.

Räddningstjänst

Karlskrona kommun ingår tillsammans med Ronneby kommun i kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Blekinge.

MÅL/INRIKTNING MELLANKOMMUNALA & REGIONALA INTRESSEN

- En gemensam fördjupad översiktsplan mellan Karlskrona och Ronnebykommuner kan bli aktuell för att bland annat belysa bostadsförsörjningsfrågor.
- Havsbaserad vindkraft bör samordnas med Mörbylånga kommun, Torsås kommun och Ronneby kommun.
- Lyckebyån bör ha skyddsområden utmed hela sin sträckning vilket berör Emmaboda kommun och Lessebo kommun.

KÄLLOR

TRYCKTA KÄLLOR

AB Handelns Utredningsinstitut: *Konsekvensutredning Analys av förutsättningarna för och effekterna av tillkommande handel på Pottbolmen (World Trade Center) samt externhandel vid Rosenholms Arena.* 2009

AB Handelns Utredningsinstitut: *Handeln i Karlskrona- En studie av detaljhandels förutsättningar och potential.* 2005

Fortifikationsverket & Försvarsmakten: *Karlskrona Garnisonsplan.* 2008

Gehl Architects och Karlskrona kommun: *Strategi Karlskrona,* 2007

Karlskrona kommun (Philip Cedergren, praktikant): *Kålo- förslag till ny bebyggelse.* 2007

Karlskrona kommun: *Karlskrona.se - Översiktsplan 2002.* 2002

Karlskrona kommun: *Strategi översiktsplan 2030,* 2009

Karlskrona kommun: *Fördjupning av översiktsplan för Nordvästra stadsbygden- Rosenholm med omgivning.* Samrådshandling 2008

Karlskrona kommun och länsstyrelsen i Blekinge län: *Örlogsstaden Karlskrona - ett levande världsarv* 2002

Karlskrona kommun: *Fyra hörnstenar för att bygga det nya Karlskrona,* 1999

Länsstyrelsen Blekinge län: *"Välkommen till Blekinges naturreservat!"*. Broschyr 2006

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Ångar och bagar i Blekinge.* 1993

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Grusbushållningsplan för Blekinge.* 1989

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Djurbållning och bostäder- en kunskapsöversikt för samhällsplanering i Blekinge län.* 2008

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Blekinges miljömiljömål 2007-2010.* 2009

Länsstyrelsen i Blekinge län: *Blekinges skogar.* 2003

Mellanrum & Karlskrona kommun. *Grönstrukturplan för Karlskrona kommun - en del av Karlskronas nya översiktsplan!* Samrådshandling 2008

Miljömålsrådet: *Miljömålen i kortbet och en sammanfattning av miljömålsrådets utvärdering.* 2008

Region Blekinge: *Länsplan för regionalt transportinfrastruktur för Blekinge 2010-2021.* 2009

Region Blekinge: *Kollektivtrafikutredning, förslag om framtida trafikriktning och finansiering av kollektivtrafiken i Blekinge.* 2009

Region Blekinge: *Fratidens kollektivtrafik i Blekinge, regional strategi.* 2009

Vägverket Region Sydöst: *Idestudie Väg E22, Karlskrona-Kalmar, delen Jämjö tätort, Samrådshandling.* 2007

Vägverket Region Sydöst: *Vägutredning med MKB E22, Karlskrona-Kalmar, delen Lösen-Jämjö, Karlskrona kommun, Blekinge län*. 2009

Vägverket Region Sydöst: *Underlag för samhällsplanering*, 2008

WSP Analys & Strategi: *Fiskebarnsutredning Karlskrona kommun*. 2009

WSP & Karlskrona kommun: *Vindkraftsstrategi för Karlskrona kommun*. Samrådshandling 2009

DIGITALA KÄLLOR

www.lansstyrelsen.se/blekinge

www.naturvardsverket.se

www.riksantikvarieambetet.se

www.energimyndigheten.se

www.regeringen.se

www.folkhalsoinstitutet.se

www.miljomal.nu

www.notisum.se

www.msbmyndigheten.se

www.skogsstyrelsen.se

UTLÅTANDE &
LÄNSSTYRELSENS
GRANSKNINGSYTTRANDE

Karlskrona kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Östra Hamngatan 7B
371 83 Karlskrona
E-post: samhallsbyggnadsforvaltningen@karlskrona.se
Telefon: 0455- 30 30 00 vx
Fax: 0455- 30 31 23
Hemsida: www.karlskrona.se

Foto: Anna Steinwandt

